1410475 aut 2

CLEMENTIS PAPÆ SEPTIMI.

EXTRAVAGANS CONSTITVTIO

contra Clericos non incedentes in habitu, & tonſura: vnà cum mirifico apparatu,

ET NOVISSIMIS AC VTILISSIMIS ADDITIONIBVS, tam in Clementina, quàm in materia ſpoliorum, & renuntiatione beneficiorum, & alijs, vt in opere apparet.

EXCELLENTISSIMI DOMINI IOANNIS Antonij de Nigris, de Ciuitate Campaniæ, J.V.D.

Ac cum Repertorio, & Indice aptè ſituato per Magnificum Dominum Aloyſium Tronulum eiuſdem Ciuitatis Campaniæ Iuris Vtriuſque Profeſſorem peritiſſimum.

Nouiſſimè per Magnificum Berlengerium Bernaliam eiuſdem Ciuitatis V. I. Interpretem, cum magis vberrimo, & fæcundiſſimo Indice reformato nouiter in lucem edita.

VENETIIS, M D X C VI.

Apud Hæredes Ioannis Variſci.

NAPOLI

REVERENDO IN CHRISTO PATRI,
ac Domino, Domino Cherubino Caye
tano, de Cayeta, Dei, & Apoſtolicę
Sedis gratia Campanienſi Epiſcopo
digniſſimo. Io. Antonius de Nigris,
eiuſdem Ciuitatis Campanię, V. I. D.
Immeritus cum recommen
datione ſui, ad intellectus
exercitium, & acutiem, prę-
ſens opuſculum dirigit.

CVm Reueren
diſſime anti
ſtes, et domi
ne, maxima
habenda ſit
ſollicitudo, & cura, circa ne
ra Dei dogmata, & Sacerdo
1 tum honeſtatē. † Quæ vitã
humanã exornat, & eũ ho-
nore gubernat, nihilq; ſit e-
2 rit ſtudioſe agendũ, ſicut ſacerdotũ honeſtas. † Qui ſem
per Deo ſupplicant, & ſi ſacerdotiũ inculpabilē ſit, ma
xima nobis a Deo dona dabuntur, quia bene vniuerſa
geruntur ſi principium fiat decens, & amabile Deo,
probantur hæc omnia, in autẽtico quo. opor. epi. in prin.
coll. 1. Addi. Et hodie in Concilio Tridentino in 22. ſeſ-
ſione. c. 1. Per clericos enim, & ipſorum ordinationib.
ſummi numinis veniam ſperamus, vt in epiſtola inter
3 claras. C. de Sum. Triu. & ſi cathol. Additio † Clericos
enim qui interceſſores pro populo ad Deum parantur,
cap. 1. 49 diſtin. veſtes ſuo ordini congruentes deferre
oportet, vt per decentiam habitus extrinſeci, morum
honeſtatem intrinſecam oſtendant, & hanc viuen-
do, gratiam apud Deum mereantur. Et Clericus ſol-
licite ambulare cum Domino Deo, per vitę ſanctitu-
tem, & morum honeſtatem, quæ & ſi in omnibus ho-
minibus, in clericis tamen potiſſime requiruntur, Cleri
ci namq; non ſolum verbo, ſed exemplo laicos inſtrue
re debent, & vitę honeſtate, qualiter in domum Domi-
ni conuerſari oporteat, vt dicit Hoſt. in ſum. de vita, &
honeſt. cler. in princ. Iuxta illud indicabo tibi homo,
quid ſit bonum, aut quid Deus requirat a te, vt per Ho
ſtien. vbi ſupra. Cum itaque fęlicis recordationis Cle-
mens Papa Septimus modernus ad ſupplicationem Ca
roli Imperatoris, pro reformando clericorum ſtatu. &
honeſt. in Regno Siciliæ citra Farum conſtitutionem
hanc nouam ediderit, quæ cum paucis innoteſceret,
paulatim clerici eam deſerere, & contemnere cæpe-
runt, pedetentimque poſt exordia boni operis, ad ma-
la reuerſi ſunt, & in vicia ruere, ex indeque ſub ſequu-
tæ ſunt morum corruptiones, & deformitates ſtatus
eccleſiaſtici, ac dehoneſtationes, & decolorationes
grauiſſimę, quotidieque in iudiciis diſceptandi occa-
ſio prebetur. Nunquid clericali priuilegio tales gau
dere debeant, necne? magiſtratuſque, & cæteri Iu-
riſperiti, quibus interpretandi, conſulendique facul-
tas tribuitur, plurimum hæſitant, de eaq; frequens in
Io. Aut. de Nig.
4 iudicis concio ſit. † Id circo ergo Ioannes Antonius
de Nigris de Ciuitatæ Campaniæ, Regni Neapolitani,
Iuris Vtriuſque Doctor, licet immeritus, ſperans in eo
qui dixit ad Moyſen, ero in ore tuo, & docebo te,
quid loquaris, vt habetur ex. 4. capit. ſtatui pro ſim-
plicium faciliori intelligentia, prout mei ingenij tenui-
tas patitur, aliqua per mo-
dum commenti, ſuper ea in
ſcriptis redigere. Vobis
igitur Reuerendo Domino
Cherubino Cayetano, Cam-
panienſi Epiſcopo, hanc in-
terpretationem corrigen-
dam offero, tuum namq; no
men, cum ſit conſonum re-
bus, & ſcientia plenus exi-
5 ſtas. † Cherubin enim, ſcien
tiæ plenitudo ĩterpretatur,
extra de pæni. diſtinctio. 2.
in princ. poſt medium, &
Specu. in proœm colum. 2.
Tu itaque qui pudicitia ornatus, honeſtate decoratus,
temperantia compoſitus, charitate ſplendidus, & ſcien
tia plenus exiſtis, opuſculum hoc, quale, quale ſit, li-
benti animo accipere, & protegere, non dedigneris,
vt pro tui nominis authoritate, vita honeſtasque cleri-
corum, iuxta Canonicas ſanctiones, a ſubditis, non im-
merito obſeruaretur. Vale, & iterum, atque iterum,
Vale.

DE VITA ET HONESTATE CLEricorum. Rubrica.

CLemens Septimus Hieronymos Centelles, in Regno Siciliæ citra Farum, Nuncio, & Commiſſario Apoſtolico.

DOn Hieronymus [a] Cẽtellas, Iuris Vtriuſq; Doctor, Sanctiſſimi Domini Noſtri Clementis, Diuina prouidentia Papæ Septimi,

DOn Hieronymus. Clerici in minoribus conſtituti non incedentes in habitu, & tonſura, & alia, iuxta canonicas ſanctiones non obſeruantes, tãquam laici, ſunt curiæ ſeculari ſubiecti, & a iudice ſeculari, vſque ad vltimum ſupplicium, puniri poſſunt, nulla alia ſuper hoc declaratione requiſita, hæc dicit.

¶ Et diuiditur in tres partes principales, in prima ponitur Iudicis delegati narratio, vſque ibi dilecto, in ſecunda ponitur Pontificis conſtitutio, vſq; ibi poſt quarum. In tertia ponitur mandati Apoſtolici exequutio. Item ſecunda ſubdiuiditur, quia primo ponitur facti narratio, Secunda Pontificis promiſſio. Secunda ibi nos igitur.

a ¶ Hieronymus, nomen eſt proprium Iudicis delega-
1 ti. † Et nota ex hoc Quod delegatus ſe præmittit in lit
teris, & hoc quia repreſentat perſonam domini Papæ
2 94 diſtin. c. c. 1. † Et quo ad negocium ſibi commiſſum,
ſicut Papa honorandus eſt. 93. diſtin. c. ſi. 7. q. 1. ca. om
nis Spec. in tit. de cita. §. iam de citatione, col. 4. verſicu
lo quod autem.
3 ¶ Et † delegatus Principis, vel Papæ, maior eſt ordi-
nario, in cauſa ſibi delegata, c. paſtoralis, & ibi Doct.
extra de offi. ord de quo per Ale. & alios in l. 1, col. 23.
verſicu. quarto, ff. de offi. eius cui man. eſt iur. in illa
quæſtione. An delegatus principis, poſſit cauſam meri

& Sedis Apoſtolicæ, in Regno Neapolitano. & Nuncius,[b] & Collector,[c] generalis, ad infraſcripta ſpecialiter deputatus, Vniuerſis & ſingulis, preſentis noſtri publici generalis edicti ſeriem inſpecturis, tam præſentibus, quam futuris,[d] ſalutem in Domino. Notum facimus, quod Sanctiſſimus Dominus noſter, Clemens[e] Papa Septimus, nobis direxit infraſcriptas literas Apoſtolicas in forma breuis,[f] in carta membrana ſcriptas, ſub anulo piſcatoris,[g] ſigillatas, ſanas & integras,[h] non vitiatas, non cancellatas,

imperij ſibi delegatam delegare, tex. in c. ſane extra de offic. deleg.

1 b ¶ *Nuncius, † ideſt Legatus Sedis Apoſtolicæ, vt habetur in proœmio pragmaticę ſanctionis, in verbo,*
2 *nuncios. † Aduerte tamen, quod iſte nnucius, de quo loquitur iſta clem. eſt inferior nuncio, ideſt legato de latere. Et de iſto nuncio ſeu legato habente magnam poteſtatem, loquitur totus titulus extra de offic. lega. & tex. in c. ad Apoſtolicæ in prin. extra de ſenten. & reiud. in 6. & tex. in extranag. viam ambitioſæ extra de regula. & in extrauag. ſuper gentes de con*
3 *ſue. † Similiter etiam dicitur legatus Principis, ſeu Regis, de quo loquitur tex. in l. diem ſunct. ff. de offic.*
4 *aſſe. & ff. de offic. præſid. legatus cum ſy. † Alibi tamen Nuocius ponitur pro apparitore, ſeu iurato, & de iſto loquitur Conſtitutio Regni, quæ incipit in ciuilibus cauſis, ſub rub. de apparitoribus, & eorum ſala-*
5 *rio, & late Paris in tract. ſind. in verbo, nnncius. † Et de multiplici nomine talis nuncij, vide Specu. in titulo citat. §. ſequitur, col. ſecunda, verſic. quandoque per nuncium.*

1 c ¶ *Collector, ideſt collectas, & decimas, ac alia tributa, Pontifici debita capiens, & de iſto loquitur tex. in extrauag. poſtulaſti de præb. in extrauag. comm.*

1 d ¶ *Futuris, † per hoc patet, quod conſtitutio iſta extenditur ad præſentia, & futura, non autem ad præterita, cum de eis non fiat ſpecialis mentio. l. leges & conſtitutiones, C. de legi. cap. fin. extra de couſtit. & Doct. in dictis locis. Alber. de Roſ. in quæſt. ſtatut. in prima parte. q. 70. col. 1. cum ſeq. & in cap. cognoſcentes extra de couſtit. late de iſta materia, per Fely. in d. c. finn. extra de couſtit. & per Iaſ. in l. non dubium, colum. 3. cum ſeq. C. de leg*

1 e ¶ *Clemens, † iſte fuit Florentinus, de familia de Medicis.*

1 f ¶ *Breuis, † breue dicitur, quia ſub compendio, & breuitate, omnia continet.*

1 g ¶ *Piſcatoris, † Et ſic nota, Quod Iudex debet facere mentionem de ſigillo, & eius impreſſione, ſeu ſigno. de quo etiam per Specu. in titulo de reſcript. præſentat. in princip. colum. 2. in verſiculo in nomine domini. Non tamen eius omiſſio vitiat, dummodo non ſit falſum reſcriptum, quia ſi dubitaretur, poſſet principale inſpici, vt dicit Specu. vbi ſupra, in fine, Ad prædicta etiam vide Felyn. in cap. tertio loco, col. 1. ex-*
2 *tra de probat. † Et ibi an in citatione debeat apponi ſigillum, & ſi eſt ſigillata alieno ſigillo, an debeat fieri mentio, de hoc etiam vide per Innocen. Io. Andr. & alios, in cap. 2. extra de fid. inſtrum. vbi d. Felyn. late, colum. antepenul. vſque ad finem, vbi multa de materia ſigilli, & per Guil. de Cu. & Bar. in l. ad teſtiũ. §. 2.*

ff. de teſtamen. † Et an in teſtamento in ſcriptis, de-
3 *beant teſtes ſe ſubſcribere, & ſigillare, vide in l. hac conſultiſſima, & ibi Doct. C. de teſtam. Et quid in teſtamento cæci, vide in l. hac conſultiſſima. C. qui teſtamen. fac. po.*

1 b. ¶ *Integras, non vitiatas, &c. † Nota quod Iudex, & Notarius quando tranſcribit reſcriptum, vel priuilegium, debet diligenter illud inſpicere, & aſſerere vidiſſe illud, ſanum, & integrum non corruptum, non cancellatum, non abolitum, nec in aliqua ſui parte ſuſpectum, aliàs ſi reſcriptum eſſet corruptum, vel cancellatum, &c. non probaret, & eſſet ſuſpectum de falſo, c. licet extra de cri. fal. c. inter, §. inſtrumentum, extra de fide inſtrum. c. cum olim, verſus fi. extra de priuil. facit, l. fina. C. de edi. diui. Adri. tollen. l. 1. §. ſi hæres, ff. ſi tab teſt. nulla exta. & Doctor. in dictis locis. Specu. in titulo de reſcript. præſen. §. primo, igitur,*
2 *columna ſecunda, verſiculo Item excipitur. † Et ibi etiam ponit, Ex quibus detegitur reſcriptum falſum,*
3 *de quo in d cap. licet. † Et Spec. in d. titu in princip. colum. ſecunda, verſiculo ſit quoque ponit cautelam pro notario, vt bene inſpiciat reſcriptum, aliàs ſi dixerit in ſuo inſtrumento illud incorruptum, &c. Si poſtea apparet contrarium, eius inſtrumentum redarguitur de falſo, niſi vitium probetur poſtea ſubſequutum, vt ibi*
4 *per eum. † Et Iaſon. in d l. fina. colum. 3. in fin. vbi ponit. An tale inſtrumentum, in quo dicitur de alio, quod non eſt cancellatum, nec abolitum, &c. ſi illud reperitur cancellatum, an habeat exequutionem, vide*
5 *ibi per eum. † Intellige ſupradicta, quando vitium eſt uiſibile, ſecus ſi eſſet inuiſibile, l. ſecunda, & ibi gl. C. de edic. diui Andr. tollen. ſentit glo in dicta l. fina. eodem titulo, in verbo, vitiatum, & ibi Iaſon. in prima*
6 *columna, in fine, verſiculo tertio requiritur. † Item Intellige, quando eſſet in parte ſubſtantiali, alias ſecus, vt per Iaſon. ibidem, vbi ponit multas alias limita-*
7 *tiones in columna ſeptima cum concordan. ibi. † Vbi ponit etiam multa, de raſura reperta in inſtrumento, ad quod vide etiam tex. & glo. in dicto capitulo licet, §. quinta, in verbo, tenn in extra de crim. fal & ibi glo.*
8 *ponit nota limitationem. † Quod licet raſura noceat, quando eſt in parte ſubſtantiali: Tamen quando reſcriptum, ſeu litteræ, eſſent clauſæ, & intus reperitur raſura, in quocunque loco fuerit, non nocet, quia non eſt præſumptio contra impetrantem, vt*
9 *ibi per glo. & vide Doctor, ibidem. † Ad prædicta vide etiam Specu. in titulo de inſtrumen. edict §. inſtrumentum, colum. quarta, verſiculo item excipitur, ubi ponit. Quando inſtrumentum eſt vituperatum, abraſum, cancellatum, ſupraſcriptum, uel interlineatum, vel corroſum, vt l. 1. §. ſi roſæ, ff. de bonor. poſſeſ. ſecun. tabu.*

tabu. vel quando eſt inciſum, vel raſum, ita quod legi non poteſt, an tali caſu dicatur nullum, vel falſum.
10 † *Et Spec. eodem titulo, §. oſtenſo, columna quarta, verſiculo & collige, & eod. titulo, §. reſtat circa princ. vbi ponit, In quibus locis raſura, vel alia ſupradicta, inducãt ſuſpitionem, vel dicãtur in parte ſubſtantiali, vide ibi per eum.*

non abolitas, nec abraſas, aut in aliqua earum parte ſuſpectas, quas, ea qua decuit reuerentia, [i] ſupra caput [k] recepimus. Huiuſmodi ſub tenore, [l] a tergo. Dilecto [m] filio, Hieronymo Cantellas, in Regno

1 i ¶ *Reuerẽtia nota quod delegatus debet cũ reuerẽtia recipere literas ſui ſuperioris, & Pontificis, depoſito birreto a capite, vt dicit Spec. in tit. de reſcript præſentatio. in princ. & ibi Io. And. in addit. in ver. exhibitio, allegat etiam ita tenere Egi.*

2 k ¶ *Recipimus, † Iudex enim delegatus tenetur recipere reſcriptum, nõ falſum, nec ſuſpectum, vt hic, & per Specu. in titu. de reſcrip. præſen. in princ. col. 2. verſiculo is igitur. † Quando enim delegatus eſt ſubiectus deleganti, cogitur obedire, cap. paſtoralis extra de offic. delegat. c. paſtoralis extra de offic. ordi. & glo. & Doct. in dictis locis.*

1 l ¶ *Tenore, † patet ergo, quod delegatus debet inſerere tenorem ſuę commiſſionis in ſuis literis, vel citatione, ut ſciatur qs, & qua authoritate, illud faciat, aliàs reus non teneretur comparere, quia ignorat eum eſſe Iudicem, C. de ſuperindi l. 1. lib. 10. cap. præterea extra de*
2 *dilatio. & Doct. in dictis locis. † Nec ei credetur ſi aſſereret habere literas ſuę commiſſionis, niſi illas oſtenderet. l. vnica, C. de mand. princip. cap. cum in iure, extra de offic. deleg. c. 1. extra de elect. in extrauagan. Bonifacij Octaui, in extrauag. commun. per Barto. & Doct. in l. 2. in 1. lectura, colum. 2. verſiculo, ſed inſta. ff. ſi quis in ius voca. non ierit, Spec. in titulo de cita. §. iam de citatione, verſiculo cæterum, colum. 3. & verſiculo viſo, vbi ponit formam in ſpecie cum inſerto tenore de verbo ad verbum, & idem Spec. in titulo de iudic. deleg. §. ſequitur, col. 5. verſic. commiſſo autem, & in titulo de reſcript. præſen. in principio colum. 1. late per Doct. vbi d. Fely. in d. c. cum in iure, colum. 1. vbi ponunt*
3 *etiam † An, & quando credatur Cardinali ſine literis. Et quid de ſtilo Romanæ Curiæ, vide totas ibi allegatas, & per Iaſon. in repet. l. admonendi in ſecunda lectura, col. 73. ff. de iureiuran. & Aug. in conſil. 182. incipiente mandatum principis, & in capitu. nobiliſſimus, & ibi Doct. 97. diſtin. Fely. in c. quod ſuper, extra de fide inſtrum. Bal. in l. ſi qua per calumniam, columna fin. C. de epiſc. & cler. & Guid. Papæ in quæſtionibus parla. Delph. quæſtione 445. incipiente an valeat, de hac materia vide late quę ſcripſi in pragmatica diſpendia litium.*

1 m ¶ *Dilecto filio. † Nota quod Papa inferiores epiſcopos vocat dilectos filios, vt hic, & c. quam graui, extra de cri*
2 *mine fal. & c. miratus. 93. diſtin. † vnde, Abbas etiam vocatur filius. c. cum olim, el. 1. in prin. extra de priuil. Similiter rectores eccleſiarum, & alij vocantur filij, vt in extrauag. Io. vigeſimi ſecundi quæ incipit fre-*
3 *quentes extra de iud. in extrauag. commun. † Similiter*

fratres prædicatorum, & aliorum ordinum, vocantur dilecti filij, vt in extrauag. Sixti Quarti, quæ incipit vl
4 *ces, extra de treg. & pa. in extrauag. commu. † Epiſcopi vero, & alij ſuperiores prælati, vt ſunt Archiepiſcopi, Cardinales, & Patriarchæ vocantur Fratres, d. ca. quam graui, & d. c. miratus. & in dictis extrauagantibus, & extrauag. ex debito, §. huiuſmodi extra de electio. in extrauagan. commun. & in c. fundamenta. §. ne autem in text. & gloſ. in verbo fratres extra de electio. libro ſexto, & in epiſtola inter claras, C. de Summa Trinitate, Specu. de reſcrip. præſen. §. ratione formę in princip. & Docto. in dictis locis. Sed in contrarium videtur tex. in cap. ad apoſtolicę, in princip. extra de ſentent. & re iudic. in 6. vbi vocat Cardinalem dilectum filium*
5 † *Reges vero, & alios Principes, Papa vocat dilectos filios, vt hic, & in extrauag. vices, §. nuper, & in extrauag. ad vniuerſalis, circa princ. de treg. & pace in extrauag. commu. & in c. hęc quippe, 3. quæſt. 6. & in extrauag. Io. vigeſimi ſecundi, prodiens, de crim. fal. & in d. c. quam graui, & ibi Doct. & Specu. vbi ſu-*
6 *pra. † Et ſi aliter reperitur in reſcripto redargueretur de falſo, d. c. quam graui, cum ſupra allegatis. † Et*
7 *nota quia quos vocat fratres videtur Papa illos ſibi parificare, vt probat tex. iuncta glo. in l. victor. §. fina. in verbo fratrem. C. de Sum. Triu. quos uero filios, ſecus.*
8 † *Quia pater maior eſt filio, & etiam reges uocat fratres, ut in dictis iuribus, & glo. in d. extrauagan. pro-*
9 *diens, in uerbo, filij. † Et aduerte quod in ſalutatione litterarum Papæ, non ponitur in Chriſto, puta, dilecto in Chriſto filio, &c. niſi ut infra dicam in alia glo. in uer-*
10 *bo, in Chriſto. † Quando uero Papa ſcribit uniuerſitati, appellat omnes filios, ut dicit Abb. in proœmio Decreta. in ſecunda lect. colum. 2. in princ. uerſiculo item collige ad prædicta, etiam uide glo. in c. 1. in uerbo fratribus, extra de renun. in 6. & in c. 1. in eo uerbo, de offic. deleg. in 6. ubi patet, quod Papa loquens permixtim de Cardinalibus appellat eos fratres. Ad tex. in c. ad apoſtolicę de ſentent. et reiud. in 6. quem ſupra allegaui in contrarium reſponde, quod ibi loquitur in presbitero Cardinali, propterea uocat filium, ſed Epiſcopos Cardinales, uocat fratres. colligitur etiam iſta differentia ex dictis per Felym. in proœmio Decreta. ibi Gregorius Epiſcopus in ſecunda lectura, colum. 1. Addit. et ibi anto aum tenuit Pet. col. 5. Et quando appellat dilectũ intelligitur ſub amore ſpirituali, et quando dicit filiũ intelligitur in Chriſto non in carne ſecundum Pet. ubi ſupra, et ibi Io. And. in ſecunda lectu. colum. 1. in fine, ubi tenet quod quando dicit dilectis intelligitur amore ſpirituali non carnali de præben. c. graue, et c. uno, ut eccleſi. benefi. quando ſcribit filijs intelligitur in Chriſto non in carne. Sed non exprimitur in Chriſto niſi cum ſcribitur Abbatiſſis, Sororibus, Regibus, uel Reginis, ut ibi per Io. And. allegat Spe. in tit. de reſcrip. præſen. §. ratione formę, in prin.*

Siciliæ [n] citra Farum Nuntio, & Commiſſario noſtro, Intus vero. Clemens Papa Septimus. Dilecte fili ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem [o]. Exponi nobis nup fecit Dilectus filius nobilis vir Ludouicus in Corduba Dux Sueſſæ, chariſſimi [p] in Chriſto [q] filij noſtri Caroli [r] Romanorum, & Hiſpaniarum Regis Catholici [s] in Imperatorem

n ¶ Siciliæ citra Farum, ideſt in Regno Neapolitano.
1 † Et dicitur citra Farum ad differẽtiam Inſulæ Siciliæ quæ eſt vltra Farum, Et nota ꝙ hic eſt poſitus locus vbi erat Nuncius, quia ſemper poni debet locus vnde eſt, puta abbati talis Eccleſiæ, &c. vt dicit Spe. in ti. de reſcrip. præſen. §. ratione, col. 1. in fine.

1 o ¶ Benedictionem. † Quid operetur talis benedictio, & an remittãtur peccata venialia, vide gl. & Doct. in proœmio ſexti, in ver.
2 benedictionẽ, † & ibi ponit Quot modis remittantur peccata venialia, vbi ẽt vide Phil. Frã. & Abb. in proœmio decreta. in 2. lect. col. 2. verſ. quod autem. Add Et Hoſt. in ſum. de pœni. & remiſſio. §. de quibus, col. 2. in fine, cum ſeq. vbi ponit, Quot modis mundatur peccata venialia. Et quæ dicantur venialia peccata, & quæ mortalia, & vide per Spec. in ſuo aureo reperto. in titulo de pœni. verſi. ſine debent etiam Presbiteri, col. 1. cum ſeq. vbi dicit. Qđ multis modis peccata venialia purgantur, & dimittuntur ſ. igne purgatorij, per orationem dominicã, per cordis contritionem, per aquam benedictam, per ſumptionem corporis, & ſanguinis Chriſti, per ſacrificium, per pectoris tunſionem, per eleemoſinam, per orationem, & ieiunia & alia bona opera, per benedictionem Epiſcopalem. Item cũ dicit Sacerdos in miſſa Confiteor Deo &c. Itẽ per extremã vnctionẽ. Itẽ ꝑ cõfeſſionẽ. Itẽ ꝑ baptiſmũ. Itẽ per
3 cõfeſſionẽ factã proximo, vt ibi latius ꝑ eũ. † Et de maledictione Papæ, quẽ effectũ opetur, vide in c. 1. circa fi. extra de cenſ. in 6. & per gl. in c. 1. de vſur. in 6.
4 † Quid autem ſi ſcriberetur hæreticis, ſciſmaticis, vel excommunicatis, vel rebellibus, an tunc Papa eos benedicat, vel ſalutet, vide Ioan. And. in proœ. decreta. in fi. vbi dicit ꝙ non ſalutat, nec benedicit, ſed dicit ſpiritum conſilij ſanioris. vide ibi per eum. vbi etiam ponit. Quare dicitur apoſtolicam Benedictionẽ, & ibi hoc
5 etiam tenet Pet col. 6. in fi † Limita prædicta niſi Papa ſalutaret ad captandam beneuolentiam, prout fecit Gregorius XII. ſcribẽs ſantoribus benedicti, quos pro ſciſmaticis habebat, vt dicit Ant. de But. in proœmio decreta. & ibi Fely. in 2. lect. col. 6. verſic. & adde, cum concordia.

1 p ¶ Chariſſimi † nota ꝙ Papa vocat Imperatorem, & Regem chariſſimum filium vt hic, & in c. ad vniuerſalis in prin. extra de treg. & pace, in extrauag. cõmu. & in c. prodiens de cri. ſal. in extrauag. Io. 22.

1 q ¶ In Chriſto † nota vnam differentiam, quia in ſalutatione literarũ Papæ non ponitur in Chriſto, puta venerabili in Chriſto fratri &c. vt patet ſupra eod. ibi dilecto filio, alias illud reſcriptum poſſet redargui de fal-
2 ſo c. ꝗ graui. extra de cri ſal † Fallit hoc niſi ſcribatur Abbatiſſæ, & Monialibus, quia tunc apponitur in Chriſto, extra de reſcrip. c. cũ dilecta. extra de confir.
7 vtil vel inutil. c. cum dilecta. extra de excep. c. dilecte, & tenet Pet. in proœ. decre. col. 3. † Fallit ſecundo quando Papa ſcribit Regibus, vel Reginis, quia tũc ponitur chariſſimo in Chriſto filio, vel chariſſimæ in Chriſto filiæ, extra de cõuer. coniu. c. chariſſimis, latius in d. extrauag. ad vniuerſalis, in prin. de treg. & pa. in extrauag. cõm. & Spe. in tit. de reſcrip. præſen. §. ratione formæ, col. 1. & d. Præp. in c. hæc quippe, col. 2. 3. q. 6.

1 r ¶ Caroli † iſte Carolus eſt de inclyta nobiliſſima, & Imperiali progenie de Auſtria, & coronatus, & cõfirmatus Romanorum Imperator, & dictus eſt Carolus Quintus Romanorum Imperator inuictiſſimus, et glorioſiſſimus, & multum auxit Imperium, & vicit Africam, & eius ditioni & Romano Imperio ſubiecit, et perſonaliter bello Africano interfuit in anno proximo ꝑterito nonæ indictionis 1534. & Deo auſpice triumphum, & victoriam reportauit, repoſuitque verum Regem Tuneti in regno qui
2 fuerat expulſus. † hodieq; actus Rex Tuneti eſt ſubditus, & tributarius Imperatori: dictuſque Tuneti Rex amicus, & ſubditus Imperatori, venit perſonaliter in Ciuitatẽ Neapolis cũ quinque nauibus, fuitq; honorifice receptus a Pro Rege Regni, de Menſe Iunij primæ indictionis. 1543. miſitque ad Imperatorem Carolum qui erat in partibus Lombardiæ.

1 s ¶ Catholici † nota ꝙ Rex Hiſpaniæ dicitur Catholicus vt hic, ſimiliter fides noſtra dicitur Catholica extra de Sum. Tri. & fi. cath. in rub. & in 6. clem. eod. tit. & l. fi. § in præſenti. C. de epiſ. & cler. & in Autentico de ſan. epiſ. in prin. & C. de Sum. Tri. in rub. & l. liquet. C. eod. c. excommunicamus, in prin. extra de hære. & in autentico iuſiur. quod præſt. ab his, in prin. ibi commu-
2 nicato, & c. † Similiter ſancta eccleſia dicitur catholica, vt in c hæc eſt. 24. q. 1. & in c omnis. 21. q. 4. & in extrauag. vnam ſanctã de maio. & obed. in extrauag. com. & in l. ſi quis in hoc genus. C. de epiſ. & cler. & d. l. fi. & in l. decernimus. C. de epiſ aud. & l. 2. C. de Sum.
3 Tri. & l. 1. C. de his qui in eccl. manu. † ſimiliter collegium, ſiue Concilium Clericorum, & Monachorum dicitur catholicum. l. 1. C. de ſacroſan. eccl. Et religio etiã dicitur catholica. l. mathematicos. C. de epi. aud. l. nemo C. eod. l. 2. C. de Sum. Trin. Similiter clerici dicuntur ca-
4 tholici. l. cum clericus. C. de epiſ. & cler. † Et dicitur catholicus. i. generalis, & vniuerſalis ac perfectus in fide cui nihil deficit, vt colligitur ex dictis per gl. in d. extrauag. vnam ſanctam in gl. ſuper verbo ſponſo, bene facit tex. in d. l. 2. C. de Sum. Trin Add. & glo. in aut. iuſiu. quod præſt. ab his, in prin. in verbo, catholica quæ
5 exponit, ideſt generalis. † Dicitur etiam eccleſia & fides catholica ideſt vniuerſalis & vbique porrecta, vt not. gl. in rub. C. de Sum Trin. & gl. in d. autentico iuſiuran. quod præſtatur ab his, in verbo, catholica, & Azo. in ſum. eod. tit. de Sum. Tri. § item quid, & Arch. in c. fundamenta, in prin. extra de electio. lib. 6. & Alber.
6 in ſuo diciona. in verbo, catholica. † Alibi tamen Papa vocat Imperatorem Iuſtinianum Chriſtianiſſimum

& glo

& glorioſiſſimum, vt in epiſtola inter claras. C. de Sum. Tri. alibi vero vocat Carolum Regem Francorum glorioſum, & ſic Imperator dicitur Chriſtianiſſimus, & glorioſiſſimus. Rex Hiſpaniæ dicitur catholicus. Similiter Imperator uocatur catholicus, c. ſi Imperator. 96. diſt. Rex Franciæ dicitur glorioſus, & vocatur etiam Chriſtianiſſimus, vt dicit Iaco. Bonaud. in ſuo panegiryco. col. 18. & colum. 41. & licet iura per eum allegata non probent quia vocant eum chariſſimum tamen de facto vocatur Chriſtianiſſimus.

electi [t] orator, [u] quod licet in Regno Siciliæ citra Farum clerici primæ tonſuræ & minorum ordinũ, tã iuxta canonicas [x] ſanctiones, quã ipſius regni pragmaticam [y] ſanctionem, habitum, & tonſurã

t ¶ Electi nunc vero confirmati & coronati.

1 u & Orator. i. Ambaſciator † & talis debet eſſe vir magnę authoritatis bonus fidelis & eloquens. arg. in c. ad apoſtolicę, in prin. extra de ſen. & reiud. in 6 1. q. 1. c. eſtote, & debet eſſe gratus, vel ſaltem non odioſus illi ad quem mittitur vt in epiſtola inter claras, in fi. C. de Sum. Trin. quia cum is qui diſplicet ad intercedendum mittitur irati animus ad deteriora prouocatur. c. 1. 49. diſt. 3. q. 7. c. in grauib. & gl. in d. c. ad apoſtolice, in ver
2 bo, ſalutem. † Et munus ambaſciatę eſt publicum l. 1. C. ex quib. cau. ma. & illud cogitur ciuis pro ciuitate ſuſcipere, not. in l. ſi quis decurio. C. de decur. libro 10. &
3 ibi Bart. & Dom. in d. c. ad apoſtolice. † Aliquando etiam ſumitur orator pro aduocato, vt in prima conſtitu. ff.
4 † Ad prædicta etiam vide late Lucam de Pen. in rub. C. de legatio. lib. 10. vbi per multas, col. ponit viginti qualitates & perfectiones, quib. debet eſſe munitus legatus, ſeu ambaſciator & orator, vide ibi quia longum eſſet hic ſcribere.

x ¶ Canonicas ſanctiones, vt in c. in audientia extra de ſen. excom c. clerici officia extra de vi. & hone. cler. c. ſi quis, c. clericus, el 1. & c. clericis, eod. tit. clem. 1. & 2.
1 extra de vi. & hon. cler. † in quibus iurib. probatur quod clerici incedere debent cum habitu, & tonſura, alias ſi tertio moniti non deſiſtant priuantur priuilegio cleri-
2 cali, d. c. audientia, & d. clem. 1. † Addi. Et hodie eſt etiam deciſum in Concilio Tridentino ſeſſione. 14. c 6. vbi ſi moniti clerici, ſiue in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus officia, aut beneficia qualiacunq; eccleſiaſtica obtinuerint, ſi poſtquã ab Epiſcopo ſuo, etiam per edictum publicũ moniti fuerint, honeſtũ habitum clericalem illorum ordini & dignitati congruentẽ, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationem & mandatum non detulerint, per ſuſpenſionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, reditibus, & prouentibus, ipſorum beneficiorum, nec non ſi ſemel correpti denuo in hoc deliquerint etiam per priuationem officiorum & beneficiorum huiuſmodi coercere poſſint & debeant, vt ibi latius habetur. Idem eſt ſi a negociationibus ſecularibus non abſtineant, c. fi. extra de vi. & hon. cler.
3 & d. clem. 1. & 2. & Doct. in dictis locis † quia oportet clericos per decentiam habitus extrinſeci morum intrinſecam honeſtatem oſtendere. d. clem fi. §. dignitatẽ
4 † vnde venieudo contra canonum probibitionem non debent canonum beneficio iuuari quia fruſtra legis implorat auxilium qui committit in legem. l. auxilium in fi. de mino. c. fin. extra de immun. eccl. cum concor. ibi per gloſ. & glo. in c. 2. in verbo ab eccleſia extra de clerie. vel mo. bene facit glo. in c. tranſmiſſam extra de elect.
5 † Intellige niſi rationabilis cauſa eos excuſet, puta ad euitandum ſcandalum, quia tunc poſſet dimittere habitum. c. Deus qui extra de vita, & honeſt. cleric. vel quia cauſa neceſſitatis in itinere conſtituti d. c. clerici officia, puta quia ſubeſſet cauſa timoris, vt d. clẽ. 2. in prin. & ibi gl. in verbo rationabilis, & Doc. in dictis locis. Addi. Et dicit Io. de Imo. in clem. 1. de celeb. miſſ.
6 per illũ tex. col. 1. in fi. cũ ſeq. † quod clerici nõ debẽt portare nec ſecũ portari facere aues, vel canes venaticos, maxime dũ celebratur diuinũ officiũ. Et incedere debent cũ
7 congruentibus veſtibus & tonſura. † Nec debent facere choreas, vel dicere cantilenas in cimiterijs, vel ec-
8 cleſiis in feſtis, vel vigilijs eorum. † Et vel debent condecentibus, veſtibus, & ornamentis, & vaſis in cultu diuino, & condecentiam conſiderare ſecundum quantitatem facultatum eccleſiæ, vt per Imo. vbi ſup. in no.

y ¶ Pragmaticam ſanctionem, vt eſt in regno regia pragmatica Regis Ferdinandi quæ incipit Ferdinandus & c. vniuerſis, & c. vbi ſub rub. quod diaconi vulgo dicti ſiluati-
1 ci vadant in habitu & tonſura, † in qua diſponitur. Quod diaconi, & clerici primę tonſurę debent vbiq; aſſidue & continuo incedere in habitu & tonſura clericali & eccleſiæ ac diuinis officijs horis congruis intereſſe; &
2 deſeruire, & a ſecularibus negocijs abſtinere, † alias non gaudent priuilegio clericali, ſed ciuiliter & criminaliter coram ſecularibus iudicibus poſſũt conueni-
3 ri, & tenẽtur ſoluere functiones fiſcales, & alia munera & onera ciuilia ſubire, quia in fraudem illud facere præſumuntur. Et ſimiliter etiam ſtatuitur in alia pragmatica ſequenti, quæ incipit Magnifici ſub rubrica contra diaconos ſiluaticos, & eſt alia prag. quæ incipit Ferdinandus & c. Illuſtriſſimo don Henrico, in qua eſt inſerta bulla Papæ Honorij, & incipit Honorius epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Ad perpetuã rei memoriã, ſub rub. quibus immunitatibus debẽt gaudere clerici, in qua ſtatuitur. Quod illi qui ſe clericos aſſerunt, ſi clericaliter non viuunt, portando habitum & tonſuram, & a negotiationibus, & quæſtubus, clericis interdictis, ſe abſtineant, vel ſe vilibus & inhoneſtis ac prohibitis ſe immiſcent, & ſordida, & vilia exercẽt, vel publice operas ſuas locant ad arandum, & ſimilia ſordida faciẽdũ tenẽtur ad functiones fiſcales, & non gaudent priuilegio clericali, ad prædicta, vide etiam clem. 1. & 2. ex
4 tra de vit. & hon. cler. † Et ad materiam. An liceat clerico ſeruire in ruralibus, vide in l. quiſquis cenſibus, C. de epiſ. & cle. & Spec. in titu. de cle. coniug. col. 2. verſiculo ſed quam dices, in fine, vbi dicit quod eſt interdictum clericis publice operas ſuas locare, ad arandum, vel fodiendum, & ſimilia ſordida, vt calcis coquendę, & arenę fodiendę, vt dicit glo. in cap. generaliter. §. nouarum
5 in verbo ſordidorum. 16. q. 1. † Quid autem ſit de cleri-
cis

cis coniugatis. Et an teneantur ad ſunctiones ſiſcales,
Et an gaudeant priuilegio fori in criminalibus, ſi va-
dunt in habitu, & tonſura, vide in c. 1. extra de cle. con
iug. lib. 6. & ibi Doct. quæ dicit Spec. eod. titu. & in re-
gno eſt regia prag. quæ incipit Ferdinandus, & c. ma-
gnifico viro. Barſiæ ſub rub. ꝙ clerici coniugati contri-
buant fiſcalibus ſunctioni-
bus, Addit. & vide Guid.
Papæ in quæſtionibus par-
lamenti Delph. q. 83. quæ
incipit die quarta. Et ibi ētiam
ponit, An clerici coniugati dicantur viuere clericali-
ter, & eſt Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ, qui incipit.
Itē ꝙ ſi aliquis ſub rub. clericus coniugatus non admit-
titur ad priuilegium, vbi dicitur, ꝙ contra dictum cleri
cum proceditur tamquā cōtra laicum, & non admitti-
tur ad priuilegium. tamē ille Ritus quādo clericus in-
cedit cum habitu & tonſura videtur contra iura ſupra
allegata, & ideo nō ligaret de iure, ꝑ ea quæ ſtatim di-
cā, reſpectu priuilegij fori, nō dico reſpectu functionū fi
6 *ſcaliū, vt ēt probat d. prag. ꝓxime allegata. † Quid autē*
ſit pragmatica, uide gl. in l. iubemus nullā. C. de ſacro-
ſan. eccl. & in Authētica quæ in prouincia, C. ubi de cri.
agi. opor & Iaſ. in l. fi. in prin. C. ſi contra ius vel util.
7 *pub. & dixi, in prin. pragmaticarū regni. † Sed uūqd di*
ctę prag. editæ a Rege, & Principe ſeculari, diſponen-
tes ſuper clericos & pſonas eccleſiaſticas valeāt, & ſint
ſeruandę, reſpondeo ꝙ nō, qa lex aſſumit vires a pote-
ſtate cōdētis legē, l. fi. ff. de iur. om. iud. c. a nobis ext. de
ſen. exco. c. ut animarū extra de cōſt. in 6. ſed Rex nō ha
bet poteſtatem ſuper eccleſias, nec perſonas eccleſiaſti-
cas, ut in c. cum ad uerum, & c ſi Imperator. 96. diſt.
facit. c. eccleſia Sanctæ Mariæ cum ſua materia, extra
de conſtit. & in Authentica caſſa C. de ſacroſan. eccl.
ergo Rex ex defectu poteſtatis non potuit leges, ſeu
pragmaticas, condere contra eccleſiaſticas perſonas.
8 *† Pro hoc facit, quia lex principis præiudicialis eccle-*
ſiis, non extenditur ad eccleſias, niſi expreſſe approbe-
tur ꝑ Papam, vt eſt cōis theorica Doct. in ca. fin. extra
de ſol. & Abb. in d. c. eccleſia Sāctæ Mariæ. col. 4. ver
ſiculo una, & col. 5. Ad prædicta benefaciunt quæ di-
cit Alex. conſ. 355. incipiēte ponderatis his, col. penul.
verſiculo benefacit. 2. vol. aliàs ſecundum alium ordi-
9 *nem eſt conſiliū 210. † Et ſi diceretur, ꝙ tales pragma-*
ticæ valent, cum ſe conforment cum iure canonico, ꝓ-
dicta per Abb. vbi ſupra, dico ꝙ tunc habet a canone
poteſtatem, non autē ab ipſa lege, ſed iſtę pragmaticę
non conformant ſe cum canone, quia clericus non ince-
dēs in habitu, & tonſura, vel clericus negociator, ut ꝑ-
dat priuilegium fori, requirebatur trina monitio, c. fin.
extra de ui. et hon. cler, c. 2, extra ne cle. vel mo. c. in au-
dientia extra de ſent. excom. clem. 1 et 2. de uit. et hon.
cler. cū ſimilibus, de quo tamen vide quæ infra plenius
dicam, ſed per dictas pragmaticas ſtatim abſq; moni-
tione perderet priuilegium clericale. igitur &c. Et pro-
pterea fuit neceſſaria iſta cle. et extrauagās cōſtitutio,
per quam fuit facta trina monitio, et ſtatutū illud qđ in
ea, et in dictis pragmaticis cōtinetur. Ad prædicta uin-
de quæ dicit Abb. in d. c. eccleſia ſāctæ Mariæ, col. 5. &
ibi Felyn. col. 16. in fi. verſ. pri. eſt, vbi ponit, An leges
quæ habentur. C. de ſacroſan. eccl. & de epiſ. & cler. per
totum, an ſint ſeruandę, bene faciunt quæ dicit Matth.
de Afflic. in conſtitutione comite primo not. & in Re-
gno Siciliæ vltra Farum eſt alia pragmatica ſuper hoc
edita vt dicam infra in glo.
ſequenti,

honeſte deferre clericales, & alia ſolemnia ſerua-
re, aliàs priuilegio [2] clericali minime gau-
dere deberent, & foro ſeculari ſubijciantur,

2 *¶ Priuilegio † nota ꝙ cle-*
1 *ricus non deferens habi-*
tum, & tonſuram non gau-
det priuilegio clericali ut hic, et in iuribus ſupra alle-
2 *gatis in glo. in uerbo, canonicas. † Intellige præcedente*
trina monitione vt dictis iuribus, licet in regno ꝑ iſtam
clem. extrauagantem non requiratur alia monitio, cū
ſit in hac conſtitutione per edictum facta. Et ratio aſſi-
gnari pōt, quia clericus qui nō incedit in habitu et ton-
ſura, uidetur indignus priuilegio clericali, maxime ſi ſe
immiſcet enormitatibus, c. cum nō ab homine extra de
iud. c. perpendimus extra de ſen. excom. c. ex parte el 3.
extra de priuil. c. 2. extra de apoſt. ſaltem quando ſunt
in minoribus conſtituti ut not. Doct. in dictis locis, et
Alex. conſil. 8. incipiente uidetur ſuper primo, in primo
volum. quia cum elegerit vitam ſecularem ipſius vi-
3 *tæ iudici ſubijci debet, iuxta illud. † Dignum eſt ut qui-*
cunque alijs ſimilem uitam ſuſcipiunt. ſimilem in legi-
bus ſentiant diſciplinam, extra de ſta. mona. c. recolen-
tes, ut per Alex. conſil. 58. quia ſępiſſime, in fi. 4. uol.
4 *¶ † Sed quæro quæ ſunt priuilegia cōceſſa clericis, et*
ordini clericali, dic ꝙ ſunt multa, quæ conſiſtunt tam in
5 *ſpiritualib. q̄ in temporalibus. ¶ † Primū eſt in ſpiritua*
libus quod non pōt concedere niſi ſolus Deus, uel eius
vicarius, quale eſt illud quodcūq; ligaueritis ſup terrā,
erit legatū & ī cęlo, & quodcūq; ſolueritis ſup terrā e-
rit ſolutū & in cęlo, ut habetur Matthęi. c. 18. & Io. c.
20. hoc enim priuilegium Chriſtus cōceſſit Petro in ꝑ-
ſona eccleſiæ, ut per Inn. in c. nouerit circa princ. extra
de ſent. excō. & tex. gl. & Doct. in c. quodcunq; 24. q. 1.
6 *¶ Secundū priuilegiū eſt, quia in omnib. dubijs iuris,*
quæ per inferiores ratione iuriſdictionis humanæ ter-
minari non poſſunt, ad eccleſiam recurritur, c. per uene
7 *rabilē. prope fi. extra qui fil. ſint legi. ¶ † Tertiū eſt pri*
uilegium, de decimis primicijs, & oblationibus, q̄ ſunt
clericorum, 16. q. 1. c. reuertimini, extra de dec. ca. tua.
8 *¶ † Quartū, qa ſola eccleſia res eccleſiaſticas miniſtra*
re debet, & de ſpiritualibus ius ſtatuere & iudicare po
teſt, 96. diſt. c. ſi Imperator. c. cū ad uerum et c. deniq;.
9 *¶ † Quintū quia uerberans clericum eſt excommuni-*
tus ipſo iure. 17. q. 4. c. ſi qs ſuadente, de quo uide Hoſt.
in ſum. extra de ſent. excom. §. qualiter proferatur, col.
3. in fi. cum pluribus ſequen. ubi multas quæſtiones
ponit ad hanc materiam peroptime facientes, et neceſ-
ſarias, et per Aſtes. in ſum. libro ſeptimo, titu. tertio,
10 *§. ſequitur uidere de ſecundo. † Dicta tamen regula ꝙ*
percutiens clericum eſt excommunicatus, fallit in mul
tis caſib. de quibus vide Aſtes in d. ſum. libro 7. tit. 13.
§. Sequitur uidere de tertio, et ponit decem et ſeptem
caſus in quibus dicta regula fallit uide ibi, et per Sum-
miſtas

miſtas maxime.Sil.in verbo, excommunicatio ſexto,
11 ¶ † *Sextum quia ſolum clerici poſſnnt obtinere bene-*
ficium eccleſiaſticum,c.ex literis extra de tranſ. Card.
12 *in clem.1.qnæſt.7.de vita & hon.cler.*¶ † *Septimũ pri*
nilegium eſt,quia clerici babent prinileginm ſori , vt
non conueniantur coram iudice ſeculari,c.ſi diligenti,
extra de foro compe. Card.
in clem.1. q.17. de vita &
boneſt.cle.quod procedit in
quolibet clerico,etiã in mi-

tamen dictorum clericorum ſine habitu, & tonſura incedentium, delinquendi.

noribus conſtituto. c.2.& ibi Doct.extra de foro comp.
& in c.cum non ab homine, & ibi Doct. extra de iudi.
& Ale conſ.355. aliàs conſil.210. ponderatis bis co-
lumna 2. in prin.ſecnndo vol.quod vltimum intellige
incedit in habitn & tonſura,vt in iſta extrauag.& ſu-
13 *pra plnries dictum eſt. † Et dicto priuilegio non po-*
teſt clericns etiam cum iuramento renuntiare, qnia eſt
inductum fauore totius ordinis clericalis.d.ca.diligen-
14 *ti,& ibi Doct.extra de foro compe. † Et ex prædictis*
ponitur regnla, Qnod clericus debet corã ſuo Epiſcopo
conneniri per ſnpra allegata,ad idem.11.q.1.c.inolita.
15 *& c.placnit.† Solns enim Epiſcopns de inre habet iu-*
riſdictionẽ contentioſam in clericos ſnę diocęſis, de quo
in c.quanto,in c.cum ab eccleſiarum , extra de offic.or-
din.& 11.q.1.c.de perſona.Et ex prædictis ſequitnr, ꝙ
coram alio iudice etiam eccleſiaſtico non poteſt conue-
niri,& longe minns poteſt conneniri coram indice lai-
co,& ratio eſt,quia clerici ſnnt exempti a iuriſdictio-
ne Imperatoris , & ſic Indicis ſecnlaris, quia clerici
ſunt ſpirituales , ex qno ex toto corpus & animam de-
putauerunt,& aſeripſerunt in ſeruitinm in ſortem Chri
ſti.q.1.cap.portio.not.Inno.& Ioan.And.in capitu. 2.
extra de maio.& obed.Inno.& Io.And.in c.ſignifican
tibus,extra de off.deleg.Maria.Soc in cap.primo,cò-
lum.1.cnm ſeq.extra de foro compe.vbi etiam ponit vi
ginti quatuor declarationes circa hoc, qnas ibi vide in
16 *2.col.cnm ſeq. † Et ibi etiam col.11.ponit trigintaduas*
fallentias,quas ibi vide per eum , in qnibus poteſt co-
17 *ram ſeculari Iudice conueniri. † Ad prædicta etiam*
vide Decium conſilio 240. incipiente diligenter pro
tenui,& Tho.Gra.in uoto 18.in cauſa nobilis, col.pen.
& fin.vbi etiam ponit cautelam,ut clericus citatus co
ram Iudice incompetenti non opponat Iudicis incom-
petentiam,ſed patiatur vt fiat proceſſns,& poſtea po-
terit opponere de nullitate proceſſus ſecũdum Bald. &
Pau.de Ca.in l.ſi per errorem.ff.de iur.§.iud.& ibi Iaſ.
ſed iſta cantela eſt contra conſcientiam, ut ibi per eos.
18 ¶ † *Octauũ priuilegiũ eſt,quia familia clericorũ gau-*
det prinilegio fori,ut non poſſit coram ſeculari Indice
cõneniri,c.clericum,el.2.11.q.1.& ibi gl.c.eos,& ibi
gl.diſt.& c.indicatum 89.diſt.Card.in clem.1 q.17.de
vita & hon.cle.quia idem priuilegium habet familia
quod babet Dominns, extra de Iudæis,c.ad liberandã,
& libertns forũ patroni ſequitur,ff.ad mu.l.aſſnmptio
12.q.2.c.eccleſiarũ ſeruos,& dicit Bal.in l. 2.in 3.not.
C.de Epiſ.& cler.Qđ ſerniẽtes clericorũ , & qui ſnnt
in miniſterio ipſorũ , gaudent priuilegio dominorũ,non
principaliter ꝑꝑ ſe,ſed propter fauorẽ ſuorũ dominorũ,

19 *& ibi ẽt boc tenet Iacob. But. qui dicit.† Qđ prinilegia*
qnæ ſunt data ſcholarib. per auten.habita.C.ne fil.pro
pat.in declinatione fori,& in alijs ibi cõtentis extẽdun
tur ad famulos ſcholarinm quamdiu ſunt in ſeruitio do
mini,poſtea non,quia non babent priuilegium propter
20 *ſe ſed fauore domini † Et ceſſante cã fauoris ceſſat fa-*
uor, & ſequitur ibi Bar. &
Bal.in prima col.verſicu 2.
inducit, vbi circa finem.d.
21 *l.dicit. † Qđ filij, & vxor*
clerici,poſt mortem clerici non habent prinilegiũ,quia
deſtructo fundamento per mortem clerici non poteſt
22 *fieri extenſio. † Ad prædicta adducitnr, qnod dicit*
Bald.in l.reſtituendæ, C.de adno. diuer.ind.ubi tenet,
ꝙ priuilegium conceſſum officialibns , videtur conceſ-
23 *ſum eorum ſubditis.† Et dicit Bald.in l.1. C. de uxor.*
mili.quod ſcutifer,& familiares militum gandent eo-
dem priuilegio,ſi ſnnt ſamiliares neceſſarij,ſecundũ di
gnitatẽ perſonæ,& hoc etiam ibi tenet Ci.& hanc opi.
tenuit Hoſt.in ſum.extra de foro compet.§. quibus ex
24 *canſis,col.6.verſiculo ex præmiſſis. † vbi vult , ꝙ cau-*
ſæ ſeruorum,& ruſticorum Eccleſiæ,pertineant ad fo-
rnm eccleſiaſticum,& tenuit Maria.Soc.in d.cap.2.co
lum.9.in decima octaua declaratione,extra de foro cõ-
25 *pet.Vbi tenet hoc etiam procedere.ſi eſſet familia mer*
cenaria dummodo ꝙ non dietim ſeruiat,ſed ad annum,
uel ad longius tempus,quia ſimiliter gaudet prinilo-
gio,allegat Alb.de Roſ.in 1.C.de epiſ. & cler. & hanc
partem nidetnr tenere And.Barb. in d.c.2. & Gemin.
in d.c.eos,22.diſtinct.& ſimpliciter hoc ẽt tenet Thom.
Gram.Doct.Neapolitanus in voto 33. in canſa clerici
26 *col.3. num.20.† Vbi dicit ſamiliares clericorum non*
deferentes habitum , nec tonſuram gaudere priuilegio
clericali , hanc opin.in conſnlendo tennit Laur. Calca.
conſi.70. quidam Nicolaus, vbi conſnlnit pro qnodã
familiari Epiſcopi, & tandem concludit generaliter
ꝙ ſamiliares epiſ.& clericorum gandent prinilegio fo
ri,tam in ciuili,qnam in criminali,ut ibi per enm.
27 † *Idem in ſamiliari Epiſ.tennit Io. de Monte Sperello*
conſilio,quia copioſe,poſito inter conſilia. Laur Calca.
conſil 71.ubi dicit hoc de ſamiliari Epiſcopi cõiter te-
neri,idem in conſulendo tenuit, d.Benedictus de Barza
rijs in conſil.ſno poſito inter conſilia Laur.Calca.conſi-
lio 72.Incipiente cum in utroqne dubio, Immo poteſt
per ipſam Curiam eccleſiaſticam repeti.ſecundnm eum
allegat not.in c.ſi Iudex laicns extra de ſent.excomm.
in ſexto,pro hoc vltimo dicto , benefacit qnod tenuit
Abb.antiqnus,& poſt eum Io.And.in c.fin. col.2. ex-
tra de off.Arch.ubi dicit,ꝙ Iudex ſecnlaris poteſt ſe op
ponere,ſi ſubditns ſnus in cauſa ſui fori ipſo non negli-
28 *gente trahitur ad eccleſiaſticum forum.† Immo iudex*
poteſt repetere ſubditnm ſuum ab alio ininſte deten-
tnm,ut dicit Phil Dec.in c.dilectis,in princip.extra de
appellat.& ibi Bal.in col.1.& 3.vbi mnlta pulchra di
cit,& tangunt Moder.in l.hoc edicto,§. poſt operis ,
ff.de oper.no.nunc.in illa quæſtione poſita ibi per Bart.
29 *& alios. † An uaſallns poſſit renunciare priuilegio*
fori,abſque conſenſu domini,de quo etiam per Maria.
Soc.

Soc.in c.ex trāſmiſſa,col.8.in quinto principali articu
30 *lo,extra de foro cōp.† Et ibi ēt ponit, Quod dominus*
pōt inhibere aſſallis ſuis, ſub debito fidelitatis, q̄ non
debeāt litigare coram illo,ſed coram ſe,& ſi nollēt obe-
dire, poſſet eos punire,vt ibi per eū,& p̄ Pari.in tract.
ſind.in rubrica de exceſſibus baronum, §. au baro. de
quo etiam per Io.And.in addi.Spe.in tit.de comp.ind.
ad §.generaliter, col.6. in add.incipiente quæritur,in
fine.Et Ant.Cap.deciſ.130.col.4.nu.10.Contrariam
31 *opinionem. † Quod familia clericorum non gaudeat*
priuilegio,quando ſunt famuli non perpetui, vel ſunt
conductitij tenuit Abb.Panor,in d.c. 2.extra de foro
comp col.1.& ibi hoc tenuit Fran.de Are.col.1, in 2.
notabili,qui pro hac parte allegat.c.pen.verſic.non ſic
autem extra de priuileg.in 6.vbi priuilegiū datū con-
uentui,nō prodeſt familiarib.ad idem tex.in c.per ex-
ceptionem,eo.tit. de priuileg. in 6. ſi in oblatis, quo-
rum vita habet aliquid ſpiritualitatis,requiritur qua-
litas perpetuitatis,quanto minus gaudebūt famuli tē-
porales,nihil habentes ſpiritualitatis,& iſta opin.eſt
tutior.ſecundū d.Fel.in d.c.2 qui reſpondet in ſpecie ad
omnia cōtraria,& pro certo paſſus eſt dubius,& variæ
ſunt opiniones,ideo p̄ clariori doctrina,facias īfraſcri-
32 *ptas cōcluſiones.¶ Prima cōcluſio vera& cōis eſt.† Qd*
ſerui & mancipia,ac famuli p̄petui,eccleſiarū,& cleri
corū,gaudent priuilegio fori,ſicut gaudent eorū domi-
ni,21.q.2.c.eccleſiarum ſeruos.89.diſt. ca.indicatum,
tex.in l.1.& 2.C de epiſ.& cler.gl.Hug. Arch,& d.
Præp.in c.clericum,el.1.11.q.1.gl.in c.eos.31.diſtin.
Hoſt.in ſum,de foro comp.§.quibus ex cauſis colum.6.
verſiculo ex præmiſſis,Anton.deciſ.12.in cauſa Hur-
33 *gonij,& tenent omnes pro prima opin.allegati. † Imò*
clerici,& mancipia clericorum ſunt exempta ab om-
nibus angarijs,& muneribus ciuitatum, niſi ſub eſſet
magna neceſſitas, vt tenet gl.in d.cap.eccleſiarum ſer-
uos,& ibi d.Præp. Si enim ciuitas eſſet obſeſſa, non
debet pati eccleſia,ſuos ruſticos defendi aliquo priui-
lgio,a cuſtodia,& huiuſmodi ſimilibus. Immo dēt eos
ad hoc compellere,extra de immun.eccleſia. ca.perue-
nit,& ibi Ber.Inno.& Hoſt.& d.Præp.in d.c.eccleſia-
34 *rū ſeruos.¶ Secūda cōcluſio eſt,† Qd familia Epiſco*
pi gaudet priuilegio fori,tam in ciuili, q̄ in criminali.
c.fi.& ibi communiter ſcrib.extra de off.Arch. Abb.
in d.c.2.col.2.& ibi Fel.& alij extra de foro compet.
Hoſt.Io.And.& Abb,in c.cum non ab homine, col.1.
in ſecundo nota,extra de iud.Ioan.And.& Imo, in d.
c.2.Laur.Cal.in d.conſil.70.quidam Nicolaus,Ioan.de
Monte ſperello in d.conſil.71 quia copioſe, & Bened.
de Barzarijs,in d.conſil,72.cum in vtroque,qui dicunt
hoc communiter teneri, ſiue ſint famuli perpetui, ſi-
ue non,ſiue ſeruiant pretio,ſiue non, & tenet Anton.
Cap.dec.12.in cauſa Hurgonij,& Ant.de Bu,in d.c.2.
de foro comp. Et hoc eſt ſpeciale in familia Epiſcopi,
vt dicunt Doct.in d.c fina.extra de offic.Arch.& in lo
cis præallegatis,ſicut alia multa conceduntur Epiſco-
pis,quæ non conceduntur alijs, ut in c. fin. extra de re
iud.in ſexto,& in cap.quia periculoſum,extra de ſen-
tent.excommun,in ſexto,ſecundum Fel.in ea.2.col,2,
ſicut etiam cōceditur Epiſcopo,& eius vicario,ut poſ-
ſit habere familiam armatam pro executione iuſtitiæ,
& non aliter,ut tenet Bald.in l.vnam ſalutem.§.fina.ff.
de off.præf.vigil.And.Barb.& Phil.Decius, in cap.
ſignificaſti,col.pen.extra de off.delegat.& iſtud magis
communiter tenetur,licet contrarium voluerit Abb.
in d.c.cum non ab homine,col.1.in fi.& Abb.& Fely.
in d.c. ſignificaſti,de quo etiam per Matth. de Affl. in
cōſt.regni intentionis,col.3.ubi tenet,Qd familia Epi
ſcopi,qui non habet temporalem iuriſdictionem, ſi re-
peritur portare arma,poteſt capi a familia Iudicis lai
ci,ſed captus debet Epiſcopo præſentari, ut ibi p̄ eum.
35 *Limita tamen prædicta, non procedere, quando eſſet*
famulus Epiſcopi,qui dietim ſeruiret,& non ad annū,
quia tunc non gaudet priuilegio,per ea quæ dicit Alb.
de Roſa in d.l.1.C.de epiſ.& cler. & Maria Soc. in d.
c.2,in col,9.in decima octaua declarat. extra de foro
36 *comp.¶ Tertia cōcluſio.† Famuli,& ſeruitores cleri-*
corum,non perpetui,ſed temporales,vel conductij; &
mercenarij qui precio ſeruiunt,non gaudent priuilegio
fori,nec dominorum, ita tenet Hugur.& Arch.12.
quæſt,2.c.eccleſiarum ſeruos,Arch.& d.Præpo. in c.
clericum,el.1.col.2.11.q.1.Abb.in c.2.col.2.verſicu-
lo licet gl.extra de foro comp.& ibi Franc. de Are. in
ſecundo notab.& Ant.de butr.col.1.& d.Anto. Ca-
pi.in d.deciſio.12.in cauſa Hurgonij. Pro iſta conclu-
ſione adducitur,quod dicit Iaſo.in l.ſcriniarios,in prin.
C.de teſt.mil. vbi tenet, Quod priuilegium conceſſum
alicui perſonæ,non extenditur ad eius miniſtros,vel fa
miliares,temporales,vel etiam ad beneplacitum, ſe-
cus ſi eſſent perpetui,vt ibi per eum,allegat tex.in c. p̄
exemptionem,in prin.extra de priuil. in 6. Ad prædi-
cta,vide etiam Ioan.de Plat.in l.2.C.de mune. pat.li-
bro decimo,Doct.in l.inter eos,§.1.ſecundum vnam le
ctu.ff.ex quib.cauſ.maio.& Doc.in l.non aliter,§.1.ff.
de iud.Cy.& Bal.in l.1.C.de vxo. mil. Limita niſi ali-
ter eſſes conceſſum per priuilegium ab Imperatore, ut
dicit gl,in d.c,indicatum.89.diſtin.& Abb. in d. c. 2.
colum.2. verſiculo quid autem de ruſtico extra de foro
compe.vbi ponit etiam duos alios caſus ſpeciales,quos
ibi vide,& ſequitur ibi Maria.Soc.colum.3.¶ Quarta
37 *concluſio.† regulariter familiares aliorum, non gau-*
dent priuilegio dominorum,quia eſt ſpeciale in clericis,
ita tenet Alber.de Roſa.in l.1.C. de epiſ. & cler.& ibi
Pan.de Caſt.& Ant,Cap.in d.dec.12. vbi ex hoc deci
dit,Quod habens priuilegium citandi aliquem in ma-
gna Curia Vicariæ,non extenditur ad eius familiares.
38 *† Aduerte tamen, quod vbi priuilegiatus non poſſet*
vti cōmode ſuo priuilegio,niſi includatur familia ſua,
tunc includitur etiam familia,ut per Bar.in tra repre
ſa.in ſexta.q.7.quæſtio. principalis, ubi dicit, Quod
ſcolares gaudent priuilegio repreſaliarum,Item famu
li,& alij,ſibi veſtes,& pecuniam portantes, & eos ui
ſitantes,benefaciunt dicta per Bald.in d.l.1.C.de uxo.
mil.vbi dicit,Quod familiares neceſſarij militum.gau
dent eodem priuilegio,quo ipſi milites,& ibi hoc tenet
Cy.& vide Bal.in auctentica habita.C. ne fil. pro pat,
& hoc etiam tenet Fely.in d.c.2.col.2. verſiculo tenet

iſtam

iſtam concluſionem,extra de foro competen.
39 ¶ *Qui autem contineantur appellatione familiæ,*† *vi*
de in l.pronunciatlo,§.familiæ,ff.de verb. ſign. & in
l.fi.C.eodem ti.& in l.1.§.familiæ,ff.de vi, & vi ar-
ma.in l.præſenti.§.ſane,C.de ſacroſau.eccle.& in l.ædi
les,§.familia,ff.de ędil.ædi.cap.quoniam multos. 11.
queſtio.3.glo.in cap.in literis,& ibi Abb.extra de te-
ſtib.& in c.cum dilectus,extra de cler.non reſiden.per
Matth.de Affl.in conſtitutione Regni iuriſgentiũ,
colum.6.in octauo notab. cum quæſtionibus ſequen.
40 *Fely.in c.inſinuante,extra de offic.deleg.*† *vbi dicit v-*
nũ notabile.Quod iſti qui habẽt literas familiaritatis
non habent priuilegia familiariũ niſi exerceãt officia
pp quæ dantur illæ literæ, & de hoc eſt extrauagans
Innoc.Quinti quæ incipit ad futuram Rerũ memoriã,
& Card. conſil. 126. Incipiente vacarunt canonica-
tus, & Felyn.in c.per tuas,in fine,extra de maio. &
obed.Addit.Et Phil.Probus in addit.Io.Mon.in c.
1.col.2.de ſciſm.in 6.vbi refert Barb.conſil.2. col.2.
4. vol. quod non ſufficit oſtendere literas familiari-
tatis Cardinalis,ſed oportet docere quod ſe exercet in
41 *famulatu Card.*† *Et dicit Matth.de Affl.in conſt.Re-*
gni intentionis noſtræ,col.7.in 4.notab.verſiculo ſed
quæro quod qui habent literas familiaritatis a Rege
vel a Cardinali non gaudent priuilegio niſi ſint in cu-
ria Regis,niſi de eius mandato abeſſet, allegat d. per
Abb.in d.c.dilectus,ext.de cler.non reſiden. Petr. de
Anch.conſil.398.Incipiente præmitto pro clariori,
& ad prædicta faciunt quę dicit Mat.de Affl.in conſt.
Regni Magnę Curię noſtrę,col.2.in quarto notab. ubi
dicit quod Magna Curia Vicarię cognoſcit de cauſis
curialium,tam ciuilibus,quam criminalib.ſiue agant
ſiue conueniantur.Addi.Et de hoc Ritu Magnę Cu-
rię qui Incipit,Item quod omnes curiales ſub rubr. de
immunitate officialium Curię, nu.158.ſecundum pri
mam impreſſionem, & nume.288. ſecundum nouam
impreſſionem.Et idem de ſeruientibus officialium cu-
rię Regis,qui ſunt ad ſeruitia Regis, & hoc priuilegiũ
non tranſit ad ſeruitores Officialium Regis,niſi illi ſer
uitores aſſiſtant ſeruitijs Regis:quod dicit eſſe menti
tenendum,nam licet regulariter familia gaudeat pri-
uilegio domini,vt not.in d.l.1.& 2.& ibi Bald. C. de
Epiſc.& cler.tamen familia officialis quę non aſſiſtit
ſeruitijs Regiis non gaudet priuilegio conceſſo Regio
officiali vt ibi per eum,prędicta tamẽ competunt Ma-
gnę Curię Vicarię ex quadam præeminentia, vt di-
cit Matth.de Affl.in d.conſtitutione Magnę Curię, co
lum.1.verſ.ſecunda prẹeminentia. Aduerte tamen
quod idem Mat.in conſtitutione ſtatuimus,la 2.col.8.
in fine,in ſexto nota.dicit quod licet Magna Curia ſit
Iudex curialium commorantium in Curia Regis tamẽ
tpe Regis Ferdinandi,vidit quod quãdo aliquis curia-
lis Regis fuiſſet in Magna Curia conuentus ciuiliter,
vel criminaliter magnus Seneſcalcus Regni ſignifica-
bat,quod ille erat curialis Regis, & quod ad eum re-
mitteret,& Magna Curia remittebat,ſed ipſe credit
42 *quod hoc procedebat de ordinatione Regis.* † *Ad*
prędicta etiam vide Henricum Boicum in ſuis ſing. in
verbo,cauſę cognitio,col.2.verſiculo ſi ſeruiens, nu-
mero 6.vbi no.dicit quod ſi ſeruiens principis delin-
quit infra iuriſdictionem baronis, baro debet habere
cauſæ cognitionem. Addi.Et vide Pari.in tra. ſind.
in verbo,officialis,col.1.& Mat.Freccia,in libro de ſub
feudis baronum,libro 2.num.40.car.243.Et dicit Bar
tol.in l.inofficiales,C.de offic.rect.proui.per illum tex.
43 † *quod Iudex inferior põt punire officialem ſuperioris*
delinquentem in territorio dum tamen notũ faciat ſu-
periori,& ſequitur Firm.in ſuo repert.in verbo,iudex
inferior,col.1.Addi.Ad prędicta vide Fely. in cap.
cum inferior,col.1.ext.de maio.& obed.vbi dicit quod
ille q eſt maior non tamen ſuperior poſſet puniri a mi
nore ſi delinquat in eius territorio,vt dicit Pet.de An
char.in clem.1.in no.de foro comp.quod ẽt ſi Patriar-
cha delinquat in diocęſi Bononię,poteſt puniri ab illo
Epiſcopo,& ſequitur Io.de Ana.in c.1.de rap.faciunt
dicta per Bal.in c.1.§.ad hęc de pa.iur.firm. & in l.ſi
quis ſeruo.ad fi.C.de fur.& vide Bar. Caſſa. in conſu.
Burg.in ti.de foreſt.3.col.1337 verſic.ſed iuſta prę-
dicta, vbi dicit, quod ſi ſeruiens Regius delinquat in
terra alicuius domini ſi delinquat in officio, debet re-
mitti ad prẹſidem,ſi delinquit tãquam priuatus punit
eũ dominus altæ iuſtitię,nõ recedas a ſuperius dictis.
Et ad illud quod debet referre primo ſuperiori facit
tex.in l.2.C.de ſpor.& ibi Sal. & hoc ad effectum vt
pœnam inconſulto ſuperiore non imponat. l.ſolent.§.
ſicut ff.de off.proconſ.& leg.
44 ¶ *Quinimmo* † *etiam ſi delegatus a principe delin-*
quat in iuriſdictione ordinarij puuit eum ordinarius
ſecundum Pet.Bald.& Cyn.in auctentica qua in pro-
uincia,in fine.C.ubi de crim.agi. opor. Ioan.Andr.&
Abb.in c.ſi.extra de reſcrip.late capella toloſa. q.23.
& ibi late in addit. maxime ſi extra officiũ deliquit
ad quod facit,quod dicit Bald.in l.1.C.in quib.cau.mi-
li.vbi ponit de eo,qui habebat priuilegium exemptio-
nis,vt non poſſet conueniri,niſi coram ſupremo iudice
quod pro his quę geſſit negociando in illo loco poterit
ibi conueniri non obſtante priuilegio,de quo etiam per
Bart.in l.fina.colum.penultima,ff.de conſtitutio. prin.
ſi autem talis delegatus delinquat in his quæ ſunt cir-
ca ſuum officium, & examen cauſę in qua eſt dele-
gatus,an poſſit puniri ab ordinario,vide Cyn. in d.au-
ctentica qua in prouincia,in fine,& Saly. in d.l.2. C.
ſportu.& Cyn.in l.1.C.ne quis in ſua cauſa, & tangit
remiſſiue,Luc. de Pen.in l.ſi quando,col.1.C.de diuer.
offic.& appa.libro duodecimo.
45 ¶ † *Quid autem ſit dẹ colonis, vel ſeruis principis,*
vbi conueniantur, vide in l.ſi quis cum legibus ſe-
quen.C.ubi cauſę fiſca.quę nota, quia faciunt ad il-
lam queſtionem quam vidi,de facto, an ſeruitor Re-
gię Audientię qui deliquit in territorio baronis poſſit
ab ipſo puniri. Et prędicta ſunt vera niſi dicti curia-
les haberent ex priuilegio,vt non poſſent cõueniri niſi

in

*in Magna Curia, vel coram aliquo alio iudice, per ea
quæ dicit Matth. de Afflic. deciſ. 257. incipiente dicit
conſtitutio, colu. pen. & ſequitur Ant. Cap. deciſ. 160.
46 incipiente in cauſa. † Quid autem ſit de vxore cleri-
ci maxime de vxoribus Clericorum Græcorum, quid
in conuerſis, & de alijs, an gaudeãt priuilegio fori, &
quid in oblatis, de omnibus uide Fely. & alios in d. ca
pit. 2. extra de foro compẽ. & de oblatis vltra ibi di-
cta per Doct. vide cap Regni, quod incipit priuilegia,
vbi quod oblati non portantes habitum, & detinentes
bona, & vxores non gaudẽt priuilegio, & de materia
vide per Abb. in c. cum plantare, colum. fina. extra de
priuilegio, & domin. Pariſium in cap. in præſentia, co-
lum. fina. extra de proba & Capp. Toloſa dec. octaua,
Matth de Afflict. in conſtitutione Regni, ſtatuimus,
la ſecunda, colum. 6. in fine, quartæ quæſtionis, & Cald.
conſil. ſeptimo, incipiente an fratres in titulo de ind. &
foro competen. vbi an iſti Fratres Tertij Ordinis gau
deant priuilegio.
47 ¶ † Vnum tamen non omitto, quia quotidianum.
Quod ſi iuxta ſtatutum laicorum puniens damnũ dan
tes cum animalibus in agris alienis, ſi cuſtos anima-
lium eccleſiæ, ſeu clericorum dederit damnum cum a-
nimalibus clericorum, an accuſari, & puniri poſſit, &
licet videretur dicendum, quod non, quia prohibitum
eſt ſecularibus grauare iſtos cuſtodes, quia per hoc
clerici grauarentur ſaltem indirecte, vt dicit Bar. in l.
hi penes, C. de agri. & cenſit. libro vndecimo, vbi dicit.
Non valere ſtatutum grauans iſtos pro factis cleri-
corum, de quo latius per Doct. maxime Fely. in cap. ec
cleſiæ Sanctæ Mariæ, columna 45. cum ſequen. in 13.
quæſtione extra de conſtitu. quia ſaltem indirecte eſſet
contra libertatem eccleſiaſticam, & ſic tale ſtatutum
non valeret authen. caſſa. C. de ſacroſanct. eccleſi. ca-
pitulo nouerint, extra de ſenten. excommunic. † Ta-
men in caſu propoſito veritas eſt in contrarium, quod
immo cuſtodes laici animalium clericorum poſſunt ac
cuſari, & tenentur ad pœnam, non autem tenentur
clerici, nec animalia clericorum, ita tenuit in terminis
vic. & poſt eum Abb. antiquus Ioan. And. & Ant.
de Butri, in c. grauem, col. 2. extra de ſent. excomm. &
Luc. de Pen. in l. iubemus nullam, col. prima, C. de na-
uibus non excuſan. libro vndecimo, Fely. in c. ecclesia
Sanctæ Mariæ, col. 50. in fine, verſicu. quintum exem-
plum extra de conſt. et Felyn. in dicto cap. 2. col. 2. ver
ſiculo de ruſticis, extra de foro competen. Additio. Et
Matth. de Affl. in conſt. regni, cum per partes Apuliæ,
colum. 4. in fine, bene facit gloſ. in l. 2. §. hoc interdi-
ctum, etiam ad ea. ff. ne quid in loco pub. vbi dicit, quod
agitur contra eum, qui ducit animalia paſcendo. pro
hoc facit quod dixit Io. de Fan. 11. quæſt. 1. in ſumma
vbi dicit non eſſe iure cautum, quod coloni gaudeant
priuilegio fori, vt ibi latius per eũ. Nec tale ſtatutum
eſt nominatim contra clericos, nec eorum animalia,
nec modo aliquo reſpicit perſonas clericorum, ſed
perſonas laicorum cuſtodum, qui ſunt cauſa dam-
ni, et ſic ipſi damnum dare videntur, l. qui occidit.
§. in hac ff. ad leg. Aquil. nec dicitur eſſe contra liber-
tatem eccleſiæ, quia libertas eccleſiæ non conſiſtit in
crimine, vt ſcilicet poſſint vti clerici rebus, et paſcuis
48 alienis inuito domino. † Ne ambitio clericatus fiat
rapinæ ſecuritas. 8 q. 3. c. 1. quia nullo priuilegio inue-
nitur eſſe conceſſum, quod clerici poſſint vti rebus,
& paſcuis alienis inuito domino, vt dicit Lucas de
Pen. in l. iubemus, columna 2. C. de naui. non excuſ. li-
49 bro vndecimo. ¶ † Similiter etiam, ſi communitas
haberet aliqua loca paſturæ deſtinata ad ibidem pa-
ſcendum animalia ſoluto certo pretio, & clericus vel-
let immittere animalia ſua ad ibidem paſcendum, te-
netur ſoluere communi, prout alij ſecundum Abb.
in conſilio 6. Incipiente caſus ſuper quo petitæ fuerunt
allegationes, & refert, & ſequitur Iaſon. in l. pla-
cet, in prima, & ſecunda lectu. in fine, C. de ſacroſan.
eccleſ.
50 ¶ † Nonum priuilegium eſt, quia facientes ſerua-
re ſtatuta contra libertatem eccleſiaſticam, & ſta-
tutarij, & ſcriptores ſtatutorum, & poteſtates, con-
ſules rectores, & conſiliarij locorum, vbi ſtatuta
edita fuerint, & iudicantes ſecundum illa, & re-
digentes iudicata in publicam formam ſunt excom-
municati, c. nouerint, & ibi Innoc. Io. And. Abb. Fel.
& alij, extra de ſent. excommu. Card. in clem. 1. q. 17.
de vita & honeſt. clericorum.
51 ¶ † Et Similiter domini temporales interdicentes ſub-
ditis ſuis, ne prælatis, aut clericis, ſeu perſonis eccle-
ſiaſticis quicquam vendant, aut emant aliquid ab eiſ-
dem, & ne bladum, aut frumentum molant, neque
panem coquant, aut aliqua obſequia neceſſaria exhi
beant, ex quo fit in derogationem libertatis eccleſia-
ſticæ ipſo iure ſunt excommunicati. cap. fin. extra de
immunit. eccleſ. libro 6. Quod tamen ſolum locum ha-
bet in habentibus temporale, idest ſeculare domi-
nium, non autem habet locum in habente eccleſia-
ſticum dominium, nec habet locum in his, qui do-
minium non habent, licet talia interdicant, vt tenet
Ioan. And. & alij in d. c. fin. vbi Philip Franc. in pri-
52 mo notab. † Quid autem ſi in interdicto, ſeu ſtatu-
to, non exprimuntur perſonæ eccleſiaſticæ, ſed ſim-
pliciter interdicitur, ne vendant, aut donent aliqui-
bus non exiſtentibus de iuriſdictione ſtatuentium, an
hoc caſu comprehendant clericos, vide Ioan. And. &
alios in d. cap fin. vbi latè Philip. Fran. col. 1. & con-
cludunt quod non. Additio. Et ad materiam vi-
de Thom. Gram. dec. 100. in cauſa vniuerſitatis, col. 1.
cum ſequen. vbi ponit an & quando ſtatuta laycorum
aliquid honeſtum continentia ligent eccleſias & ec-
cleſiaſticas perſonas.
53 ¶ † Quæ autem ſtatuta dicantur contra liberta-
tem eccleſiaſticam, vide Innocen. Abb. Felyn. &
alios in dicto capitulo nouerint, Bart. Bald. Saly. &
alios in authentica caſſa. C. de ſacro ſanctis eccle-
ſiis, Philip. Franc. in capitulo primo, extra de conſti-*

in

In 6 cum concord. in dictis locis. Decimum priuile-
54 *gium eſt, † Quia per literas, & reſcriptum impetra-*
tum contra laicum cum clauſula generali; non poſ-
ſunt per tale reſcriptum clerici conueniri, cap. ſedes,
& ibi glo. & Doct. extra de reſcrip. Card in clemen. 1.
55 *quæſt. 17. de vita & honeſt. clericorum. † Vndeci-*
mum priuilegium eſt ſecundum Saly. in ſum. in verbo
clericus primo, col. 4. verſic. nonum, quia clerici non
tenentur ſoluere ſportulas, cap. cum ab omni, extra de
vita & honeſt. cler. Card. in clem. prima, queſtione 17.
56 *de vita & hon. cler. † Iudex enim eccleſiaſticus ordi-*
narius, qui habet beneficia ſufficientia, & redditus
ſufficientes, debent gratis litigantibus ius reddere,
& non petere ſportulas, ita tenet Ioann. Andr. Abb.
& communiter Doct. in d. cap. cum ab omni & in cap.
vnico ext. de plus pet. per tex. in d. c. cum ab omni, in c.
ſtatutum, §. inſuper, extra de reſcrip. in 6. & in Auten.
vt iud. ſine quoquo ſuffr. poſt prin. & quaſi per totum.
57 *† Et idem dicunt de iudice delegato ſi habet ſufficiens*
beneficium, ut per Abb. in d. cap. cum ab omni, col. pe
nul. & Ant. Cor. in ſuis ſing. in verbo ſportulæ, de quo
vide Ioann. Fab. in §. tripli. col. fin. Inſtitut. de act. &
ibi per Iaſ. & alios, & ad prædicta vide Guil. de Cun.
in l. cum clericis, C. de epiſ. & cler. vbi pleuè loquitur,
& Imo. in l. Pomponius aliàs eſt. l. ſi vni. ff. de re iud.
58 *† Sed ſi Iudex ordinarius, ſiue delegatus, non haberet*
beneficium ſufficiens, nec redditus ſufficientes, eo caſu
poſſet recipere ſportulas, allegat Saly. in l. iubemus, C.
ad leg. Iul. rep. vbi concludit, Quòd licet iudicibus non ha
bentib. ſalarium, accipere de publico munere, pro præ-
mio ſui ſalarij, & non vltra, vt in Auth. de man. prin.
§. illud, & in Auth. de iud. §. ne autem labor quod militat
etiam de iure canonico ſecundum Ant. Cor. vbi ſupra,
59 *ad materiam vide Par. in tra. ſind. in ver. ſalariũ. † Itẽ*
Iudex ordinarius non debet habere expenſas a parti-
bus, cum in aliquem locũ proficiſcitur, nec familia po
teſtatis, cum mittitur ad aliquem locum, cum ſit ordi-
naria, non debet habere expenſas, vt tenet Phil. Fran.
in d. §. inſuper, col. fi. ver. in ea, gl. ibi, & allegat Bal. vt
ibi per eum, ſed Iudex delegatus cum proficiſcitur de-
bet habere expenſas, vt dicit gl. in d. ca. cum ab omni,
quia nemo cogitur ſuis ſtipendijs militare. Nec valet
conſuetudo contra prædicta, vt tenet Io. And. in gl. in
clem. ſtatutum de electi, & Abb. in d. cap. cum ab om-
ni, col. penul. ver. nunquid autem, & Lud. Ro. in ſingu.
180. Incipiente in ſcis, qui dicit, quòd illa gl. cõiter te-
netur, licet contrarium teneat Spec. in tit. de ſalarijs, §.
1. verſ. vero, & Pet de Anch. conſ. 201. præmittendũ
eſt, col. 1. & cõſ. 218. iuxta ordinem quæſitorum, col. 2.
60 *† Tamen quicquid ſit de iure, de conſuetudine male*
ſeruatur, quia omnes tam ordinarij quam delegati re-
cipiunt ſportulas a litigantibus, vt dicit Pet. de Anch.
in d. conſ. 201 Aduerte tamen, quia licet iudicib. ordi-
61 *narijs de iure canonico non debeant ſolui ſportulę. † Ta*
men notario debet ſolui ſalarium, pro ſcripturis, & ſuo
62 *labore, vt tenet Pet. de Anch. in conſ. 218. col. 2. † Sicut*
etiam debet aliquid ſolui pro impreſſione ſigilli Epiſco
palis quando apponitur, vt per ipſum aliqua ſcriptura
Io. Ant. de Nig.

priuata tabellionis roboretur, vt ibi per Anch. Itẽ li-
cet prædicta ſint vera de iure, tamen non dicitur eſſe
ſpeciale priuilegium clericorum, ſed eſt generale, tam
in clericis, quam in alijs litigantibus in foro eccleſiaſti
co, vt probat tex. in d. c. cum ab omni, & ibi communi-
ter Doctor. licet Saly. vbi ſupra dixerit eſſe ſpeciale
63 *priuilegium clericale, quod non eſt verum. † Nota ta-*
men, quod in caſu in quo ſportulę ſolui debent, ſiue iu-
dici, ſiue notario, non tamen debent ſolui à pauperi-
bus, vt eſt gloſſ. in d. cap. cum ab omni, in verbo, præ-
ter, & gloſſ. in capitulo cum inſtantia, in verbo præ-
grauari, extra de cenſi. tex. in §. ſit ibi quoque tertium
ſtudium, & ibi gloſſ. in verbo, gratis, in Auth. de man.
prin. & Par. in tract. ſind. in verbo expenſa, vbi etiam
dicit, Quod ſi aliqui pauperes litigant cum Barone, de
extortis, angarijs ratione paupertatis, non tenentur
ſoluere ſportulas per not. in l. iam de mentis, C. de E-
piſc. aud. & in conſt. Regni quæ incipit lege præſenti
64 *† Similiter ſubditus litigans contra prælatum debet*
habere expenſas ab eccleſia, gloſ. in l. fin. C. de ord. cog.
Et dicit Par. in dicto c ſind. in verbo, carcer, §. an car
cerarius, in fine. Quod litigantes pauperes debent ha-
bere expenſas a publico. Similiter pauper litigans cũ
fiſco, vel cum rege, ſi non habet vnde faciat expenſas
in lite, non debet ſibi de ſuo facere expenſas, vt tenet
Mat. de Affl. in d. conſt. lege præſenti, col 2. in quar-
to not. & Par. in dicto verbo expenſæ, colum. 2. cum
multis concordan. per eos allegatis, ad prædicta vide
Ang. in auth. ius iur. quod præſt. ab his, in princip. vbi
dicit. Quod cauſa pauperum ſunt per officiales gratis
agitanda, ſine ſolutione ſportularum & ſequitur Bald.
in auth. generaliter colum. prima, C. de Epiſ. & Cler
vbi dicit, Quod in cauſis ſummarijs, & miſerabi-
lium perſonarum, de iure Iudex non debet habere ſpor
tulas, quia celeriter expediuntur. Et dixit Mat.
de Affl. in dicta conſt. lege præſenti, columna tertia,
65 *in octauo notab. † Quod Magiſtri actorum, & exami-*
natores teſtium, pupillorum, viduarum, & miſerabi-
lium perſonarum, debens examinare, ſine aliqua ſo-
lutione facienda per ipſos litigantes pauperes, nec ab
eis eſt poſtulanda aliqua merces, pro ſcriptura, vel
actis, nec pro ſubſcriptione ſententiarum. Addit.
Ad prædicta etiam vide Guid. Papæ in quæſtionib.
66 *parlamen. Delphinat. quæſtione 561. † Accedat pro*
iſtis pauperibus quod not. voluit Rom. in l. ſi vero, §.
de viro in fallentia propter paupertatem, ff ſolu. ma-
trimon. vbi vult, Quod quando notarius conficit in-
ſtrumentum de aliquo actu, vel contractu paupe-
ris, de iure nihil debet ab eo recipere nomine ſalarij,
& ſequitur Iaſon. in dicto §. tripl. columna penultima,
67 *in fine, Inſt. de actio. Addit. † Similiter vxori repe-*
tenti dotem lite pendente præſtari debent alimenta.
litis expenſæ, Matth. de Affli ct. deciſ. 10. Hoſtien. in
ſum. de accuſ. §. quis poſſit, colum. quarta, verſ. quid
ergo, Felyn. in cap. ex parte, colum. fin. verſ. adde, de ac-
cuſ. Aegid. Bloſ. in ſua pra. in tit. de alimentis, colũ. 1.
68 *& 2. † Et in quantitate expenſarum oportet conſidera-*
re quantitatem, & qualitatem perſonarũ, facultates

B mariti,

mariti, vt dicit Hoſt. vbi ſupra, & Matth. de Affl. d. decif. 10. & Specu. in tit. de inquiſitio. §. vltimo, col. 2. verſ. & has expenſas, & probatur in l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo, ff. de inoff. teſt. & ſic relinquitur arbitrio iudicis, vt tenet etiam Couar. in lib. practicarũ, q. c. 6.
69 *† Similiter monachus qui proſequitur negotiũ, ſeu litẽ contra Abbatem ad vtilitatem eccleſiæ debet habere expenſas ab eccleſia, c. ex parte, & ibi Doct. gl. Bar. & alij in l. ſi Inſtituta. §. de inofficioſo, ff. de inoff. teſt. glo. in l. fi. C. de ord. coniug. ne dum expenſas victus, ſed ẽt expenſas litis, vt dictis locis, & Spec. in tit. de inquiſitione, §. vltimo, col. 1. verſ. porro, & Aegid. Bloſ in d. tit. de alimentis, colum. 1. & Gem. conſ 55. pro declara-*
70 *tione, col. 1. † Vbi dicit quod expenſæ factæ pro remotione mali prælati, nõ debent fieri ſumptib. agẽtis, ſed eccleſiæ poſſunt repeti ab eccleſia, allegat Arch. 16. q. 7. filijs ac nepotibus, & Ioan. Andr. in c. quibuſdam*
71 *de pœnis. † Quia nihil eſt quod magis officiat eccleſię, quam quod aſſumantur indigni ad regimen animarũ, de electio, c. nihil, & Gem. vbi ſupra, & prædictã opi. tenet Fran. Are. in c. ſi qui teſtium. col. 3. in prima con*
72 *cluſione de teſt. † Similiter ſi filius nepos, vel alius de deſcendentibus agat contra ſcriptum hæredem querela inofficioſi teſtamenti pro portione ſibi competenti, & habuit ſententiam in ſui fauorem, & ſcriptus hęres appellauit, pendente appellatione propter inopiã pupilli agentis, præſtari debent alimenta, & ſumptus litis de bonis hæreditatis, tex. & ibi Doct. in l ſi inſtituta, §. de inofficioſo, ff. de inoff. teſt. Et hoc intellige quando habuit ſententiam pro ſe, alias ſecus, quia illa ſententia licet ab ea ſit appellatum habet quandam præſumptionem pro ſe. Et ſic tria ſunt neceſſaria. Primum, vt actor ſit filius, vel nepos, vel ex deſcendẽtib. Secundum, quod ſit pauper. Tertium quod habeat primam ſententiam pro ſe, vt d. §. de inofficioſo, & ibi cõmuniter Doct. & Fran. Are. in c. ſiqui teſtium, col. 3. in 3. concl. d. teſt. & Didacus Couarruuius Hiſpanus in libro practicarum quæſtionũ, c. 6. vbi multa effudit, & multum eloquentiæ operam dedit, & in legib. magis ſimplicitas quam difficultas placet, Inſ. de fideic. lib. §. ſed quia. Et Trebatius Iureconſultus, qui fuit peritior Caſellio, ſed Caſſellius eloquentior, magis laudatur Trebatius vt probatur in l. 2. §. itaq; libri, verſ. ex his Trebatius. ff. de orig. iur. & dictam opin. tenet etiam Aegid. Bloſ. in d. tit. de alimentis, col. 1. & Alcia. de præſump. reg. 3. præſumptione. 9. nu 9. Aduerte tamen, quod ſi eſſet vrgentior præſumptio pro reo diuite, & eius iuſtitia, quam pro actore paupere, tunc reus diues non teneretur præſtare alimenta, nec litis expenſas, vt tenet Couar. vbi ſupra. Item aduerte ad id quod dictum eſt, quod actor debet eſſe pauper, & non habeat vnde ſe alare, quia Rebuffus in tit. de ſen. prol. art. 1. gl. 2. dicit quod in Senatu Pariſienſi quandoq; fuit ſeruatũ in caſu, d. §. de inofficioſo, ẽt diuiti actori habita prima ſñia in ſui fauorẽ ut cogatur reus expenſas litis, & alimenta præſtare, Sed tex. in d §. de inofficioſo probat contrarium ibi propter inopiam, & ſic oportet quod ſit pauper, & probatur his quæ not. Bar. in l. vbicunque,*

ff. de ven. & poſſ. mitte. & Ale. conſil. 7. viſis, & diligenter, col. 1. 2. vol. Abb. & alij in c. cum haberet, col. fi. de eo, qui dux. in matr. quam pollu. per adul. & eſt cõ-
73 *munis opin. contra Rebuffum. † Quis autem dicatur pauper vide Doct. in l. ſi conſtante, vbi latiſſime Iaſ. ff. ſolut. matr. relinquitur arbitrio iudicis conſiderata qualitate perſonarum, & a ijs circunſtantijs, vt ibi per*
74 *eum. † Aduerte etiam ad vnam difficultatem circa intellectum, d. § de inofficioſo, circa primum requiſitũ ſupra relatum, ſ. vt actor ſit filius, uel nepos, vel de deſcendentibus quibus debetur legitima, quaſi quod in extraneis, & tranſuerſalibus qui agunt ad bona hæreditaria fratris, ſororis, vel alterius conſanguinei, & obtinuit primam ſententiam pro ſe, pendente appellatione etiam ſi fuerit inops, non ſubminiſtrãtur alimenta, nec ſumptus litis, & iſtam opin. tenuit Rebuffus in primo tomo ſuper leges regias in ti. de ſenten. prouiſio. articulo 3. gl. 1. & habetur in ſtilo parlamẽti Pariſiẽſis in tit. de mino col. 5. ſiue in tit. de prouiſio. ad fi. & iſto caſu non eſt locus deciſioni, d. §. de inofficioſo, quod Couar. in d. libro practicarum quæſtionum. c. 6. intelligit procedere quando agitur ad hæreditatem ex cauſa inteſtati: Sed ſi ageretur ex teſtamento non raſo, non cancellato, nec ſuſpecto, poſſet admitti diſpoſitio, d. §. de inofficioſo ex ratione, l. fin. C. de edi. diui. Adr. toll, & ita ſub dubio forte dicit tenere Rebuf. in commentarijs ad leges regias tit. de ſen. prouiſional. articulo 1. glo. 2. ſed ipſe Couar. dicit quod quo ad expenſas litis quando actor eſt pauper, & litigat de bonis hæreditarijs, & habet aliquam præſumptionem pro ſe, ſunt expẽſæ ſubminiſtrãdæ ab aduerſario, iuxta diſpoſitionem, d. §. de inofficioſo. Sed extra caſum. d §. de inofficioſo nunquam vidit hoc obſeruari, & in Sacro Conſilio fuit ſententiatum, vt ſorori petẽti legitimam etiam in prima inſtantia prouideatur de alimentis, quia eſt eadem æquitas, & tenet Mat. de Affl. dec. 11 incipiente ſoror.*
75 *† Seruus ẽt ſi aliqua habebat bona, & poſſidebat, & erat in quaſi poſſeſſione libertatis, & dominus ei bona abſtulit, & eum in ſeruitutem vendicauit, bona illa pendente lite ſeruo ſunt reſtituenda, ita demum ſi præſtiterit idoneos fideiuſſores de his bonis domino reſtituẽdis, caſu quo a Iudice ſeruus pronũciaretur, & ſi fideiuſſores dare non poterit bona ſequeſtrarentur. Tamen ex illis bonis ſumptus litis, & alimenta litiganti pro libertate dãtur, & ſic illi litiganti pauperi ex bonis quæ ipſe poſſidebat, & fuerunt ei oblata præſtantur alimenta, & ſumptus litis, & eſt caſus ſpecialis. de hoc eſt tex. in l. fi. § ſi ei, C. de ord. cogn & ibi Scrib. & Aegid. Bloſ. in d. ſua pra. in tit, de alimentis, col. 1. & Couar.*
76 *vbi ſupra. † Quæro generaliter Quid de diuite litigante cum paupere, an diues debeat ſubminiſtrare expenſas litis pauperi litiganti contra ſe, in iſta quæſtione ſunt diuerſæ opin. & Par. in tract. ſind. in verbo expenſæ, col. 2. tenet quod ſic, niſi pauper habeat peculium, ſeu bona allegat. c. ex parte, & ibi glo. de accuſ. etiam ex hoc infert. Quod ſindicandus ſi eſt diues debet ſubminiſtrare expenſas pauperib. cum quibus litigat, eandem opinionem tenuit Guid. Papa in*

quaſ.

*quæſt.parl.Delph.q.561.ſi quis,& Spe.in tit.de inqui
ſitione,§.vltimo,col.1.verſicu.porro,d.Aymo. conſi-
lio 164.primo vol.& Ang.conſ.245.col.4.poſt me-
dium,verſ.præterea quis tenetur,Silua nuptia.lib.6.
num.32.col.574.verſ.& ſi diues, monentur per text.
in d.c.ex parte,de accuſ.l.ſi inſtituta,§.de inofficioſo,
ff.de inoff.teſt.l.fina.§ ſi quis ei. C. de ord. cogni.cum con
cor.per eos allegatis,& iſto caſu pauper pro ſe debet
habere præſumptionem iuſtitia pro ſe,vt prædicta lo
cum habeant,vt tenet Silua nuptial.vbi ſupra allegat
Io.Lup.in rep.c.p veſtras de donat. inter vir & vxo.
cur.61.col.1.in octaua, & vigeſima ampliatione, &
Doct.in l.ſi inſtituta.§.de inofficioſo,ff.de inoff.teſtam.
& ſupra tetigi. Contrariam opin. quod diues non tenea-
tur,tenuit Matth.de Affl.in conſl.regni,lege præſen
ti,col.7.in quarto notab.vbi late diſputat,& reſpondet
ad contraria,& eadem opin.tenuit Fran.Are. in d.c.ſi
qui teſtium,col.3.verſi. tertia concluſio de teſt. eandē
opin.tenuit Didacus Couarruuius licet inuolute loqua-
tur in libro practicarū quæſtionū,c.6.col.79.cum ſeq.
verſ.eſt tamen.Et dicit Boer.dec.303.col.2. quod nun
quam vidit in practica ſeruatum fuiſſe opin.Guid Pa
pæ, eandem opin.tenet Aegid.Blo.in ſua pract.in titu.
de alimentis præſtan.vxo.col.2.vbi ponit regulam ne
gatiuā, Quod reus diues non debet agenti inopi præſta
re alimenta,nec expenſas litis,mouentur præfati Do-
ctores per tex.in l.Imperatores.ff.de tutc.& rat. diſtr.
77 quem dicit eſſe ſing.Fran.Are.vbi ſup.† Et nemo con
tra ſe ipſū cogitur adiuuare aduerſariū,l.nimis graue
C.de teſt.immo qui cauſas fiſci protegunt nō tenentur
contra ſe ipſum vel filios protegere,l. penul ff.de po-
ſtu.& dicit Bal.in l.Imperatores, quod nemo cogitur
78 aduerſario ſuo cōtra ſe ipſū facere ſumptus litis.† Nec
tantum pauperib.fauere debemus quod cæteris iniuſtitiā
faciamus,c.ex tenore de foro comp. & Decius in c.1.
col.fi.in tertia fallentia de conſt. in 1.lectu. vbi dicit quod
in fauorabilibus cauſis ſic debitores ſumus,quod alijs iniu
ſtitia non fiat, iuxta illud deuter.23.pauperis non mi-
ſereberis in iudicio.Nec obſtant iura in contrarium al
legata quia ſunt caſus ſpeciales,vt dicit Aegid. vbi ſu
pra,& reſpondet Matt.de Affl.vbi ſup.daretur enim
vt plurimum pauperibus materia mouendi lites etiā
iniuſtas contra diuites,& iſta opin.eſt verior & tenen
79 da.† Nunquid autem pauper qui alimenta & litis ex-
penſas in caſu permiſſo conſequitur debeat cauere de
reſtituendo,ſi in cauſa ſuccubuerit breuiter Boeri.dec.
324.col.2.tenet quod non,ſed contrariū tenet Couarru.in
d.libro pra.quæſt.c.6,per tex.in l.cum autē, §.cum re-
dibetur,ff.de ędi.l.edi.& iſta pars videtur de iure ve-
80 rior.† Et aduerte ad illud quod eſt dictum de aduoca-
to,quod tenetur gratis aduocare pauperi, & Medicus
gratis curare ægrotum pauperē,aliàs poſſet interdici,
ei officiū aduocādi, vt dicit Guid.Papa in quæſt. parl.
Delp.56.& Couarru.in d.libro pra.quæſt.c.6.cum con
81 cor.intellige,vt infra dicam. † Ad dictam materiam
expenſarum præſtandarum,vide Boer.deciſ.325. vbi
ponit, An accuſatus debeat habere litis expēſas ab ac
cuſatore,vbi etiam ponit de muliere accuſata de adul-
terio a viro,an habeat expēſas. Similiter etiam in cau
ſis ſummarijs,quæ de plano expediuntur, iudex non
debet habere ſportulas,Bal.in l.generaliter,col.2.C.de
Epiſ.& Cler.Et per Iaſ.in d.§.tripli,colum.penul. cir-
82 ca fin.Inſt.de actio.† Et circa iſtos pauperes,notandum
eſt illud pium dictum, quod obſeruare debent aduo-
cati, Quod non debent recipere ſalarium a paupe-
ribus, vt not.Bald.in l.ſi furioſi, C.de nupt.& ſequi-
tur Iaſ.in d.§.columna penul.circa finem. Addit. Et
Gui.Papæ dec.651.& Couarru.in d.lib.pra.quæſt.c.6.
de quo tamen qualiter procedat, & An ipſo pauperi
competat actio contra aduocatum,vt cogatur patroci-
nari,vide late Fely.in cap.1.extra de off.iud. Et idem
eſt in medico circa ægrotum pauperem,quia gratis co
gitur ſubuenire, & mederi infirmo pauperi, vt dicit
gl 83.diſtinct. in ſumm. quia plus debet valere apud
Deum vita illius,quam propria pecunia. Quod tamen
intellige,in paupere conſtituto in extrema neceſſitate,
83 ſecundum Fely.vbi ſup.verſus finem. † Nec videa-
tur,mirum ſi prædicta ſunt ſtatuta in paupere, quia
multa alia ſpecialia ſunt priuilegia paupertatis, quia
cauſa pauperis eſt ante omnia, & in primis expedien
da, antequam cauſa diuitis, gloſ.in capit. in primis
2.quæſt.1.in prima gl.Felyn.in c.1.col. fina. extra de
accuſ.& vide Arch.in c.pauper.11.quæſ.3. ubi ponit
circa triginta ſpecialia paupertatis, & multa alia vi
de gl.in cap.cum ad ſacro ſanctæ,extra de ſenten.ex-
commun.in extrauagan.Ioan.vigeſimiſecundi in gl.in
verbo paupertati.Vtinam prædicta ſeruarent iſti im-
pij curiales, qui ſunt excoriatores pauperum, & ca-
nes curiarum,deuoratores ciuium,vt dicit Iaſon. in d.
§.tripli,col.2.in fi.loquor de malis, non de bonis, ſi
84 qui ſunt. † Et prædicta quod non debent ſolui ſpor-
tulæ,procedunt de iure canonico in foro eccleſiaſtico;
ſed de iure ciuili in foro ſeculari ſolui debent ſportulæ,
vt probat tex.in l.cum clericis,& in auten.ibi poſita,
ibi per omnes ſcribentes. C.de Epiſ.& Cler. & in §.
ſportularum in Auten.de ſan.epiſ.& ita procedit quod
dicit glo.in Auten.vt Cler.apud propr.Epiſ.in princ.
in verbo ſine damnis,columna 7. Limita tamen non
85 procedere in pauperibus,vt dictum eſt. † Et ſportulæ
debent ſolui ſecundum conſuetudinem,vt dicit Guil.de
Cunio in d.l.clericis,& Bal.in autē.generaliter, col. 1.
C.de epiſ & cler.& Abb.in d.c.cum ab omni extra de
vita,& honeſ.cler.qui concludunt,quod ſportulæ ſecun
dum fori conſuetudinem debent ſolui. Et tenet glo.in
auten.offeratur, in verbo,præbitis,in fi.C.de litis con
te.In regno pro copijs proceſſuum, & quibuſdā alijs,
eſt taxatum ſalarium,per c.Reginæ Ioannæ ſecundæ,
quod eſt poſitum inter Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ,
& Incipit Ioanna ſecunda, verſ.item pro copijs, &
ſimiliter ſalarium Regiæ Cameræ Summariæ,eſt taxa
tum per regiam pragmat.quæ incipit nos Ferdinādus
86 & c.vniuerſis,& ſingulis.† Duodecimum priuilegiū
eſt,quia clerici de acquiſitis, etiam ſub patris pote-
ſtate diſponunt, vt volunt, auctentica presbyteros,
& ibi Doctor.C. de Epiſcop, & Cleric. & Cardin. in
clementina prima de vita & honeſtate clericorum*

quæſt.17.quòd qualiter intelligatur, vide ibi Salyc.& gloſ.& Doct.in c.fin. extra de offi.ord. in ſexto.
87 *† Tertiumdecimum priuilegium eſt, quia Clerici poſſunt eſſe in iudicio, & agere pro rebus ſuis recuperandis, etiam ſine conſenſu patris, ſecundum Arch.in cap. fin.extra de iud.in 6.& ibi per alios, Car.in clemen.1.*
88 *de vita & honeſt.cler.quæſt.17.† Quartum decimum priuilegiũ eſt, quia clerici poſſunt facere collegiũ, arg. c.ſi.ext.de relig.do.vbi ſola noua religio probibetur, et tamen laicis hoc nõ licet, vt ff.de colle.illi, l.1.& p totũ, & Card.in cle.1.de vi.& ho. cler. q.17. ꝙ qualiter procedat, vide ibi Bar.& Doc & in l.1.ff.quod cuiuſq.*
89 *vni.& Inuo.in c.dilecta, extra de excep.pral.† Quintum decimum priuilegium eſt, quia ſeruus ſciente domino ordinatus ad clericatum liberatur a ſeruitute, & poteſtate dominica, c.ſi ſeruus, 54.diſtin. & tex.in auten.de ſan.Epiſ.§.ſi ſeruus, col.9.& Card.in d.clem.1. de vi.& hon.cler.Et quid de aſcripticijs ordinatis contra Domini voluntatem, vide in auten. de ſan. Epiſ.§. aſcripticios, & in l.quiſquis, C.de epiſ.& cler.& in conſtit.regni aſcripticios, & ibi Matth.de Affl.col.1.in ſecundo, & tertio not.& ad materiam vide in toto tit. extra de ſeru.non ord.Sextum decimum priuilegium*
90 *eſt.† Nam licet aliàs pater propter neceſſitatem famis poſſit vendere filium, l.2.& ibi Doct. C. de patri, qui fil.diſtra.glo.in c.ſi quis extra de fur.& in cap.diſcipulos de conſenſu diſtin.6.tamen pater non põt vendere filium presbyterum, Hoſt.in d.cap.indecorum extra de æta.& qualita.& ibi Doct.Ioan.de Ana.in d.c. ſi quis, col.2.ver.tu adde, Card.in clemen.prima, col.5. extra de vita& hon.cler.Hipol.de Marſi.in ſing.101. Incipiente pater, & in rub.ff.de fideiu.col.56.nu.120.*
91 *† Decimum ſeptimum eſt quia clericus poteſt vendicare rem conceſſam eccleſiæ, aut traditionem, l.fina.C. de ſacroſan.eccl.c.ex literis extra de conſue. & Doctor. in d.locis, & Card.in clemen.prima, de vita, & honeſt.*
92 *cler.† Decimum octauum eſt, quia clericus non poteſt dari tutor in teſtamento, Immo eum dans decedit in peccato mortali, 21.q.3.cap.Ciprianus, & ibi gloſ.Similiter non poſſunt clerici eſſe tutores datiui, nec cogũtur ſuſcipere legitimam tutelam, licet volentes admittantur 86.diſtinct.c.fina.& ibi gloſ.C.de epiſ.& cler.l. generaliter Canonizata, 16.q.1.c.generaliter & Doct. in dictis locis, Io.And.& Ge.in c.1 §.in cæteris, col.2, extra de cler.coniug.lib.6..Abb.in cap.non minus, co-*
93 *lum.3.in prin.extra de immun eccleſ. † Decimũ nonũ eſt, quia laici regulariter non admittuntur ad accuſandum clericos, c.cum P. Manconella extra de accuſat. & ibi præſcrib.c.de cætero extra de teſt.2 q.7. c.1.2. & 3.6.q.1.c.beatus, 11.q.1.2.& Doct. in dictis locis.*
94 *† Fallit niſi ſuam, vel ſuorum iniuriam proſequantur,*
95 *4.q.6.c.omnibus.† Fallit in crimine Simoniæ, hæreſis, & læſæ maieſtatis, extra de ſimo.ca.tanta, 2.quæſt.7. c.Sacerdotes, & c.oues, 15.quæſt.3.c.ſanè, C. de epiſ. et cler.l.ſi quemquam.Et hoc, ſi bono zelo, non ex odio procedant, vt per gl.in dicto c.cum P. Manconella.*
96 *Fallit etiam, quando delictum clerici eſſet notorium, vt tenet Bar.in c.cum dilectus, el 2.ad finem, extra de purg.canon.Anton.de Butr.in cap.ex parte ade.col.5. extra de teſt.Abb.& Fel.in d.c.de cætero, columna 2. verſi.ſecundo limita, cum concord.in dictis locis, quia in notorijs nõ requiritur ordo iuris, c.ad noſtram, el 3. extra de iureiuran.& hoc caſu ceſſat ratio quare laicus non admittatur ad accuſandum, laici enim repelluntur ab accuſando, quia præſumuntur quod moueantur malo zelo, tanquam clericis infeſti, 2 quæſt. 7.c.laicos, & in c.clericis extra de immun.eccleſ.lib.6. ſed iſta ratio ceſſat in crimine notorio, quia ex quo crimen eſt notorium, non videtur poſſe nocere clerico, quod ſit laicus, ergo debet admitti, vt dicit Anton. de Butr. vbi ſupra, cum ceſſet ratio odij. Sed contra iſtam fallentiam tenuit Franc.de Are.in dicto capit. cum P.Manconella, columna 4.cum ſeq. & quidam Moder.ibi per eum relati, & d.Præpo.in c.laicos, columna 2.ſecunda quæſt.7.quia licet ceſſet ratio odij, nõ tamen ceſſant aliæ rationes probibitiuæ, maxime illa, quia laicus probibetur accuſare clericum, propter reuerentiam quæ ſibi debetur, & ſic licet ceſſet vna ratio ſcilicet odij, non tamen ceſſat alia, ſcilicet reuerentiæ, & ſic durat prohibitio, §.affinitatis, & ibi gloſſ. Inſtit.de nup.l.quid ergo, §.notantur, ff.de his qui not. infam.& ſic erit dicendum, quod etiam in notorijs non admittitur laicus ad accuſandum clericum, & licet prima opin. videatur plurimorum auctoritatibus roborata, tamen iſta videtur verior ſecundum Are.vbi ſupra, colum.5.verſi.circa ſecundam. Conclude ergo in iſta fallentia, quod regulariter laicus non poteſt*
accuſare clericum, etiam notorie delinquentem, & criminoſum, quod tamen fallit in ſeptem caſibus. 97
† Primo in hæretico, ſecundo in ſciſmatico, tertio in fornicatore, quarto in ſimoniaco quo ad ordines, quinto in excommuncato, ſexto in ſuſpenſo, ſeptimo in depoſito, vt tenet gloſ.in c.cum non liceat extra de præſcript.quam ibi ſequuntur Ioan.Andr..Abb.Felyn.& d.Petrus, Paul.Pariſius, & communiter Doctor.quia in dictis caſibus licitum eſt recedere ab obedientia, & reuerentia, non ſolum clerici, ſed etiam prælati, vt ibi declarant Doctor.ratio eſt quare iſtis non debetur obedientia, & reuerentia, quia excommunicato non poteſt communicari ſine periculo, vt notat Innoc.in cap.inter dilectos extra de excep.prælã.& in c. ſciſcitatus extra de reſcrip. c. cum ſuper extra de offic. deleg. Idẽ quod in excommunicato dicendum eſt in notorio fornicatore, & ſimoniaco, quia ab eorum obedientia ſua auctoritate recedere licet 32.diſtinct. cap. verum, & tenet Innoc.& alij in d. c. cum non liceat, quia ſecundum communem opin.iſti ſunt ipſo iure ſuſpenſi ab officio, vt late declarat Abb.& alij in dicto c.cum non liceat, columna 2.in fine, & ſubditi poſſunt denegare obedientiam notorio fornicatori. immo tenentur non obedire ei, etiam ſi eſſet toleratus per ſuperiores, vt tenet d.Præpo.in c præter, §.ad hoc, col. ſeptima 32.diſtinct.cum concordan.ibi, quia talis notorius fornicator eſt ſuſpenſus quo ad ſe, & quo ad alios, capitulo finali, extra de cohabit. cler. & mulier. vnde ſequitur, quod ante ſententiam priuationis,

non

non eſt ipſi parendum ſecundum d. Ant. in ca. veſtra, extra de coh. cler. & mulie. & Dom. in d. c. ſacerdotes, & d. Pariſi. in d. c. cum non liceat in quarta limitatione, & alias rationes in dictis ſeptem caſibus ponunt, Io. And. Abb. & alij in d. cum non liceac, vbi vide: in dictis ergo caſibus cum ceſſet ratio reuerentie, & obedientiæ, laicus poteſt accuſare clericum notoriæ criminoſum, & procedit opin. tenentium iſtam partem, & ceſſat rō tenentiū contrariam opi.

98 *† Et prædicta q laicus non poſſit accuſare clericum procedūt etiam in clericis primæ tonſuræ, vt per Fel. in d. c. de cætero, in pri. extra de teſtib. & Ant. Corſ. in ſing. ſuis, in verbo, accuſatio. Et in caſibus in quib. laici admittuntur ad accuſandum clericos admittuntur etiam viles, vt eſt glo. in d. c. de cætero, extra de teſt. & Fran. Are. in d. c. cum P.*

96 *Manconella, extra de accuſ. ¶ † Vigeſimum priuilegiū eſt, quia clericuc nō cogitur per ſe iurare de calumnia, ſed poteſt per aliū iurare, c. 1. & ibi Doct. extra de iur. calum. & Gem. & alij in c. 1. §. in cęteris extra de cler. coniug. in 6.*

100 *¶ † Vigeſimum primum priuilegium eſt, nam licet aliàs in acquiſitis per filium ex cauſa aduentitia, pater habeat vſufructum, vt per omnes in l. cum oportet. C. de bo. quæ lib. & in l. placet. ff. de acq. hær. & inſt. per quas perſo. nob. acq. §. 1. Tamen illud qđ acquirit filius presbiter etiam ſi quærat ex cauſa aduētitia, contemplatione ſua, & non eccleſiæ pleno iure ſibi acquirit, & pater in eis non habet vsūfructum ſecundum Cyn. in auth. presbyteroc. C. de epiſ. & cler. Inno. & Hoſtien. in c. quia nos, extra de teſt. Hyp. in rub. de fideiuſ. colum. 10 & iſta coniunge cum dictis ſupra in duodecimo priuilegio.*

101 *† Vigeſimū ſecūdum priuilegium eſt, nam licet collectę, ſeu gabellę, & datia, ſeu noua pedagia, & ſuperindictum, a nullo poſſit exigi, niſi fuerint impoſita cū Imperatoris, ſeu Regis auctoritate. c. innouamus extra de cenſ. c. ſuper quibuſdam ext. de verb.*

102 *ſign. C. de ſuperind. l. 1. lib. 10. † Quæ noua vectigalia inſtitui non poſſunt per ciuitates, niſi cum principis auctoritate, l. 2. C. vectiga. non poſſ. & C. de exa. trib. l. 1. lib. 10. & de excuſ. mun. l. placet, late per Ioan. Berta, firma. in tra. de gab. in prima par. col. 3. in quarta quæſtione, & per Ant. Cap. deciſ. 148. conſueuit hactenus, & per Saly. in l. placet, col. 1. C. de ſacro ſanctis eccleſ. cum concor. in d. locis, quod tamen limitatur procedere, quando imponitur generalis collecta, ſed ſpecialem pro neceſſitatibus vniuerſitatis bene ciuitas poſſet imponere, vt dicit Bar. in conſil. 180. incipiente ſi aliqua poſſeſſio. in prin. & Saly. in l. neminem, C. de ſacroſan. eccl. ſed tamen Firma. & Ant. Cap. vbi ſupra tenent q etiam hoc caſu requiratur licentia ſuperioris. Clericitamen, & eccleſiæ, eccleſiaſticęque perſonæ, a talibus gabellis exactionibus, & collectis, ſunt immunes, vt probatur Gene. 47. et Eſdrę, cap. 7. et hoc fuit ſtatutum in Lateranenſi conſilio. c. non minus, et ibi Doct. extra de immu. eccl. c. quamquam, et ibi gl. et Doct. extra de cenſib. in 6. l. placet, et ibi bona glo. Bal. Sal. et alij. C. de ſacroſanct. eccl. canonizata, 16. q. 1. c. generaliter, §. placet, aliàs eſt ſub §. nouarum glo. in d. l. 2. C. vectig. no. inſtit. non po. tex. in Auten. item nulla communitas, C. de Epiſ. et cler. in corpore vnde ſumitur illa auten. Spe. in tit. de Cler. coniug. verſ. 2 et ibi Bald. in addit. Bar in l. de his, C. de Epiſ. et Cler. et in l. reſcripto, §. ſciendum, ff. de mun et bon. tex. in clem. 1 et ibi Car. extra de immun. eccl. Bert firma. in d tra. de gab. in ſe prima parte principali. col. 5. verſ quęritur etiā. Addi. Adde quod filij ſacerdotum nati ante clericatū, et ſic legitimi et naturales, ſunt etiam immunes a gabellis. et angarijs gl. fi in l 2. in uerbo filij, C. de Epiſc. et Cler.*

103 *† Et licet ſit dubium nunquid clericus pro patrimonialib. ſit immunis a collectis p tex. in l. fi §. patrimoniorum, et ibi gl. in uerbo, pontifex. ff. de mun. et bono. ubi habetur, q pro patrimonialib. nemo eſt immunis, imò nec pontifex, nec Clerici, ad quod, C. de mun. patr. l. 2. lib. 10. et gl. in c. 1. extra de cenſi. in 6. et Aud. de Iſer. in titulo quæ ſint reg. ſuper verbo, et et xrāſordinaria collatio. tamen commun. opin eſt, Quod Clerici, tam pro rebuc quac tenent ab eccleſia, quam pro patrimonialibus, ſunt immunes a collectis, et gabellis, et non tenentur ſoluere cum laicis, ut not. in capit. fina et ibi Abb. extra de vita, et bon. cler. Arch. et alij in c. 1. extra de cenſ. lib. 6. Bal. in l. placet. C. de ſacroſ. eccl Bart. in l. vnica. C. de mul. et in quo loco, libro 10. Matt. de Affl in conſt. regni hac edictali lib tertio; col. 1. et 3. Gem. in c. 1. § i cæteris extra de Cler cōiug. in 6 et in c quamquā de cēſi in 6. Phil. Fran. in d. c. 1. extra de immun. eccl. in 6. vbi ponit multas limitationes, Anto. de Butr. in c. 1. extra de cenſu. verſ. quid ſi conſuetudo, et ibi etiam Ioan. de Imo. et idem Ant. de But in d. c non minus, in tertio notab. de immu. eccleſ: Ale. conſ. 68 incipiente, et uiſo, in prin. 2. volum Fel: in c Eccleſia Sāctę Marię, col 4. cum ſeq. ex de conſt. et ibi Phil. Decius, col. 10 uerſ. et ſicut, ubi latè diſputant, An bona patrimonialia Clericorum gaudeant priuilegio bonorum eccleſiæ, et in regno de hoc eſt, cap. regni, quod incipit, itē ſtatuimus, quod Clerici, nu. 96. ſub rub. quod Clerici Clericaliter viuentes, es ibi Seb. de Neapol. in addit. vbi ſtatuitur, quod Clerici qui Clericaliter viuunt, non tenentur ſoluere collectas cum laicis, nec pro bonis eccleſiaſticis, nec patrimonialib. de portionibus eis legitime tangentibus, et iſta eſt communis concluſio. quam limita, ut inferius dicam. Nec obſtant in contrarium allegata, quia loquuntur in prædijs tributarijs, et oneribus mere realibus, ut dicit Bar in d conſilio 180 in fine, & Decius in d. c. eccleſia Sanctę Mariæ, col. 10. in prin. Addi. Et videtur velle Guid. Papa in quæſt. Delp. quæſtione 79. incipiente an Clerico. Sed quæro. † An Clerici, & eccleſiæ teneantur ſoluere collectas, & gabellas, pro bonis emptis, a laicis, deſcriptis in extimo, ſeu cataſto, pro quibus ipſi laici tenebantur ſoluere regias collectas; & functiones fiſcales. iſta quæſtio eſt multum ardua, & difficilis, & multum dubia, & variæ reperiuntur doctorum opiniones. Et pro parte affirmatiua, quod teneantur, adducitur. Primo, quia pro illis rebus antequam ad Clericos, vel eccleſias peruenirent ſoluebantur collectę, & functiones fiſcales, & regulare eſt, quod quando res peruenit ad priuilegiatum*

nunquam mutat naturam ſuã in alterius præiudiciũ,
vt not.Io.And.in c.2.in fi.extra de deci. lib.6.quia nõ
debet ex perſonis clericorum,ad quos bona ipſa perue-
niunt,obligationis conditio immutari,ff.de ver. oblig.
105 l.2.§.ex his,& l.eadem,§.cato.cod.titu.Secundo addu
citur.† Quia priuilegiatus ſuccedens nõ priuilegiato,
non vtitur priuilegio ſuo.C.de hæred.actio. l.ſub præ-
textu.& C.de non num.pecu.l.ſi intra,& ibi glo.& ff.
de mino.l. æmilius, ſed clerici qui in rebus laicorum
ſuccedunt,eo iure quo prædeceſſores laici vti debent,
ff.de reg.iur.l.ſi is qui in ius, variatio enim hæredis,
non variat ius rei,vel conditionem.ff.de decurio.l.de-
eurio qui.ff.de iure fiſci,l.3.§.ſi poſteriori, & l.fiſcus
106 cum concordan.Tertio adducitur.† Quia ex quo cle-
rici,& eccleſiæ,quotidie multas emunt, & acquirunt
poſſeſſiones,de quibus functiones fiſcales, & iura Re-
gis ſoluebantur,ſi ſoluere non tenerentur, multum re-
gius fiſcus lęderetur, & occaſione priuilegiorum ec-
cleſiæ, & clericorum, non debet Fiſcus prægrauari,
pro hoc bonus tex.in c.nuper,extra de deci.talis enim
tranſlatio prædiorum venditoribus ad emptores fa-
cta, debet eſſe ſine damno fiſco inferendo, ſunt enim
ſoluenda iura regis abſque diminutione,§.coges, verſ.
non permittas,& verſ.ſi vero,in aucten.de mand.pri-
107 cip †Quarto adducitur tex.in §.ſi vero,quidam,cuili-
bet in auten.de alie.& emph.vbi probatur,quod ſi ali
cui eccleſiæ fuerit vendita,vel donata aliqua poſſeſſio
quę fuerit onerata fiſcalium nomine, vel alio onere,
quod redundet in damnum eccleſiæ, illud grauamen
redundabit ad venditorem,vel donatorem, quia ipſe
tenebitur reſtituere eccleſiæ omne damnum, ergo ibi
probatur,et eſt caſus quæſtionis noſtræ, quod res quæ
peruenit ad eccleſiam,quæ tenetur pro fiſcalibus fun-
ctionibus,non efficitur libera, ſed pro ea ſolui debent
functiones fiſcales,et eccleſia recuperabit a uenditore.
108 Quinto,† Adducitur tex. in l. inter debitorem. ff.de
pact.vbi probatur,quod pactum inter debitorẽ,& cre-
ditorem factum, vt onus tributi prędij pignorati ſol-
uere tenetur debitor,& non creditor, talis conuentio
non nocet fiſco, quo minus conueniat ſemper poſſeſſo-
rem pro ſolutione tributi,vt ibi etiam dicitur in glo.li-
cet valeat reſpectu ipſorum paciſcentium, vt ipſi in-
ter ſe agant,& ſic ibi probatur, quod poſſeſſor tene-
tur ſoluere tributum,& functiones fiſcales,quia pactis
priuatorum ius fiſcale conuelli non poteſt, vt ibi dici-
tur,& ad prædicta bonus tex.in l. fina. C. ſi ſine cen.
109 vel relig.Sexto adducitur,† quia ſicut quando tranſ-
fertur in alium res emphiteutica,tranſit cũ onere ſuo,
& eodem iure,ſicut erat apud primum emphiteotam,
per ea quæ dicit Spec in tit.de loca.§.nunc aliqua,ver.
109 & uerſ.166.per iura ibi allegata, eodem modo
dicendum eſt in caſu noſtro, quia non debet eſſe dete-
rior conditio fiſci, quam priuati, vel eccleſiæ, cum
fiſcus,reſpublica,& eccleſia, a pari procedunt, l.fina.
110 C.de ſacro ſan.eccleſ.Septimo,† adducitur tex. in l. de
his,C.de epiſc.& cler. vbi probatur, quod clerici pro
prædijs proprijs tenentur ad fiſcalia ordinaria.non autẽ
111 ad extraordinaria,vt ibi per Salyc. Octauo,† Ad-
ducitur quia legitur ꝙ Chriſtus ſoluit tributũ Cęſari,
vt habetur Matthęi.17.c.& 11.q.1.c.magnũ,& 23.
q.1.c.iam nunc,ergo clerici,& eccleſiæ, tanquã infe-
riores ſoluere tenentur, & Chriſti actio noſtra eſt in-
ſtructio.12.q.1 c.exemplum,quia quæ bonus pater fa
cit, debet deuotus filius imitari,56.diſtinct.c.dominus
112 noſter.ĩ fi.Spe.in proœ.col.4.verſ.ceterũ.Nono,† Ad-
ducitur,quia Chriſtus dixit,reddite quæ ſunt Cęſaris
Cęſari,& quæ ſũt Dei,Deo,vt habetur Matthęi.c 22.
& habetur ad Roma.c.13.vbi dicitur,reddite ergo om
nibus debita,cui tributum,tributum,cui vectigal,ve-
ctigal,cui timorem,timorem,cui honorẽ, honorẽ. De-
113 cimo,† Adducitur quod dixit Apoſtolus,omnis ani-
ma ſublimioribus poteſtatib.debet eſſe ſubiecta in tri-
butis,& alijs,vt habetur ad Roma.ca.13 in princ.&
11 q.1.c.magnum,& ibi etiam d.Præpo.in notab. &
exponitur omnis anima,ideſt omnis homo peccato ob-
114 noxius,vt ibi per gl & d.Præp. Vndecimo,† Addu-
citur,quia etiam eccleſia debet ſoluere tributum de
agris,& poſſeſſionibus tributarijs,quas poſſidet, vt in
c.ſi tributum,& in c.magnum.11.q.1.& c.tributum,
23.q.8 & Fely.in c.meminimus, col.2. in fi.extra de
accuſat.niſi de his prædijs,in quibus eſt fundata eccle
ſia,vel officinę eius,quæ debent eſſe liberę, vt in capit.
ſecundum,cum ſeq.& ibi gl.& Doctor.23. q.8. extra
de cenſ.c.ſancitum,& gl.in d.cap.ſi tributum.11. q.1.
115 Duodecimo adducitur,† Quia ex quo Imperator tene-
tur,& defenſat eccleſias,& clericos.ꝓpea tributũ ſol-
uere tenentur,d.c.tributum,23.q.8.Et ratio fiſcalium
functionum,& militibus,& priuatis,ipſiuſq; templis,
& cunctę reipublicæ,vtilis,& neceſſaria eſt, vt dicit
tex.in auten.de mand.prin.§.publicorum vero, quia
defenſat ab hoſtib.& in pace, & quiete tuetur. Ter-
116 tiodecimo adducitur.† Quia bona illius, qui tenetur
ſoluere tributũ,ſunt iure pignoris pro tributis obliga-
ta.C.in quib.cau.pig.taci.contrah l.1. & ibi glo.& in
l 1.in fi.& ibi gl.C.ſi propter publ.penſi.& tenet Bal.
in l.1.§.quod nemo,ff.quod cuiuſq; vni.no. & Bal.in
extrauag.de pace conſtan.in verbo, nos Romanorum,
Pau de Ca.in l.apud Iulianũ,§.hæres,ff.de leg.1.Soc.
conſ 343.in præſenti.2 vol.col.fin.Et bona poſita, &
ſemel deſcripta in extimo,ſeu cataſto,pro ſoluendis col
lectis,ſunt illo onere ſoluendi collectas, quaſi per pa-
ctum affecta,& ſic,ſi perueniunt ad clericos, nihilo-
minus ſunt ſubiecta laicis,pro illo onere collectarum,
vt dicit Mat.de Affl.in conſt regni,hac edictali.la2.
117 colum.1.cum ſeq.Quartodecimo,† Adducitur illud,
quod notanter tenuit,Ang.conſ.206. incipiente inter
ordinamenta,col.1.vbi dicit, Quod pro ſoluendis iſtis
præſtantijs,& collectis regijs,bona illorum, quib.im-
ponuntur,ſunt tacitè hypotecata,ſicut pro ęre alieno,
cum tales præſtantiæ loco ęris alieni habeantur.Et ex
hoc infert ad deciſionem dubij,Quod ſi tales præſtan-
tiæ,ſeu collectæ fuerunt impoſitæ, vt ſoluantur pro tri
bus annis,& tempore quo fuerunt impoſitæ erat viuus
teſtator,qui poſtea obijt relicto hoſpitali hærede,quod
hoc caſu dictum hoſpitale tenetur dictas præſtantias
ſoluere per trienniũ,ſecundũ extimum impoſitum, ex

quo impoſitis illis præſtãtijs, ſtatim fuit obligatus ille
teſtator, & eius bona, vnde poſtea tranſeunt in hoſpi-
tale cum onere ſuo, & iſta eſt notabilis deciſio, & ea
etiam refert, & ſequitur Fely. in c. eccleſia Sanctæ Ma
riæ, col. 32. ver. tertio notab. extra de conſt. & Ale. in
addit. ad l. Bar. in l. titio, ff. ad munic. allegat Bal in cõſ.
incipiente, quidam laicus, vbi dicit ꝗ clericus ſuccedẽs
laico, cogitur ad collectas in præteritum impoſitas
ſuper illis rebus, ſecus ſi in futurum imponerentur in
rebus illis franchis, vt ibi per eos. Quintodecimo,
118 *Adducitur, † quia ex quo tales poſſeſſiones venditę*
eccleſiis, ſeu clericis, per prius erant tributaria, & af-
fectę onere tributi, & collectarum, ex quo erant de-
ſcriptæ in extimo, tranſeunt ad eccleſiam, & ad cleri-
cos cum onere ſuo. 16. q. 1. c. ſi quis, de deciſ. cap. paſto-
ralis, de pign. c. ex literis, tex. & gl. in clem. 1. de cenſi.
& d. c. ſi tributum. 11. q. 1. & cap. tributum. 23. q. 8. de
cenſi. c. 1. de immun. eccleſiarum, c. 1. lib. 6. C. de epiſ. &
cler. l. 3. probat tex. in l. peto, §. fratre. ff. de leg. 2. & di-
cit Bal conſ. 148. incipiente præmiſſo ſtatuto. 1. vol. ꝗ
ad clericos tranſit res cum ſua cauſa ſuiſq; vitiis l. põ-
ponius. §. cum quis adminiculo. ff. de acqui. poſſ. Sexto-
119 *decimo, † Adducitur, quia vendens, ſeu concedens rẽ*
obligatam, & annexam oneri tributorum, intelligitur
vendidiſſe, & conceſſiſſe ſolum ius quod habebat in
re. ff. de contrahen. emp. l. qui tabernas de hære. cap. ac-
cuſatus. §. ſi uero, libro 6. & quod notat Innoc. in cap.
verum de foro comp. & nemo poteſt plus iuris in aliũ
transferre, quam ipſe habeat, l. traditio ff de acqui. re.
dom. ſed laicus habebat poſſeſſionem pro functionib. fi-
ſcalibus obligatam, ergo liberam ab illa obligatione
transſerre non potuit, ſed ſicut ipſe habebat, quia qui
in ius alterius ſuccedit, eo iure quo ille vti dẽt, vt in re-
gula ſi quis ſucceſſit de reg. iur. in 6. Decimoſeptimo,
120 *† Adducitur illud, quod ponit Innoc. in c. non minus*
de immun. eccleſ. vbi dicit, ꝗ ſi ad eccleſiã perueniat
poſſeſſio, cuius ratione debet præſtare pſonale munus,
ſeu militare, puta exercitium, vel hoſpitium, eccle-
ſia ad illud tenetur, tamquam tenens rẽ oneri annexã.
121 *Decimo octauo. † Adducitur, quia non eſt dicendũ, ꝗ*
Eccleſia, quæ eſt mater, & fons iuſtitiæ, velit negare,
aut auferre alicui quod ſuum eſt, & non ſoluere tri-
butum de bonis, de quibus ſoluere tenetur, vt dicit
122 *Præpo. in d. c. ſi tributum, col. 2. Decimo nono, † Addu-*
citur, Quia ſi clericus, vel eccleſia, ſciebat rem illam
quam emebat oneratam onere fiſcalium functionum,
& ipſa ſic oneratam accepit, ſibi debet imputari, quia
ſcienti, & conſentienti non fit iniuria, vt in regula ſcien-
ti, de regul. iur. in 6. & damnum quod quis ſua culpa
ſentit ſibi debet imputari, vt in regula damnum de re-
gu. iur. in 6. Si vero ignorauit eſſe ſic oneratã, intereſſe
a venditore conſequitur, vt C. de imponen. lucra. de-
ſcri. l. prima §. res vero lib. 10. benefacit tex. in § ſi ve-
123 *ro quidam in Auth. de alie. & emph. Vigeſimo, † Ad-*
ducitur tex. quaſi in terminis, in l. ſi diuina, C. de exa.
trib. lib. 10. vbi probatur, ꝗ ſi alienaui prædiũ pro quo
ſoluebantur fiſcales functiones, poſſeſſor qualicunq; p-
rogatiua munitus ſit, etiam ſi fuerit eccleſia, debet pro

eo ſoluere fiſcales functiones, vt ibi in tex. Ratio aſſi-
gnatur, quia vt dicit ibi glo. in verbo prior, iſtę publi-
cę functiones, & tributa dicuntur onera rerum, & ideo
cum rebus ambulant, & tranſeunt, vt ff de publ. l. Im-
peratores, & C. de funct. patr. l. vniuerſi, lib. 11. & C.
de pręd. & omni. reb. naui. l. 2. lib. 11. & ff. de cenſi. l.
forma, & facit de dec. c. cum non ſit in homine, & C.
de anno. & tribu. l. 1. lib. 10. & l. apud Iulianum, §. ha-
res, ff. de leg. 1. & Bar. l. 1. C. de mulie. & in quo loco. Vi-
124 *geſimo primo, † Adducitur illud quod dixit Io. And.*
in c. 1. de immun. eccleſ. lib. 6. vbi dicit quod ſi poſſeſſio
per eccleſiam acquiſita, erat aſtricta dare pro ſolido, et
libra ad collectas, quia quandoque patrimonialia mu-
nera poſſeſſionibus inducuntur, ff. de mun. & ho. l. reſcri-
pto, & l. munerum. § patrimoniorum: tunc res illa eſt
onerata, & cum illo onere tranſit ad eccleſiam. l. om-
125 *nes. C. ſine cenſ. vel reliqui. Vigeſimo ſecundo, † Ad-*
ducitur, quia ſi eſſet ſtatutum in ciuitate, ꝗ omnia præ-
dia ſint tributaria, tunc ſi prædium perueniret ad eccle-
ſiam, ex quo habet iſtud onus reale annexum, tenere-
tur eccleſia, vt tenet Bar. in l. reſcripto. §. fin. ff. de mu-
ner. & hono. & in l. placet, C. de ſacroſan. eccleſ. in qui-
bus locis etiam dicit, quod ita fecerũt Eugubienſes, et
Peruſini. Et propterea ſecundum eum in dictis locis,
eſt dare conſilium, quo mediante eccleſia ſemper tene-
bitur ad collectas, ſcilicet vt fiat ſtatutum, ꝗ omnia
prædia ſint tributaria, quia ſi poſtea tranſeunt in eccle-
ſiam, tranſeunt cum onere collectandi, & eãdem opin.
cenuit Bar. in l. fin. C. de exa. trib. lib. 10. in l. 1. cir. fi. C.
de mul. & in quo loco, lib. 10. & Bal. in c. q̃ in eccleſia-
rũ. col. 4. de conſt. & in tit. de pace conſtan. in 5. colum.
Abb. in c. quod clericis, col. 3. ver. & pro hac de foro
comp. & pro iſta parte conſuluit Collegium Peruſi-
num, cui conſilio ſe ſubſcripſit Gaſpar de Cald. vt pa-
tet in eius conſilio 2. incipiente ſtatuto Peruſino caue-
tur, in tit. de cenſi. & in conſil. 7. in titulo de conſtitu.
quia communitas poteſt facere prędia tributaria, dũ
modo ceſſet fraus ſecundum eum, quod patet, quia fa-
cere munera ordinata, pendet a iuriſdictione quã quis
habet ſuper re extra de præb. cap. ſignificatum, & de
ſepul. cap. de his, Item pactum, & lex æquiparantur,
quia quod poteſt fieri per pactum, poteſt etiam fieri
per legem, 8. diſtin. c. quæ contra mores, 10. q. 3. c. pen.
20. q. 1. c. puellæ de deciſ. c. a nobis ſed nulli dubium, ꝗ
hoc munus reale, & ordinarium poſſet priuatus rei ſuæ
adijcere, d. c. de his, & de cond. appo. cap. verum, & de
dona. c. cum dilectus, ergo poteſt fieri per ſtatutum, &
cum opin. Bar tenuit etiam Ang. conſil. 24. Incipiente
eccleſia, non tenetur ad munera, & pleniſſimè Pet. de
Anchar. conſil. 303. incipiente hoc ſtatutum commu-
nis Piſtorij, vbi pro hac parte multas rationes allegat,
& inter alias, quia ſi ſinguli poſſunt hoc facere, ergo
126 *& vniuerſitas. l. loci corpus. ff de leg. 3. † Tamen iſta*
cautela, & conſilium Bars. & eius opin. cõmuniter non
tenetur, quia tale ſtatutum diceretur factum in fraudẽ
& indirecte contra libertatem eccleſiaſticam, & tale
munus eſſet extra ordinarium, ad quod non tenetur ec-
cleſia, & contra Bar. in caſu propoſito tenet Bald in l.
nemi-

neminem.C.de ſacro ſan.eccl.Bal.& Pau.de Caſt.in d.
l.placet.C.de ſacro ſan.eccl.Arch.Io.And.& Gem. in
cap.1.de immun.eccl.in 6.Imo.& Abb.in c.fin. de vi.
& honeſt.cler.Lud.Ro.in l.ſi.publicanus,ff.de publ.&
vectig.Bar cōſ 180.ſi aliqua poſseſſio.Iaſon.in dicta l.
placet,in prima lectu.col.penul.& in ſecunda lect.col.
fi.Fely.in c eccleſ.Sanctæ Mariæ.col.3.de conſtit. Al-
ber.Bru.in tract.de conſt.decre.ſtatu.&c.in ver. tribu
ta,col.1.in tertio vol.cum concor.in d.locis, in quibus
concludunt tale ſtatutum nō valere. Ad prædicta vi
de etiam Pet.Bellug.in ſpeculo principum in tit.de do-
natiuo curiæ,in prin.car.214.verſi.item & qui,vbi ēt
refert alium modum,quē fecerunt Eugubij magis ſe-
curum,quod quilibet ciuis, & comitatenſis, donant
communi omnes poſſeſſiones quas habent nominatim
diſtinguendo per confines, & illas poſſeſſiones capie-
bant poſtea a cōi ſub tributo,& cenſu collectarum,&
quod ſemper in qualibet alienatione, vel teſtamento
intelligatur exemptū ius cōmunitatis. Sed bene cogi-
127 *tandum eſt ad hoc faciendum.Vigeſimo tertio,† Ad-*
ducitur,quia eccleſia tenetur ad onera ordinaria, me-
re realia,quæ imponūtur ipſis prædijs,de cōſenſu prin
cipis,vt tenet Bar.in l.placet,C.de ſacro ſan.eccleſ. &
ibi Sal.col.1.& Arch.in c.placet.16.q.1.& Iaſo.in
d.l.placet in ſecunda lect.col.penul.qui dicit, ꝙ omnes
Legiſtę,& Canoniſtę tenent iſtam opin.per d.l. placet
canonizatam in d.placet,quia illa non eſt correcta per
Auten.item nulla cōmunitas,C.de epiſ.& cler.quæ lo
quitur in extraordinarijs. Immo hodie iſta extraordi-
naria imponuntur a rege,ex quo ſunt reducta ad ordi-
naria,& omnia iura quæ loquuntur in ordinarijs hēnt
locum in extraordinarijs,vt C.de leg.hære.l.pen. & l.
meminimus,in fi.vt tenet Iac But.& Guil.de Cu.in d.
l.placet,& Bar.in l.reſcripto.§.fi.ff.de mune. & hono.
Cald.conſ.2. de cenſi. & conſil.7.de conſtit. & eſt ca-
ſus in l.1.C.de indict.lib.10.Et propterea Cald.vbi ſu
pra,& alij dicunt,ꝙ licet onera quæ imponuntur per-
ſonis pro rebus,ſint extraordinaria. ſicut ſunt colle-
ctę,& propterea ad illas non tenetur eccleſia, tamen
qa talia munera extraordinaria ſunt facta ordinaria,
& omni anno ſoluuntur,quod fieri poteſt, vt d.l. 1.C.
de indict.lib.10.& talia munera conſtat eſſe tributa,
& præſtationes ordinarias,& reales,& rei cohærētes,
& quando fuerunt ſcripta in extimo ſeu appretio poſſi
debantur per laicos ſi poſtmodum perueniant ad eccle
ſias tranſeunt cum onere ſuo,vt dicunt Doct. vbi ſup.
Et dicit Saly.in d.l.placet,ꝙ hodie ſuperindictum eſt
effectum ordinarium,niſi aliquid extraordinarium ca
ſualiter imponerētur,de quo late per eundem Saly. in
l.fi.C.ſine cenſu.vel relig.& ab extraordinarijs tantū
eſſe immunes eccleſias,vt per Saly.in d.l.placet. Ad
prædicta etiam vide Bal.in d.l.fi.C.ſine cenſu,vel reli.
col.2.verſ.ſed hic poteſt dubitari,vbi dicit,Qđ quando
lex municipalis diſponit ſolui collecta, dicitur munus
ordinarium,de quo tamen vide Firma.in reper.in ver
128 *bo,collecta,in princ. Vigeſimo quarto,† Adducitur,*
quia prædia quę prius erant tributaria,& ſemel aſcri
pta in collectis,trāſeunt in eccleſiā cū onere ſuo,vt te-
net Card.Flo.in clem.1.in ſecunda oppo.de immu.eccl.
Arch.in c.ſi tributum.11.q.1.Dy.Iac.But.& Saly. in
d.l.placet.col.2.in prin.Cal.in d.conſ.2.de cenſ.& cōſ.
7.de cōſt.Niſi tale prædium daretur pro dote,uel fun
damento eccleſię.d.c.ſi tributum,& 23.q.8.c.tributū,
& c.ſecundum,& ibi gl.& Card.ubi ſupra.Vigeſimo-
129 *quinto,† Adducitur,quia ſi pro bonis emptis per ec-*
cleſiam a laicis non ſoluerentur tributa, & collecta,
paulatim diminueretur,& conſumeretur tributum,
debitum regi,quod eſſe non debet, ne tributorum præ-
ſtatio confundatur,vt dicit Spec.in tit.de loca §. nunc
aliqua,verſ.71.& ne fiſcus ſuis tributis defraudetur,
vt ſupra in prin.dixi,& facit quod in ſimili dicit Io.
130 *Fab.Inſt.de excuſ.tuto.in prin.Vigeſimo ſexto,† Ad-*
ducitur.c.regni, quod incipit porrecta.verſ.exceptis,
vbi probatur ꝙ omnia bona debent poni in appretio,
exceptis clericis,& bonis eccleſiaſticis; quæ in bene-
neficium tenent:ergo a contrario ſenſu,alia bona debēt
poni in appretio;quia argumentum a contrario ſenſu
validum eſt in iure.l.1.& ibi Doct.ff.de off.eius,bene
facit tex.in c.nōne ext.de præſumpt.& excluſio vnius
eſt incluſio alterius.l.cum prætor.ff.de iud.Vigeſimoſe
ptimo,† Adducitur regia pragmatica, quæ incipit
Rex Siciliæ ſpectabilis, & magnifici viri, vbi hoc in
terminis deciditur pro iſta parte. Vigeſimo octauo,
adducitur.c.regni.quod incipit. Item ſtatuimus quod
poſſeſſiones,numero 97.ſub rub.quod poſſeſſiones, &
131 *res aliæ non obligatæ.&c.Vigeſimonono,† Adduci-*
tur deciſio in terminis huius quæſtionis,et hanc opin.
in terminis tenuit Matth.de Affl.in conſt.regni,hac
edictali.la 2.col.1.cū ſeq verſ.ex hoc infero,in.3. ubi
in proprijs terminis tenet, quod ſi clericus ēt in ſacris
emat res ſtabiles quæ ſunt ſcriptæ in cataſto pro colle-
ctis,tenetur pro illis bonis ſoluere collectas regias,per
rōnes ibi allegatas,eandem opin. tenuit etiam idem
Mat.de Affl.in conſt.Regni ſtatuimus,la 2.in 7.nota.
col.6.in 4.q.et in terminis etiam hoc tenuit.d.Petrus
Piccolus in forma appretij.verſ.clerici, vbi dicit ꝙ cle
rici de bonis patrimonialib.non debent ſoluere appre-
tiū,ſed de bonis emptis ſic,allegat d.c.regni Item ſta-
tuimus,eandem opin.tenuit Luc.de Pen.in l.hi,qui eo
lum.2.C.de prædijs et omnibus reb.naui.lib.11. qui di
cit,ꝙ licet cōtraria opi.nimium placeat cupidis cano-
niſtis,ipſe tamē tenet contrariū,contra clericos,et ſub-
dit ꝙ forte magis expediret clericis non ſic faciliter
eorum priuilegia in eorū perniciē dilatari arg.l. ſi mu
lier.ff.velleia.et ſic prædicti Doc.in terminis decidunt
qōnem noſtram.Trigeſimo et vltimo, pro iſta parte,
132 *† Adducitur,quia Regia Camera Summariæ pluries*
ſecundum iſtam partem ſtatuit,et decreuit, faciendo
legem vniuerſalē in regno,et pluries vidi emanaſſe li-
teras a dicta regia Camera, ut clerici pro bonis em-
ptis cogerentur ad ſoluendum collectas,et gabellas,et
mouetur regia Camera per Bullā Papæ Honorij, quæ
eſt poſita inter regias pragmaticas, et incipit Hono-
rius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuā
rei memoriam.&c.et facit ibi dum dicit itē ꝙ res quæ
nō ſunt in aliquo Curię,vel alijs obligatæ,dari,donari,

poſſint

*poſſint eccleſiis,& legari, ſed ſi ea obligatione tenen-
tur propter quam datio,& legatio,vel donatio, de iu-
re impediri non poſſit,hoc caſu res,& poſſeſſiones hu-
iuſmodi prædictis titulis cum onere ſuo ad eccleſiam
transferant,& iſta ſunt formalia verba bullę Honorij,
& concordat cum d.c.Item ſtatuimus.Ex quib.infer-
tur,ꝙ bona quæ fuerunt laicorum deſcripta in cataſto,
extimo,ſeu appretio ſunt Curiæ obligata pro tributo,
& fiſcalibus functionibus ſoluendis:ergo clerici pro il-
lis ſoluere tenentur,quia res tranſit ad eos cum onere
133 ſuo.Et tenendo iſtam partem, † Non obſtat ſi dicere-
tur, quod leges Imperatorum non ligant clericos,vel
eccleſias,quia ex quo hoc fuit ſtatutum cum auctori-
tate Papæ Honorij,& cum eius bulla,ideo ligant cleri
cos,& contrarium non obſtat.Et magis ſpecialiter re-
ſpondendo.Non obſtat tex.in Auten.Item nulla cōmu
nitas.C.de epi.& cler.quia ibi loquitur de munere ex-
traordinario,non autem de ordinario,vt dicit Saly. in
d.l.placet,col.2.in tertia oppoſ.C.de ſacro ſan. eccleſ.
quia a munere ordinario reali non excuſatur eccleſia,
ſecundum communem opi.de qua ſupra dictum eſt,&
Iaſ.in d.l.placet,in 2.lectu.col.pen.de ſacroſan. eccleſ.
cum concordan.allegatis ſupra verſ. vigeſimo tertio.
Alio etiam modo ad illam auten.reſpondet Matth.
de Affl.in d.conſt.hac edictali, quia debet intelligi
illa auten.niſi bona per prius eſſent affecta illo onere,
per pactum,vel quaſi,vt per extimum, vt ibi per eū.
Nec obſtat tex.in auten.caſſa,C.de ſacro ſan.eccle.ubi
probatur quod ſtatuta contra libertatem eccleſiaſticā
ſunt caſſa,& c.quia reſpondent Doct.Peruſini,& Cal.
d.conſ.2.de cenſi.& conſ.7.de conſtitut. ꝙ ex quo tale
onus tributi erat impoſitum ei antequam veniret ad
eccleſiam,non dicitur contra libertatem eccleſiaſticā,
quia res tranſit ad eccleſiam cum onere ſuo, ſed tunc
demum diceretur contra libertatem eccleſiaſticā,quan
do imponeretur aliquod onus rei eccleſiæ,quæ non eſ-
ſet affecta onere tributorum,anteq̄ ad eccleſiā veniret.
Et ita etiam loquitur tex.in 1.de immun. eccleſ. in 6.
ſecus quādo onus tributi eſſet impoſitum anteq̄ ueniat
ad eccleſiam,quia illud eſt ſecundum diſpoſitionem iu
ris canonici.d.c.tributum,ita reſpondēt prædicti Doct.
vbi ſup & Fely.in d.c.eccleſia Sanctæ Mariæ,col. 1.in
prin.extra de conſt.Et dicit Aug.in d.conſil.206.col.
pen ꝙ non obſtat ꝙ tale onus non imponitur pijs locis,
nec perſonis eccleſiaſticis, quia dicit ipſe iſtud conce-
do de plano,ſed illa onera quæ ſunt impoſita laicis trā-
ſeunt in perſonam eccleſiaſticam, & ad illa tenentur
eccleſiæ,quia res tranſit cum onere ſuo.Et ex prędictis
134 etiam infertur, † ꝙ non incurritur aliquo modo excō-
municatio,nec aliud de contentis in clem. 1. de immu.
eccl.quia vt dictum eſt non imponitur clericis,nec ec-
cleſiis,ſed tranſit cum onere ſuo, & quod fit lege per-
mittente non meretur pœnam.l.gracchus,C. de adult.
cum ſi.Nec obſtat illud quod dicit Bar. in l.reſcripto,
§ fin.ff.de mune.& ho.& Bal.in l.1.§.nemo,ff.quod cu-
iuſq; vni.no vbi dicunt, ꝙ quando imponitur collecta
perſonæ pro rebus,prout eſt hodie,tunc non tranſit res
cum onere ſuo in clericos,vel perſonas eccleſiaſticas,
ſecus in perſonas ſubditas,vt l.quæro,ff.de vſufr. leg.
& Bar.in l.neque ſtipendium,ff.de impenſ. in reb.do-
ta.fa.& l. Lucius,§.idem reſpondit,ff.ad mun.quia re-
ſpondet Matth.de Affl.in d.conſt.hac edictali, ꝙ ex
quo illa bona ſunt tacite obligata pro collectis ſecūdū
Bal.in d.l.1.§.nemo per l.murileguli,C.de murileg.li-
bro 10 & Bal.in tit.de pace conſtan.in verbo nos Ro-
manorum,& Pau.de Caſ.in l.apud Iulianum,§.hęres,
ff.de leg. 1.& ſupradictū eſt,ergo talis obligatio,& res
taliter obligata,tranſit in ſubditos,& non ſubditos,vt
ibi per eum,quia ex quo ante acquiſitionem erat affe
cta illa tacita obligatione pro ſoluendis tributis,&
collectis, tranſire debet in clericos cum onere, ff.de
contrah.emp.l.alienatio.& ibi Bal.ff.d acq.rer.do.l.tra
ditio,C.ſine cenſu,vel reli.l.omnes, vbi etiam ſi eſſet
factum pactum inter emptorem, & venditorem, vt
poſſidens prædia tributaria non teneretur, ſed vendi-
tor,non obſtante tali pacto emptor poſſidens tenetur,
vt ibi,& ſupra dictū eſt.Nec obſtat ꝙ prædia Italicæ
non ſunt tributaria ſeu ſub tributo vt l.1.iuncta gl.&
l.fin.ff.de cenſi l.de his,& ibi gl.C.de epiſ.& cler glo.
135 in d.l.omnes,C.ſine cenſ.vel.reli.quia,† Italia non eſt
prouintia,ſed prouintiarum domina, vt ibi per gloſſ.
quia reſpondeo, quod licet iſtud ſit de iure, tamen de
conſuetudine vniuerſali in tota Italia imponuntur col
lectę,vt dicit Bar.in l.1.in antepenul.col. C. de mulie.
& in quo loco.& refert Ale.conſil.68.Incipiente, &
viſo.col.4.verſ.his conſonant,uol.2.¶ Pro parte vero
136 contraria, † quod clerici & eccleſiæ non tenētur pro
bonis emptis ſoluere collectas,ſeu gabellas adducitur
eccleſia, & clerici non ſunt ſubditi laicis ut not.Bar.
in l.vna,C.de mulie.& in quo loco.lib.10.ſed collecta
non imponitur niſi ſubiectis,hoc eſt ciuibus & incolis,
ff.de mune.& ho.l.reſcripto § fin & ibi gl.& not.C.de
anno.trib.lib.10.ſuper rub.& collecta eſt munus quod
imponitur perſonis pro patrimonio,& non debet impo
ni,niſi ſubditis.ſed clerici non ſunt ſubditi laicis,ergo
137 eis imponi non poteſt.Secundo adducitur,† Quia re-
gulariter clerici,& eccleſiæ ſunt immunes ab omnib.
collectis laicorum,& impoſitionibus,immo imponen-
tes tales collectas clericis,ſi moniti non deſiſtant,cum
ſuis fautoribus excommunicantur.c.non minus de im
mun.eccl & ibi Abb.in 3 not.c. quamquam de cenſi.
in 6.c.1.de immun.eccl.in 6.Alc.conſ.68.incipiente
viſo dudum & diſcuſſo,col. 1. vol.2. Immo laici tales
collectas imponentes,& aſcriptores,& præbentes con
ſilium,auxilium,& fauorem,ipſo facto incidunt in ca
nonem,& excommunicationem,clem.1. de immu. ec-
cleſ.& Ciuitas incurrit pœnam interdicti,c.clericis de
immun.eccl.in 6.& in duplum tenentur reſtituere qđ
acceperunt a clericis,ut not.Arch.in cap.vno de biga.
in 6.& Nic.de Neap.in c.Regni.Item ſtatuimus quod
clerici,ſub rub.quod cleric. clericaliter viuentes. &c.
138 Tertio,Adducitur.† Quia collectę dicuntur munus ex
traordinarium,ex quo non imponuntur a lege,ſenatus
conſulto,vel conſtitutione principis, l.1 C de vapu.
mu.libro 10. & ibi gl.& l.in oneribus,§.qui muneta.
ff.de vac.mu.ſed clerici ad extraordinaria nō tenētur,*

vt

*vt per Iaſ. & alios in l. placet. C. de ſacroſan. eccleſ.
ergo clerici ad eas non tenentur. Quarto Adducitur,*
139 *† tex.in anten.Item nulla communitas . C.de epiſ.&
cler.& gloß.in l.de his, C.eod.titulo, vbi probatur, ꝙ
hodie clerici ad nulla munera tenentur , licet de iure
cõi clerici ad munera ordinaria tenerentur, dicta l. de*
140 *de his. Quinto, † Adducitur quia nemo poteſt vrgeri
ad ſolutionem debiti alieni. C. ne vxor pro mari. l.fin.
& per totũ titulum C.ne fil.pro patre,ſed ſi clerici te-
nerentur ſoluere collectas, cogerentur ad ſolutionem
debiti vniuerſitatis,ergo ad collectas & gabellas co-*
141 *gi non debent. Sexto , † Adducitur, quia habenti ho
norem,collecta imponi non poteſt,l.honorẽ, & ibi no.
ff.de mune.& hono.ſed ſacerdotium eſt maius ſecular
honore.c ſolitę,ext.de maio. & obed. ergo ſacerdotib.*
142 *collecta imponi non põt.Septimo,† Adducitur illud ꝙ
conſuluit Pet. de Anch. conſ.126. Incipiente ſuper
primo, vbi per multas rationes concludit , ꝙ ſi laicus
dimittit omnia bona ſua pro alendis pauperib. & ad-
miniſtrationem bonorum relinquat alicui cõitati ſecu
lari cum adiectione, ꝙ epiſcopus vel alia perſona eccle
ſiaſtica ſe non intromittat in dictis bonis, etiã ſi non
interuenerit auctoritas epiſcopi, nihilominus gaudent
priuilegio, & non poßunt collectari vt ibi latius p eũ.*
143 *Octauo † Adducitur illud , quod ſupra in præcedenti
quęſtione eſt adductum, & concluſum ꝙ clerici pro bo*
144 *nis patrimonialibus gaudent priuilegio. Nono † Ad-
ducitur, quia in caſu iſto non poteſt dici ꝙ ſit onus rei
annexum , & ſic res tributaria, quia de iure prædia
Italica non ſunt tributaria, l.1.& l.fi.& vtrobiq; not:
ff.de cenſi.& Ale.in d.conſil.68.colum.2.in prin.inci-
piente, & viſo. 2.vol.cum concor.ſupra allegatis.*
145 *Decimo,† Adducitur , quia quando imponitur colle-
cta perſonæ pro reb.prout eſt hodie , tunc non tranſit
res cũ onere ſuo in clericos, vt dicit Bar.in d.l.reſcripto*
146 *§.fi.cum concor.ſupra. Vndecimo, † Adducitur , quia
regulariter collecta quæ imponitur perſonis pro rebus
non poteſt imponi eccleſiis , quia eccleſia tenetur ad
onera mere realia tantũ, l.placet, & ibi not. Pet.& Cy.
& Saly.in vltima col.C.de ſacro ſanctis eccleſ. Inno.
in c.non minus, extra de immu. eccleſ. Fulgoſ. in l.ad
inſtructionem.C.de ſacroſan.eccleſ. qui dicit ꝙ ita vi-
dentur Doct.communiter intelligere, & Ale in d.conſ.
68.col.5.in prin.verſ.præterea etiam, 2.vol. & Iaſ.in*
147 *d.l.placet. Duodecimo, Adducitur , † illud quod vo-
luit Saly.in d.l.placet, col.fi.verſ.ex quo videtur, vbi
dicit, ꝙ hodie eccleſia non tenetur ad dacia, vel gabel-
las, niſi quatenus impoſita eſſent pro refectione via-*
148 *rum vel murorum . Tertiodecimo, † Adducitur il-
lud, quod habetur Matthęi,c.17 dũ interrogauit Chri
ſtus Reges terræ a quibus ſuſcipiunt tributum, vel cen
ſum a filijs ſuis, vel ab alienis. & reſponſum accepit ,
ꝙ ab alienis, dixit Ieſus ergo liberi ſunt filij regis, ſub
quo ſunt omnia regna , ex quo colligitur ꝙ ſacerdotes
non ſunt obnoxij in aliquo poteſtati ſeculari . Quar-*
149 *todecimo.† Adducitur . quia mutata perſona mutatur
rei ſtatus vt.C.de impo. Lucra. Deſ.l.1.lib.10.a cõtra-
rio ſenſu, ſed res deuenit a laico nõ priuilegiato ad cle-
ricum priuilegiatum , ergo res etiam dicitur effecta
priuilgiata, & dicitur exempta ab omni exactione, vt
per Pet.de Anch. conſ.129. incipiente ſuper primo*
150 *col.2.† Quintodecimo, Adducitur in ſimili quod di-
citur in fiſco, quia ſi fiſcus ſuccedit priuato pro tempo-
re præterito , cenſetur iure priuati & tenetur ſoluere
collectas præteritas, ſed pro futuro tempore poſtquã
ad fiſcum peruenit vtitur priuilegio, & non tenetur.l.
fiſcus, ff.de iure fiſci, & Pet.de Anchar.in d.conſ.129.
ſuper primo, col.1.ſic etiam eſt dicendum in eccleſia ,
& clericis, quia a pari procedunt.l.fi.C. de ſacro ſanct.
eccle.vt ad collectas pro tẽpore præterito, quando erat
in poße.laici teneatur, pro futuro non teneatur. Sexto*
151 *decimo.† Adducitur tex.in c. vnico, §.fin. de iure pa-
tro.in 6.vbi ſi laicus confert ius patronatus alicui ec-
cleſiæ, licet laicus habeat quadrimeſtre tempus ad p̃-
ſentandum, tamen eccleſia habebit ſemeſtre , quia non
cenſetur iure laici, ſed iure eccleſiaſticæ perſonæ, vt ibi
in tex.ſic in caſu noſtro , licet clericus ſeu eccleſia ha-
buiſſet rem a laico, tamen poſtquam peruenit ad cleri-
cum, non cenſetur iure laici, ſed eſt immunis ipſe cle-
ricus, ſeu eccleſia, & gaudebit priuilegio eccleſiæ. Deci
mo ſeptimo pro iſta parte benefaciunt dicta per Imo.
in c.ſi.de vi.& bon.cler.vbi late diſputat.& multa pro*
152 *iſta parte adducit. Decimo octauo.† Adducitur, Quia
in caſibus in quibus clerici & eccleſiæ contribuunt unà
cũ laicis in collectis, ad hoc vt teneantur debent plura
concurrere. primo conſenſus epiſcopi , & cler. ſecundo
ꝙ ſoluatur imminente maxima neceſſitate, vel vtilita-
te ciuitatis, tertio tenentur in ſubſidium, quãdo laico-
rum facultates non ſuppetunt , quarto ꝙ fiat Romano
Pontifice, prius conſulto, vt plenius per Abb.in c.non
minus, col.1.in not.extra de immun.eccl.cum iurib.ibi*
153 *allegatis Decimonono,† Adducitur , Quia tunc iſta
pars vt eccleſia non teneatur, ſit pro religione, & ec-
cleſiaſtica libertate, tenenda eſt, cum non parua ſit ra
tio quæ p religione facit, vt l ſunt perſonæ, ff.de relig.*
154 *ſump fun. Vigeſimo, adducitur,† Quia pro iſta par-
te , quod Clerici non teneantur etiam pro bonis qui-
buſcunque, fuit deciſum in ſeſſionibus Concilij Latera-
nens. & prohibetur ſub cenſuris , ne tali caſu collectę
exigantur, ut ibi latius apparet in nona ſeſſione cõſilij
Lateranenſis, in noua Bulla Leonis incipit, Et cum om
nis ætas verſ.& cura iure, ſub rubrica reformationes
Curiæ, & aliorum, & fuit poſt Bullam Papæ Honorij,
& ſic illa determinatio Lateranenſis Concilij tamquã
poſterior derogat Bullæ Papæ Honorij, arg.§ igitur et
quæ ibi habentur per gl.& Doct. in proœ. Inſt. & per
ea quæ habentur in l.pacta nouiſſima, C.de pact. & in
l.ſed & poſteriores, vbi per Doct.ff. de leg. ſed ad hoc
poſſet reſponderi, quod non procedit in Regno , ex quo
per Bullam Papæ Honorij ſpecialiter fuit conceſſum ,
vt Clerici teneantur, ſtatutum in Concilio Lateranẽſi
non nocet etiam ſi eſſet generaliter ſtatutũ , quia illud
priuilegium Honorij ſpecialiter conceſſum in regno ,
non tollitur per legem generalem poſtea factam , per
ea quæ dicit Dec.in l.in toto iure, ff.de reg. iur. Item
nõ obſtat ex alio, qa non loquitur de bonis emptis accẽ-
ſatis.*

ſatis,& ſic intelligitur de bonis de quibus clerici non
155 *tenentur ad collectas.Vigeſimo primo,† Adducitur*
auctoritas tenentium iſtam partem, quam tenuit
Spec.in tit.de cler.coniug.col.2. & 3. verſi. ad huius
autem,& ibi Bal.in addit.& Arch.Ioan.Andr.Gem,
Imo.& Phil.Fran.in priu.col.2. de immun. eccl. in 6.
Bal.conſ.180.Incipiente ſi aliqua poſſeſſio,Bal,& Sal,
in l.placet,C.de ſacroſan.eccleſ.Abb.in c. fi.in vltima
col.de vita & hon.cler.cum concordan. infra allegan-
dis.Et tenendo iſtam partem,ꝙ clerici , & eccleſia nõ
teneantur ad collectas pro bonis emptis. Ad cõtraria
reſponderi poteſt,quod omnia in contrarium allegata
loquuntur in prędijs tributarijs,& onerib.mere reali-
bus,vt dicit Bar.in d.conſil.180.in fine,& Bald.in d.
l.placet,Imo.Gem.& Philip.Franc.in d.c,1. in princ,
col.2,de immun.eccl.in 6.ſed collectę quæ imponuntur
perſonis reſpectu bonorum non dicuntur onera realia,
ſed perſonalia, habita tamen conſideratione ad bona.
vt dicit Gem.in d.c.1.col,1.in nota.& ſic dicuntur one
ra mixta & non mere realia, Addi.Nec obſtat quod
habetur Matthæi,c.17 cum alijs concor.ſup.allega-
tis,quia illud non fuit ex debito,ſed ad euitandũ ſcan
dalũ,vt ex ibi dictis colligitur.Nec obſtat ꝙ res trãſit
cum onere ſuo,quia vt dicit Bar.in d.conſ.180.tale o-
nus ſoluendarum collectarum non inhæret rei,ratione
ipſius rei,ſed ratione perſonæ,l.reſcripto,§.fi ff.de mu
ne.& hon.ergo quando res non eſt talis perſonæ , quæ
teneatur a collectam,minime ipſa res tenebitur , nec
obligabitur,l.1.C.ſine cenſ. vel reli. quia quando ali-
quid ſtatuitur ratione perſonę,ſeparata perſona ceſſat
156 *ſtatutũ,l.1 §.permittitur,ff.de aqua quo.& æſti.Nec*
obſtat regia pragmatica,quia Rex non habet poteſta-
tẽ condẽdi leges contra eccleſiaſticam libertatem, niſi
fuerit approbata a Papa,vt dicunt Doct.in c.fi.extra
de ſolu.Abb.in c.Eccleſia Sanctę Mariæ, col.4.& ibi
per Moder.de Conſt,dixi ſup in gl.præcedenti,in ver.
157 *pragmatica †Nec obſtat Bulla Honorij Papæ, & ca.*
regni,Itẽ ſtatuimus,ꝙ poſſeſſiones,vbi eſt ſimilis lite-
ra de uerbo ad verbum,& vltra reſponſionẽ ſupra poſi
tam reſpondeo,ꝙ illa iura loquũtur quãdo poſſeſſiones
tenentur curia onere mere reali , puta, quia tenentur
ad tributum , vel aliud ſimile onus reale,vt plene hoc
declarant Nic.de Neap.& Sebaſt.de Neap.in d. cap.
regni.Item ſtatuimus,& ille eſt verus intellectus di-
ctæ Bullæ,& d.c.Itẽ ſtatuimus,aliàs ſequeretur,ꝙ nul
158 *la bona Burgenſatica poſſent donari eccleſijs.†Sed col*
lecta non eſt onus reale,ſed mixtum,d.l.reſcripto,in fi.
& ſupra dictum eſt,ex quo ipſa bona,ſeu prædia non
ſunt obligata ad collectas,ſed ipſi homines tenentur ꝓ
prædijs.i.ſecundum quantitatem poſſeſſionum,& rerũ
& ſic collecta quantum ad conſiderationem quantita-
tis bonorum eſt munus reale,quantum ad obligationẽ
eſt perſonale,quia perſonis imponitur,& perſonæ sũt
obligatæ pro rebus,& propterea dicitur mixtum,vt la
tius per Nic.de Neap.& Sebaſt.& in d.c.regni, Itẽ
ſtatuimus,vbi latius hoc examinant , & alia exẽpla
ponunt,& ſic tale onus perſonalę non tranſit ad eccle
ſiã,vt dictũ eſt,& probatur ex dictis per Bal. in l. via
vbi conſtitui.ff.de ſer.ruſt.præd.vbi dicit, ꝙ onus rõne
ſoli tranſit ad eccleſiã,ſecus ſi eſt ratione perſonæ.Nec
159 *† obſtat aliud,c.regni,porrecta,quia vltra ſupra di-*
ctas reſponſiones,dicitur,ꝙ argumentũ a contrario ſen
ſu non procedit , quando reſultaret intellectus contra
aliàs leges,uel quando reſultaret legum correctio , vt
late per Ale.in l,1 col.11.in 1.limit. ff.de off. eius.
Et ex prædictis ẽt reſpondetur ad illud quod facit re-
gia Camera Summariæ , expediendo prouiſiones,vt
clerici pro rebus emptis contribuant in collectis, quia
intelligitur,& intelligi debet,quando eſſet onus mere
reale,vel pro aliquo caſu.pro quo clerici tenentur cõ-
tribuere,aliàs eſſet contra prædicta,& non deberet in-
ſpici quod factum eſſet,ſed quod fieri deberet , l.ſed li-
160 *cet,ff.de off.præſid.cum ſim. † Quid igitur dicendum*
in hoc tam ambiguo articulo, in quo ab vtraque par-
te ſunt validiſſimæ rationes,& Doc.auctoritates,certe
dici poſſet ꝙ articulus iſte egeret declaratione Summi
Pontificis,vt dicit Cald.in d.conſil.2.in fi. de cenſ. &
in d.conſ.7.de conſt.& dicit Saly.in ſum in ver.immu
nitas,col.12. circa med.quod licet iſta vltima opin.ſit
tutior, tamen alia opin.non eſt contemnanda.Tu au-
tem in hoc articulo pro veritate , & clariori doctrina
facias infraſcriptas concluſiones , cum limitationibus
161 *in eis poſitis , Prima † concluſio,clerici,& eccleſia*
pro bonis temporalib,quæ tenent titulo emptionis,uel
alterius conceſſionis,de quib.antequam adclericos,vel
eccleſiam perueniſſent ſoluebatur tributum,vel cenſus
& ſic illa res erat tributaria,vel cenſualis,& habebat
certum,& determinatum tributum ordinarium , hoc
caſu clerici,& eccleſia tenentur ſoluere tributum, uel
cenſum conſuetũ,pro illis bonis,ſicut ſoluebatur quan
do erat in poſſe laicorum,quia res tranſit ad clericos,
vel eccleſiam cum onere ſuo,probatur iſta cõcluſio. in
c.ſi tributum,11.q.1.& 16.q.1.c.ſi quis cum concor-
dãtijs ſupra pro prima parte allegatis,iuxta illud red
dite quæ ſunt Cæſaris Cæſari,&c,& de talibus agris ,
& poſſeſſionib. tributarijs loquitur 23.q.8.c.tributũ ,
cum ſuperius allegatis,iſtam concluſionem tenuit Car.
& d.præp.in d.c.ſi tributum,11.q.1.& Lu,de Penna,
in l ſi diuina,C.de exactio.tribut.lib.10 & Cyn.in Au
ten.Item nulla,C.de epiſ.& cler.ratio,quia eccleſia te-
netur ad onera ordinaria mere realia,quæ imponuntur
ipſis prædijs,& iſtã opin.tenet Bart.& Sal.in l.placet
col.1 C.de ſacro ſan.eccl.Arch.in c.placet, 19. q. 1.
& iſtam concluſionem ſequuntur omnes legiſtæ, & ca
non.P.d l.placet canonizata ĩ d.c.placet,ita dicit Iaſ.
in d l.placet,in 2.lect.col.pen.cum concord.ibi , & ita
procedunt omnia ſupra pro iſta parte allegata.Et Gui.
162 *Papa in quæſt.Delph.q.79.† Et munus mere reale di*
citur proprie tributum,ſeu cenſus , & annua ꝑſtatio .
Et dicitur tributum,quando proprie,& ordinarie,tri-
buitur Principi omni anno,vt declarat Iaſ.in d.l.pla-
cet,col.2.in 2.lectu.Et dicit Abb.in c non minus, co-
lumna 3.de immun.eccleſ quod munera ordinaria di-
cuntur,q̃ habent certam,& determinatam præſtatio-
163 *nẽ.Intellige † ſupra dictã concluſionẽ ꝓcedere,quãdo*
res quæ tranſit in clericum,uel eccleſiam, habet onus

per-

perpetuum annexum, & inuariabile, & ſic ꝙ tributum
ſeu cenſus varietur, ſed ſemper vniforme, & perpetuũ
tunc enim res tranſit ad eccleſiam cum onere ſuo, & te
neretur ſoluere tributum, ſeu illã annuã præſtationem
perpetuo annexã, ita dicit Abb. in c. fi. col. fi. de vita &
hon. cler. & in d. c. non minus, col. 3. de immun. eccl. &
Iaſ. in d. l. placet, col. 2. in 2. lect. C. de ſacro ſan. eccl. &
tangit Phil. Fran. in c. 1. col. fi. de immun. eccl. in 6. &
164 in iſta ſeq. concluſione. † Limita 2. dictam concluſio-
nem non procedere, in his quæ eccleſia poſſidet iure ſpi-
rituali, vel iure diuino, vt ſunt decimæ, primitiæ, &
oblationes, vt habetur numeri, c. 18. ibi ecce dedi tibi
cuſtodiam primiciarum mearum, omnia quæ ſanctifi
cantur a filijs Iſrael tibi tradidi pro officio ſacerdotali,
& filijs tuis, & ſubditur, omnis oblatio, & ſacrificiũ, &
quicquid pro peccato redditur, tuũ erit, & filiorũ tuo-
rum, nã de iſtis nõ ſoluitur tributum, nec cenſus, vt ha
betur per Ale. de Aleſ. in 3. & refert & ſequitur Car.
& d. Præp. in d. c. ſi tributum, col. 2, 11. q. 1. & tex. &
165 gl. in c. ſecundum, 23. q. 8. Limita 3. † Non procedere
in locis deputatis ad diuinum cultum, & in territorijs
& alijs locis deputatis ad officium ſpirituale, vt eſt
cimiterium, ſeu locus ſepulturæ, & domicilia eccleſia-
rum, & clericorũ, et breuis hortus iuxta eccleſiam, vn-
de numeri 18. dicitur ſacerdotibus, excubate in cuſto-
dia tabernaculi, & miniſterio altaris, omnia quæ ad
cultum altaris pertinent, per ſacerdotẽ adminiſtrabun
tur, ſiquis externus acceſſerit, occiditur. de iſtis nullo
modo eſt ſoluendum tributum, nec cenſus, ſed omnia
iſta libera ſunt a tributo, & immunia ab omni ſeruitio,
niſi eccleſiaſtico, quia ſi terra & poſſeſſiones gentiliũ
ſacerdotum libere erãt a tributo multo fortius ſacer-
dotes Chriſti in reb. prædictis liberi eſſe debẽt, vt tenẽt
Car. & d. Præp. vbi ſup. & probatur in d. c. ſecundum,
166 & ibi gl. 23. q. 8. † Limita 4. non procedere in manſo,
& agro eccleſiaſtico. Idẽ ꝙ de agro, ſeu loco, in quo eſt
fundata eccleſia, & atrium non debet ſolui tribuũ, nec
cenſus, quia debet dotẽ recipere, niſi ſit libera: proban-
tur oĩa in c. ſecundum, & ibi gl. 13 q. 8. Imò ſi eccleſia
eſſet fundata in agro tributario, & fundator eſſet ma-
læfidei, quia ſciebat agrum tributarium, adhuc non dẽt
ſolui tributum, ſed eſt compellẽdus ad extimationem,
vt dicit gl. in d. c. ſecundum, allegat tex. 14. q. 6. c. com
perimus: ad prædicta etiam vide gloſ. in c. ſi tributum,
11. q. 1. vbi dicit, quod de prædijs in quib. eſt fundata
eccleſia, vel officinæ eius, debent eſſe libera, & non dẽt
ſolui tributum, de cenſi. c. ſancitum, & ibi gl. & Doct.
Innoc. Io. And. Abb. in c. non minus, col. 4. circa prin.
de immun. eccl. Card. & d. Præp. in d. c. ſi tributum, co-
lumna 2. 11. q. 1. & ad prædicta vide etiam, Asteſ. in
ſumm. libro 6. titulo 30. c. 4 col. fin. & tenet Ber. Firm.
in tract. de gab. in ſeptima parte princ. col. 6. in princ.
167 verſ. & ſic. † Quinto & vltimo limita, & intellige p̃-
dictã concluſionem procedere, in prędijs extra Italiã,
vbi ſunt prædia tributaria, quia illa tranſeunt cum o-
nere tributi, ſed in Italia, ex quo prædia non ſunt tri-
butaria, d. l. 1. & l. fi. & vtrobiq; not. ff. de cenſi. & ſu-
pra dictum eſt, tali caſu, ſupradicta concluſio reſpectu
tributorum, non procederet, vt tenet Alb. Bru. in trac.
de conſt. decret. & ſtat. & c. tertio vol. in ver. tributa,
col. 1. in 3. q. hoc intellige de iure, ſecus ſi eſſet conſue-
168 tudo in contrarium. † Item intellige niſi prædia Itali-
ca haberent aliquod aliud onus mere reale annexum,
puta ſi res eſſet cẽſualis, vel emphiteotica, uel deberet
aliquam certam annuã præſtationem ordinariam, quæ
tunc tranſiret in clericos, vel eccleſiam, cum onere ſuo,
vt dictum eſt non obſtante quod eſſet in Italia.
169 Secunda concluſio † eſt clerici, & eccleſiæ, pro bonis
emptis, & alijs bonis ad eos peruentis, nõ tenentur ſol-
uere collectas, nec gabellas cum laicis, iſtam opin. te-
nuit Spec. in tit. de cler. cõiug. col. 2 & 3. verſ. ad huius
autem, & ibi Bal in addit. iſtam etiã opin tenuit Arc.
Io. And. Gem. Imo. & Phil. Fran. in c. 1. in prin. col. 2.
de immu. eccl. Bar. conſil. 180. incipiente ſi aliqua poſ-
ſeſſio. Gem. in c. 1. § in cæteris, ext. de cler. coniug. in 6.
& in c. quamq̃ de cenſ. in 6 Bal. & Sal. in l. placet, col.
fi. C. de ſacro ſan. eccl. Ant. de Butr. Imo. & Abb. in c.
fina. in vlt. col. de vita, & hon. cler. Bal. in l. fina C. ſine
cenſ. vel rel. Bar. in l. reſcripto. §. ſciendum, ff. de mun.
& hono. Innoc. & Doct. in cap. non minus, de immun.
eccleſ. Io. de lig. in clem. præſenti, de immun. eccl. Luc.
de Pen. in l. obſiſtere, C. de anno & trib. lib. 10. & in ter
minis hanc opin. clariſſime tenuit Nicol. de Neap. in
c. regni, Item ſtatuimus ſub rubrica quod clerici cleri-
caliter viuentes, &c. Ratio eſt ſecundum prædictos
170 Doct. † Quia collecta non eſt perpetua, nec certa, Imò
ſecundum varietatem negociorum, & tẽporum immi-
nentium imponitur, & interdum in minori, interdũ in
maiori quãtitate, ſecundum quod neceſſitas requirit,
& ſic non eſt perpetua, ſed variabilis, quandoque plus,
quandoque minus, propterea tale onus cum non ſit ppe-
tuum, non dicitur durare, poſtquam res peruenit ad p-
ſonam priuilegiatam, d. c. 1 de iu. pa. in 6. & d. l. fiſcus,
ff. de iure fiſci. Et quod debeat eſſe certa, ſpecifica, &
determinata quantitas, aliàs nõ efficitur tributaria, te-
nuit etiam Iaſ in d. l placet, in 1. & 2 lect. in vlt. col.
171 C. de ſacroſan eccl. † Ea enim quæ variãtur, nec ſunt
vniformia, nec certa, non poſſunt dici tributa, ut p Inn.
in c. verum de foro comp. & Bal. in l neminem, C. de
ſacroſan eccl. & Alber. Brun. in d. tract. de conſtitu.
decr. ſtatut. & c. in 3. vol. in verbo, tributa in prin. cum
concor. in d. locis. Fateor tamen ꝙ ſi eſſet aliqua gabel-
la, ſeu collecta, quæ ſingulis annis in perpetuum impo
neretur, & duraret perpetuo, ſine vlla emergentiũ
negociorum neceſſitate, et imponeretur pro bonis im-
mobilibus, et eſſent ſingulæ poſſeſſiones taxatæ in cer-
ta, et ſpecifica ſumma, in perpetuum, et eſſent propter
illam ſummam ipſę poſſeſſiones ad hoc obligatæ, hoc
caſu concurrẽtibus omnibus prædictis, ſi talis poſſeſſio
perueniret ad priuilegiatum transfereretur cum talib.
oneribus annexis, prout in terminis tenet Luc. de Pen.
in d. l. ſi diuina, col. 3. verſ. nunc autem, C de exa. trib
lib. 10 et eſt de mente omnium Doct. ſup. relatorum.
Et ex prædictis ponitur regula. Quod eccleſiæ, et cle-
rici, regulariter non tenentur ſoluere collectas, nec ga-
bellas, ſeu alias pręſtationes cum laicis, nec pro bonis

patrimonialib.nec pro bonis emptis cum de eccleſia-
172 ſticis non ſit dubium,quam regulam † Limita primo
nõ procedere,quando eſſent prædia tributaria,vel cen
ſualia,vel haberent aliquod onus perpetuo annexum,
vt ſupra dictũ eſt,quia tunc ex quo res tranſiret cum
onere ſuo,eccleſia,& clerici tenerentur, vt tenent Doct.
ſupra relati,& Bar.in l.ad inſtructionẽ.C.de ſacroſan.
eccl.Addit.Et Fely.in c.verum,in fi.de foro comp.&
Guid.Papæ in quæſt.Delph.quæſt.76.incipiente an cle
ci,eſſet enim onus reale,ad quod ẽt eccleſia tenetur,ut
dicit Iaſ.in d.l.placet,col.fi.in prin.C. de ſacroſ.eccl.&
Bert.Firm.in tract.de gabellis,in 7.parte princ. col.3.
& d.Præp.in d.c.ſi tributa,col.2.11.q.1.Limita ſecun
do,niſi gabella fuiſſet impoſita pro onerib. ad quæ te-
neretur eccleſia,& clerici, quia tunc ex quo talis ga-
bella ſuccedit loco onerum,vt tenet Iac.Butr.in d.l.ad
inſtructionem,C.de ſacroſ.eccl.tali caſu eccleſia,& cle
rici tenerentur ad gabellam,vt tenet Abb.in d.c.non
minus,in fine,de immu eccl,Firm.in tract.de gab in7.
parte prin.col.4.Aſteſ.in ſum.libro ſexto,titu.3,&
173 Sylue.in ſum.in verbo,immunitas,el 1. col. fin. † Li-
mita tertio,niſi tempore quo res laici peruenit ad eccle
ſiam,vel ad clericos , eſſet factum pactum expreſſum
inter venditorem , & clericum emptorem,quod cleri-
cus ſeu eccleſia,pro tali prædio teneretur ad collectas,
& gabellas,quia tunc interueniente tali pacto expreſ
ſo bene teneretur ab gabellas,ſeu collectas, ſecundum
Inno.in c.verum de foro comp.& Bal. in l. neminem,
C.de ſacroſ.eccl.Iaſ.in l.placet, in prima, & ſecunda
lectu in fine,C.de ſacroſan.eccleſ.Firman. in tracta. de
gab.in ſeptima par.princ. col.6. licet referat quoſdam
tenere contrarium,tamen dicta limitatio cõiter tene-
tur,quam etiam tenuit Io.And.in c non minus, col.2.
verſ ſed nec tunc,de immun.eccl.& Aſteſ.in ſum.li-
bro 6.tit.30.de immunite,& aliorum pertinentium ad
eccleſiam,cap.4.col.3.& Bal.in auten.ſed periculum,
C.ſine cenſ.vel relig.Nic.de Matt.& Bald in l.fina.
174 in fine , eo. tit. † Limita quarto dictam regulam non
procedere,quando teſtator legaſſet fundum eccleſiæ,ſeu
clerico,& ſi diſpoſuit , quod pro dicto fundo eccleſia
teneatur ſoluere collectas,quia tunc eccleſia teneretur
ſoluere : vt tenet Petr. de Anchar. conſilio 217. in-
cipiente dubium facit in prædicta quæſtione,& ſequi-
tur Fel.in c.eccleſia Sanctæ Mariæ,col 32.ver.1.ꝙ te-
ſtator, extra de conſt. quia licitũ eſt cuicunq; priuato
donanti res ſuas eccleſiæ,addicere conditiones,& one-
ra,quæ vult,& eccleſia tenetur illa ſeruare.ca.verum
cum materia,& ibi Doct de condit. appo. & in tantũ
prædicta ſunt vera,ꝙ ſi bona transferantur in eccleſiã
ſub prædicta conditione , & eccleſia non foueat onera
impoſita,licitum eſt laico,propria auctoritate ea cape
re,vt tenet Hoſt.in c.cum dilectus de dona.Hoſt,& Io.
And.in c.verum de foro comp.Pet.de Anc.in d.con-
ſil.217.& Felyn.in d. eccleſia Sanctæ Maria, col,32.
Limita quinto, niſi communitas haberet aliqua loca
paſturæ,puta defenſa in qua nemo poſſet ponere aĩalia
ad paſcendũ,niſi ſoluta certa mercede , quia tali caſu,
eccleſia,& clerici non poſſent immittere eorum aĩalia
ad paſcendum niſi ſoluta mercede, ſicut mere laici,ita
conſuluit Abb conſ.6.Incipiẽte caſus ſuper quo q̃ritur
fuerunt allegationes,1.vol,refert & ſequitur Iaſ.in d.
l.placet,in 1.& 2.lec.in fi.C.de ſacroſ.eccl.& dixi ſup.
175 in hac eadem glo.† An autẽ Barones poſſint ſtatuere ,
vt animalia clericorum arceantur a ſuis paſcuis priua
torum,vide Matt.de Affl.in prælu.conſt.in 6.q.in fi.et
176 in cõſt.cum per partes Apuliæ,col.5.nu 9.† Limita 6.
non procedere,ſi clericus non uiueret clericaliter,quia
tunc nõ competit ei hoc beneficium, ſeu priuilegiũ.l.ſi
qua per calumniã,& l.generaliter.C.de epiſ.& cler.C.
de hær.l.1.& in c.regni ſtatuimus ſub rub. qđ clerica-
liter viuentes,& in d.Bulla Papæ Honorij,& probatur
iſta cler.& tenet Nic.Neap in d.c. Itẽ ſtatuimus,&
ibi Seb.de Neap.qđ maxime procedit in clericis in mi
noribus vt in iſto tex.huius clem. Et vide Guid. Papæ
in quæſt.Delph.in q.43.Incipiẽte de quarta ubi dicit ,
ꝙ clerici in minorib.primæ tonſuræ exiſtẽtes in ſcholis
grãmaticalib.dicuntur viuere clericaliter ut ſint exem
177 pti a contributionib.† Ad prædicta faciunt q̃ dicit Bal.
in l.1.in 1.nota.per illũ tex.C.de his quib.vt indig.ubi
dicit,ꝙ clerici qui non ſeruiunt in diuinis,nõ debẽt fru
ctus beneficiorũ lucrari.Imò tamq̃ indigni, tenẽtur ad
reſtitutionem oĩum fructuũ,facit tex.in c.fi.in prin.&
ibi hoc not Gem.de reſcr.in 6 & tex.in rõne ſui,in c.1.
& ibi ponderat Io.de Cler.mi.bonus tex.in c.ſi canoni-
ci,§.ſcitũ,& ibi Gem.in pri.de off.or.in 6.Pet.de Anc.
conſ.228.incipiente primo inquirendũ eſt Iaſ. in l.ſcri
niarios.C.de teſt.mil.Sed cõtra hoc vltimũ tenet Abb.
in c.c.1.in vlt.col.poſt.Car.ibi in 9.qõne de celeb. miſ.
de quo vide Cal.in c.cũ tu,in ver.circa diuinum officiũ
extra de vſu.Gem.40.diſt.in gl.ſummæ,& Phil.Fran.
in c.cõmiſſa,§ porro,de elect.in 6.vbi dicit, Qđ ſi ali-
quis conſequitur beneficium,non intendens promoueri
ad ſacros ordines,non facit fructus ſuos, & non poteſt
ſalua conſcientia tenere beneficium,& tenetur tam in
foro conſcientiæ,quam in foro iudiciali ad reſtitutionẽ
fructuũ,ſi de hoc cõſtare poterit.Addi.Similiter Simo
niacus,vel qui ſine titulo,vel qui habet titulũ,qui pro
non titulo ſit habendus,tenetur reſtituere fructus,Hoſ.
178 In ſum.de ſimo.§.qualiter,col.6.verſ.ſed nunqd.† Qui
autẽ dicatur clericaliter uiuere ponit Nic.de Neap.in
d.c itẽ ſtatuimus,vbi dicit , quod dicitur clericaliter
viuere qui oĩb. alijs relictis Dei oĩpotentis inhæret mi-
niſterijs,de quo infra dicetur,in fine huius gl. Limita 7.
179 † Niſi in fraudẽ collectarum eſſet tranſlata poſſeſſio in
clericũ,qa tunc teneretur ad collectas l.ſacroſancta,&
l.qui ſub prætextu.C.de ſacroſ.eccl,& C.de epi.& cler,
l de his clericis,& tenet in terminis Bar.in d.cõſ.180.
& Spe.in tit.de cler.cõiu.in ult.col.verſ.ſed quid ſi fra
tres,ubi tenet,Qđ ſi frater uel nepos donat clerico par
tẽ ſuã,vel bona ſua,ſi talit donatio eſt facta in fraudẽ
collectarũ,non gaudet priuilegio, & ſequitur ibi Bal.
in addit,& ibi Spe.ponit:Qño probetur fraus.Et dicit
Luc.de Pen.in l.fi.in fi.C.de anno.& trib lib.10.Quod
ſi quis alienaret fraudolenter bona ſua in clericũ , uel
alium,ut propterea poſſit collectas,vel alia ciuilia mu
nera euitare,perdit bona,quæ alienauit , & ſunt fiſco

applicanda, & tantūdē is qui hmōi rei miniſter fuerit
ſoluere dēt ex ſuis bonis, per iura ibi, per eū allegata.
180 † Limita 8. niſi clericus haberet bona cōia cū fratre,
vel alio, pro indiuiſo, quia pro parte fratris tenetur ſol
uere collectas, vt tenet Spe. in d. tit. de cler. coniu. col.
pen. verſ. quid ſi Clericus, Lu. de Pen. in d. l. fi. in fi. C. de
anno. & trib. lib. 10 Fely. in c. 1. col. 5. extra de præſcr.
& Decius in l. ſi emancipati, col. 4. in prin. C. de collat.
& Decius in auten. caſſa col. 2. C. de ſacroſan. eccl. vbi
tenet, ꝙ fratres Clerici tenentur ad onera Ciuitatis, li-
cet Clericus pro parte ſua non teneatur, quando mate-
ria eſſet diuidua, ſecus ſi eſſet indiuidua, l. cōem, & ibi
Ang. ff. quemad. ſer. amit. & Lud. Ro conſ. 195. In caſu
præmiſſo. in fi. cum conc. allegatis per Deciū ubi ſup.
181 † Limita 9. non procedere in Clerico coniugato, quia
talis clericus tenetur ad gabellas, vt tenet Abb. anti-
quus in c. ex parte de cler. coniug. Bal. in Margarita, in
verbo, Clericus, verſ. fi. Fir. in tra. de gabel. in 7. parte
prin. col 5. verſ. item uerum. Add. Et Guid. Pap. in qō.
Delph. q. 83. verſus fi. & eſt regia prag. quæ incipit Fer
dinādus magnifico viro Barſiæ, ꝑ hoc facit tex. in c. 1.
de Cler. coniug. in 6. vbi Clericus coniugatus qui con-
traxit cū vnica, & virgine, & incedit in habitu, & ton
ſura in duob. tantum, gaudet priuilegio. ſ. reſpectu fori,
& reſpectu canonis ſi quis ſuadēte. 17. q. 4. & non in
alijs, vt ibi per Doct. & Lapū alleg. 41. Incipiente an
priuilegium, in titulo de foro competenti, Spec in ti. de
182 Cler. coniug. in fi. † Limita 10. dictam regulā procede-
re, quando aliqua res eſſet relicta, vel tradita eccleſiæ
pleno iure, & in perpetuum, tū de ea non eſſet ſoluēda
collecta ſeu gabella ſecus ſi eſſet traditus ſolus vſuſfru
ctus illius rei, vel eſſet tradita ad ſpſ, & non in perpe
tuū, quia tunc de ea ſolui deberet gabella, ſecundū Flo.
ſing. in l. pendentes, §. ſi quid cloacarij. ff. de vſufr. &
ſequitur Ber. Fir. in tra. de gabel in 7. par. prin. col. 6.
183 verſ. Item verum. † Limita 11. non procedere, quando
eſſet poſita in populo aliqua collecta, ſeu præſtātia, pro
certis annis, & eis nō cōpletis bona alicuius ciuis pue-
niāt ad eccleſiā, quia eccleſia tenetur ad reſiduū illorū
annorū, ſecūdū Ang. late in cōſ. 203. Incipiēte inter or
dinamenta, & Fel. in c. eccleſia S. Mariæ, col. 32. ver. 3.
not de conſt. Et Fel. in c. verum, in vlt. col. verſ. lim. 1.
de foro comp quia licet collecta non poſſit de nouo im-
poni eccleſiæ, pro re in eā tranſlata, tamen ſi ante erat
impoſita, trāſit ad eccleſiā cū illo onere, ut ibi per eos.
Imò hoc caſu, ſi eccleſia nō ſoluit, pōt haberi recurſus
cōtra venditorē, vt ſoluat, nec ab eius æſtimo. ſeu cata-
ſto eleuari debent illa bona, niſi eccleſia in æſtimo po-
nat, & ſoluere promittat, vt dicit Bal. not. in auten. ſed
periculum. C. ſine cenſu vel rel. & ibi ēt hoc tenet Bar.
Sal. & Pau. de Caſ in l. ſi negotiū, ff. de neg. ge. & Fir.
in tra. de gab. in 7. par. prin. col 6. ver. itē verū. Add.
Et bene faciūt quæ dicit Ang. conſ. 24. Incipiēte eccle
184 ſia. † Lim. 12. dictam regulā procedere, in re eccleſia-
ſtica, quæ manet penes eccleſiā, ſeu clericū, qa de ea nō
ſoluitur gabella: Secus ſi illa res eccleſiaſtica, eſſet effe
cta profana, puta, quia eſt alienata in laicum, tunc. n.
de ea debet ſolui gabella, vt tenet Bar. in l. Paul. aliàs
incipit per procuratorem, ff. de acq. hær. & Doct. in l.
citatio, in fi. ff. de publ. & vect. Bal. in Margarita, in
verbo contractus verſ. fi. & Firm. in tract. de gab. in 7.
185 parte prin. col. 6. ver. econtra vero. † Quia mutata per-
ſona mutatur ſtatus rei. C. de impo. Lucr. deſcr. l. 1. &
& c. 1. de iure patr. in 6. & not. Io. And. in cap. 1. de
immun. eccl. in 6. ad finem, & tangit Pet. de Anch. in
186 conſil. 217. Incipiente dubium facit circa prin. † Li-
mita 13. dictam regulam non procedere, quando per
aliquod ſtatutum laicorum eſſet impoſita gabel-
la, & Clerici vellent vti beneficio illius ſtatuti, per
quod eſſet impoſita gabella, quia tuncetiam Cleri-
ci tenentur ad gabellam, ſecundum Bald. in l. prima,
circa fi. C. de contrahen. emp. & Abb. in conſil 6. &
tenet Phil. Decius in c. eccleſia S. Mariæ, in finalibus
verbis de conſt. quia Clerici debent vti ſtatutis laico-
rum eo modo, prout diſponunt, vt ibi per eum, & tenet
Decius in l. ex qua pſona, ff. de reg. iur. Et vide ad ma-
teriam Raph. Cuma. conſ. 140. nu. 4. incipiēte. Platius;
187 Limita 14. non procedere in familiaribus domeſticis,
ſeruientib. & vaſſallis clericorum, qui non excuſantur
a collectis ordinarijs, iuſte impoſitis, vt And. de Iſer.
in tit. de ſtatu. & conſu. contra liber. eccleſ. cond. §. ec-
cleſiaſticam perſonam, in vſib feud. ad quod vide eun-
dem And. in tit. quæ ſint reg. §. extraordinaria colla-
tio. col. 2. ſicut excuſantur a patrimonialibus, vt per
And. in d. §. eccleſiaſticam, quia eſt munus ordinariū,
188 vt ibi per eum. † Limita 15. non procedere in onerib.
ordinarijs, mere realibus, quæ imponuntur ipſis præ-
dijs, de conſenſu principis, quia ad illa tenetur eccleſia,
& Clerici, pro bonis in eos a laicis tranſlati quia tran-
ſeunt cum onere ſuo, vt tenet Barto. & Sal. in l. placet.
colum. 1. C. de ſacroſan. eccleſ. Arch. in c. placet, 16.
q. 1. Iaſ. in d. l. placet, in 2. lect. colum. pen. qui dicit, quod
omnes Legiſtæ & Canoniſtæ tenent iſtam opin. de quo
189 etiam ſupra dixi circa prin. huius quæſtionis. † Limi
ta 16 dictam regulam non procedere in Clerico, qui
ſuccedit laico, qui tenebatur pro præterito ſoluere col-
lectas pro aliquibus rebus, quæ poſtea ex ſucceſſione
peruenerunt ad Clericum, vel eccleſiam, qa ꝑ collectis
præteritis impoſitis tenebitur Clericus, non autem pro
futuris, vt tenet Spe. in tit. de Cler. coniu. ver. ad hmōi,
& Cald. conſ. 7. Incipiente an ſi ſtatuto, col. 1. cir. fi. in
tit. de conſt. & Ale. in add. ad Bar. in l. titio ff. ad mun.
allegat Bal. conſ. Incipiente quidā laicus. Add. Et fa
ciūt q̄ dicit Ang cōſ. 24. Incipiente eccleſia, vbi tenet
res obligata tributo, ſeu gabellis ſi puenit ad eccleſiā
propter præterito ex quo erat fiſco ius quæſitū dēt ſol-
190 uere tributū, ut ibi latius per eū. † Limita 17. niſi col
lecta īponeretur a principe, rōne feudorū, vt eſt quādo
īponitur adoha in regno, qa tūc eccleſia & clerici tenē-
tur ſoluere ꝑ feudis, q̄ tenēt a principe, ſeu comite, vel
Marchione, ſub eo. vt tenet Hoſt. in ſum. de imm. ecc. §.
a qb. col. 5. ver. Itē hoc uerū & Aſteſ. in ſum. lib. 6. tit.
30. de imm. & aliorū ptinentiū ad eccleſiā, in 4. artic.
col. pen. verſ. hæc aūt, quia quādo eccleſia accipit feu-
dum, tenetur ſeruare quod ſeruant alij feudatarij, vt di
cit Bal in l. fi. in fine, C. ſine cenſu. vel relig. & ratione
feudi

*feudi efficitur de iure domini,vt ibi per eum,qui dicit
eſſe mirabile.Confirmãtur prædicta,ex his, q̃ dicit Io.
And.in c.non minus,col.2. de immun. eccl. vbi dicit,
Q̃d ſi ad eccleſiã ueniant poſſeſſiones, quarũ rõne dẽt
præſtari perſonaliter munus,ſeu militare ſeruitiũ,pu
ta exercitus,vel hoſpitiũ,uel quid ſimile,eccleſia tene-
tur illud præſtare,tamq̃ tenens rẽ oneratã.Nec obſtat,
c.non minus præallegatum,quia Hoſt.vbi ſup.reſpon
det quod illud ius nõ imponit legẽ Imperatori.nec hoc
Papa facere dẽt,de elect.c.venerabilem, de iud. c.no-
uit de priuil. c.1. ſicut enim ad Imperatorem nihil de
decimis.de dec.c.tua,ita nihil ad Papam de feudo,niſi
rõne violentiæ,vel peccati,qa cognitio ſpectat ad Im-
peratorem de foro comp.c.ex parte,c.trãſmiſſa, & c.
191 verum,& de iud c.nouit.† An aũt clericus ſuccedat in
feudo,vel poſſit habere feudum,vide in conſt.regni,er
rores,& ibi Doct.& Matth.de Affl.dec.320.Incipien
te Ioannes de Maſtrillis,& ibi etiã,Quod in caſu quo
admittitur ad feudum præſtat adhoam ad prædicta vi
deẽt Ant.Cap.dec.32.In cauſa magnifici Matthielle.
192 Limita decimo octauo,† niſi clericus ſit ſolitus pro fun
do proprio ſoluere collectas,quia tunc tenetur,vt tenet
Firm.in tract.de gab.in 7.parte princ.col.5.verſ.item
niſi pro fundo,allegat Spec.in tit. de cler. coniu.col 2.
verſ.in quibuſdam autem locis,& Bal.conſ.incipiente
per cõe ciuitatis Ducalis,ſed Spe.ubi ſup. nihil de hoc
dicit,& iſta limitatio mihi non videtur vera,quia ſo-
litũ,poteſt verificari in vna vice,vt probat tex.& ibi
gl.& Bar.in l.mella,§.1.ff de alim.& cib.leg & Ang.
Are.§.ex non ſcripto,in fi.Inſt.de iure nat.& dicere,ꝙ
ſoluendo pro una uice præiudicet ſibi in perpetuũ, non
videtur bene dictum,ſed ꝙ requiratur legitima cõſue-
tudo præſcripta,vt infra dicã in ſequenti limitatione,
& faciunt dicta per Pet.Bellu.in ſuo Spec.principum,
193 in tit.de propoſitione grauaminum,§ vidẽdum.† Li-
mita 19.nõ procedere,quando eſſet conſuetudo legiti-
ma præſcripta,& tanti tpis cuius non extet memora
in contrarium,vt aliquid annuatim detur per clericos,
vel eccleſiã,quia præſumitur,ꝙ ab initio ſic fuerit con
ſtitutũ,& conuentũ,& ad hoc probandũ inducitur pa
tientia tãti tpis,cuius nõ extet memoria in contrariũ,
quę vim conſtituti obtinet,l.hoc iure,§. ductus aquæ,
ff.de aqua quo.& æſt.ita tenet Hoſt.in ſum.de immun.
eccl.§.a quib.col.5.verſ.Item hoc intelligas,cũ iurib.
ibi allegatis,& ita poſſunt procedere dicta in præce-
194 denti limitatione Limita vigeſimo,† niſi collecta, ſeu
gabella eſſet impoſita pro cõi vtilitate clericorum, &
laicorum, quia tunc etiam clerici tenerentur ſoluere,
vt tenet.Iac.Butr.in l.ad inſtructionẽ,C.de ſacroſ.eccl.
Nic.de Neap.in d.c.regni,ſtatuimus ſub rub.ꝙ clerici
clericaliter viuentes,&c.Firm.in tracta. de gab. in 7.
par.prin.col.5.Aſtes.in ſum.lib.6.tit.30. Syl. in ſum.
in ver.immunitas,el 1.col.fi.& facit ꝙ dicit Spe.in ti.
de cenſ.§.nunquid dictũ,uer.pone q̃dam vicinia, & q̃
dicã in ſeq.limitat.hoc tamẽ caſu,ex quo agitur de cõi
vtilitate,debet interuenire cõſenſus vtrorumq; laicorũ
& clericorũ,ut inf.dicam,& ex iſta limitatione infer-
tur ad aliam notabilem limitationem videlicet.† Li-
mita 21.dictam reg.non procedere, quãdo collecta ſeu
gabella imponeretur per vniuerſitatẽ,vt vniuerſitas,
ſeu patria ſe redimat ab aliqua praua ſocietate hoſtili,
q̃ deuaſtat territorium,& poſſeſſiones, & ciuitates in-
cendit,& conſumit,committendo rapinas,incendia,ca
ptiuitates,& alia mala faciendo contra ciuitatẽ,& ec
cleſiã,& clerici habent poſſeſſiones in illo territorio,et
ſunt perſonæ clericorum in ciuitate, & ciuitas non va
lens ſe defendere redemit ſe pecunia, ab illa hoſtili ſo-
cietate:hoc caſu,ex quo verſatur cõis vtilitas laicorũ
& clericorũ,quia poterant ẽt poſſeſſiones clericorũ de-
uaſtari,& clerici effici captiui,hoc caſu eccleſia,& cle
rici tenentur cõtribuere in tali ſolutione pecuniæ,& in
gabella ppea impoſita,ita p multas rões tenuit Pet.
de Anch. conſ.96.Incipiente ſup dicto dubio,& idem
Pet.de Anc.in c.non minus de imm.eccl.Bar.in l.nul
lus,C.de curſu pub.lib.12.qcquid aliter dixerit Iaſ.in l.
placet,in 2.lect.col.4.de ſacroſ.eccl.& iſtã opin.tenuit
Abb.in d.c.nõ minus,col.pen.ubi multa pro,& contra
195 adducit,tãdem in hoc tenet iſtã partem.† Dicit tamẽ
ꝙ ex quo tractatur de cõi utilitate clericorũ, & laico-
rũ,requiritur cõſẽſus vtrorũq;,etſi clericus nollet ſine
legitima cã conſentire,poterit populus officiũ ſupioris
eccleſiaſtici implorare vt cõpellat clerum ad cõſentien
dum,& contribuendũ,nec in hoc requiritur cõſultatio
pontificis,ut ibi latius p Abb.ſup.dicta ẽt opin. tenuit
Io.Ber.Fir.in tra.de gab.in 7.par.prin.col.5.verſ.ſed li
mita verum,& Lu.de Pen.in l.agros,col.3.& 4. C. de
fun.lim.lib.11.vbi cõcludit,ꝙ hoc caſu nobiles,& feu
datarij, & aliàs immunes,& ẽt eccleſiã,a talib.nõ sũt
immunes,& idẽ Lu.in l.2.col.3.ĩ fi.C.a quib.mu.nem.
lic.ſe exc.li.10.et faciunt dicta per Abb.in c.peruenit,
col.2.in fi.cum ſeq.de imm.eccl.& dicit Bal. in l.iube-
mus nullam,in 1.et 2.not.per illum tẽx.Quod a neceſ-
ſitatib imminentib.pp guerrã, nullus põt ſe excuſare,
196 rõne alicuius priuilegy.† Quia publica vtilitas eſt cui
libet priuilegio p̃ſerenda,et prædictã opi.ſequitur etiã
197 Iaſ.in l.ſi ex toto,in prin.col pen.ff de leg.1.† Quia im-
munitas alicui conceſſa, non extenditur ad onera tpe
guerræ ſubeunda,niſi hoc expreſſe dicatur ĩ priuilegio,
et iſta eſt cõis opi.q̃ tenent Dy.Alb.de Ro. Sal.Alex.
Iaſ.Vinc.Herc.et alij Mod.in d.l.ſi ex toto,in pri.et Fe
ly.in c cauſãq;,col.12.ver.declaratio de reſcr. Flor.in
l.ſi ſeruitus,in prin ff.de ſer.vrb.præd.Io.And.in add.
ad Spe.in tit.de cenſ §.2.verſ.ſciendũ eſt Ant.de But.
in d.c.peruenit,de imm.eccl.Alb.de Roſ.in q.ſtat.in 2.
par.q.138.Incipiente ſtatutum eſt ciuitatis alicui con
cedens,et pro iſta parte multa ſimilia adducit Iaſ. in
d.l.ſi ex toto,in prin.col.pen et ibi etiã reſpõdet ad con
traria. et p̃dictã opi.tenuit etiã Syl.in ſum.in uer. im-
munitas,el 1.col.12.pro hoc facit illud quod tenet An
dr.de Baru.in l.2.C.de mun.patr. lib.10. et Nicol. de
Neap.in d.c.regni,item ſtatuimus,in fine,numero 96.
198 Vbi dicunt,Quod quando collecta eſſet impoſita pro-
pter magnam neceſſitatem, tunc etiam clerici tenen-
tur,pro hoc facit,quia ubi occurrit repentina neceſſi-
tas clerici ſicut alij obligantur,l.placet.C.de ſacroſani
eccl.canonizata.16.q.1.ibi poſtremo, &c. Et cleric.*

tenentur vigilare pro cuſtodia,& tutione Ciuitatis,c.
peruenit de immun.eccl.Aduerte tamẽ,ꝙ Raph. in d.
l.ſi ex toto,in prin.quem ibi refert Alex. & Herc.col.
pen.videtur limitare,& reſtringere prędicta,niſi cul-
pa vniuerſitatis fuſſet mota illa guerra , qa ſi ciuitas
ipſa cauſam dedit,non eſt licitum ꝙ ex facto ſuo illi-
cito grauet illos qui habent immunitatẽ , benefacit in
rõne ſui tex.in l.ſi merces,§.culpæ,ff.loca. & licet iſta
opin.Raph.videatur multũ colorata,tamen Ale.& a-
lij vt ſupra adhærent ſimpliciter opin. Dy.ſup. relatę,
& ideo iſtã limitationẽ,& reſtrictionẽ Raph.nõ pono
pro conſtanti,cũ Alex,& alij non teneant opin.Raph.
ſed Dy.quia publica vtilitas,eſt cuilibet priuilegio p̃-
199 ferenda,vt ibi per eos.† Aduerte ad illud quod ſupra
tetigi,ꝙ in caſibus ſupradictis non deberet imponi col-
lecta ad deliberationem ſolius populi,ſed oporteret, ꝙ
clericus,& populus principaliter conueniant,& delibe
rarent,quia quod oẽs tangi dẽt ab oĩb.approbari,cle.1,
& 2.de cenſ.c.ad hoc de off.Arch.Et tali caſu,ſi cleri-
cus nollet ſine legitima cauſa conſentire poſſent laici
implorare auxilium ſuperioris eccleſiaſtici, vt cõpel-
lat eos,c.nullus de iure pat ita tenent Inno.Io.And.et
Abb.in d c non minus,col.pen.de immun.eccl. Syl.in
ſum.in verbo immunitas,el 1.col.12.Bal in l.ad inſtru
ctionem,C.de ſacroſ.eccl.Aſteſ.in ſum.lib.6.tit.30 in
4.art.col.antep.vbi plus dicit, Quod quando ſuperior
nollet cogere,poſſet haberi recurſus ad Papã , non aũt
ad iudicẽ ſecularem,qa Iudex laicus non eſt cõpetens
inter clericũ,& laicũ in cauſa gabellæ , ſed Ep̃s debet
adiri,ſecundũ Card in cle ſi.de cenſ.in 6.qõne.Imò Ep̃s
loci tenetur inquirere,ẽt clerico non conquerente , qui
coactus ſoluerit gabellã, ſecundũ Firm. in tra. de gab.
200 in 7.par.prin.col.6.verſ.circa prædicta.† Limita 22.
niſi collecta,ſeu gabella eſſet impoſita , pro reficiendis
aggeribus,& foſſatis,ſeu rõne viarũ,pontiũ murorũ ,
Ciuitatis,& reparatione fluminis,qa eccleſia,& cleri-
ci tenẽtur,ſicut tenẽtur ad refectionẽ viarũ.l.ad inſtru
ctionẽ.C.de ſacroſan.eccl.ita tenentur ad gabellas pro
talibus oneribus impoſitas,vt tenet Iac.But.& Bal.in
d.l.ad inſtructionẽ,& ibi ẽt hoc tenet Saly. vbi dicit ,
hoc procedere tã itinere quam pontib.de nouo facien-
dis.eandem opin.tenet Sal.in d.l.placet,col.2.verſ. ex
qua videtur,quod hodie.C.de ſacroſ.eccl.& Bar. vero,
in tra.de ſeru.vrb.prædio,in titulo de refectione, col.fi.
verſ.13.qui dicit,quod eccleſia & clerici tenentur ad
reparationẽ murorũ,& fortilliciorũ Ciuitatis,& pon-
tiũ,& viarũ,& portarũ,& aqua ductus,& ſimilia al
legat,l.ad portas,C.de ope.pub.& Azo.in ſum.de ope.
201 pub.in prin.& Bal.in tit de pace conſt.in 7.col.† Vbi
dicit ꝙ tenentur contribuere niſi ſint eccleſiæ mendi-
cantiũ quia nulla bona in Ciuitate habẽt & vide Azo.
in ſum.C.de quib.mun.vel præſtan.nemini lic excuſ.
lib.10.allegat multa iura,vt ibi p eũ,& Azo.in ſum.
C.de immun.nem.conceſ.lib.10 Et tangit Bald. in l.ſi
pendentes in 2.lect.ff.de vſufr.& tenet Io.Pet.de Pa-
pia,in 1.libello,in gl.in verbo iure dominij, uel quaſi,
in vltima col.hanc opin.tenet Luc.de Pen.in l.cum ad
feliciſſimam,col.1.cum plurib.ſeq.C.de quib.mun.vel

p̃ſt.nem.lic.ſe exc.lib.1.vbi latiſſimẽ diſputat , &
reſpondet ad oĩa cõtraria,vt ibi videre poteris,allegat
ita tenere Hoſt.in ſum.de imm.eccl.§.a qb.col.5.verſ.
hac vera cũ ſeq.& col.ſeq.verſ.ergo ſi inferior cũ ſeq.
& reſpondent p̃dicti Doct.ad c.non minus,& c.ſi aduer
ſus de imm.eccl.quod illa iura loquũtur in inferiorib.
a principe quãdo aliquis dominus ĩferior Imperatore,
vel Rege munera ipſa indiceret eccleſiis, quia non eſt
veriſimile,quod Papa velit in hoc derogare Imp̃atori,
vel Regi,nec dictę legi ad inſtructionẽ eandẽ opi.tenue
runt Lau.Goff.Ber.Hoſt.& Inn.in d.c.nõ minus,col.fi.
vbi dicit Inn Qđ eccleſia tenetur ad munera extraordi
naria,q̃ reſpiciunt pietatẽ,per d.l.ad inſtructionẽ,& di
202 cit quod ſic põt intelligi.c.puenit de imm,eccl.† Sed nõ
põt cogi ad ea per iudicẽ ſecularẽ,ſed eccleſiaſticũ,ſed
ad munera extraordinaria,q̃ reſpiciunt ſolũ publicã v-
tilitatẽ,non tenetur eccleſia,niſi in aduẽtu principis,et
fęlicis embolæ,ut C.de ſacroſ.eccl.l.placet, l.iubemus,
l nulli,& l.neminẽ,vt ibi p eũ,& hãc opi.tenuit Arch.
in c.iuxta,ĩ fi.16.q.1.qui ſubſtinet,d.l.ad inſtructionẽ,
hanc opin.tenuit.ẽt Fulg.in d.l.ad inſtructionẽ,q dicit,
quod ita videntur magis cõiter Doct.intelligere eandẽ
opi.tenet Ia.de Ar.in d.l.ad inſtructionẽ , & reſpõdet
ad l.fi.C.de qb.mu.nem.lic.ſe exc.li.10.q̃allegatur ĩ eo
ꝙ loquitur de ipſa fabricatura,& ſic de ope manuali,
qa ad illud nõ tenetur eccleſia,nec clerici, qa eſt mu-
nus ſordidũ,ſed aliud eſt in ſoluẽdo pecuniã pro muris
Ciuitatis quia ad illud tenentur clerici,& eccleſia,fa-
cit,ff.de vac.mu.l.in honorib §.Philoſophis, ut ibi per
Ia.de Are.ubi ſup.eandẽ opin.tenet Ale.conſ.68 Inci
piente & viſo,col.5.ver.p̃terea ẽt.2.vol.q refert Fulg.
dicere eſſe cõem opin.eandẽ opin.tenet gl.in d.c.nõ mi
nus,& ibi Car.Pe.de Anc.Phil.& Alb.de Roſ. in d.l.
ad inſtructionẽ,& Aſteſ.in ſum.in lib.6.tit.30.art.4.
vbi refert diſtinctionẽ Rich.in quolib. 2. q .30. art.4.
tandẽ Aſtes , videtur concludere , quod ſine neceſſitas
imminet,& clerici ſunt diuites,tenentur contribuere ,
pp̃ cõem vtilitatem,q̃ ẽt Clericis obuenit,iſta diſtinctio
Aſtes videtur adhærere diſtinctioni poſitæ per Iac. de
Are.& Bal.& Lam.de rãp.in d.l.ad inſtructionẽ,ubi
dicunt quod muri fiunt ad ornatũ Ciuitatis,& eccleſia
nõ tenetur conferre , aut fiũt pp̃ neceſſitatem,puta pp̃
guerram,vel ſuſpitionem guerræ, & tũc eccleſia tene-
tur cõtribuere,facit tex.in Auth.de man.pri.§.qđ ẽt hi
murorũ dicit tamen Bal.in d. l. ad inſtructionem ꝙ cõ-
pellitur eccleſia,& clerici ad cõtribuendũ p Ep̃m, &
nõ p laicos.Et dicit Bal.in d.l.ad inſtructionẽ,idẽ eſſe
in refectione põtis,uel putei neceſſarij ad uſũ hoĩum ,
ſicut dicitur de vijs,alleg.Spe.in ti.de cenſ.§.nũc dicen
dũ,ver.item pone q̃dã vicinia,& ſic vt uides ,videtur
magis cõis opin.antiquorũ vſq. ad Abb.quod in caſib.
p̃dictis eccleſia,& clerici teneantur contribuere,in re-
203 fectione viarũ,murorũ,& ſimiliũ,ut dictũ eſt.† Cõtra-
riã opin.ꝙ eccleſia & clerici nõ teneantur cõtribuere,
tenuit gl.in d.l.ad inſtruct.in uer.titulo, & ibi hoc te-
nuit Guil.de Cun.et idẽ.Guil.in l.neminẽ , C.de ſacroſ.
ecc.Bar.in d.l.ad inſtru.q tenet,ꝙ eccleſiæ et clerici nõ
tenentur cõtribuere,niſi eſſet onus reale,uel eſſent p̃dia
tribu-

*tributaris, vt ibi per eum, eandem opin. tenuit gl. in c.
generaliter §. nouarũ, 16. q. 1. quæ dicit, ꝙ lex ad inſtru
ctionem, C. de ſacroſan. eccl. vt eccleſia teneatur ad cõ-
ſtructionem murorum, hodie non tenet, idem tenet
Lau. q. 1. c. placet, & Io. And. in quodam ſuo conſilio
vt refert Cal. conſ. 2. col 2. in fine, in tit. de cenſ eandem
opin. tenuit Ioan. And. in c. non minus, col. fi. de im-
mun. eccleſ. qui voluit, quod nulla lex, nec ff. nec C. nec
Autenticorum potuit in hoc aſtringere eccleſias, cum
Imperator ſuper illis ſtatuere nõ poſſit, niſi per Papã
ſit approbatum d. conſt. c. eccleſia ſanctæ Mariæ, 95.
diſtin. c. bene quidem, ſed dictæ leges, non ſunt per Pa
pam approbatæ: ergo eccleſiam non ligant, eandẽ opin.
tenuit Abb. in d. non minus, colu. 5. cum ſequ. vbi late
hoc diſputat, & dicit ita conſuluiſſe, & obtinuiſſe, ean-
dem opin. ſequutus eſt Abb conſ. 30. caſus ſuper quo,
libro primo, & conſil. 3. Incipiente videtur primo di-
ctum monaſterium, primo libro, late And. Barb. con-
ſil. primo, tertio libro, & conſ. 29. 4. lib. & Phil. Decius
in d. c. Eccleſia Sanctæ Mariæ, col. 12. verſ. ex qua con-
cluſione, de conſt. & ibi Abb. & Fel. col. 16. in fine,
verſi. recipit autem. Io. de Imo. in clem. unica, col. fina.
verſus fi. de immun. eccl. vbi dicit, ꝙ d. l. ad inſtructio-
nem non tenet de iure canonico. Idẽ tenuit Gul. Zenz.
& Imo. in clem. 1. de vita & hon. cler. Et pro iſta parte
facit, quod dicit Aug. conſ. 29 Incipiẽte tutius exiſtẽs,
col. 2. vbi dicit, ꝙ tempore quo Imperator princeps mũ
di triumphauit in Roma, & erat Romanus Impera-
tor, & imperabat, et diſponebat etiam in ſpiritualibus,
vnde diſpoſuit de Epiſcopis, Abbatibus, & Monachis,
& de quam plurib. generalibus clericorum. Addi. Sed
illud factum erat auctoritate Papæ, & eccleſiæ, non au
tem propria, vt declarat Campenſis in libro de eccle-
ſiaſtica Hierarchia. Sed hodie diſpoſitio eccleſiarum, et
clericorum nõ ſpectat ad Cæſarem, ſed ad ſolum Papã.
c. eccleſia ſancta Mariæ, eandem opi. tenuit etiam Pet.
Phil. Cor. conſ. 72. col. pen. & fin. quarto volu. Et dicit
Syl. in ſum. in verbo immunitas, el 1. col. 12. cir. prin.
quod cõis opin. canoniſtarum tenet iſtam partem, vt ꝑ
Doct. in c. fi. de vita & honeſt. cler. & in clem. præſenti,
de cenſi. † Nec obſtat c. 1. de no. oper. nunc. cum ſim.
dum probatur ſtandũ eſſe legib. ex quo in canonib. con
trarium non reperitur, quia hoc non eſt verũ, quando
lex Imperialis eſt damnoſa eccleſiis, ſeu eccleſiaſticis
perſonis, quia tunc non tenet, niſi ſpecifice approbetur
ab eccleſia, vt eſt cõis opin. Doct. in c. fin. de ſol. & in d.
c. eccleſia Sancta Maria de conſt. in c. fin. de reb. eccl.
non alie. & 10. diſtin. c. ſi in adiutorium, & Abb. in d.*
204 *c. non minus, col. pen. in prin. † Et vides cõmunis opin.
modernorum videtur tenere hanc vltimam partem, et
ab vtraque parte dicitur eſſe cõis opin. & quæſtio eſt
adeo dubia, quod Decius in d. c. eccleſia Sanctæ Mariæ,
col. fin. in fine, verſ. ſecundo limita, tangit, & nullã par
tem firmat, & ſimiliter Cor. in d. conſ. 72. 3. vol. nullã
partẽ firmat, nonnulli alij Doct. aliter dicunt, diſtin-
guẽdo, vt dicit Riccar. in ſuis quolibetis quol. 2. q. 30.
art. 4 & Aſtes, in ſum. lib. 6. tit. 30. art. 4. col. 3. ver. ſi
vero, & Sumauſtæ, vt eſt Ray. Piſa. Arch. Epiſ. Flor.
& Syl. in ſum. in verbo immunitas qui diſtingunt, ꝙ ſi
facultates cõitatis laicorum ſufficiunt pro refectione
pontium, murorum, & viarum, & ſimilium, tunc cleri
ci, & eccleſiæ non tenentur contribuere, c. non minus, et
c. aduerſus, de immun. eccl. Immo hoc caſu clerici etiã
volentes, & cum epiſcopi autoritate, non poſſent impo
nere eis, et talias, & collectas, pro ſubuentione laicorũ,
niſi prius conſulto Romano Pontifice, d. c. aduerſus. Si
vero facultates non ſufficerent Laicorũ, tunc ſi immine
ret aliqua iuſta, & honeſta neceſſitas, vel pietas, quæ
concerneret vtilitatẽ eccleſiarũ a remotis, puta, quãdo
imponeretur gabella principaliter pp vtilitatem lai-
corum, ſed indirecte, & a remotis, reſpiceret vtilitatẽ
ẽt clericorũ, & eccleſia, hoc caſu eccleſia, & clerici mi-
nime tenerentur, niſi ſponte velint ſoluere, approbante
Epiſcopo, cum clero, & conſulto Pontifice, d. c. aduer-
ſus, niſi eſſet tanta neceſſitas, uel pietas, ita ꝙ nõ poſſet
ſine ſcandalo, & periculo recurſus prius haberi ad Ro-
manũ Põtificẽ, nã tali caſu ſufficeret deliberatio cleri,
cũ epõ, vt dicit Abb. in d. c. nõ minus, col. pen. & facit,
c. fi. de eccl. edi. & quod ibi not. & Syl. vbi ſupra.*
205 ¶ † *Quid igitur dicendũ in hoc ambiguo paſſu? dico,
Quod regulariter Clerici, & eccleſiæ, non tenẽtur con-
tribuere, pro cõſtructione, uel refectione murorũ Ciui-
tatis, nec pontiũ, & viarũ, & ſimiliũ, ꝑ iura, & rõnes
ſuperius pro iſta parte allegatas, & ita procedat opin.
Io. And. & Abb. & aliorũ ſequaciũ quos ſup. retuli,
iſta tamẽ regula recipit aliquas limitat: & reſtrictio-
nes, in quib põt ſaluari opinio tenentiũ aliã partẽ. Am
plia dictã cõcluſionẽ procedere, ẽt in ipſa fabricatura,
& ope manuali, qa ẽt in caſib. in qb. clerici, uel eccleſię
tenẽtur, nõ tamẽ tenẽtur de ꝑſona deſeruire in fabricã-
do, & alia manualia faciẽdo: rõ qa eſt munus ſordidũ,
ad ꝙ non tenetur eccleſia, nec Clerici, l. fi. C. de qb. mun.
nem. lic. ſe excu. lib. 10 ſed in caſib. in quib. tenerentur
cõtribuere, ſolũ tenerentur ad cõtributionẽ pecuniæ,
vt tenuit Ia. Butr. & Ia. de Are. in d. l. ad inſtructionẽ,
C de ſacroſan. eccl: Lim. niſi pp aliquam neceſſitatem
guerræ eſſet neceſſe facere, uel reparare muros, pro-
pter imminẽtem neceſſitatem, quia eſſet ab hoſtib. ob-
ſeſſa, vel timeretur de obſidione, & hoſtes vellẽt de-
populare, & deprędare ciuitatẽ, & capere, & interfice
re hoĩes, & in illa Ciuitate eſſẽt Clerici, & eccleſia, qa
ex quo tractatur de cõi utilitate laicorũ, & Clericorũ,
tali caſu tenerẽtur cõtribuere, per ea q̃ dixi ſup. in 21.
limitat. proxime pręcedenti, & hãc opin. tenuit ẽt Ia.
Butr. & Bal. in d. l. ad inſtructionẽ, & Lamb. de rãponi.
vt ibi ꝑ eos. Et ibi Ia. de Arena. Ia. Butr. Cy. & Bar. &
Ia. Aluar. in tit. de pa. iur. firm. §. illicitas, & ita fuit
ſeruatũ in Cur. Delph. ut dicit Guid. Papæ in q. Delph.
q. 78. incipiẽte an eccleſia, & iſto ẽt caſu procedat opi.
illorũ, q tenent eccleſiã, & Clericos teneri, pro hoc ẽt fa
cit, qa Clreici tenẽtur vigilare pro cuſtodia, & tutione
Ciuitatis, c. peruenit de immu. eccl. & ꝓ hac cã licitũ eſt
eccleſias incaſtellare pro tutione fideliũ, vt not. Inn. et
Io. And. in c. cũ eccleſia de imm. eccl. & nulla maior iu
ſtitia, q̃ defendere patriã ĩfirmos, & debiles, a ꝑdonib,
ſiue hoſtib. 23. q 3. c. fortitudo et. c. ſi qs et. c. nõ ĩferen-*

da,& multorum ſalus,& incolumitas procuratur, l. prouinciarum,C.de ferijs,benefaciunt, dicta per Pet. de Anch.conſ.96.et in d.c non minus de immun.eccl. vt ibi latius per eum. Et, hoc caſu quando eſſet tanta neceſſitas,vel pietas,ita quod nõ poßet ſine ſcandalo, & periculo recurſus prius haberi ad Romanum Pontificem,tali caſu ſufficeret deliberatio cleri, cum epiſcopo,vt dicit Abb.in d.non minus,col.pen. & Syluе in ſum.in verbo,immunitas,col.12.& ſupra dixi.Idē forte dici poſſet,quando eßet aliqua tã magna neceſſitas ponit,vel viæ, quia eſſet forte penitus destructa ita ꝙ nõ poſſent clerici ad eorum poſſeſſiones accedere, nec plauſtra eccleſiæ duci,ita quod principaliter verteretur vtilitas eccleſiæ,& clericorum ac laicorum, tali caſu tenerentur contribuere,per ea quæ ſup. dicta ſunt,hoc tamen non procederet quando fieret ad ornatum ciuitatis,per ea quæ tenuit Iac.Butr.Iac.de Are, & Bal.in d.l.ad inſtructionem,Similiter intellige procedere,pro itinere publico reficiendo,& ſic pro itinere regali,vel prætorio,ſecus in itinere priuato,vt dicit gl. & Saly.in d.l.ad inſtructionem,C.de ſacro ſan.eccl. Limita 2.dictam concluſionem non procedere, quando refectio viæ eßet onus reale,puta,vt quilibet teneatur reficere viam ante domum ſuam,vt l.fi.ff.de via publ, & iti.refi.tunc tale onus ex quo eßet rei annexum, ꝑtinet ad eccleſiam,& ad clericos, vt dicit Bar.in d.l, ad inſtructionem,& Saly in ſum.in verbo,immunitas,
306 vbi ſupra.† Limita 23.dictam regulam non procedere,quando imponeretur collecta pro ſalario cuſtodum ciuitatis,& murorum tempore guerræ, iuxta ea quæ habentur in c.peruenit, & in c.non minus,de immun, eccl.& Doc.in d.locis,cum concor.allegatis per Io.Ber. Fir.in tract.de gab.in ſeptima parte princ. col.5.in fi. verſi.Item niſi,quod aliqui intelligunt quando ciuitas eſſet ab infidelibus obſeſſa,de quo per Cald.conſ.2.Incipiente ſtatuto Peruſino,col.2.in prin.in tit.de cenſ.
307 † Limita 24.dictam regulam procedere,quando clerici no ſponte.ſed præcedente aliqua extorſione ſoluerēt collectas,ſecus ſi clerici ſponte ſine aliqua coactione, & ſine extorſione ſoluerent gabellam, quia tunc gabellarij recipientes non eſſent excommunicati,ſecundū gl.in clem.1.in verbo declaratione de immun.eccleſ.et ibi ſequitur Pau.& tenet Hoſt.in ſum.de immun eccl, §.a quibus,col.pen.vbi dicit,ꝙ ſi clerici ſponte darent abſque petitione,honeſte recipi poßet, nec haberet locū,c.aduerſus de immu.eccl.& ſequitur Aſteſ.in ſum. libro 6.tit.30 articulo quarto,colum.pen. ver. nec obſtat,& Sylue.in ſum.in verbo excommunicatio nono, col.28. verſ.octauo notab.vbi etiam tenet ꝙ clerici ſoluentes extorquentib.non eßent excõmunicati,ſed Car. in d.clem.1.de immun.eccl.dicit, ꝙ licet clerici poſſint ſponte ſoluere collectas,tamē hoc eſt verum, cum licentia Papæ eſt cauſa, vt ibi per eum,& Firm.in tract. de gab.in ſeptima parte principali,col.6.verſ.licet autē, Sed hoc debet intelligi,vt dicit Hoſt.vbi ſup.non procedere quando ſponte abſque petitione darent, tunc enim honeſte recipi poſſet,ſecus quando violenter peteretur,& clerici non valēdo alio modo ſe iuuare,ſpon-
308 te ſoluerent,tunc procedere poßet dictū Card.† Limita 25.dictam regulam non procedere in aduentu principis,& felicis embolæ, ideſt quando princeps uadit ad expeditionem cū exercitu,quia,vt dicit lex, nullus ab aliquo munere excuſatur,ſiue ſit domus principis, vel auguſtæ,vel ad ſacroſanctas eccleſiat, vel quaſlibet illuſtres domos pertinent,neque legis pragmatica, neque diuina aduocatione ſacrove oraculo excuſator, indictionib.magnificentiæ tuæ,ſed tpe noſtræ expeditionis decernimus obedire,& ſic tempore expeditionis felicis embolæ ab angaria,& parangaria nullus excuſatur,nec etiam clerici,nec eccleſia, dummodo ad ſordida munera non cogantur,vt dicit tex,in l.cum ad ſelicißimam,C.de quibus mune.vel præſta.nem.lice.excu.lib.10.l.neminem,C.de ſacroſan.eccl.nullius, C.de curſu.pub.lib.12.facit optime,l.1.C.de nau.non excu. lib.11.ibi cum omnes in communi ſi neceſſitas exegerit,conueniat neceßitatibus publicis expedire,& ſubiectione,ſine dignitatis priuilegio celebrare,& facit,l.2. eod.tit.& Doct.in d.locis,& tenet d.Pet.Bellug.in Specul.principum in rub.de donatio.curiæ,car.218. col.fi. ver. et ad ſundanda,faciunt quæ dicit idem Pet. ibid. car.117.col.2.verſ.Item excuſantur,vbi dicit, Quod immunitas conceſſa non ſoluendæ cœnæ,non uidetur remiſſa cœna præſenti principis quæ pro principis viſitatione datur,allegat de cenſ.c.cum venerabilis,cum concor per eum ibi allegatis, de cuius tamen limitationis veritate,vide Inno.& Io.And.in c non minus,col.2. ver.cleri autem de immun.eccl.& ibi plenius ꝑ Abb. & Car.conſ.2.incipiente ſtatuto Peruſino,columna 2. circa medium,ver.quandoque fit contributio,& col.3.
309 in prin.in titulo de cenſi.† Limita 26.& vltimo dictā regulam non procedere,in clerico negociatore, quia pro illis rebus tenetur ad gabellam,vt tenet Spe.in ti. de immun.eccl.in fi.vbi dicit, Quod clerici pro bonis quæ cauſa mercimonij transferunt,non gaudent immunitate,negociatio enim eſt clericis interdicta,cum abſtrahat a diuinis.c.quamquam de cenſi.in 6.& c.fi.de vita & hon.cler.14.q.4.in ſumma,& c.1.& 88.diſt. c.negotiatorem,& hanc opin. tenuit Arch.Io.And. Gem.Phil.Fran.& alij in d.c.quamquam, & Fed.de Senis,conſ.207.Incipiente nos Grifolus, gl.& Imo.in clem.fi.col.2.de cenſ.& Io.Ber.Firm.in tracta. de gab. in 7.parte prin.col.3.Phil.Decius in c. eccleſia ſanctæ Mariæ,col.fi.de conſt.Abb.conſ.6.ſecundo dubio, Syl. in ſum.in verbo excommunicato nono,numero 3.car. 289 & ibidem verſ.21.cum ſeq.Ratio, quia clericus negociator, vt peſtis eſt euitandus, ſecundum Ioann. And.& alios in d.c.quamquam,in fi.& eſt tex.88. diſt.c.negotiatorem, Ad prædicta faciunt,quæ dicit Pet.de Anch.conſ.209.Incipiente contra fratres,vbi tenet,Quod fratres mendicantes,q de facto tenent poſſeſſiones,et immobilia,tenentur contribuere cum alijs monaſterijs in contributionibus decimarum,et procu
310 rationum,legatorum ſedis apoſtolicæ, † Quin immo Epiſcopus,qui aliquid cõduci facit cauſa mercimonij, tenetur ad gabellam,vt dicit Io.de Imo.conſil.184.viſa relatione,in fi.Confirmãtur prædicta,nã licet alias, nobi-

*nobilis pro mercimonijs, & induſtrijs, quæ ad lucrum,
quæſtumve non prodeunt, ſed ſolum pro ipſorum vitæ
ſubſtentatione procedunt, non teneantur contribuere
in collectis pro quo facit.c dilecti, de deciſ. & quod ibi
211 notatur per Inno. & Bar. in prin.† Et ſimiliter, ſi nobi
les operantur eorum manibus, in eorum poſſeſſionibus
ruſticanis, non perdunt propterea nobilitatem, nec
debent contribuere in collectis, vt tenet Guid. Papæ in
quæſt. parl. Delph. qō. 41. Incipiente fuit dubitatum ſi
nobiles, & quæſt. 292. Incipiēte ſed quid de nobilibus,
Tamen ſi dicti nobiles negociarentur, & mercantias,
atq; induſtrias facerent, ad pingue lucrum, & quæſtū,
tali caſu teneutur contribuere in collectis, vt dicit Luc.
de Pen. in l. agros, col. 2. uer. ext. autem. C. de fun. limi.
212 lib. 11.† Et eſt aduertendum, ꝙ in rebus in quibus ſit
negociatio per clericos, non requiritur trina monitio,
de qua in c. fi. de vi. & hon. cler. ad effectum, vt perdant
priuilegium, ſed ipſo facto perditur priuilegium, vt te
net Feder de Senis, conſil. 207. nos Griſolus, in fine, &
Gem. in c. quamquam, col. 1. de cenſi. in 6. quia ſi inter-
uenirent monitiones, amitteret in omnibus priuilegiū,
vt ibi per eum, & Phil. Fran. in fi. & ita intellige quę
dixi ſupra in gl. in verbo pragmaticam, in fine, & quæ
dicit Imo. in c. ex literis de vita & bon. cler. vbi dicit,
Quod clericus gerens negotia ſecularia ſi ter monitus
non deſiſtat, tenetur ſoluere gabellas de mercantijs, &
ſequitur Mat. de Affl. in conſt. apoſtatantes, col. 4.
quia debet intelligi, vt amittat in totum priuilegium,
aliàs non requiritur trina monitio, vt ſupra, & vide
aliquid per Fely. in c. cæterum, col. 2. de iud. Et multa
ad materiam de clerico negociatore, vide Syl. in ſum.
213 in verbo, clericus. tertio, col. 1. & 2. † Et ex prædictis
infert Spe. in tit. de immun. eccl. in fi. Quod emptores
reddituum clericorum, vel regis, vel baronis, non gau-
dent illa immunitate qua gaudent clerici, & Rex, vel
baro. Et ideo volentes vinum, bladum, & alia ex hmōi
emptionib. obuenientia transferre, tenentur ad gabel-
lam, vt ibi per eum. Ratio quia exemptio vectigalis,
non tranſit ad emptorem, vt per Io. Aud. in c. 1. de im
mun. eccl. cum concord. allegatis per Ale. in addit. ad
Bar. in l. licitatio, §. mercatores, ff. de pub. & vectig. &
ſup. dictam opin. ꝙ tales emptores reddituum non gau
deant illa immunitate, & tenet Arch. in d. c. quamquā
de cenſ. in 6. & ibi Io. Aud. Gem. & Phil. Fran. eandē
opin. tenuit etiam Fed. de Senis, conſ. 111. Incipiente
quæſtio talis, an dioceſanus, col. 6. in prin. vbi expreſ-
ſe dicit, Qđ ſi clericus affictat eccleſiam ſuam, vel vēn
dic fructus emptor non gaudet priuilegio eccleſiæ. Imò
ſi transferat fructus ad ciuitatem, vel alibi, ſoluet ad
portas ciuitatis gabellam, ſicut de bonis proprijs, & te
net gl. Pan. & Imo. in clem fi. col. 2. de cenſ. Gem. in c.
quamquam, col. fi. de cenſ. in 6. & Dy. in d. l. licitatio, §.
mercatores, ff. de publ. & vectig. vbi ponit, de ementi-
bus ſalinas ab eccleſia, ꝙ tenentur ſoluere pedagium,
& ſequitur Iaſ. in auten. quas actiones, col. 13. ver. &
per illum tex. C. de ſacroſan. eccl. allegat gio. in c. præ-
ſenti de cenſ. & Doct. in d. c. quamquam de cenſ. in 6.
Io. And. in add. Spec. de immu. eccl. in fi. & tenet Bar.
in d. l. licitatio, §. mercatores, vbi intelligit procedere
in ordinarijs vectigalib. ſecus in extraordinarijs, vt ibi
per eum, de quo etiam per Sal. in l. vniuerſi, C. de vect.
vbi dicit idem eſſe in ementibus a fiſco, & Firma. in
trac. de gab. in ſeptima parte prin. col. 8. In tertia deci-
ma quæſtione, cum concor. in d. locis. & eſt communis
opin. Addit. Et tenet Luc. de Pen. in l. 1. col. 2. in prin.
ver. vnde is, C. de iure reip. lib. 11. vbi dicit, Qđ is qui
emit redditus clericorum, aut regis, vel baronis, non
gaudet immunitate, qua gaudent ipſi vendentes, circa
tranſlationem reddituum ipſorum, & tenet Guid. Pap.
214 in quæſt. Delph. 208.† Ad prædicta bene faciūt quæ
dicit Bar. per illum tex. in l. 1. & ibi gl. fi. in ver. fru-
ctus, C. de anno. & trib. lib. 10. qui dicit, ꝙ ſi aliquis lo
cauit fundum ſuum ad penſionem percipiendam in pe
cunia, ita ꝙ fructus omnes remaneant apud colonum,
ꝙ dominus ad tributa, vel collectas non tenetur, ſed co
lonus, niſi aliter ſe haberet conſuetudo, ꝙ dicit eſſe mē
ti tenendum. Et dicit ibi Ale. in add. de hoc eſſe caſum
in l. ſi ſine hæredes, § Lucius, ff. de admin. tuto. & iſtam
opin. tenuit etiam Iaſ. in d. l. 1, col. 7. verſ. item quod di
ctum eſt. C. de iure emph. & Firm. in trac. de gab. in 7.
parte prin. col. 4. in fi. Ratio eſt, quia onus collectarum,
reſpicit ipſos fructus, & conſequenter ſpectat ad eū ad
quem ſpectant ipſi fructus, l. ſi pēdentes, §. ſi quid cloa-
carij, ff. de vſufr. de quo etiam per Lud. in l. inter quos
§. damni, ff. de dam. infect. & tenet Soc. conſ. 217. Inci-
piente circa hanc, col. 2. verſ. 6. hæc concluſio ſecun-
do vol. cum concor. ibi. Et ſupradictam opin. ꝙ empto-
res reddituum clerici, vel eccleſiæ tenentur ſoluere col
lectam, tenuit Sylue. in ſum. in verbo, excommunica-
tio. 9. col. 28. verſ. 7. notab. Addi. Et ſupradicta opi. eſt
tenenda quicquid dixerit Nico. Bell. conſ. 37. tria ſunt
nu. 9. vbi tenet ꝙ colonus qui nummis colit non tenea-
tur ad collectas allegat Parpal. in l. placet, nu. 3. C. de
ſacroſan eccleſ. & Fran. Cur. ſenio. conſ. 36. ſuper con-
trouerſia, niſi dicas, ꝙ talis colonus pro fructibus qui
perueniunt ad eccleſiam non tenetur ſoluere, aliàs nō
benediceret, & Fran. Cur. vbi ſupra tenet ꝙ emphiteo-
215 ta tenetur ſoluere, & ſic contra eum.† Similiter etiā
coloni parciarij, & ruſtici eccleſiarum, qui colunt præ-
dia eccleſiarum ad medium, vel ad affictum, tenentur
ſoluere gabellas de parte fructuum eis contingentiū,
& alia onera quæ imponuntur per dominū temporalē,
quia pars contingens colonis, in nullo eſt priuilegiata,
ita tenuit Fed. de Senis, in d. conſ iij. Incipiente quæſtio
talis eſt, an dioceſanus, col. 5. in fi. verſ. Item quæritur
216 cum ſeq.† Dicit tamen, ꝙ ſi dominus temporalis vi-
dens, ꝙ non poteſt eccleſiam directo grauare, nec ex-
preſſe. ſi nimium grauaret ruſticos eccleſiæ, indirecte
contra eccleſiam, ita quod eccleſia non inueniret q vel-
let laborare ſuas poſſeſſiones, hoc caſu Epiſcopus non
deberet hoc tolerare, quia indirecte eſſet contra eccle-
ſiam, vt ibi per eum, & ſequitur Fely. in c. eccleſia ſan
ctæ Mariæ, col. 45. in fi. cum ſeq. ver. 13. quæro de con-
ſtitu. Addi. & Pet. de Anch. conſil. 13. incipiente ſu-
per dubio, vbi ponit de communitate quæ imponebat
onera euntib. ad molendinū Archiepiſcopatus, ꝙ non
valet,*

valet,quia indirecte venit contra eccleſiam. Eandem
opin.ꝙ coloni teneantur pro parte ſua, tenuit Gem. in
d.c.quamquã,col.fi.de cenſ.in 6.& Syl in ſum. in ver.
excommunicatio nono,col.28 verſ.6. notab.Similiter
etiam ſi aliquis tenet rem ab eccleſia in emphiteoſim,
vel ad cenſum,tenetur ſoluere collectas, & gabellas,
dẽt tamen de fructib. deduci ea ſumma quam præſtat
pro penſione,vel cenſu eccleſiæ,ita tenet And.de Iſer.
in tit.quæ ſint reg.§ plauſtrorum,& Luc. de Pen. in
l.1.col.2.in prin.C.de impo.Lucra.deſer.lib.10.& idẽ
Lu.in l.agros,col.2.circa medium, C. de ſund. lim.li-
bro 10.& Sebaſt.de Neap.in c.regni,porrecta, col.1.
ver.4.ſub rubr.de moder.& for.appr.quia onus ſoluen
di collectas ſpectat ad eos,qui fructus percipiunt, vt
ibi per eos,ſed emphiteota,poſſidet, & fructus pcipit,
ideo tenetur ad collectas,ita etiam tenet Bal.in l.1.co
lum 1.verſ.6.C.de iure emph.& late d.Soc. conſ.217.
Incipiente circa hanc quæſtionem,2.vol.cum ibi alle-
gatis,& Matth.in conſt.regni,conſtitutionem diuę me
moriæ,col 9.& col.21.Addit.Et Fran.Cur.ſenior.con
ſil.36. ſuper controuerſia,& iſta eſt cõis opin.& etiã
de conſuetudine approbata,licet contrariam,& male
tenuerit Bar.in l.priuate per illum tex.C.de excu.mu-
ne.lib.10.quem etiam refert Iaſ.in d.l.1.col.7. verſic.
illud tamen,C.de iure emph.& in auten.quas actiones,
col.12 quæ eſt pen.ver. vide etiam,C.de ſacroſan.eccl.
& tam ipſe Bar.quam Iaſ.tenent ꝙ eorum dictum de
217 conſuetudine non ſeruatur. Ad prædicta † etiam fa-
ciunt in ſimili, quia licet pro bonis ſeudalibus,pro qui
bus præſtatur perſonale,ſeu militare ſeruitiũ,ſeu ado
ba,non debeat ſolui collecta ſeu gabella,ne duplici one
re ſeudatarus grauetur,vt per And.de Iſer.in titulo
quæ ſunt rega.§.plauſtrorum,colum.2.& Luc.de Pen.
in l.agros,col.2.verſ.tertio,quærit, C.de fund. lim.li-
bro 10.& per eundem in l.1.col.8.in fine, cum ſeq. de
impo.Lucra deſcr.& in l.ſi quando,col.2.de bon. va-
can.lib.10.& Matth.de Affl.in conſt.regni conſtitu
218 tionem diuę memoriæ,col.9.in prin.& col.21.† Et ſi-
militer pro bonis mobilibus,quæ ſunt in feudo, ad in-
ſtructionem ſeudi vt boues ad laborandum ſeudum,et
alia animalia, ut ſunt pecora ad impinguandum feu-
dum,& pecunia non ocioſa ſimiliter de eis nõ ſoluitur
collecta,vt per And.de Iſer.in d.§.plauſtrorum,col.pe
nul.& ibi etiam,quid de fructibus ſeudi,de quo etiam
per Luc.de Pen.in d l.ſi quando,col.2.& in d.l. agros,
col.1.C.de ſund.limi.lib.11.Et intellige quãdo ſunt ibi
poſita ad inſtructionẽ ſeudi,ſecus ſi ad commercium,
vel non ad feudum ſint ibi repoſita, vt dicit Luc.vbi
ſupra.Et ſimiliter pro bonis morticijs,& excadentiali-
bus non ſoluitur collecta,quando apparet ꝙ ſunt feu-
dalia,& accedunt ſeudo dummodo præſtetur ſeruitiũ,
vel adoba de eis,vt dicit Matth.in d. conſt. conſtitu-
219 tionem diuę memoriæ,col.9.& col.21.† Tamen ſi ſunt
feuda excadentialia,quæ vulgus vocat feuda ruſtica,
& etiam vocantur althenesiæ,ſeu feuda plana, mini-
ma,& de tabula,& de eis non ſoluitur militare ſerui-
tium,ſeu adoba,ex quo talia ſeuda non cenſentur pro-
prie iure feudi, de eis dẽt ſolui collecta, vt tenet Luc.

de Pen.in d.l.1.col.8.cum ſeq.C.de impo. Lucr. deſcr.
& in d.l.agros,col.1.& 2.C.de ſun.lim.lib.11.& Mat
th.in d.conſt.conſtitutionem diuę memoriæ, col.9. &
col.21.Et propterea dicebat Bal.in c.1.in verbo,libel-
larius de pace conſtan. in vſibus feud. quæ non prę-
ſtant ſeruitium,cenſus pecuniarios, vel aliquam ſpe-
ciem,puta frumentum,uel vinum,vel unum par capo-
num feudi,niſi aliter diceretur in inueſtitura,& hoc ca
ſu procedat illud quod dicit Bal.in ti.per quos fiat in-
ueſt.ubi tenet ꝙ feudatarius qui percipit fructus tene
tur ad onera,& collectas,& non dominus directus,quẽ
ẽt ſequitur Soc.in d.conſ.217.circa hanc,col ſecunda,
verſ.tertio,probatur,2.uol.& Iaſ.in prin.feu.ibi opus
iſtud,col.10 in prin.quia debet intelligi, niſi pro illo
feudo præſtetur militare ſeruitium,ſeu adoba:qa tunc
ſolueretur collecta. Et eodẽ modo debet intelligi illud
quod dixit Luc.de Pen.in l.litibus,in fi.de agri.& cenſ.
lib.1.vbi dicit,ꝙ vaſſallus comitis,vel baronis tene-
tur Regi ad publicas functiones pro bonis etiam pro
quib.domino ſuo ſeruit in pecunia, vel redditib. alys,
aut aliàs de perſona,quia licet in puncto iuris ſit uerũ
tamen de facto ſeruatur contrarium,quia nobilis tenẽs
bona feudalia mobilia ſub comite, vel barone, plana
minima,& de tabula,ſi pro eis præſtat militare ſerui-
tium,ſeu adobã, non tenetur cum alys contribuere in
collectis,vt in terminis tenet Luc.de Pen.in d.l.agros,
col.2.in 3.q.C.de fund.limi.lib.11. Add. Tamen Par.
in tract.de reintegr.feud.c.viſo ſub rub. de altenesiis,
car.13.tenet ꝙ ſolum pro bonis feudalib. quæ proceſ-
ſerunt ex munificentia Regis,& præſtant ſeruitium mi
litare,uel adobam non ſoluitur collecta,de alys ſit,de-
ducto onere,vt ibi per eum.Et dicit Paris in d. tra. de
reinteg.feu car.2.c.ueniamus ſub rubr. quæ dicuntur
feuda plana,ubi dicit quod iſta feuda plana quæ nocan
tur feuda ruſtica quæ non ſunt quaternata,non cenſen-
tur iure feudi,& contribuitur de eis in collectis,& ge
neralibus ſubuentionibus,ut ſunt feuda ruſtica de q-
bus debetur redditus panis carnium, pecunia, vel an-
nona,ſeu præſtatio operarum,uel ſordida ſeruitia, ut
ibi per eum,facit etiam ad prædicta,quia etiam ſi da-
tur res ad annuum redditum non erit feudum, ſed erit
res cenſualis non feudalis,ut tenet Ant.Cap.dec.103.
in cauſa magnifici,col.1.& Tho.Gram.dec.77.licet cõ
trarium,& male tenuerit Matth.de Affl.deciſ.129.
ut per Capicium ubi ſupra.In caſibus tamen in quibus
pro bonis feudalibus debet ſolui collecta, eſt habenda
conſideratio eius quod ſoluit pro dicto feudo, & debet
deduci de fructibus,ut dicit Luc de Pen.in d.l.litib. in
fi.cum concor.ſupra allegatis in emphiteota. Et prædi
cta ſunt menti tenenda,quia multotiens in facto cõtin
220 gunt. † Et ſolet ẽt dubitari,quando aliquis pro aliqua
re,non eſt ſolitus ſoluere collectas,quãto tempore prę-
ſcribatur talis immunitas non ſoluẽdi collectas,& qa
non eſt materia noſtra,uide late Io.Fran.Balb.in trac.
de pręſcrip.in 2.parte,quintæ partis principalis in ſe
ptima quæſtione.Et Tho.Gram.dec.110.in cauſa uni-
uerſitatis,col.pen.Et de priuilegio non ſoluendi colle-
ctas,per quem poſſit talis immunitas concedi, & an

poſſet

poſſet reuocari,vide late Ale..conſ.101. Incipiente
viſis inſtrumentis,1.pol.Fe!y.in c.accedentes,col.pen.
& fi.de præſcr.& in dec.Capella Tholoſ.349.in addi.
& Pet.de Anch. conſ.2. & conſ.351. & conſ.366.
222 *† Illud autem quod dictum eſt de clerico negotiatore,*
intellige ꝙ ille dicitur negociator, qui rem comparat,
& emit,vt integram & immutatã vendendo lucretur,
ſed is qui rem comparat,non vt integram & immuta-
tam vendat,ſed vt materia ſit ſibi aliquid inde operan
di,ille non eſt proprie negociator,vt dicit Io.Criſo.88.
diſt.c.eijciens, & hanc negociationem clerici exercere
non debent,vt dicit Arch. Io. And.Gem. Phil. Fran.
& alij in d.c.quamquam de cenſ.in 6. & Fir. in d.tra.
de gab.in 7.par.prin.col.3.in fi.& Car. in clem. p̃ſenti
de cenſ.ſed talis dicitur artiſex.& ſecundum diuerſas
ſpecies artificij denominantur artifices, vel lanifices,
textores aurifices,fabri,& ſimiles vt d.c.eijciens,vnde
negociatio dicitur clericis interdicta.nõ artificiũ, vt di
223 *cit Fed.de Senis,in d.cõſ.207.nos Griſolus.† Et quæ ne*
gotiatio ſeu quæſtus dicatur clericis interdicta,& per-
miſſa,non pono nunc,quia eßet nimis longa materia,
ſed vide Spe.in tit.de cler.coniug.col.2.& ponam inf.
224 *in gl.ſuper verbo ſolemnia.† Et an ex vnico actu mer*
candi,dicatur mercator,vide per Bar.& alios in l.lega
tis ſeruis,in prin ff.de leg.3.& per Ang. Are. in §. ſi
igitur,col.fi.& introduxit,col.1.Inſt.quod cum eo,qui
in ale.pot.& Inſt.in proœ.§.cumq; hoc num.9.Et pre-
225 *cinm,in c.1.col.fi.in ſecunda lectura, ext. de iud. † Et*
ex prædictis infert Fed.de Senis in conſ.207. nos Gri-
ſolus,Quod monaſterium, ſeu eccleſia, quæ fodi facit
venam ferream in ſuis prædijs, & poſtea portat ad Ci
uitatem ad colandum,& faciendum ferrum,& portat
ferrum ad vendendum,non tenetur ſoluere gabellam,
quia non dicitur negociatio,ſed artificium,quod nõ eſt
clericis interdictũ,& ſequuntur Pet.de Anc. & Imo.
in c.fi.de vita & hon.cler. & comprobantur ex dictis
226 *per Abb.& alios in d.c.fi.vbi dicunt quod quando cle*
ricus portat res eccleſiæ,cauſa negociandi, nõ tenetur
ad gabellas,ſed quando portat ſuas,vt etiã tenet Fir.
in d.tra.de gab.in 7 parte princ.col.3.circa finem,ver.
intellige tamen,ſed Fed.de Senis in d.conſ non videtur
firmare iſtam rationem.ſ.ꝙ non teneantur,ex quo ſunt
eccleſiæ,ſed ex eo ꝙ non eſt negociũ.ſ.artificiũ. Aduer
te tamẽ ꝙ Lud.Ro.in l.ſi publicanus, §.1.ff.de pub. &
vect.reprehendit p̃dictos Doct.vt dicit Iaſ. in l. placet
in 2.lect.in fi.C.de ſacro ſan.eccl. ſed tamen magna eſt
auctoritas,Fed. & aliorum. Item aduerte quod Syl.in
ſum.in ver.excõicatio nono,ver.21. ibi 2.nota. in ca-
ſu ſupra relato per Fed.de Senis dicit,quod dicitur ne
gociatio mixta artificio, & hoc quando monaſterium
emeret venam,ſecus ſi monaſterium haberet venã, qa
tunc diceretur artificium, vt ibi per eum,& ſic vide-
tur velle,quod quando monaſteriũ emeret venam, &
portaret ad Ciuitatem ad colandũ teneretur,ſecus quã
227 *do non emeret.† Similiter etiam clerici non tenentur*
ad gabellam,ſeu collectam,pro uino,vel frumento,uel
oleo quod habent ex ſua præbenda, uel ex ſuis bonis
patrimonialiabus,ſiue vendant,ſeu vendi faciant, ad
minutum,ſiue groſſum.Ratio,quia non dicuntur nego-
ciari,quia non faciunt illud principaliter, vt negocien
tur,vt tenet Cy.in l.2.C.de Epiſ.& Cler.Bal. in l.pla-
cet,C.de ſacroſan.eccl. & in l.omnes;C.de epiſ.& cler.
Abb.in c fi.de vita & hon.cler.& Abb.in conſil.6.
in ſecundo dubio, & Phil. Decius in c. eccleſia ſanctæ
Mariæ,col.fi.verſ.limita,niſi de conſt.& Abb.in c.
non minus,in fi.de immun.eccl.& Fir.in tract.de gab.
in ſeptima parte prin.col.5.verſ.an autem. Et Thom.
Gram.dec.100.in cauſa vniuerſitatis,col.pen.& Syl.
in ſum.in verbo excõicatio nono,col.28.verſ.5.vbi di-
cit,quod non tenentur ſoluere gabellam, nec etiam te-
nentur ſoluere ad portam Ciuitatis,& Sylue.in verbo,
immunitas primo,col.13.in 6.quæſtione,uerſ.primũ,
& ver.tertiũ,dicit tamen Syl.in d.verbo excommuni-
228 *catio nono, col.21. ibi tertio notab.† Quod ſi clericus*
emeret vinum,& ſimilia,ut ea integra venderet, lu-
cri cauſa,tenetur ſoluere gabellam,ſed ſi emat pro ſuo
vſu,non tenetur ſoluere,vt ibi per eum. Idem eſt pro
equis,vel alijs rebus, quibus clerici vtuntur ad pom-
pam,quia non tenentur ad gabellam, quia non dicun-
tur negociari,vt dicit Firm.in d.tract.de gab.in 7.par
te prin col.3.in fi.verſ.Item uerũ allegat ita conſuluiſ
229 *ſe Io.de porto,ut ibi per eum. † Idem eſt pro rebus,*
quas clerici transmittunt de loco ad locum ſuæ habita
tionis pro ſuis neceſſitatibus, quia non tenentur ad
gabellam,ex quo non faciunt principaliter ad quæſtũ,
& ut negocientur,ſed pro ſuis neceſſitatibus, ut per
Firm ubi ſupra, cum ibi allegatis, & tenet gl.quam
ibi ſequuntur Doct.in d.c.quamquam,in ver.negocian
230 *di,ext.de cenſ.† Sicut etiam hoc caſu laici non tenen-*
tur ſoluere gabellam pro reb.quas portant ad propriũ
uſum,l.uniuerſi,& ibi Doct.C. de vect. & commiſ l.ſi
publicanus, §.1.& ibi not.ff.de pu.& uect.& tenet Io.
de Imo.conſ.184.uiſa locatione,ubi tenet,quod p̱ reb.
quæ conducuntur pro uſu ſuo proprio,& familiæ,non
ſoluitur gabella, nec etiam quando pro defenſione Ci-
uitatis,ut ibi per eum,quia non mercimonij cauſa con-
ducuntur,& tenet Pet.de Anch.conſ.264. Incipiente
præmittendum eſt,quod iſta pedagia,& Car.conſ.12,
231 *cum concor.in d.locis.† Et ex prædictis dicebat Saly.*
in d.l.uniuerſi,Quod iudices,ſeu officiales,nihil ſolue-
re dẽnt pro libris,quos portãt ſecum. Idem in ſcolarib.
quia exercendi cauſa portant,non negociandi,ad quod
facit auten.habita,& ibi ſcrib.C.ne filius pro pa. Simi
liter etiam de frumento,quod portatur extra ciuitatẽ
cauſa ſeminandi,nihil debet ſolui pro gabella, ut per
Saly.in d l.uniuerſi,quia non cauſa negociandi,ſed ſui
232 *uſus portatur. † & ſi ſit dubium inter portantem res*
ipſas,& gabellotum.ſeu publicanum, ſi res conducat
cauſa ſui uſus,uel cauſa negociationis,uel utrum ſit cle
ricus,uel laicus ille qui res portat. hoc caſu ſtatur iu-
ramento clerici,et eius nuntij,quod conducat cauſa ſui
uſus,et hoc uerum,niſi qualitas rerum, et perſonarum
aliud ſuaderet,uel niſi cõtraria p̱batio eſſet in prõptu,
ſecundum gl.et Doct.in clem.fin.de cenſi. et tangit Io.
And.in d.c.quamquam de cenſ.in 6.et Bal.in l.3.C.de
nau.fœno.Et quo ad dubium clericatus, dicit Card. in
d.clem.

d.clem.fi.in quarta quæſ.ſufficit ſi portans illas res in-
cedat in habitu,& tonſura, vt credatur illum eſſe cle-
ricum,& prædicta etiam tenet Firm. in d. tract. in 7.
parte prin.colum.4.in prin.verſ.ſtatur autem,& Pet.
de Anch.& Phil.Fran.in d.c.quamquam,& Bar.in l.
licitatio,§.mercatores,ff.de pub. & vect. cum concor.
233 † An autem teneantur clerici ad gabellam impoſitam
ſuper carne,vel vino vendendo per laicos, ex quo ipſi
clerici carius emunt, vide Aſtes. in ſum. lib.6.tit.30.
art.4.col.pen.cum ſeq.verſ.eſto ꝙ vna Ciuitas,& Sil-
ueſt.in ſum.in verbo immunitas,el 1.col.fi.vbi viden
tur concludere, ꝙ non tenentur niſi eſſet impoſita ga-
bella propter communem vtilitatẽ clericorum,& lai-
corum, vide in dictis locis,quia cũ diſtinctione loquun
234 tur,& Firm.vbi ſupra † Vigeſimum tertium priuile-
gium clericorum eſt,quia clerici non tenentur de per-
ſona ire ad bellum,vt per Abb.in c. peruenit de imm.
235 eccl.& c.ſi quis.36.diſtin. & ibi Præp. † Vigeſimum
quartum priuilegium eſt, quia clerici non tenẽtur in
eorum domibus hoſpitari, nec in domibus eccleſiarum
ſecundum Odof.& Bal.in l.1.tertio notab.C.de epiſ.&
cler.qui ex hoc infert, quod quando birroarij vadunt
per comitatum,non poſſunt inuitis clericis in eorum do
mib. hoſpitari,pro hoc etiam eſt.c.regni, quod incipit
Item ſtatuimus ꝙ domos,nu.94.ſub rub.ꝙ domus præ-
latorum,&c.vbi probatur,quod domus prælatorũ,vel
clericorum,& aliarum eccleſiaſticarum perſonarum,
non poſſunt capi cauſa hoſpitandi ab officialibus, vel
alijs perſonis eis inuitis,nec ibi poſſunt criminalia iu-
dicia exerceri,nec poſſunt accipi lecti,vel aliæ res ip-
ſorũ eis inuitis,ad prædicta faciunt quæ habentur per
Abb.& alios in c.cum eccleſia,de imm.eccl. & Dec
in c.de monachis,col.2.de præb.cum concor.ibi,vbi vi
de.Prædicta intellige,niſi magna, & iuxta neceſſitas
im uineret,vt ibi per Abb. Item ab hoſpitalitate pia
clerici nõ ſunt immunes,ſed tantum ab oneroſa,ut per
Bal.in d.l.1.C.de epiſ.& cler.ad prædicta etiam vide
236 Par.in tract.ſind.in ver.clericus,§.apparitor in fi.† Vi
geſimum quintum priuilegium eſt,quia clericus habet
beneficium vt non teneatur niſi quantum facere po-
teſt,deducto ne egeat,ſed tenetur ſub iuratoria cautio-
ne promittere de ſoluendo,ſi ad pinguiorem fortunam
peruenerit,c.Odoardus,& ibi Doct.de ſolut. ſicut etiã
dicimus in milite armatæ militiæ,l.miles,& ibi Doct.
ff.de re iud.& in conſt.regni,ſiquis clericus,& ibi Mat
thę.de Affl.col.2.in 6.not.vbi etiã dicit ꝙ contra cle-
ricũ non põt fieri executio,niſi deductis eius alimentis.
Et dicit Imo.in d.c.Odoardus quem ſequitur Matt.vbi
ſupra,quod cautus debet eſſe clericus,quando conueni-
tur actione perſonali, vt non dicat quòd cedit bonis,
quia tunc nihil ei eſſet relinquendum,niſi dimiſſis eius
veſtimentis congruentibus, ſed opponat beneficium,
dicit Iaſ.in §.item ſi de dote,Inſt.de actio.& vide quę
d.c. Odoardus,ſcilicet ne conueniatur niſi inquantum
facere põt,deducto ne egeat,ad prædicta,vide etiam q̃
dicam infra in ſequenti priuilegio,ex cuius dictis pote
237 ris limitare. † Et prædicta ſunt adeo vera,ꝙ licet quis
ceſſioni bonorum poſſit cum iuramento renuntiare ſe-
cundũ magis ueram,& communem opi.vt per Ale.in
l.alia,§.eleganter,col.4.ff.ſol.mat.& Rota in anti.dec.
567.Incipiente vtrum,in rub.de ceſſ.bonor. & tangit
Iaſ.in §.fin.circa finem,Inſtit.de actio. & Felyn. in c.
ex reſcripto,col.4.de iure iur.cum limitatio. vt ibi per
eum.Tamen clericus non poteſt renuntiare beneficio,
d.c.Odoardus,ne conueniatur vltra quam facere põt,
quia tale priuilegium eſt inductum in fauorem perſo-
næ clerici,& priuilegij, ac ordinis clericalis,& ob eius
reuerentiam,& ideo ei renuntiare non poteſt,etiam cũ
iuramento.arg.c.ſi diligenti de foro cõp.ita tenet Ant.
de Butr.licet ſub dubio forte,in conſil.41.Incipente ſa
pienter ſatis.puto,pro hoc quia quãdo eſt inductum ob
reuerentiam perſonæ alicuius non poteſt renuntiari,et
cum iuramento,l.alia,§.elegãter,& ibi Alex.& Doc.
ff.ſol.matr.& Rot. in d.deciſ.567. Incipiente virum
in antiq.dec.& in alijs dec.Rotę recollectis per d. Ber-
nar.de Biſquinetto in rub.de iure iur.concl.1.Incipien
te vtrum,car.109.in libro meo,& Vinc.Herc.in l.ſunt
qui,colum.3.num.5.ff.de re.iud.& ſupradictam opin.
ꝙ clericus non poteſt dicto priuilegio renuntiare, vl-
tra prædicta,tenet Hoſt.& Io.And.in d.c.Odoardus,
in fi.& Matth.de Affl in d.conſt.ſi quis clericus,col.2.
in 6.not.& Matth ſing.61.in fi.Incipiente nota ꝙ cle-
rici,ſicut etiam dicimus in milite,qui non poteſt taci-
te nec expreſſe renuntiare priuilegio, vt non teneatur
vltra quam facere poteſt,ut tenet Alex.in d.§.elegan-
ter,col.pen.& fi.quia eſt conceſſum fauore perſonæ,nõ
autem ratione contractus,vt ibi per eũ,& clericus qui
dicitur miles cęleſtis militiæ,ut in c.2.de pęn.in 6.gau
det dicto priuilegio militis armatæ militiæ, ut per gl.
& Doct.in d.l.miles,& in d.c.Odoardus.Et ſunt mul-
tæ aliæ perſonæ quibus etiam competit hoc beneficiũ,
ne exigantur vltra quam facere poſſint,de quib. in l.
ſunt qui cum legib.ſeq.& ibi Doct.ff.de re iud.& Doc.
in l.miles,eo.tit.& in §.ſunt præterea verſ.ſed & ſi qs,
238 et ibi Doct.Inſt.de act.† Et iſta verba ne conueniatur
vel exigatur vltra quam facere poteſt,importãt,ꝙ ipſi
conuento debeat tantum manere ne egeat, et ut poſſit
viuere,et ſic ſufficiat ſibi pro alimentis,l.in condemna
tione,ff.de reg.iur.et Mat.de Affl. in d conſt.ſi quis
clericus,col.2.in 6 not.et Docto. vbi etiam Hercul. in
in d.l.ſunt qui in prin et in d.l.miles,col.2.ff. de re iud.
Et in dictis locis etiam habetur, An hoc caſu debeat
haberi reſpectus ad neceſſitatem, an uero ad dignita-
tem,de quo etiam per Iaſon.in d.§.item ſi dote, Inſtit.
de actio.Et ſimiliter in d.l.ſunt qui, tangunt Doct.an
debeat deduci es alienum, de quo etiam in l.maritus
facere,ff.ſol.matr.Et quid ſi negat debitum, an perdat
hoc priuilegium,per Doct.in d.c.Odoardus de ſol.et in
d.l.miles,et in d.l.ſunt qui,ff.de re iud.ubi Vicen.Her-
cula.et Iaſon.in §.item,ſi dote,et §.fina.Inſtitu.de act.
Et an hoc beneficium tranſeat ad fideiuſſorem, vel ad
hæredem, vide tex.in l.ſi fideiuſſor,et ibi Doctor. ff. de
re iud.et in l.maritum, cum ſequen. quæ incipit quia
tale,ff.ſol.matr.Et an iſta exceptio. ne exigatur vltra
quã facere põt,ſit dilatoria,vel peremptoria,et quan-
do poſſit opponi,uide gl.Bar.Paul.de Caſt.Vinc.Herc.
col.6.

col.6.cum ſeq.& alios in d.l.ſuut qui,& iu l.neſennins.
239 §.inſolidum.ff.de re.iud. † Vigeſimũ ſextũ priuilegiũ
eſt quia Clericus pro debito ciuili,nõ põt capi, nec car
cerari,c.ſi Clericos a contrario ſenſu,de ſen.exc.in 6.et
ibi Io.And.Gem.& Phil.Fran.Iun in c. vt famæ , de
ſen.exc.Io. And.in c.nullus,de pig.Car.in cle.1. de off.
ord.Phi.de Peruſio in c.dilectus,de app.Hip.ĩ ſua pra.
cri.§ attigam,col.pen.nu.70.& Lapus alleg.98.Inci-
piente quæritur nõ leuiter in rubr.de foro comp.col. 1.
cir.fi.verſ.nec obſtat,vbi plus dicit , ꝙ iudex eccleſia-
ſticus iu cauſa pecuniaria de qua cognouit,non poſſet
inuitum detinere Clericũ , ẽt coniugatum incedentem
in habitu,& tonſura,ſine metu excõicationis,ad præ-
dicta facit tex.in c.lator de pig.& regula,c.nuper, &
c.vt famæ;de ſen.excom.& Fir. iu ſuo reper. in verbo,
Clericus conuenitur.col.1.verſ.clericus pro debito,Ho
ſtien.in c.1.de depo.& ibi Abb.col.2.vbi dicit,quod ſi
clericus eſt impotens ad ſatisfaciendum,non debet car
cerari nec excõicari , nec poteſt compelli ad cedenuũ
bonis,ex quo non tenetur vltra quam facere poteſt.d.
240 c.Odoardus de ſolu.† Sed ſi eſt ſuſpectus de fuga poteſt
retineri,ne aufugiat,vt ibi per Abb.Immo debitor ſu
ſpectus de fuga poteſt cacerari, vt faciat tutum credi-
torem, licet dies ſolutionis nondum venerit , vt dicit
Abb.in d.c.lator,in fi.de pig.de qua materia An, &
quando licet capere debitorem ſuſpectum de fuga,etiã
ſi ſit perſona eccleſiaſtica, vide Abb. poſt antiquos,
& ibi per alios in c.cum non ab homine de iud.Par.in
tract.ſind.in verbo,captura,Iaſ.iu l.2.col. penul. ff.de
iur.o.iud.& Iaſ.Inſt.de act.in priu.col.15.verſ. an au
tem iudex laicus,& de materia latè ibi per Iaſ.& per
eundem Iaſ.in l.vnum,col.2.& 3.ff.ſi cer. pet. & in l.
ab arbitrio.ff.qui ſatiſd.cog.& Alex.in l.2.col.2.& iu
l.diuortio,col.3.ff.ſolu.matr.& latiſſime per Iaſ. Inſt.
de act.in prin.col.12.cum pluribus ſeq. vbi ad ſaturi-
241 tatem.† Et prædicta procedunt etiam in clericis in mi-
noribus conſtitutis,quia non poſſunt capi pro debito ci
uili,etiam ex contractu,vel quaſi, vt tenet Matthes.
ſing.60.Incipiente,nota quod Clerici,quia ex quo tex.
in d.c.ſi Clericos generaliter loquitur locum habet ſiue
Clerici ſint conſtituti iu ſacris,ſiue non, vt dicit Phil.
Fran in d.c.ſi Clericos,in primo notab.ſed in modo de-
tinendi eſt inter eos differentia ſecundum Ioan. And.
242 & Phil.Fran.ibi,& not.45.diſtin.c.cum beatus.† Sed
dici poteſt,quod non ſit ſpeciale in Clerico , vt pro de-
bito ciuili nõ poſſit carcerari,quia regulariter pro de-
bito ciuili non poteſt quis de perſona capi,niſi lata ſen
tentia,& facta excuſſione bonorum,& ſi non habet bo
na,capitur de perſona l.a diuo pio,§.ſi ſuper rebus, ff.
de re iud pro hoc eſt gl.trita.in l.§.tutores , ff.de ſuſpe.
tuto.quam ſequuntur ibi Bar.& Bal.in l.qui. bon. ced.
poſſ.& Bar.& Ang.in l.nemo carcerem,C.de exa.tri-
bu.lib.11.Par.iu tract.ſind.iu verbo,captura,iu prin.
Old.conſ.54.Incipiente an fugiens.Io.Fab.in §.ſi.circa
prin.Inſt.de act.& in deciſ.capp.Tolo.quæſtione 422.
in addit.Abb.& Fely. iu c. quod ad conſultationem ,
col.7.verſ.non deuenitur ad capturam de re iud. cum
concor.ibi,Abb.iu c.Odoardus in not.de ſol.ſed dicas,
ꝙ eſt ſpeciale iu Clerico, vt etiam facta excuſſione bo-
norum non poſſit carcerari pro debito ciuili , quia hẽt
beneficium,d.c.Odoardus,de ſolu. quod non competit
laicis,quia eſt conceſſum propter reuerentiam perſonę,
& ordinis Clericalis,ut ſup.in præcedenti priuilegio di
ctum eſt. Add. Ad prædicta vide etiam Nic. Boer.de-
243 ciſ.349.nu.10.† Vbi tenet,ꝙ Clericus poteſt detineri
carceratus,& poteſt fieri commutatio pęnæ pecunia-
riæ in corporalem,ut ibi per eum allegat Abb.iu c.finẽ
litibus,col.2.in vltimo not.de dolo,& contu.ſed tu vi-
de Abb.iu c.Odoardus, col.1. in prima oppoſ. de ſolu.
244 vbi ponit veram diſtinctionem ibi vide.Sed quid † ſi
clericus eſſet obligatus cum iuramento pro aliquo de-
bito ciuili infra certum terminum , & elapſo termino
eo non ſoluente fuit accuſata pęna contra eum,an poſ-
ſit carcerari Mat.de Affl.in cõſl.regni ſiquis Clericus,
col.2.in 6.not.in fi.in terminis ponit iſtam quæſtionẽ,
& tenet ꝙ ſic,propter iuramentum in obligatione ap-
poſitum,quia non ſoluendo, & implendo quod ꝓmiſit
incurrit periurium.c.querelam, de iureiur.& periuriũ
eſt graue peccatum.c.hoc uidetur 23.q.5. & periuriũ
eſt maius adulterio,& homicidio, ſecundum Card. in
clem.1.de iureiur.& clem.1.§.porro,de bar.& ubi eſt
graue delictum Clericus poteſt carcerari.c. ſi clericos,
& ibi Doct.de ſen.exc.in 6.& Car.in d.cle.1.§. porro,
ubi dicit,ꝙ pro quolibet crimine põt carcerari. Confir-
mantur prædicta ex his q̃ dicit Inn.Hoſt. & Io.And.
in c ex reſcripto,in fi.de iureiur. & Arch.in c. vt pri-
245 dẽ,25.q.8 † Vbi dicũt,qd ſi Clericus ꝓmiſit obſtagiũ,
hoc eſt de certo loco nõ receſſurũ,iuxta terminos illius.
c.talis Clericus inuitus detinetur in compedib.vel car
cere,ut nõ poſſit fugere,detinẽs incurrit excõicationẽ,
ſed ſi Clericus ne dicatur fractor fidei , parens pudori
ſuo,ibi ſponte manet,ceſſat excommunicatio,& etiam
246 licet aliàs ſit dubium,an quis poſſit ſe obligare ad car
ceres , quia uidetur contra bonos mores , de quo per
Fely.in c.ex reſcripto,col.4.in fine,de iureiur.& Bart.
Alex.in l.aliàs,§.eleganter,ff.ſolu.matr. & eſſet ſpe-
cies ſeruitutis,vt in dictis locis,& aliquid per Bal. in
l.1.col.4.C.quib.bon.ced.po.quia ſequeretur,quod caro
liberi hominis eſſet in obligatione, quod eſſe nõ dẽt qa
caro & coriũ liberi hoĩs non poſſunt eſſe in obligatione,
nec in cõmertio,ff.de ver.obl.inter ſtipulantẽ,§.ſacrã,
& Bal.vbi ſup.tamẽ ſi in inſtrumẽtis debitis eſt appoſi
tum iuramentum,iudices capiunt eos, & idem in cle-
rico,quia ſi iurauit non deſcedere,compellitur ibi con-
tinue morari,vt dicit Lu.de Pen.in l generali , colu.2.
verſus fi.C.de cu lib.10.& ſic ratione iuramenti dete-
netur,licet aliàs ſi non eſſet iuramentum non poſſet de-
tineri,ut ſup.Item pro hoc facis quia iuramentum hẽt
executionem paratam,ſicut ſnĩa,ut tenet Bart. in l.2.
ad finem,ff.de iureiur.& ibi late Iaſ. col.2. cum ſequ.
vbi etiam ponit multas limitationes,& idem Iaſ.in §.
item ſi quis,col.17.cum ſeq.Inſt.de act.cum concor.in
247 dictis locis.Similiter obligatio penes acta habet exe-
cutionem paratam,ſicut ſententia,gl.in auth. genera-
liter,C.de Epiſ.& Cler.Pau.de Caſ.Ale.& aly, in l.cũ
pro quo. ff.de in ius vocan.And Barb.& Doct. maxi-

me

*me Moder.& Fel.ibi in c.ſi quando,col.pen.de off.de-
leg.Bar.in l.in ſtipulatione,aliàs eſt,l.1.col.2.ff.de ind.
ſol.Lu.de Pen.in l.2.C.de iure fiſci,lib.10.Mat.de Affl.
deciſ.387.Incipiente ſi vno,in pri.& dec.30.Incipien
te ſuit dubitatum,col.1.& 2.vbi dicit ꝙ obligatio pe-
nes acta Curiæ habet executionem paratam ſiue in ea
ſit appoſitum iuramentum,ſiue non. Pro iſta parte etiam
adducitur Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ qui incipit.itẽ
ſiqui debitores,per quem diſponitur, ꝙ obligatus per
inſtrumentum publicum cum iuramento, ſeu pena, ſi
citatus ſuper pſentatione inſtrumẽti in vltimo perem-
ptorio non comparet cum ſacco paratus ſatisfacere,
248 carceratur.Sed† contra prędicta adducitur,ꝙ clericus
obligatus pro debito ciuili nõ poſſit cacerari,ut probat
tex.in c.ex reſcripto inducendo hoc modo,nam illi mo
nachi qui fuerunt dati in obſtagiũ pro ſumma debita,
& etiam Abbas iurauerunt, & licet dicat ibi tex. ꝙ
compelluntur ſeruare quod iurauerunt, non tamen co-
guntur per carcerationem,ſed ſi non ſeruant quod pro-
miſerũt,interdicitur eis ingreſſus eccleſiæ, & ſi potuiſ-
ſent carceri,Pontifex hoc dixiſſet, prout dixit in c. 1.
de depoſ.ſed ad iſtam inductionem reſpondetur.ꝙ iura-
mentum eos obligat ad ſtandum in obſtagio,ꝙ patet,
quia Papa ibi mandat compelli ad obſeruandum quod
promiſerunt,& ſic ad ſtandum in obſtagio,& arreſto,
& ſic ratione iuramenti de perſona detinentur.Itẽ con
tra prædicta adducitur,quia clericus pro debito ciuili
non poteſt carcerari,ẽt ſi ſit obligatus,vt tenuit Ioann.
And.in d.c.ſi clericos,col.2.& ibi Phi.Fran.col.1.ver.
Item not.de ſent.exc.in 6.& Nic.Milus in ſuo reper.
in ver,clericus,col.2.ver.clericus ſi pro debito, rõ qa
clericus non tenetur niſi inquantum facere põt, dedu-
cto ne egeat.d.c.Odoardus de ſol. & huic priuilegio nõ
poteſt renuntiare,etiam cum iuramento,tacite nec ex-
preſſe cũ ſit inductũ ob reuerẽtiam perſonæ,& ordinis
clericalis,vt dictum eſt,& ſi poſſet hoc caſu carcerari,
ſequeretur ꝙ ppetuo detineretur donec ſolueret,& ſic
teneretur vltra q̃ facere poſſet, ſed reſpondere poteſt,
ꝙ prædicta non loquuntur quando eſſet obligatus cum
iuramento,& iſtud vltimum non obſtat,quia licet poſ
ſit carcerari.poteſt tamen opponere beneficium,d. ca.
Odoardus,tũc liberabitur,& fiet executio in bonis de-
249 ducto ne egeat.† Tertio,Contra prædicta adducitur,q
tunc demum carceraretur quando criminaliter cleri-
cus accuſaretur de periurio,ſecus quando ciuiliter de-
bitum peteretur,vt probat gl.in d.c.querelam, & ibi
Doct.de iureiur.ſed reſponderi poteſt, ꝙ cum ſit obli-
gatus cum iuramento,accuſando pęnam nõ agit ciuili-
ter ſed criminaliter,quia incurſum eſt periurium, licet
cautius eſſet,ſi in accuſatione pęnæ diceretur, quod ac
cuſat pęnã ciuiliter & criminaliter,put ſeruatur quan
do accuſatur inſtrumentum ſecundũ formã Ritus Ma-
250 gnę Curię.† Aduerte tamẽ quod quãdo accuſaretur cri
minaliter de periurio,quia non ſoluit in tpe,excuſatur
ſi pp neceſſitatem,& paupertatem non ſoluit, ut pro-
bat tex.in d.c querelam,de iureiur cum iuribus ibi al-
legatis per Inno.& ibi etiam hoc tenet Bal. in fi. Qui
enim in termino non ſoluit,non præſumitur periurus,
niſi primo inquiratur an voluntarie non ſoluerit, an
vero neceſſitate coactus,ut dicit Bal in d. c. querelam
in not.& ibi Abb.& Fely.in 1 col.faciunt quæ bal e
tur in l.2.& ibi Doct maxime,§.1.& 2.ff. ſi quis cau-
tio,& in l.fi.& ibi Alex.& aly.ff.qui ſatiſd.cogan.
251 † Quarto contra prædicta adducitur,quia fruſtra cleri
cus caceratur,ex quo carcer nõ ſoluit debitum.ſed bur
ſa,ut dicit Bal.in c.dilectis,col.2.de app.ſed reſponde-
ri poteſt quod non fruſtra,quia cũ eſt carceratus habet
maiorem curam ſoluendi debitum,q̃ quando ſtat in li-
bertate,vt experientia docet,quæ eſt rerum,magiſtra.
c quã decet de electio,in 6.quia dici ſolet, quod carcer
facit prouentum, quo dicto maxime vtuntur fiſcales.
252 † Quinto reſponderi poteſt ad allegata ſupra pro opin.
Matth.& primo non obſtat,quod iuramentum,& obli
gatio pęnes acta habens executionem ſicut ſñia, quia
fateor,ſed ſententia non mittitur executioni incipien-
do primo a captura perſonę, quia ſi habet bona nõ car
ceratur.ſed ſeruatur forma,l.a diuo pio,ff.de re iud.vt
primo capiantur mobilia.ſecundo ſtabilia, tertio deue
nitur ad nomina debitorum,vltimo ſi non habet bona
deuenitur ad capturã perſonæ,ut ibi in tex.& p Doct.
ibi,& gl.in l.3.§.tutores,ff.de ſuſp.tuto & ibi per Bar.
& per Abb.in c.2.in 2.not.de pig.& glo.in rubr.ff.de
excu.bon.Phil.Fran.in d.c.ſi clericos,col.1.in 2.not.et
Paris in tract.ſind.in uerbo captura.Nec obſtat Ritus
Magnæ Curiæ Vicariæ ſupra allegatus,quia ille Ritus
non habet locũ inter clericos,nec in foro eccleſiaſtico,
ita in ſpecie tenet Mat.de Affl.in conſt. regni, ſiquis
in poſterum,col.5.in 7.q.Et Bal.in l.cunctos, populos,
col.6 ver.ſed hic etiam,C.Sum.Trin.bene faciunt quę
habentur per comp.Ioan.And. & Ant. de Butr.in
rubr.de conſue.dicentes,quod coram iudice eccleſiaſti-
co non attenditur ſtatutum ſeculare.ſed ius canonicũ,
cauſæ enim clericorũ ſecundum iura canonica, & non
ſecundum laicorum conſuetudines, & conſtitutiones
terminari debent,c.quod Clericis de foro comp. ubi ui
de Abb.col.4.in fi qui late diſputat,ſed licet ſit reſpon
ſum dictis rationibus,non tamen eſt ſublata ratio uin-
culi iuramenti, quod ſapit criminalitatem pp periu-
rium,vt dictum eſt,& ideo tenet opin.Mat.in d.conſt.
ſi quis clericus,quod Clericus obligatus cum iuramen
to,ſi cõtra eum accuſatur pœna,poteſt carcerari ppter
periurium,& confirmatur ex dictis per Bald. in con-
ſil.80.Incipiente Clericus,2.vol. vbi dicit,quod Cleri-
cus non poteſt ſe obligare ad perſonalem diſtrictionẽ
iudicis ſecularis,ſed per Epiſcopum poſſet perſonaliter
diſtringi,ſi coram eo hoc eſſet actum, ut ibi per eum,
quod tamen intellige vt detineatur in Curia eccleſiaſti
ca,non autem in Curia ſeculari, nec debet detineri in
clauſo carcere,nec in compedib.pp metum ex cõis ut te
net Io.And.in d.c.ex reſcripto,in fine, de iureiuran.
& ibi per alios,& tenet Io.Fa.in §.fin. col.2. in prin.
Inſtit.de actio.Et dicit Arch.in d.c.ſi clericos de ſen.
excom.in 6.quod in notorio dũ tamen obedire parato,
non hẽt locũ diſpoſitio illius capituli,& ſequitur Cald.
conſ.3.Incipiente appellatur in tit. de appellat.& ſub-
dit ibi litera licet nondum appareant incorrigibiles,*

vnde

vnde dicit,ibi Io. An. Caueāt ſibi prælati qui nimis ad
talia ſunt prōpti,hoc idē uult Hoſt.in c. 1. de depoſi.&
ibi ponit Io. And.ubi primo arguit clericū poſſe uincu
lis detineri,q geſſit adminiſtrationē laici,donec rōnem
reddat,& poſtea ſubdit,ꝙ hoc nō auderet facere ſine li
cētia Papæ,vt ibi factū fuit,nec q̄diu paratus eſt cleri
cus obedire,& refert,& ſequitur Cal.ubi ſupra,& vi
de Cor.conſ.vltimo 4 vol. Prædicta intellige,niſi cleri
253 cus eſſet ſuſpectus de fuga, vt infra. † Et ex prædictis
in præſenti priuilegio prænarratis,ponitur cōcluſio, ꝙ
regulariter,clericus non poteſt carcerari, maximè pro
254 debito ciuili,per ſuperius allegata.† Limita primo,niſi
clericus eſſet obligatus cū iuramēto, & contra eū eſſet
255 accuſata pęna, vt ſupra dictū eſt.† Limita ſecūdo, niſi
eſſet clericus ſuſpectus de fuga , vt qa nihil poſſidet in
loco,vel eſſet alienigena,vel alio modo ſuſpectus,arg.
ff.de his,quæ infra cred.l.ait prætor.§.ſi debitorem, &
ff qui ſatiſd.cog.l.ſi fideiuſſor §.vlt.nā iſto caſu poſſet
retineri,nę aufugiat,& nō incurritur excōicatio.ut di-
cit Abb.in c.1.col.2.ver,ego non ſto de depoſi qa debi-
tor ſuſpectus de fuga, iuxt nōaū diei ſolutiōis ueneris,
poteſt carcerari,vt faciat creditorē ſecurū,ut tenet Io.
An.in c.lator,& ibi Abb.de pig. Debet tamē ante ōia
ſumariè cognoſci de ſuſpitione,vt dicit Io. And. in d.c.
lator.& Iaſ.Inſtit.de act.in prin.col. 14.cū ibi allega-
tis.Et de debitore ſuſpecto , uide quæ allegaui ſupra in
hoc priuilegio,& Alex.conſ.121.col.1.& 2.4 vol.&
Pet.Phil.Cor.conſ.136.Incipiente viſis,col.2.4.vol.
& Soc.conſ.113.Incipiente quoniā 1.vol.& Franc.de
256 Are.cōſ 95.¶ † Limita tertio nō pcedere,ſi illud debi
tū ciuile deſcēderet à crimine,& delicto,uel quaſi pu-
ta qa cōtrectauit depoſitū,qa tūc clericus pōt carcera-
ri,ut in c.1.& ibi d. Ant.de depoſi.Gem.in d.c.ſi cleri-
cos,col.1.in tertia opp.de ſen.excō.in 6.& ibi Phi.Fr.
col.1.in tertio nota Nic milut in ſuo reptorio,in uerbo
clericus,col.2.uer.clericus,ſi pro debito,et Firm.in ſuo
repertorio, in uerbo clericus conuenitur,col.1.ver.23.
Incipit clericus pro debito,& Hyp.in ſua prac.crim.§.
attingā,col.ſi.in prin.nu.70. Limita quarto,niſi cleri-
cus doloſè feciſſet,ut nō eſſet ſoluēdo, qa tūc non gaude
ret tali beneficio,quia dolus ipſius argueretur,vt dicūt
Gem.& Phil Fran d.c.ſi clericos,col.1.& Nic.Milut,
in d.uerbo clericus,col.2.proximè allegato, & quæ di-
cit Io.Fab.in d.§.ſi.col.1.Inſt.de act.talis.n clericus pp
257 eius dolū non haberet beneficiū,d.c.Odoardus.† Limi-
ta quinto dictā concluſionē,niſi eſſet conſuetudo legiti
mè præſcripta per decenniū,vt clericus poſſet carcera-
ri,ut tenet Nic.Milus,in d reper.in verbo clericus,al-
258 legat ita tenere Matth ī d.c. Odoardus.† Limita ſexto,
niſi clericus voluntariè manet in carceribus,parēs pu
dori ſuo,ne dicatur fractor ſuæ promiſſionis,per ea,quę
dicit Io. And.in d.c.ex reſcripto , in fine de iure iurā.
259 † Limita ſeptimo,niſi clericus conueniatur ex delicto,
quia poteſt capi. & detineri in vinculis,c.dilectis , &
ibi Decius ,& alij de app.& d.c.ſi clericos de ſen.excō.
in 6.Imò tali caſu pōt ēt torqueri,ut dicit Dec.in d.c.di
lectis.Idē ē,ſi clericus cōueniatur ex maleficio,uel qua
ſi,ut tenet Abb.in d.c.Odoardus de ſol.& ſentit ibi gl.
dū dicit dignū eſt.n.ut malè meriti egeſtate laborēt,he

neſaciunt dicta p Iaſ in §.ſi. in quarta fallētia Inſt.de
act.ſed hāc limitationē reſtringit d.Vic.Herc.in l.mi-
les,col.ſi.ff.de re iud. ut procedat quādo clericus conue
nitur criminaliter ex maleficio,uel quaſi,et ſic ad uin-
dictā,et pęnā applicandā fiſco.ſi.n.ciuiliter conueniretur,
tur,haberet illud priuilegiū,ne cōueniatur ultra q̄ face
re poſſit,ut ibi per eū.Et an, & quādo liceat capere cle
ricū malefactorē,et an debeat prius cōſtare de delicto,
& an debeat fideiuſſorib.relaxari,uide tex.gl. & Doc.
in d.c.clericos,de ſent.excō.in 6. & Frā. Are in c.cum
nō ab hoīe,col.3.de iud.& ibi Fel.col.2.& Deciū,col.3
260 cū concor.ibi. † Vigeſimumſeptimū priuilegiū eſt,qa
breuiariū nō eſt auferendū clerico, pro executione iu-
dicati,ſicut nec militib.arm.nec ſcholarib.libri, ſecun-
dū Bal.in rub.C.qui bo.ced.po.facit gl.in l.nepos.procu
lo in uerbo dignitate,ff de uer.ſig.& Iaſ.in §.item ſer-
uiana,col.10.Inſt.dē act.& Aug.Are.in §.ſi.col.ante-
pen.Inſt.de act.facit gl.in l.ſtipēdia, C. de exec.rei iud.
quę dicit ꝙ ſicut ſtipendia militū nō ſunt capienda pro
executione ſententiæ,ita nec ſtipēdia, & prebendæ cle
ricorū,niſi in ſubſidiū, quando alia bona non haberēt,
261 vt tenet gl. in fi.in d.l.ſtipendia. † Vigeſimumoctauū
ſpeciale priuilegiū eſt, quia licet teſtis vacillans poſſit
torqueri,l.ex libero,& ibi Doc.ff.de qō. tamen hoc fal
lit in clerico vacillante,q no torquetur, ſecundū Bal.in
l.presbyteri,in 1.col.in noua.C.de epiſ.& cler.ſequitur
Firm.in reper.in verbo teſtes interrogantur,ver.74.te
ſtis vacillans,& Hyp.in d.l.ex libero. in prin.col.1.al
legat Bar. ibi, licet talis clericus poſſit de falſo puniri,
262 vt ibi per eū. † Vigeſimūnonū ſpeciale eſt,qa licet con
tra clericū,contra quē proceditur de delicto , extarent
indicia q̄uunq; ſufficiētia ad torturā,tamē ipſe clericus
torq̄ri nō poterit,niſi aliàs ſit iſamis,ita dixit Abb an
tiquus in c.grauis de depo.& ibi ſeqtur eū Pau.de Lea
za.et Io.de Ana.in c.1.col.5.de cler procu.Abb.in c.
cum in contēplatione,de reg.iur.Fel in c.uenīēs, col.2.
de teſt.Hyp.in ſua pract.crim.§.nunc uidendū,col.11.
ver.ſcias,& §.expedita,col.7.nu.40.& in rub.de fide
iuſſ.col.58.nu.126.cū concor.in d.locis faciunt,quæ in
ſimili dixit And.de Iſer in conſt.regni ſi dāna clande-
ſtina,col 2.vbi dicit. Qđ cōtra inquiſitū debet ēt con-
ſtare de leuitate uitę, & uilitate,vt ibi per eū, facit c.
263 regni tormenta. † Trigeſimū ſpeciale eſt, qa mutilati
membris,& corpore vitiati,no poſſunt in cā criminali
teſtificari contra clericū criminaliter accuſatū,quia in
cā criminali cōtra clericū,tales teſtes requirūtur,qua-
les ad ſacerdotiū eligi debēt,ut in c.ipſi apoſtoli et ī c.
ſi q.2 q.7.& c ſi.de teſt.ſed corpore uitiati,qui habent
magnā deformitatē,repelluntur,& pmoueri nō poſſūt
c.expoſuiſti de corp.uitia.& hētur p doc.in c.1.& c.ſi.
eo.tit.ergo admitti nō dēnt,ita uoluit Abb.antiqꝰ c.
1.de exce.& ibi Fel.& d.Par.col.5.& 6.qui dicit eſſe
cōem intellectū,& ſequitur Hyp.in ſua pract.§ nūc ui
dēdum,col.11,ver.itē teneas, Qđ intelligitur de mani-
feſta macula corporali,vt dicit Par.in d.c.1.col.6. de
excep.& hoc procedit contra clericū criminaliter accu
ſatū,ſecus ſi opponeretur contra clericū in modū exce
ptionis,quia nō requiruntur huiuſmodi qualitates, ut
per Pariſ.& alios in d. c. 1. col.5. cum ſeq. de except.

264 † Trigeſimum primum ſpeciale eſt, quia quilibet pōt
eripere clericum a manibus familiæ poteſtatis ſecula-
ris, & non tenetur ad pęnam, vt per Fel.in c.1.in fi.de
off.deleg. & Guid.Pap.in q̄ō.parl. Delph.q.73.in fine,
& vide gl.in c.nō inſerenda, in fi.23.q.4. Quod intelli-
ge, niſi talis clericus de mandato ſui prælati fuiſſet a
ſeculari poteſtate captus, iuxta c.vt famæ, §.fi.de ſen.
265 exc.† Trigeſimum ſecundum ſpeciale eſt, quia licet filij
propter crimen læſæ maieſtatis cōmiſſum per patrem
puniantur, & patiantur pęnas, vt latè in l.quiſquis, &
ibi Doct.ad leg.Iul. maieſt. tamen hoc non habet locū
in filio clerico, gl.in c.ſatis peruerſum, 56.diſt.de quo
vide per Arch.d Præp. & alios in c.ſiquis. 6.q 1. &
266 Hip. in rubr. de fideiuſſ. columna 60. † Trigeſimum
tertium ſpeciale eſt, nam filius in poteſtate. ſi commit-
tat unam ex cauſis ingratitudinis contentis in §.aliud.
quoque in auten. vt cum de app.cogn. & per gl.in cap.
quintauallis de iureiur. poſſit exhæredari a patre, ta-
men ſi talis filius poſt commiſſam cauſam ingratitudi-
nis ſit effectus clericus, nō poterit exhęredari a patre,
c.non liceat, 19.q.vltima & ibi Doct.gl.in l.fi.in verbo
quaſi ingratum.C.de epiſ.& cler. & in auten. de mon.
in prin.& Hip.in rub.ff.de fideiuſſ. col.58. ſed cogita,
quia prædicta loquuntur in ingrediente monaſterium
& ſic fauore religionis, ut dicit Fel.in c.Rodulfus, co-
lum.4.de reſcrip.& nullus loquitur in clerico, niſi d.
Hip.tamen bonum eſt habere auctoritatem Hippol.
267 † Trigeſimum quartum ſpeciale eſt, quia per ordina-
tionem ad clericatum tollitur præcedens infamia, ut ꝑ
Fel.& alios, in c.cū te, col.5.extra de iud.& Hip. in d.
268 rub.ff.de fideiuſ.col.61.† Trigeſimum quintum ſpecia-
le eſt, quia ſtatuta laicorum non ligant clericos, de quo
tamen late per Doct.in c.eccleſia S.Mariæ de conſt.et
Hip.in rub.de fideiuſſ.col.59.& Alex.conſ.209.cum
ſeq.2.vol. An autem ſtatutum, ꝙ ſi clerici aliquid non
faciant teneantur eius conſanguinei. valeat, necne, vi-
de Bar.in l.1.ff.de his quæ pęn.no.& ibi Ale.in addi.
vbi etiam tangitur de ſtatuto, ꝙ coloni clericorū te-
269 neantur, vide ibi cum concor.ibi. † Trigeſimum ſextū
ſpeciale eſt, ꝙ ſi pater emit libros filio ſtudenti, & ſibi
tradidit. ſi non eſt factus Doctor ante mortem patris,
teneatur illos conferre fratrib.poſt mortē patris, tamē
ſecus eſt, in filio clerico ſtudente, ēs ſi ſolū hēt primā tō-
ſuram, qa non tenetur illos cōferre cū fratrib. ita Alb.
de Roſ.in l.ſi donatione, in vlt.col.C.de coll. Iaſ.in l.filię
licet, col.2.C.de coll.Hip.in rub. de fideiuſſ. col.62.
270 † Trigeſimum ſeptimū ſpeciale eſt, qa ſacerdos dicitur
eſſe in dignitate, & dicitur dignior quolibet principe,
c.ſolite de ma.& obe.eſt, & dignior laico.c.cū ad uer.
96.diſt.& eſt maior quacunq; dignitate laicali, ut la-
tè ꝑ Hip.in rub.ff.de fid.col.63.hodie vero pp multitu-
dinē clericorū, & eorū illiteraturā, ſunt effecti cōtēptibi-
271 les.† Et dixit Ant de Bu.licet nimis immodeſtè, in c.2.
de treg.& pa.not.ex illo tex Quòd clerici ueniunt ap-
pellatione aſinorū, ut ēt refert Iaſ.in l.generaliter, col.
fi.ff.de in ius voc.& hoc pp multitudinē, & illiteratu-
ram, Et ppea Io.Mon.& Car.in c.cum ex eo de elect.
lib.6.dicunt, ꝙ Eccl.Rom.indiget viris literatis, & nō
aſinis ferratis, de quo ēt per Fel.in c.ſi quando, col.4.
in fi.de reſcrip.& ſequitur Mat.de Affl.in præln.conſt.
q.26.in fi.& in conſt.cordi, in 1.notab.col.2.& Ioan.
Mon.in c fi.col.fi.& ibi Phil.Probus in addi.nu.14.de
verb.ſign.in 6.& in c.delictum de reg.iur. in 6. Et ex
hoc dixit Io.And.in c.fi.de ver.ſig.in 6. quem ſequi-
tur ibi Gem.in 3.col.Quod ſi eſt conceſſum priuilegiū
alicui conferendi beneficia, non intelligitur de nepotu-
272 lis aſinis deferatis.† Et ex hoc ēt dixit Fel.in c.querc-
lam, col.3.de iureiur.ꝙ illiteratus eſt magis exoſus ca
noni.q̄ homicida, & collatio facta illiterato eſt ſtatim
nulla, ut ibi per eum, qui dicit de hoc nunq̄ obliuiſcaris
Et ideo ſumma ope.niti debent, qui deſiderant ad ſacer
dotium promoueri ſcientiā addiſcere, ne defectu ſcien-
tiæ repellantur, ut in c.niſi cū pridē.§.pro defectu de
renun. nec dēnt uiliſſimis, & miſerijs dedicare, quia ſa
cerdotes dicuntur patres regū, & principū, vt in c.quis
dubitet.96.diſtin.Et propterea Fel.in rub.de maio.&
obed.col.4.inuehitur contra illos miſeros ſacerdotes, q
hodie faciunt ſe familiares cappellanos & caſtaldos.
Et quod deterius eſt, plerumq; lenones potentum lai-
corum, æſtimat eſſe ſibi ad unum gradum gloriæ, impé
rare & conculcare in uiliſſimis obſequijs, illos quib us
data eſt poteſtas ligandi & ſoluendi, quaſi hūtes cla-
uigerum in famulū, ac uile mancipium, & habetur ēt
in tra.Io.de Terra Rubea contra rebelles, in 3.tract.in
5.art.col.10.in addit.Et ad prædicta nō incongruè ad-
ducuntur quæ dicit Io.And.in c.graue, col.1. de præb.
ubi dicit, Quod cum quidam canonici non poſſent con-
cordare de canonicis creandis, cōuenerunt in hoc, ut q-
libet canonicus crearet unū nepotē, uel conſanguineū,
dummodo nobilem, & tales erant perſecutores eccleſię
& indigni, unde quidam Romanus illius eccleſiæ ca-
nonicus nominauit aſinū canoniæ, dicens illum alijs
præferendū qa ſemper ꝓuocauerat utilitatē eccleſię,
& abſtinuerat a damno, quod alij non fecerant, & re-
fert ēt Io.And.ubi ſup.B.Bernardū dicere, Quod in-
terdum ep̄s cōmittit nepotulo duo millia animarū, cui
non cōmitteret duo pira. Et tenet Hoſ.in ſum. extra de
Symo, §.qualiter, col.6.in fi. Et ideo concludit Io.And.
ubi ſup.quòd tales q ꝓficiuntur eccleſiis, dēnt habere
ſcientiā, prudentiā, & experiētiā, tā ſpiritualiū, q̄ tpa-
273 lium.39.diſt.c.Petrus.† Trigeſimum octauū ſpeciale
eſt, ꝙ clericis non dēt ſolemnis pn̄ia imponi. 50.diſt.c.
confirmandum, & 28.diſt.c.presbyter, ubi glo.fin.
274 Trigeſimum nonum ſpeciale eſt, quia licet de iure ci-
uili extraneus nō teneatur extraneo oppreſſo auxiliū
ꝑſtare, ita ꝙ nō ꝑſtando veniat puniendus ſecūdū Bal.
in l.quicunq; C.de ſer. fug.& Mat.de Affl. in conſt.
reg.quicūq; mulierē, in rub.tamē qlibet dēt ſuccurrere
ad adiuuandum clericū, q violentiā patitur, ſaltē cla-
mando, c.quantæ, & ibi gl.de ſen.exc.quod hodie nō ſo
lū ꝓcedit in clericis ui oppreſſis. ſed ēt in laicis, quia et
laicis ui oppreſſis eſt auxiliandum, ſaltē clamādo pro
repellēda iniuria, ut dicunt And.de Iſer.& Mat.de
Affl.in d.conſt.qcunq.mulierē.in fi. qa delinquētib.fa
uere uidetur, q cū pōt manifeſto facinori deſinit obuia-
re, d.c.quātæ cum concor.ibi per gl. de ſen. excommu-
nic.quia ſecundum Theologos, Chriſtianus debet Chri
ſtiano quantūcunque peccatori auxilium exhibere, qa

datum

datũ eſt p̄ceptum diuinum, diliges proximum tuũ ſicut
te ipſum, de quo latius per B.Th.in 3.ſen.diſt.36. art.
6.& per Mat.de Affl.in rub.conſt.quicunque mulie-
275 rem, & per Fely.& alios in c.1.de off.deleg.† Quadra-
geſimum ſpeciale eſt, ꝙ Clerici litigantes de bonis ec-
cleſiæ, debent prius audiri, & prius eorum cauſæ expe
diri, vt in conſt.regni iuſti cultores, & ibi Mat. maxi-
me in 2.col.& ibi ẽt ponit quid pro reb.proprijs ipſorũ
Clericorum, & tenet ꝙ non gaudent hoc priuilegio vt
276 ibi per eum.† Quadrageſimum primum ſpeciale eſt, ꝙ
Clerici pro reb.eccleſiæ habent priuilegium eligendi
forum, vt latè per And.& Mat.de Affl.in conſt.regni
ſtatuimus, la 2.col.4.iſtud tamẽ priuilegiũ clerici hñt,
ſolum pro contractib.concernentib.res eccleſiæ, nõ aũt
pro bonis proprijs ipſorum Clericorũ, vt tenet And.de
Iſer.& Mat.de Affl.in d.conſt.ſtatuimus, la 2.col.6.
verſ.4.quæro, & in conſt.iuſti cultores, col.2.& vide
Ritum Mag.Cur.Vic.num.135.in ordine meo, qui in-
277 cipititem Clerici de reb.† Quadrageſimum ſecundum
ſpeciale eſt, ꝙ clerici non poſſunt torqueri per laicũ, ſed
per clericum, vt tenet gl.in c.fi.35.diſt.& ibi hoc tenet
d.Præp.qui dicit eſſe bene notandum, pp officiales qui
quandoq; torquent clericos per laicos, ſed male faciũt,
quin excõicationẽ incurrũt, ut voluit gl.45.diſt.in ſu.
& Præp.ubi ſup.de qua materia habetur in c.vt famę
de ſen.exc.& 24.q.5.c.1.Intellige p̄dicta, niſi neceſſitas
aliud ſuadeat, vel conſuetudo pmittat, ut dicit d.Præp.
in d c fi.35.diſt.Et ibi etiam ponit, an & quãdo Cleri-
ci poſſint ſubijci corporali ſupplicio. Nunquid aũt cle-
ricus habeat priuilegium in ſuis bonis proprijs vt non
currat præſcriptio niſi quadraginta annorum ſicut in
bonis eccleſiæ, iuxta autenticã quas actiones. C.de ſa-
croſ.eccl.Syl.ibi & Iaſ.in fi.tenent ꝙ clericus non gau
deat tali priuilegio in reb.proprijs, ut ibi per eos. Et ge
278 neraliter† de priuilegijs clericorum, & eccleſiarum, ui
de multa p Inn.Io.And.& alios i c.noueris de ſen.exc.
Io.And.Gem.& Phil.Fran.in c.1.§.in cæteris, de cle.
cõiu.in 6.per Car.in clem.1.col.5.de vi.& hon.cle.per
Syl.in ſum.in ver.clericus, el.1.in 5.q.& in ver.immu
nitas, el.1.per Imo.in cle.fi.de imm.eccl.Fir.in rep.in
279 ver.clericorum priuilegia cũ conc.† Et q̃ dicta ſũt ſup.
intellige, niſi eſſet conſuetudo legitime pſcripta, per q̃
eſſet inductum, ut iudex ſecularis poſſet punire clericos
in minorib.conſtitutos delinquentes, qa tũc talis cõſue
tudo tribueret iuriſdictionẽ. ita ſing.dixit Inn.i c.1.de
apoſt.& in c.nouit de iud.refert, & ſequitur Bal.in ſuo
reper.in ver.conſuetudo, ver.cõſuetudo põt auferre, et
Hip.in ſuis ſing.690.Incipiẽte magni valoris, quod di-
cunt eſſe perpetuo notandum, ſed Hoſt.in d.c.1.de apo.
intelligebat procedere, quando cõſuetudo fauerет eccle
ſiaſtico foro, puta ut bigamus ſit de foro eccleſiæ, et gau
deat priuilegio in perſona & in bonis, ſecus ſi eſſet con
tra, qa conſuetudo non põt tollere priuilegiũ clericale,
ut ibi per Hoſt.& Ale.conſ.149.in cã inquiſit.col.2.6
vol.ſed opi.Hoſt.reprobatur & bene per Io.An.in d.
c.1.col.fi.de apo.& ideo teneas dictũ Inn.& ſequaciũ,
& iſtã partẽ tennit ẽt Pet.Bell.in Sp.prin.in ti.de ppo
ſitione grauaminũ.§.uidendũ, col.4.cum ſeq.vbi latè

280 diſputat.† Secundo intellige, niſi clericus eſſet artifex,
alicuius artis, quia rõne illius artis poterit conueniri
corã iudice laico ipſius artis, ut dicit Bal.in addit.Spe.
in tit.de reo, col.2.ver.itẽ ſcolaris clericus & Hip.ſing.
694.Incipiente apud oẽs ſanos. ubi ẽt refert alias limi
tationes, in quib.clericus põt conueniri corã iudice lai-
co, uide ibi, & latius Mar.Soc.i c.ſiquis clericus, col.2.
cum ſeq.de foro comp.Et ad prædicta faciũt quæ dicit
Abb antiquus in c.ex literis de ui.& hon.cler.vbi di-
cit, ꝙ clerici negotiatores tenentur ſeruare ſtatuta lai-
corum loci in quo négotiantur, refert & ſequitur Alb.
Bru.in tra.de conſt.decr.ſtat.& c.in uer.clericus, col.2.
281 ver.clerici negotiatores in 3.uol.† Tertio intellige prę-
dicta, niſi tales clerici in minoribus conſtituti, non in-
cedant in habitu, & tonſura clericali, qa tunc non gau
derent priuilegio clericali, per iſtam extrauag.clemen.
Quinimmo ẽt de iure cõi, clericus in minorib.conſtitu-
tus ſi conuerſetur vt laicus, & relicto habitu clericali,
immiſceat ſe enormitatib.& exerceat actũ oĩno cõtra-
rium clericatui, vt qa duxit corruptã in uxorẽ, uel eſt
effectus miles, & exercet arma, & ſęua, tũc abſq; alia
monitione amitteret priuilegiũ, ſecus ſi duxiſſet virgi
nẽ, vel eſſet effectus miles, & nõ exerceret ſęua, vel eſ-
ſet negotiator, qa tũc de iure cõi requiritur trina moni
tio, ut in totũ amitteret priuilegiũ, vt p Inn.Io. Andr.
Abb.& alios in c.1.de apo.de quo ẽt per Ale.in cõſ.8.
videtur ſuper primo, col.penul. 1 uol.& conſ.58.quia
ſæpiſſime.4.uol.& Pet.Bellug.in Spe. priu. in titu.de
propoſitione grauami.§.dubitatur, verſ.in primis, ta-
les enim clerici termoniti a ſuo prælato, ſi ſunt effecti
incorrigibiles, amittunt priuilegium, tam canonis ſiqs
ſuadente, q̃ fori, ut tenent Io.And.Ant.de But.& cõi-
ter Doct.in c.contingit lo 2.de ſen exc. Et dicit Hoſt.
in c.perpendimus, de ſen.exc.ponendo not. intellectum
ad illum tex.ꝙ dimittẽtes habitũ ex malitia, & iniqui-
tate, & contra Deũ, & honeſtatẽ cleri, enormitatib.ſe
immiſcentes, ſi in illis deprehenduntur, ipſo facto priui
legio clericali ſunt priuati, vt ibi per eũ, allegat.c.ex
parte, el 3 de priuil.de quo vide per alios in d c.perpẽ-
dimus, & hodie intellectus Hoſt.concor.cũ iſta extra-
uag. Add.Et ad materiã uide Cæp.conſ.11.col.8.cũ
alijs ſeq.in 6.quęſt.ubi dicit, quòd ſi aliquis cõmiſit de-
lictum anteq̃ effectus clericus, non facit amittere priui
legiũ clericale, niſi eſſet priuilegiũ clericatus impetra-
tũ in fraudẽ ad euitãdũ pęnã illius delicti, & iura q̃ no
lunt ꝙ cõmittẽs delictũ poſſit pdere priuilegiũ clericale
ĩtelligũtur quãdo deliqt poſtq̃ fuit clericus, ut patet in
c.ex par.lo.3.de priuil.ibi aſſumũtur & c.cũ alijs iurib.
ibi p eũ allegatis, qa ẽt poſt delictũ, põt effici clericus.
r.sũ illi de ſen.exc.& p tale clericatũ ẽt prima tõſura
cõfertur ordo clericalis, & character.c.cũ cõtingat de
ætа.& qual.ibi ẽt ponit, quãdo dicatur delictũ enorme
vt ibi, nu.24.cũ ſeq.& i d.cõſ.multa ponit ad materiã.
Et an requiratur monitio. Et an tacitè priuil.clericali re
nũciaſſe uideatur ſi pmiſit p iud.ſecul.cõdẽnari, & alia
multa uide in d.cõſ.Sed qd ſi clericus de pri.tonſura ali
quẽ mutilianit uel occidit, utrũ ex hoc pdat priuilegiũ
clericale, Io.de Imo.in c.fi.col.4 de ui.& hon.cler.dicit

verbũ videtur, quod ex quo eſt factus irregularis, cle.
ſi furioſus de hom. perdit priuilegium clericale, c.1. &
c. ex parte, el 3. de priuil. & ſequitur Mat. de Affl. in
conſt. regni, apoſtatantes, col. 4. in fi. ſed iſtud mihi non
videtur verum, quia Clericus etiam ſi cõmittat homi-
cidiũ punitur a iudice eccleſiaſtico, niſi fuerit effectus
incorrigibilis, vel facta degradatione fuerit traditus
Curiæ ſeculari, tex. eſt in c. cum non ab homine, & ibi
Doct. de iud. & in c. degradatio, in fi. de pœn. in 6. & ibi
gl. Io. And. Gem. Phil. Fran. & Ay, & Syl. in ſu. in uer.
eccleſia, el 1. col. 5. ver. quartũ quia irregularis nõ amit
tit priuilegiũ, vt in locis proxime allegatis, hoc tamẽ
intellige, ſi talis Clericus tpe cõmiſſi delicti incedebat
in habitu & tonſura, vt in extrauag. & dicũt Doct. in
c. 1. de apo. & Ale. in d. conſilio 8 primo vol. & conſ.
ſil. 58. 4. vol. & Doct. in d. c. perpendimus, de ſen. exc.
383 †Sed an Clericus de prima tonſura exercens chirur-
giam, perdat ipſo iure Clericatum, dic quod non, niſi p
ſententiã, ut not. Card. Flor. in c. ſententiam, in pen. qõ.
ne cler. vel mo. & Inno. in c. tua de hom. & Matth. de
384 Affl. in conſt. regni apoſtatãtes, in fi. col. †Sed an Cle-
ricus in minorib. coniugatus gaudeat priuilegio, vide-
tur quod nõ, ut eſt Ritus Magnæ Curiæ Vic. qui incipit
Item quod ſi aliquis citatus, ſub rũb. Clericus coniuga
tus non admittitur ad priuilegium, num. 148. in ordine
meo, ſecundũ primã impreſſionẽ, vbi diſponitur, quod ſi
aliquis citatus cõparet, & dicit ſe Clericũ cõiugatũ, et
qđ gaudeat priuilegio Clericali, hmõi priuilegiũ per ip
ſam Curiã non admittitur, ſed contra eum tanq̃ cõtra
laicum proceditur, ut ibi dicitur, ſed in contrariũ eſt ve
ritas. Et eſt ſciendũ quod iure antiquo erat regula af-
firmatiua pro Clericis coniugatis, quia gaudebant pri
uilegio fori, debebant tamen portare tonſurã. 23. diſt.
c. de eccleſiaſtica. 32. diſtin. c. ſiquis vero, & in aut. quo.
opor. Epiſ. ſemel. 20. q. 3. c. eos, aliàs erant priuandi, &
denudandi omni priuilegio Clericali. 84. diſtin. c. ſiqs,
& quod not. in c. Ioannes de Cler. coniug. & Inno. in c.
Clericus, de vi. & hon. Cler. qui allegabat fallentiã de-
bebat probare, vt dicit gl. in l. filium quẽ habentem. C.
385 fam. erciſ. † Hodie vero eſt regula contra Clericos con
iugatos, quia ſi nõ portant habitum, & tonſuram, non
gaudent priuilegio Clericali, & quando portant habi-
tum & tonſuram, tunc in duob. tantum gaudent priui
legio, ſcilicet priuilegio canonis, ſi quis ſuadente, 17. q.
4. vt percutiens eos ſit excommunicatus, & priuilegio
fori quo ad crimen criminaliter, uel ciuiliter intẽtatũ,
in cæteris autem non gaudet priuilegio, & hoc ſi vni-
cam & virginem accepit in vxorem, probantur omnia
in c. vnico de cler. coniug. lib. 6. & ibi per omnes Doct.
vbi etiam Gem. & alij in §. in cæteris, & Alex. conſ. 8.
videtur ſuper primo, 1. vol. & conſ. 149. 6. volum. &
Bellu. in ſpe. prin. in tit. de propoſit. graua. §. uideamus,
& d. Præp. in c. quia tua, 12. q. 1. ubi dicit, quod Clerici
coniugati, vt gaudeant priuilegio, tenentur viuere Cle
ricaliter, & incedere in habitu, & tonſura, & requirun
tur iſta duo copulatiue, ſcilicet vt deferant tonſurã, &
veſtes, aliàs vnum non ſufficit vt dicit Car. Flo. in rep.
c. perpendimus, de ſent. excom. in vlt. opp. ante qõnes,
& Phil. Fran. in d. c. 1. in prin. de Cler. coniu. in 6. eſt de
neceſſe, vt unicã tantũ, & virginẽ duxerit in vxorẽ, qa
ſi ſecundã duxiſſet uxorẽ, uel uiduã, uel ab alio corru-
ptã non gauderet priuilegio, per id qđ not. in c. de big.
in 6. & per Doct. in d. c. unico, de Cler. coniug. in 6. qđ ul
timum intellige ſi matrimonium fuit canonice cõtra-
ctum: ſecus ſi contra canones, vt quia obſtabat aliqđ
canonicũ impedimentũ, per quod impediebatur matri-
moniũ iã contractũ, vt dicit Io. And. in c. Ioan. de cler.
coniu. & in c. 2. de big. & Mat. de Affl. in conſt. regni
apoſtatantes, col. 4 ibi, ſed iuxta hoc q̃ro. Confirmantur
pdicta, qa nullus Clericus, ẽt ſi non ſit in ſacris, ſed ſolũ
primã hẽat tonſurã, nõ põt diſtringi, uel condẽnari a iu
ce laico, aliàs iudex laicus cẽſura eccleſiaſtica plecten
dus eſſet, c. 2. de foro comp. c. cũ non ab hõie de iud. 11.
q. 1. c. clericum, & in conſt. Federici, q̃ incipit nos Fede-
ricus in tit. de ſtat. & conſuet. contra lib. eccl. poſt librũ
feudorum, & in aut. ſtatuimus, C. de epiſ. & Cle. & Ma
ria. Soc. in c. quis Clericus, col. 2. ver. quarta declaratio,
de foro cõp. & Præp. in c. nullus, 11. q. 1. vbi dicit, quòd
priuilegio Clericorũ rõne fori gaudet Clericus primæ
tonſuræ, ẽt cõiugatus, vt ibi per eum: quia appellõe cle
ricorum cõprehẽduntur ẽt Clerici primæ tõſuræ, ẽt quo
ad forum, & gaudẽt priuilegio. Cep. cõſ. 11. nu. 15. cum
386 conc. ibi. † Et dicit Ant. de But. in d. c. 2. de foro cõp. per
illum tex. generaliter loquentẽ in omni Clerico, quod
ſi iudex laicus diſtringeret, uel condẽnaret Clericũ con
iugatũ, in criminib. in quib. a iudice laico diſtringi, uel
cõdẽnari non põt, incurrit excõicationẽ, & cẽſurã, & ſe-
quitur Ale. in d. conſ. 149. in cã inquiſitionis, col. 1. 6.
vol. Et ſic cõcluditur, q Clericus coniugatus q accepit
vnicã, & uirginẽ in vxorẽ, & incedit in habitu, & ton
ſura. gaudet priuilegio, in illis duob. caſib. vt d. ca. 1. de
Cler. coniu. in 6. Add. Et tenet Th. Gra. dec. 10. Et dicit
ita fuiſſe in Conſilio deciſum, & hodie ẽt eſt ſtatutum
Concil. Trid. 23. ſeſſ. c. 6. ubi dicit q in Clericis cõiuga-
tis, ſeruatur conſt. Bonif. IX. q̃ incipit Clerici, q cum v-
nica, dummõ hi Clerici alicuius eccleſiæ ſeruitio, uel mi
niſterio ab Epõ deputati eidẽ eccleſiæ ſeruiant, uel mini
ſtrẽt, & clericali habitu, & tõſura utãtur, nemini quo
ad hoc priuilegio, uel conſuetudine, ẽt immemorabili
ſuffragãte. Et aduerte qa talis Clericus cõiugatus ipſe
dẽt pbare, q unicã tantum, & uirginem accepit, & q
incedit i habitu, & tõſura, vt gaudeat priuilegio. Nec
obſtat Rit. Mag. Cur. Vic. in contrarium allegatus, quia
multis modis põt reſpõderi. Primo qa dictus Ritus tãq̃
editus a principe ſeculari, diſponens ſuper eccleſiaſti-
cas pſonas nõ ualet, qa lex aſſumit vires a ptãte con-
dentis legẽ; l. fi. ff. de iuri. o. iud. c. a nobis de ſen. exc. ſed
Rex nõ habet ptãtem ſuper Clericos, c. cũ ad uerum, &
c. ſi Imperator. 96. diſt. facit c. eccleſia S. Mar. de cõſ. &
in auth. caſſa. C. de ſacroſ. eccl. Itẽ lex principis pindi-
cialis eccleſiae non ligat, niſi expreſſè approbetur per
Papam, ut eſt cõis Theorica. Doct. in cap. fin. de ſolu. &
Abb. in d. c. eccleſia Sanctæ Mariæ, col. 4. verſ. una,
& quæ dicit Ale. conſ. 355. ponderatis his, columna
pen. uerſ. benefacit. 2. vol. Secundo reſpondeo. quod ille
ritus eſt correctus per regiam pragmaticã regis Fer-
dinan-

dinandi, quæ incipit Ferdinandus, &c. Magnifico viro
Barſij, ſub rub. qđ clerici coniugati: & c. vbi probatur,
quod clerici coniugati gaudent priuilegio fori in crimi
nalibus, & etiã priuilegio canonis ſiquis ſuadẽte. 17.
q. 4. & illa prag. concordat cũ d. c. vnico de cleri. coniu.
in 6. & Th. Gra. dec. 10. Tertio mõ reſpõderi põt, ꝙ ille
ritus intelligitur de clericis cõiugatis, qui nõ incedũt in
habitu, & tõſura, & iſte intellectus eſt bonus, vt iura
iuribus cõcordẽtur, & euitetur legũ correctio. l. pręcipi
mus. C. de app. Quarto põt reſpõderi, vt intelligatur il
le ritus de alijs priuilegijs pter illa duo, ſ. canonis, et fo
ri in criminalib. et ſic cõcordaret cũ d. c. vnico. de cleri.
con. in 6. & vna lex diſtinguitur, et limitatur per aliã,
vt probat tex. iuncta glo. in l. ſciendum, ff. qui ſatiſd.
cog. & ad prædictam quæſtionẽ, vide etiam Bart. Cęp.
conſ. 10. incipiente nõ putet, & conſ. 11. caſus talis eſt
287 Aloyſius. † Aduerte tamen, ꝙ ſi clericus coniugatus
ſit captus à Iudice ſeculari, & detentus propter ali-
quod crimen, & alleget ſe clericum, & doceat de cleri
catu per literas ordinatorias, et petat ſe remitti ad Iudi
cem eccleſiaſticum, & non eſt ſtatim remittendus, niſi
doceat ſe contraxiſſe cũ vnica, & virgine, & portaſſe
habitum, & tonſuram clericales, iuxta ea, quæ haben-
tur, & no. in d. c. vnico, de cler. coniu. in 6. & Couar. in
lib. practica quæſt. c. 31. verſ 5. ſed de his cognoſcet Iu
dex eccleſiaſticus, & non ſecularis, ar. eorum quæ ha-
bentur in c. ſi Iudex de ſent. excom. in 6. ita tenet Rota
deciſio. 202. Incipiente ſi clericus coniugatus, ſub rub.
de cler. coniu. & Gem. & Phil. Franc. in d. c. vnico, §. 1.
de cler. coniu. in 6. & Gemin. in d. c. vnico, §. fin. col fin.
vbi etiam tenet, ꝙ ſufficit, ſi erat in poſſeßione clerica-
tus, & Alex. conſ. 8. col. fin. 1. vol. & tenet Pet. Bellu-
ga in ſpe. prin. in tit. de propoſi. graua. §. videamus,
col. 3. vbi tenet, ꝙ ſi tempore deprehenſionis depreheñ
datur in habitu, & tonſura gaudet priuilegio fori in
criminalibus, d. c. vnico, de cler. conin in 6. ſed de dictis
qualitatibus cognoſcet Iudex eccleſiaſticus, d. c. ſi Iu-
dex, §. fi. ſed interim Iudex ſecularis detinebit illũ, ſed
proceſſus corã Iudice ſeculari interim conquieſcet, do-
nec eccleſiaſticus cognoſcet de dictis qualitatibus. Imò
Iudex eccleſiaſticus capta ſummaria informatione, ꝙ
eſt clericus, & incedit in habitu, & tõſura, & ꝙ nõ ha-
buit, niſi unicã, & uirginẽ, põt inhibere Iudici ſeculari
ne in cauſa procedat, ſed ſuperſedere debeat. donec fue
rit ordinariè cognitum, ſi debet gaudere priuilegio cle-
ricali, quo ad forũ, nec ne, & Iudex eccleſiaſticus, qui
de hoc cognoſcet in iſto iudicio debet partẽ citare, ita
tenet, d. Alex. in d. conſ. 8. 1. vol. & conſ. 149. 6. vol. &
Pet. Belluga ubi ſupra, & Bar. Cęp. in d. cõſ. 10. & 11.
Imò plus dixit Bald. in l. ſi qua per calumniam, C. de
Epiſ. & cler. ꝙ eo ipſo, ꝙ corã Iudice layco producitur
inſtrumentum, ſeu litera clericatus ſufficit, vt Iudex
laycus debeat remittere cognitionem ad Epiſcopum, ſi
gaudet priuilegio, nec ne, & interim debebit in cauſa
ſuperſedere, ut ibi p eũ, & proceßus aliter factus eſſet
nullus, vt dicit Alex. in d. conſ. 149. 6. vol & ad prædi
cta vide etiam Cyn. & Iaco. Butr. in d. l. ſi qua per ca-
lumniam, & Io. And. in d. c. ſi Iudex de ſent. excõ. in 6.

Et prædicta locum habent in clerico coniugato, ſed in
clerico in minoribus nõ coniugato, ſi notorie cõſtat illũ
eſſe clericum, vel de hoc eſt fama publica, vel talis eſt
cõiter pro clerico reputatus, ſtatim eſt remittendus ad
eccleſiaſticũ, & ſi non eſſet clericus, d. c. ſi Iudex, §. 1. ſi
uero ante deprehenſionẽ, ut laycus habebatur, tunc non
ſtatim remittitur, ſed cognitio eſt Iudicis eccleſiaſtici,
d. c. ſi Iudex, §. fi. dũ tamẽ interim oĩs pceſſus p Iudicẽ
laycũ, conquieſcat, vt dicit Pet. Belluga, vbi ſupra cũ
concor. ſupra allegatis. Et ſimiliter, ſi talis clericus con
iugatus eſſet in poſſe Iudicis eccleſiaſtici, uel ad eũ con
fugiſſet, poterit Iudex eccleſiaſticus inhibere Iudici ſe
culari, ne cõtra eũ pcedat, donec fuerit cognitũ, ſi gau-
det priuilegio fori, nec ne, ut iuriſdictionẽ eccleſiaſticã
poſſit tueri, ut dicit Bart. Cęp. in d. conſ. 10. Incipiente
non putet, in prin. et per totũ. Aduertas tamen, ꝙ licet
vera ſit ſupradicta concluſio, ꝙ de ſupradictis qualita-
tibus debeat Iudex eccleſiaſticus cognoſcere, tã de cle
rico coniugato, quã non coniugato, quia probatio de cle
ricatu, eſt quid ſpirituale, & per ſuũ Iudicẽ debet co-
gnoſci, tã in facto, q̃ in iure, vt dicit Bal. in l. quotiens,
C. de iud. & Iun. & alij, in c. cũ ſit generale de foro cõp.
Poterit tamẽ iudex ſecularis ſummarie ſe informare,
& cognoſcere, ad finẽ remittendi, ſi conſtat de qualita
tibus, vt tenet Arch. in c frequens. 60. diſt. & Ant. de
Butr. in c. tuã de ord. cogn. & talis cognitio non fit in
modũ probationis, ſed inſtructionis, quia uera proba-
tio clericatus, non põt fieri, niſi corã Epõ, vt dicit Bald.
in d l. ſi qua per calumniã, & Pet. Belluga, in d. Spec.
prin. in tit. de propoſi. graua. §. videamus, col. 4. cũ con-
288 cor. in d locis. † Eſt etiam diligẽter aduertendũ, quod
quando Iudex ſecularis remittit clericũ ad eccleſiaſti-
cum Iudicẽ, debet cũ vrbanitate, & honeſtate facere,
& nõ cũ ignominia, & verecũdia, aliàs inferret graua
men, & poſſet puniri, ut tenet Pet. Bellua, in d. §. uidea
mus in fine, & bene faciũt, q̃ dicit Gem. in c. ſi iudex, in
289 fi. de ſen. excõ. in 6. † Sed pone clericus cõiugatus ince
dens in habitu, & tonſura, qui gaudet priuilegio cleri-
cali, an pro debito pecuniario poſſit detineri, & carce-
rari, de pſona, à iudice ſeculari, in caſib. in quibus layci
poſſunt carcerari, puta quãdo eſſet obligatus cũ iura-
mento, uel cõtra eũ eſſet accuſatũ inſtrumẽtũ, ſecundũ
formã ritus magnæ curiæ Vicariæ, qui incipit itẽ ſi qui
debitores, et iſta quæſtio ſępius de facto cõtingit, et bre
uiter conclude, ꝙ in caſibus in quibus iudex laycus ha
bet iuriſdictionẽ in clericos cõiugatos, iuxta terminos,
d. c. 1. de cler. cõiu. in 6. illud eſt uerũ, quando exercitiũ
iuriſdictionis reſpicit executionẽ, et diſtrictionẽ bonorũ
dũmodo, ꝙ in ipſorũ pſona nõ tãgãtur, nec in ipſorũ pſo
nã animaduertatur, qa ubi, requireretur aſtrictio pſona-
rũ, illã nõ põt facere iudex laycus, ſed iudex eccleſiaſti
cus, ſecundũ Abb. in c. ex parte de cler. coniu. pro quo
facit qđ dicit Spe. in tit. de cõpe. iud. adi. §. 1. ver. ſed nũ
qd pmiſſu, rõ ẽ qa tex. in d. c. 1. de cler. coniu. in 6. reſer-
uat iſtis clericis cõiugatis priuilegiũ canonis ſiqs ſua-
dente 17. q. 4. eo mõ quo prius illa iura hẽbãt, ſed p iu-
ra antiqua retineri nõ poterat talis clericus ſine pœna
excõicationis, c. 2. de foro comp. & ideo nec etiã hodie

poterit retineri,quia ſi durat canonis priuilegium om-
nis violenta detentio facit incurrere in excõmunicatio
nem,vt not.Inn.in c.nuper de ſent.excõ.unde ſecularis
detinendo clericum coniugatum, gaudentem priuile-
gio clericali incurreret excommunicationem.d.cap, ſi
quis ſuadente,& poſſet puniri,quia committeret ſacri
legium.c.cum ſit generale,de foro comp.& d.c.ſi quis
ſuadente,& poſſet p Iudicẽ eccleſiaſticũ carcerari, vt
not.Inn.in c.vt fame,de ſen. excõ. & ſic iudex ſecula-
ris maleſaceret,talẽ clericũ coniugatũ carcerando, &
eũ grauaret,et quãdo dẽret carcerari,dẽret ad eccleſia
ſticũ iudicẽ remitti,& ita cõiter tenent Doct. vt tenet
Pet.Belluga in ſpe.princ.in tit.de propoſi.grana.col.4.
& tenet Imo.in d.c.ex parte.vbi dicit, ꝙ nullo caſu po
terunt clerici coniugati diſtringi perſonaliter per Iudi
cem laycũ,& Lapus allega. 118. Incipiente quæritur
non leuiter,& allegati.41.& Bart.Cep.conſ.10. Inci-
piente non putet aliquis, cum ſeq.& latè firmat Phil-
Fran.in d.c.1.§.& cum col.1. de cler.coniug.in 6. vbi
etiam ponit,an,& quando,clericus cõiugatus pro cau
ſa pecuniaria poſſit conueniri; vel condemnari coram
290 Iudice ſeculari.An † autem quando clericus coniuga
tus detinetur a Iudice ſeculari,vxor.talis clerici poſſit
conſtituere procuratorem ad agendum, & defenden-
dum pro ſuo marito detento,dicas,ꝙ ſic,duabus ratio-
nibus,quia eſt coniuncta perſona,quæ cum cautione de
rato admittitur, l. maritus, de procura. habetur per
Alex.& alios in l.exigẽdi.C.de procur.ac etiã quia ta
lis mulier videtur proſequi ſuã iniuriã, ita in ſpecie te
nẽt domini de Rota deciſ.203.Incipiente vxor. pdicti;
291 in tit.de cler.con. † Et dicit Bal.in c.nonnulli; in fi.de
reſcrip.ꝙ coniuncta perſona poteſt cõſtituere procura
torẽ pro coniuncta,quod dicit eſſe verum, quando eſt
factus dominus litis per conteſtationem litis, & vide
Bal.in l.ſi fine.§.qui patris.ff rem rat.ha. vbi loquitur
de patre, an poſſit conſtituere procuratorem tanq̃ le-
gitimus adminiſtrator bonorum filij,de quo etiam per
Bal in l.1.C.de bo.mat.in 1.opp.col.1.& col.2. & ibi
an requiratur conſenſus filij, & Phil.Fran.in c.1.§.1.
col.2.de procur.in 6.ſimiliter ẽt coniunctus põt appel-
lare pro cõiuncta perſona,cum cautione de rato,ut te-
net And.de Iſer.in conſt.Regni appellationum tempo
ra,per tex.in l.1.ff.de app.recip.quod intellige dũmo-
do infra tempus appellandi principalis ratũ habeat,ut
dicit gl.in d.l.1.& tenet Mat.de Affl. in d.conſt.appel
lationum tempora,col.9.verſ.an autem, de quo etiam
per Phil.Fran.in c.concertationi,in tertio not. de app.
in 6.& Decius,in c.ſi iuſtus,col.2.in tertio no.de app.
vbi ponit,ꝙ ſubrogatum loco appellationis debet fieri
292 infra tempus infra quod poteſt appellari. Addi. † Et
aduerte ad vnum, ꝙ in caſibus in quibus clericus con-
iugatus gaudet priuilegio fori, nõ ſolũ ipſe ſed ẽt eius
vxor gaudet eodem priuilegio, quod conſequitur ex
perſona ſui mariti clerici, vt tenet Marian.Soc.cõſ.12
293 quoniã,col.7.ver.& non ſolum pri.vol. † Quid autem
ſi talis clericus dimiſit habitum, & tonſuram, & po-
ſtea reaſſumpſit,an gaudeat priuilegio,dicam infra in
gl.in verbo habitum.Et ad materiam,an clericus con

iugatus retineat priuilegium, et quo ad quæ vltra ea,
quæ habentur,in d.c.1.de cler.coniu.in 6.vide Præpo.
in c.interdixit 32.diſtin.& in c.clericus. 11.q.1. Et an
verberans clericum coniugatum incurrat excommu-
nicationem. Et an clericus coniugatus immiſcens ſe ne
gotijs ſecularibus,gaudeat priuilegio, de omnibus,vi-
de Præpo.in c.ſiquis, & in c.quia tua 12.q.1. Et in di-
ctis locis ponit etiam, an poſſit de bonis eccleſiæ licite
ſuſtentari,& beneficium obtinere, ſi clericaliter vi-
uat. Et an trahens clericum coniugatum coram alio
Iudice puniatur,vide Præpo.in c.molita.11.q.1.Et an
poſſit clericus coniugatus per bigamum accuſari,Præ-
po.in c.ipſi Apoſtoli 2.q.7. Et ſi talis clericus coniu-
gatus decedat ab inteſtato, & ſine cognatis, an vxor
præferatur eccleſiæ; vide Præpo.12.q.5.c.quicunque.
294 Addi.† An clerici Græci,ſeu Orientales ſi habẽt uxo-
res gaudeant priuilegijs,et immunitatibus clericorum
reſpectu bonorum,vt non teneantur ad datia, & gabel
las & collectas,vide Bal.conſ.23.Incipiente Orienta
libus.3.vol.vbi tenet, ꝙ non gaudẽt priuilegio & im-
munitate,& ſequitur Io.de Arnono de S.Angelo Fa-
295 ſanelle in Epitome.33.Incipiente in partibus.† Et an
clerici in ſacris conſtituti ẽt ab vxoribus proprijs abſti
nere dẽant,aliàs puniantur, vide Præpo. in c.placuit.
32.diſt.Itẽ bigami omni priuilegio ſunt exuti.& priua
ti,vt in c.vnico,de biga.in 6.& ibi Doct,& Spe.in tit.
296 de cler.coniu.in fi.† Qualiter aũt formatur libellus con
tra tales clericos cõiugatos,q ſtatutis,& cõſuetudini-
bus ac talijs.ſeu exactionibus laycorũ ſubiacere nolũt,
297 vide Spe.in tit.de cler.coniu.in prin.† Qui aũt clerici
dicãtur clericaliter viuere,vt gaudeãt priuilegio,gl in
c.regni.Itẽ ſtatuimus,ꝙ clerici nu.96.ſub rub.ꝙ clerici
clericaliter viuẽtes &c.dicit, ꝙ ille dicitur clericaliter
viuere,q oĩbus relictis Dei omnipotentis inhæret mini
ſterijs,ſed hoc eſſet nimis rigidũ,quia pauci clericaliter
viuerẽt,iõ dicas,ꝙ illi dicũtur clericaliter viuere, q de
ferunt habitũ,& tonſurã,& eccleſiã ſaltẽ in feſtis offi
ciant,& à negotiationibus ſecularibus, pſertim inho-
neſtis ſe abſtinẽt,et iſti gaudẽt priuilegio,ut dicit Spe.
in tit.de cler.coniu.col.1.Et Guid.Papæ in qõnib.Del-
phi.q.83.Incipiente die quarta. Et cũ iſto dicto multũ
ſe cõformat q̃dã pragmatica, q̃ eſt in regno Siciliæ ul-
tra Farũ,p quã ſtatuitur,ꝙ clerici,qui uolunt gaudere
priuilegio clericali,teneantur perſeuerare, & incedere
cum clericali habitu,& ſacerdotali tonſura, ac diuinis
officijs quibuſlibet diebus dominicis,& feſtiuis, horis
conſuetis, cũ ſuperpellicio perſonaliter poſſunt eſſe, de
qua pragmatica facit mentionẽ Ant.Capi.dec.161.in
298 cauſa cruſconi in fine. Addi. † Et hodie eſt ſtatutum
per Concilium Tridentinum, ꝙ nullus clericus prima
tonſura,aut minorum ordinum, ante decimumquartũ
annum beneficium obtinere poteſt, nec fori priuilegio
gaudeat,niſi beneficium eccleſiaſticum habeat, aut cle
ricalem habitum,& tonſuram deferens alicui eccleſiæ
ex mandato Epiſcopi inſeruiat, aut in aliqua ſchola,
vel vniuerſitate,vel in Seminario clericorum de licen
tia Epiſcopi verſetur,quaſi in via ad maiores ordines
ſuſcipiendos.habetur in 23.Seſſione c.6.

adeo pullulauit audacia,[et] ut horrẽda ꝑ cri
mina,& delicta cõmitterer nõ expaueãt, in
eo confiſi, ꝙ per curiã ſecularẽ ℞ coerceri,

9 & ¶ † *Audacia quæ ſonat in malum,l.ſi quis in tantã,*
1 ℞ *C.vnde vi.clem.1.& ibi gloſſ.de off.ord.* ¶ † *Horrenda crimina,ideſt enormia,& grauiſſima,ut in clem.1. de off.ord. vbi loquitur de enormibus, Quæ autem crimina dicuntur grauia,quæ grauiora, & quæ grauiſſima, vide Bar.in l.non ſolum.§.ſi mandato, ff.de iniur. Abb.in c.tuæ,de pœnis,Bald. conſil.412. & ita dico.4. vol. & Fran.de Are.in c.cum nõ ab homine, col.7.de iudi. vbi dicunt,ꝙ grauia delicta dicuntur quæ requirunt dolum, & pro quibus imponitur magna pęna:grauiora dicuntur,quæ ſunt crimina publica,pro his tamen non imponitur pęna mortis,ſecundum gl.in l.auxilium.§.in delictis,ff.de mino.grauiſſima aũt dicuntur quæ mortem imponunt,ut ibi per eos Addi. Et uide Dy.conſ.43.Incipiente ſer corſus,ubi dicit ꝙ atrocia crimina diſtinguũtur a nõ atrocib.primo inſpecta qualitate facti ex quo crimen deſcendere dicitur. Secunda inſpecta impoſitione pęnæ,quia ubi grauis pęna imponitur corporalis crimen dicitur graue,et capitale,vbi vero imponitur pęna pecuniaria leue crimen exiſtimatur,vt ibi latius per eum,& vide Hoſt.in ſum de pęn.& remiſſ.§.de quib. vbi ponit quæ dicuntur venialia,quæ mortalia,& quæ criminalia. & vide Cęp.conſ.11.nu.24. vbi ponit quod dicatur enorme,et quod leue delictum Et ad materiam vide in c.ſi Ep̃s, 50.diſtin.& in c.apoſtolos,81.diſtin.& ibi Doct.Pan. de Leaz.Zab.& alios in clem.1.de off.ord.Syl.in ſum. in verbo crimen.Ioan.And.& alios in c. niſi cum pridem de renun.Ant.de But.Fran.de Are.& alios in d. c.cũ non ab homine,col.7 Et inter alia dicuntur enormia crimina eſſe crimen, hæreſis ſacrilegij, ſimoniæ, vſurarum,& adulterij.12.q.in ſum.77.diſtin.in ſum. & in c.1.& ibi Doct.Item homicidium, furtum,inceſtus,vitium ſodomiticum,fornicatio notoria cũ incorrigibilitate poſt monitionem,& ſimilia,item crimen læſæ maieſtatis,ad prædicta etiam uide in ſumma.50. diſtin.& c.de his,& ibi Doct.ea.diſtin.Et uide Bar.Cęp. conſil.11.Incipiente caſu talis eſt Aloyſius,col.9.cum ſeq.vbi plene ponit,quando dicitur crimen enorme in*
2 *clerico.* † *Et nota ꝙ tria dicuntur crimina excepta ſ. crimen hæreſis, læſæ maieſtatis,& ſimoniæ. vt per gl.*
3 *ſ.in c.1.de teſt.in 6.* † *Quid autem ſit de crimine falſæ monetæ,in quo ſunt ſex ſpecialia, ut ꝑ Azo. in ſum.*
4 *C.de fal.mo.& Odof.in l.1.C.eo.vbi vide Bal.* † *Et falſificans monetam tenetur crimine læſæ maieſtatis,l.2. & ibi Bal.C.de fal.mon.latè ad materiam uide in conſtit.regni, adulterinam,& ibi And.de Iſer.& Mat. Affl.Et dicit Bal.in d.l.2.Quod non ſubditus falſificans monetam, non dicitur committere crimen læſæ maieſtatis,vt ibi per eum.*

1 ℞ ¶ † *Secularem coerceri, vt probatur in c. 2. de foro comp.c.ſignificaſti, & c.ſi diligenti, eo.tit.& Doct.in d.locis,& in c.ſi iudex de ſen. exc.in 6. Imò ſi plures eſſent laici,& vnus clericus,omnes deberent coram eccleſiaſtico iudice conueniri, ſi cauſa non eſt diuidua, vt dicit Ant.de Prato veteri in l.1.in fi.ff.quæ ſen ſine app.reſc.Dy.in l.iuriſperitos,§ 1.ff de excu.tuto.& ibi Bar.Maria.Soc.in c.1.col.8.verſ.decima quinta declaratio de foro comp.& late in c.2 col.14.col.6. verſ.8. fallit de mut.pet.& in conſ.12.col.6. primo volu.latè Fel.in c.1.col.4.de præſcr. vbi ponit limitationes, & Hip.in rubr.ff.de fideiuſſ. num.131. & hoc ne continentia cauſæ diuidatur,& ſequatur abſurdum quod in eadem cauſa diuerſæ ſententiæ, & forte contrariæ proferantur, & quia magis dignum, trahit ad ſe minus dignum,vt dicunt Doct.in dictis locis. Add.& eandem opin. quod quando delictum eſt cõmiſſum a plurib. inter quos eſſet una perſona eccleſiaſtica,in tali delicto mixto commiſſo ꝙ ratione perſonæ eccleſiaſticæ omnes deberent remitti ad eccleſiaſticũ tenet Soc.in l.cum ſenatus,in fi.ff.de reb.dub. ubi dicit uidiſſe in practica ita fuiſſe obtentum, & dicit eſſe notandum pro euadendo amico, quia iudices eccleſiaſtici minores pœnas imponunt, cum ſententia ſanguinis imponere non poſſint.c.ſnĩam extra ne cler.vel mo.& c.Clericus.eo.tit.hoc etiã latè tenet Tho.Ferra. cautela 9.quæ Incipit ſi contingat latè Hip.ſing.180. plura dominus meus Io.de Aru.de S.Ang.Faſanelle in ſoliloquio.57.non eſt negligendum,vbi dicit ita in facto obtinuiſſe.Et tenet Hip.conſ.67.col.pen.nu. 62. primo vol.& Rocchus de curte in c.ex literis in tertio notab.de conſt.Io.Neu.in Silua nuptiali,lib.6.nu.38. cum ſeq. Ad prædicta benefaciunt quæ dicit Io. de Imo.conſ.139.Prefatus ſymus,col.3.verſ.quin immo, cum ſeq.& non plures Et propterea dicit Imo.in cap. cum.m.ad finem,de cõſt.ꝙ ubi de eadem re vel cõnexa petitur coram alio iudice poteſt pars petere ſe remitti ad primum iudicem, aliàs eſt iuſta cauſa appellandi, & ſequitur Inno.vbi ſup.quia propter cauſæ continentiam debent corã eodẽ iudice conueniri toto tit.ff.de q. bus re.ad eundem iud.ea. qui titulus non ſolum habet locum in ciuilibus,ſed etiam in criminalibus, vt dicit Iaſ.in l.nulli,col.2.in prin.C.de iud.& Ant.Cap. dec. 122.& bene faciunt alia dicta, & allegata per Iaſ.&*
2 *Ant.Cap.in locis præallegatis.* † *Pro hoc etiam facit, quia quis multa conſequitur ex perſona alterius quam ex ſua perſona conſequi non poſſet de quibus latè per Iaſ.in l.ſi emancipati,col.3.cum ſequ.verſ.not. tu dili-*
5 *genter,nu.5.cum ſeq.C.de collat.* † *Ad prædicta vide etiam Decium in c.ex literis,col.2. extra de conſt. ubi dicit ꝙ extat collegium clericorum, & laicorum data paritate clericorum, & laicorum iudicatur eccleſiaſticum,quia maius dignum trahit ad ſe minus dignũ. Et hoc quando conſideratur ad faciendum collegium, ſeu vniuerſitatem,quia tunc maior pars attenditur,& data paritate iudicatur eccleſiaſticum. Aut cõſiderantur ſinguli,vt ſinguli,& tunc quilibet conuenitur co-*
4 *ram ſuo iudice,ut ibi per eum.* † *Item prædicta intellige quando cauſa eſt indiuidua,vt tenet Maria. Soc.d. conſil.12.col.6.ver.& eſt adeo primo vol.bene faciunt quæ dicit Bar.in l.præcepimus, §.eodem obſeruando, C.de app.Sil.unp,vbi ſup.nu.43.& Fel.in d.c.1.col.4.*

de

de præſcrip.& iſta limitatio fere deſtruit dictũ Ant. de Prato veteri,& dictam limitationẽ tenet Mar.Soc. in c.1.col.fi.extra de foro comp.& in d. conſ.12. col 6. primo vol.& Dec.in l.emancipati,col.4. in prin. C.de collat. Aliam etiam limitationem videtur velle Fel.in d.c.1.de præſcr.col.4.quando cauſa eſſet criminalis,& iudex eccleſiaſticus non poſſet illam pœnam imponere, quia poterit iudex ſecularis ſupplere,ut ibi per eum.

l.capitaliũ,§ famoſos,ff.de pœn.c.clericos, in fi.ext. de vita & hon.cler.c.quin ſacerdos,in fi.11.q.1.45. diſt. ſed illud;clem.1.in fi.ext.de off.ord. cum ſimilib.l.;in C.de delat.lib.10.gl.in l.oẽs,C.de pet.bon.ſubb.lib.10.
2 † Alibi dicitur q̃ ſunt quędã culpę, in quib.culpa eſt relaxare vindictam,c.1.§.pen.extra de poſtul.præl.

& a iudicibus eccleſiaſticis vindicta ſanguinis [a] affici nequeãt,& ſic ꝑ exceſſiuã qualitate impuniti, [b] & ſic per impunitatis [c] audaciã, creſcit in eis peccandi libido,[d] & alij eiuſdẽ impunitatis exemplo,ad ſimilia perpetrãda prouocantur.[e] quare idẽ Ludouicus Dux,nobis humiliter ſupplicauit,ut in præmiſſis opportunè prouidere de apoſtolica benignitate dignaremur.Nos igitur[f] attẽdentes pniciosum ẽhmõi genus hominum,niſi grauiori[h] plectatur cenſura, quam ſacrorum canonum

1 a ¶ † Sanguinis, ut in cap.in Archiepiſcopatus de rapto. c.ſententiam ſanguinis ne cle. vel mon.& ibi ſcrib.aliàs pœnam ſanguinis imponentes eſſent irregulares, ut ibi dicitur.

1 b ¶ † Impuniti remaneant, quod eſſe non debet quia maleficia non debent remanere impunita, l. ita vulneratus,§.penul.ff.ad leg. Aquil.l.qui ſeruum,ff.de interrogat.actio.capitulo, vt famæ, de ſentent. excommunicatio.

c ¶ Impunitatis, & ſic propter ſpem impunitatis, qui
2 ſunt nequam ſiũt nequiores,c.vt famæ,de ſen.exc †& facilitas veniæ,incentiuum eſt delinquendi,c.vt clericorum de vita.& ho.cler c.eſt iniuſta,in fi.23.q.4.not. in clem.1.de off.ord.Et iſta extrauagans ab illo verſ. tamen dictorum, vſque ibi huiuſmodi ſupplicationib. eſt ſumpta de clemen.1. de off.ord. & facit tex.in ca. tranſmiſſam de electio.& multi recipiunt primam tonſuram,ſeu alios minores ordines,non vt velint viuere clericaliter,ſed vt apprehenſi in criminibus,poſſint effugere pęnam ſecularẽ,vt dicit Abb.in c.tuæ de apo.
3 † Et hodie epiſcopi indifferenter maioribus ſeptemnio literatis tonſuras conferunt, & ordines clericales, unde q̃ fere totum regnum plenum ſit clericis ſecularibus laicaliter viuentibus,qui habitu clericali abiecto, arma deferũt,& ſceleribus enormibus ſe immiſcentes, & voluptatibus inuoluti,homicidia,furta, & cætera maleficia,paſſim cõmittere non formidant, & vt vltionem criminum euadãt,& gabellas fraudent ſe clericari faciũt.& ideo optime,& ſancta ratione fuit iſta extrauagans facta, vt non incedentes in habitu,& tonſura,& clericaliter non viuentes,non gaudeant priuilegio.ad prædicta etiam vide Pet. Bellu.in Spe.prin. in tit.de propoſitione graua,§.dubitatur,ubi multũ inuehit contra talia committentes.

1 d ¶ † Libido,id eſt voluptas,& cupiditas peccãdi,quot autem modis capiatur libido vide Aſteſ.in ſum.lib.1. tit.36.c.3.

1 e ¶ †Prouocantur,nota q̃ impunitũ facinus relinquẽs, alijs p̃ſtat exemplũ ad ſimilia ppetrandũ,pro hoc,q̃ a ſi qua malè vſurpãtur omittimus,exceſſus viã alijs aperimus,35.q.9.loci.facit 93 diſt.c.puenit,23.q.4.c.eſt iniuſta,in fi.& ne facti peruerſitas,alijs trãſeat in exẽplum,c.tanta §.licet de exceſſ præl.ſic econtra, pœna vnius alijs tranſit in exemplũ, & eſt metus multorũ

1 f ¶ † Nos igitur. nunc ponit cauſam qua fuit motus Papa ad condendũ hunc conſtitutionem,Similis cauſa ponitur in cle.1.ext.de off.or.

g ¶ Perniciosum.i. peſſimũ. vt in pragm. ſanctione in proœ.in verbo perniciosis.
1 † Et quod eſt perniciosum exemplo,reuocandum eſt, ẽt ſi aliàs non eſſet malũ.c. cũ Adrianus,& ibi gl.63. diſt.10.And.in c.ſacroſan. extra de elect.cum ibi allegatis.

1 h ¶ † Grauiori quia quandoque pœna augetur propter frequentiam delictorum,quia ſupplicia exacerbantur quando multis craſſantibus exemplo opus eſt,l aut facta.§.fin.ff.de pęn.not. in l.quid ergo.§.pęna grauior,
2 in gloſſ magna,ff. de his qui not. infam. † Et propter conſuetudinem delinquendi magis punitur.l.3. in fi.C.
3 op. & aud.† Hinc eſt,quod ſi quis impetrat compoſitionem,uel remiſſionem a Papa, vel Imperatore de aliquo delicto,non facta mentione, quod aliàs habuerat gratiam de delicto, non valet tale reſcriptum impetratum,ut late per Iaſ.in l.nec damnoſa, columna 1. C.de prec.imper.offe.& in l.præſcriptione,in fine, C.ſi contra ius,vel vtil publ.& Fely.in cap. poſtulaſti.columna 4.extra de reſcrip.& propterea inferunt,quod ſi quis habuit gratiam de vno homicidio.& poſtea impetrat aliam gratiam,vel remiſſionem de alio homicidio:non facta mentione de primo homicidio,talis gra-
4 tia,ſeu remiſſio ei non prodeſt,ut ibi per eos. † Et ꝑ conſuetudinem delinquendi quis poteſt puniri pœna mortis, vt dicit Bar.in l.vnica,C.de ſuperexact.lib.10. & ideo ſecundum eum ibi cum aſſeſſores volunt facere aliquem decapitare conuincunt eum,q̃ multa crimina cõmiſit diuerſis vicibus,etiam ſi pro illis imponeretur pœna pecuniaria,poterit puniri ad mortẽ, & latè proſequitur Tho.Gram.in uoto 17.Incipiẽte in cã regij fiſci cum multis cõcordantijs ibi,vbi vide,ſed iſta opinio videtur mihi nimis rigida,& rigoroſa,& magis ſequẽdum eſſet illud,qđ ſtatuitur l.capitalium,§.ſolent,& § craſſatores,ff.de pœnis, ubi probatur, quod pro illo delicto ibi in tex.poſito primo fuſtigatur,ſeu interdicitur aliquis locus.Secundo mittitur in exilium,& ſi ſępius ſeditiosè,& turbulẽter ſe geſſerit capite punitur, & not.ibi ſeditiosè,& turbulenter, quia ſeditioſus capitaliter punitur,l.1.& 2.C.de ſed.& pro iſta parte allego gl.in l.ſeruos,C.ad l.Iul.de vi qua dicit, q̃ grauius punitur ſolitus delinquere,nõ tamẽ pęna mortis, vt ibi in gl.in verbo pœna, quæ ibi non tenet prædictã opin.vt puniatur pęna mortis. Add. Et dicit Th.Gra.

dec.61.

mansuetudo [i] permittit, posset scandalum [k] generari, huiusmodi supplicationibus inclinari,

deciſio. 61. ꝙ nunq̃ fuit ſeruatum in Conſilio, vt propter cõſuetudinem puniatur pęna mortis. Prædicta tamen intellige, ꝙ propter conſuetudinem delinquendi magis punitur, procedit quando circa idem pluries deliquit, & ſic in eodem genere delicti, ita videtur text. in l. vnica, in fi. in verbo iiſdem. C. de ſuperexa. lib. 10. & in d. l. capitalium. §. ſolent, & §. graſſatores, quia ibi. circa idem ſæpius deli-
5 *quit. † Sicut etiam dicimus ſemel malus ſemper præſumitur malus in eodem genere mali, vt late per Hipp. in ſua prac. crimin. §. diligenter, col. 22. num. 100. cum ibi allegatis.*

1 i ¶ *Manſuetudo, nota, ꝙ ius canonicũ cum manſuetudine, & ęquitate procedit, vt hic, & in c. dilecti extra de iudi. & c. a nobis, extra de ſent. excõ. & ſequtur ęquitatem, & non rigorem iuris ciuilis, vt per d. Præpo. in*
2 *c. in canonicis, circa fin. 19. diſt. † Quod patet etiam, quia per ius canonicum, nõ imponitur pęna ſanguinis c. in archiepiſcopatu, de rapto. & c. ſententiam ſangui-*
3 *nis ne cler. vel mo. † Et ęquitas præfertur rigori, quando illa ęquitas reperitur ſcripta in iure, Alex. in l. placuit. C. de iudi. cum concor. ibi, & de equitate, quæ ſemper debet ineſſe legibus, vide Lucam de pęn. in l. 2. C. ne fiſcus rem, quam ven. euin. lib. 10. vbi late.*

1 k ¶ *Scandalum generari † concor. tex. in Clem. 1. de off.*
2 *ord. Addi. † ſcandalũ Gręce, Latinè, deſignat offenſam, ruinam, vel rixã, vt dicit Io. And. & alij in d. c. 1. de off. leg. in 6. dummodo Deus, qui eſt via veritas, & vita, per id non offendatur, aliàs ſcandalum vtilius toleratur, vt per Io. And. in d. c. 1. col. 1. & ibi Phil. Frã. in prin. cum concor. ibi. Et ſemper ſcandalis eſt obuiandum, c. 1. extra de off. leg. in 6. etiam ſi puſilla ſint c. 2. extra de no. oper. nunt not. gl. in d. Clem. 1. in ver. ſcan-*
3 *dala. † Et Iudex debet vigilare, & prouidere, ne ſcandala veniant, vel ne partes veniant ad arma, l. ęquiſſimum, ff. de vſufr. in prin. benefacit, tex. in c. placuit,*
4 *90. diſt. † Et Iudex poteſt cogere partes, ad præſtandum cautionem de nõ offendendo, ſi extat ſuſpicio ſcandali, & ne partes veniant ad arma ſecundũ Iun. in c. 1. de off. deleg. & Flo. in d. l. ęquiſſimum, in princ. & Par. trac. ſyn. in verbo concordia, & in verbo officialis. §. ſi ſunt late Fel. in rub. de treg. & pa. col. 6. & Bar. in l. illicitas, §. ne potentiores, ff. de off. præſid. Et ſimiliter ad euitandum ſcandala, Iudex poteſt præcipere ſub pęna marito. & parentibus, ne in vxorem adulteram ſæ-*
5 *uiant. † Imò Iudex poteſt compellere maritum, vt pręſtet cautionem idoneam, ſi vxor timet de non offendendo eam, vt dicit Abb. in c. ex tranſmiſſa, de reſtit. ſpol.*
6 *† Et propter ſęuitiam viri fit ſeparatio, quo ad thorũ vt per Abb. in c. litetas, col. 2. de reſt. ſpol. & ad prædicta, vide Matth. de Affl. in conſtitutione regni legum*
7 *aſperitatẽ, col. 3. in prin. cum ibi allegatis. † Similiter iudex pro ſcandalo euitando poteſt alicui, ſub pęna præcipere, ne exeat, ex domo, vt dicit Alb. de Roſ. in l. ſi ff. de interdi. & releg. ſimiliter poteſt præcipere, ne tranſeat per talẽ locum, per not. per glo. & ibi Bar. in prin. in l. quod iuſſit, ff. de re iud. & faciunt dicta per Bal. in l. 1. in repet. de off. aſſe. de quo latè, per Iaſ. in d. l. quod iuſſit, col. 4. & Par. in d. verbo concordia, & in verbo aſſeſſor, col. 4. in fi. & in d. verbo officiales, §. ſi ſunt.*
8 *† Similiter propter ſcandalũ Iudex poteſt pęnas commutare, Io. And. in c. in Archiepiſcopatu, in fi. de ra-*
9 *pto. † Similiter vbi timetur de ſcandalo, vel mora eſſet periculum allatura, non ſeruantur regulæ iuris communis, latè per Alexan. in l. 1. col. 14. ff. de off. eius cui mandeſt iuri. & ibi Iaſ. col. 20. & latiſſimè per Hyp. in l. qui cędem, col. 1. & 2. C. ad leg. Cor. de Sica. vbi, ꝙ quando periculũ eſt in mora, toleratur illud, quod aliàs nõ toleraretur, & ex hoc infert ad multa, vt ibi per eum.*
10 *† Et hinc eſt, ꝙ quando imminet periculum tumultus, culpabiles poſſunt pęna mortis puniri, abſq; vllo ordinato proceſſu, vt ff. de iniuſt. teſt. l. ſi quis filio exhæredato. §. hi autem aliàs. §. quid tamen, & tenet Bal. in c. canonum ſtatuta, col. 2. verſ. extra not. de conſtit. & eſt tex. in l. pen. in fi. ff. ad leg. Cor. de Sica. & tenet Par.*
11 *in trac. ſyn. in uerbo pęna, §. ſi. in fine, ubi dicit, † ꝙ licet ad tumultum populi iudex ad pęnam corporalem procedere non poſſit, tamen poteſt executionem ſñiæ condemnatoriæ accelerare etiam dilatione pendente, ſi tumultus aliàs ſedari non poteſt, & Ale. in d. l. 1. col. 16. num. 52. in fine, ff. de off. eius, cum ibi allegatis, & additis in add. impreſſa. Similiter propter ſcandalum proceditur ſine citatione, & ſine cauſæ cognitione Io. And. in Spe. in tit. de ſen. prola. §. ſpecies, & Præp. in c. debis, el 2. col. pen. 50. diſt. tangitur per Ale. & Iaſon. vbi ſupra. Addit. Et dicit Fel in cap. paſtoralis, §. quia uero, col. 2. de off. deleg. quod ſi latro, uel homicida inſtat ad defenſionem, ut res protrahatur, debet interfici, & poſtea inquiri, & hoc ſi conſtat de calũnia. Et dicit Hip in ſua pra. crim. §. examinãdę, nu. 19. ꝙ ſi iudex timet ne in termino defenſionis in cã capitali tumultus fiat, poteſt illico procedere ad exequutionem capitalẽ, & tenet Bal. in l. cum reis, in fi. C. de pęnis, Lud. Ro. ſing. 589. Incipiente tertio Iudex. Ang. in tra. maleſ. in uer. qui iudex ſtatuit terminum ad eorum defenſiones, ver.*
12 *ſi aũt aliquis Bar. in l. qui cędem. ff. ad l. Cor. de Sic. † Et propter metum periculi, uel ſcandali poteſt magiſtratus legem tranſgredi ſecundum Bal. in l. ſi quis filio, §. hi autem. Et dicit Bal. in l. obſeruare in 10. quæſt. ff. de off. procon. & leg. ꝙ excuſatur in ſindicatu, qui ob multorum ſalutẽ tranſgreditur ſtatuta, quia ex cauſa licitum eſt leges tranſgredi. l. ſi hominẽ, ff. de man. de quo per Par. in d. tra. ſind. in verbo, iudex, col. 5. verſ. licitum eſt, & latè Fel. in c. 1. col. 17. in ſeptima fallentia*
13 *de conſt. † Similiter propter timorem ſcandali valet mandatum ſine clauſula iuſtificata, quia põt fieri parte inuita ſecundum Lud. Ro. & Ale. in l. de pupillo. §. meminiſſe, col. 2. ff. de operis non. nunc. & Ang. Arc. in §. curare, col. pen. verſ. poſſent tamen Inſtit. de actio. pro hoc facit quia natura cauſæ iuſtificat ipſum mandatum, cum ſit factum ad euitandum ſcandala per ea, quæ dicit Paris in d. tra. ſind. in uer. præceptum, col. 4.*
14 *in prin. verſ. Item quia pro hoc facit. † Itẽ licet aliàs*

ſeque-

ſequeſtrum tollatur per ſatiſdationem de reſtituenda, & nõ barattãda, tamen quãdo fieret propter ſcandalũ euitandum, etiam præſtita ſatiſdatione non reuocatur, vt latè per Iaſ. in l. ſi fideiuſſor. §. ſi ſatiſdatum, col. 3. in
15 ſecunda limitatione, ff. qui ſatiſd. cog. † Et ad materiã ſcandali, vide Felyn. in c. nihil, in princ. de præſcr. vbi ponit triginta duo ſpecialia inducta propter ſcandalum euitandum, vt ibi videre poteris. Et generaliter ad materiam, quid ſit ſcandalum, & quę obmitti poſſunt propter ſcandalum, & de multis alijs, vide late, d. Præpo. in d. c. de his, el 2. 50. diſt. vbi ponit quatuor regulas, & multa alia, vide ibi in ſumma illis diſt. & Firm. in reper. in verbo ſcandalum. Addi. Et ratione ſcandali remittitur rigor iuris, & in abſolutione ab excõicatione remittitur cautio iuratoria, c. ſuper eo lo. vltimo, & ibi Fely. de ſent. excõ. Et ratione ſcandali ſpoliatus non reſtituitur, vt dicit Fely. ibidem, & ratione ſcandali clericus cogitur cedere beneficio, & ratione ſcandali puniendus non punitur. Et ratione ſcandali Inquiſitores non deberent procedere contra populum, & ratione ſcandali prælatus innocens cogitur recedere ab Epiſcopatu. Et propter ſcandalum hæreſis Papa poteſt deponi. Et propter ſcandalum prælatus debet cedere liti. Et propter ſcandalum euitandum inferior tenetur ſe intromittere de cauſa deuoluta ad Papã, de quibus omnibus, & alijs vide Fel. in d. c. ſuper eo. cum ibi allegatis.

discretioni [l] tuæ per pręſentes committimus [m] & mandamus, vt dictos primæ tonſuræ [n] & minorum ordinum clericos in dicto regno [o] Siciliæ citra Farum exiſtentes, per edictum [p] publicum, vt infra terminũ duorum [q] menſium, quos illis pro termino.

1 l ¶ † Diſcretioni, nota ꝙ quando ſcribitur minoribus Epiſcopo per Papã, dicitur diſcretioni, vt hic, quando vero Epiſcopis, dicitur fraternitati, vt dicit Spe. in tit. de reſcr. præſen. § rõne, col. 2. verſ. item cum ſcribitur.

m ¶ Committimus, & mandamus, per hoc patet, ꝙ iſta extrauagans conſtitutio continet præceptũ, ideo negligens ſuper hoc peccat mortaliter, 4. diſt. c. denique in fi. de off. cu. c. 1. Clem. 1. de ætã. & qual. benefacit, tex. & ibi Laud. & Zab. in Clem. 1. col. 2. in fi. de off. ord.

1 n ¶ † Prima tonſuræ, & minorum ordinũ, nota, ꝙ hæc extrauagans clementina non habet locum, niſi in clericis primæ tonſuræ, & quatuor minorum ordinum, qui non incedendo in habitu, & tonſura puniuntur vt hic,
2 quia efficiuntur de foro ſeculari. † In alijs vero in ſacris conſtitutis ſeruatur diſpoſitio Clem. fin. de vita, & hon. cler. & rõ eſt, quia clerici in ſacris conſtituti non ſunt regulariter tradendi curiæ ſeculari, niſi data incorrigibilitate, & poſtquam peruenerint in profundum malorum, c. cum non ab homine, & ibi per omnes de iudi. & per d. Præpo. in c. in primis. §. de perſona, col. 4. 2. q. 1. & in c. ſiquis ſacerdotũ, 11. q. 1. vbi ponuntur quinque crimina, propter qua clericus traditur curiæ ſeculari. Item quia clericus in minoribus poteſt retrocedere ab ordine, & tonſuram clericalẽ dimittere, & vxorem ducere, & priuilegio clericali ſe exuere, quod tamen clerico in ſacris non licet, habetur, in c. vnico, & ibi Doct. de big. in 6. & in c. 1. de cler. coniug. in 6. & in c. Ioannes, & in cap. cum olim, & cap. fin. de cleri. coniug. & in c. 1. de vi. & hon. cler. in 11. c. 1. & 3. de apoſta. & doct. in dictis locis, & Præpo. in c. cleros, col. 3. 21. diſt. ſed clericus in ſacris non poteſt redire ad ſeculum, vt not. de apo. c. tuæ, in glo fi. & Gem. in d. c. vnico de big. in 6. Immo. clericus in ſacris cogitur redire ad ordinẽ, vt dicit And. de Iſer. in conſt. regni apoſtantates, col. 2.

1 o ¶ † Regno Siciliæ, per hoc patet, ꝙ iſta extrauagãs Clementina eſt localis, & in regno tantum Siciliæ citra Farum debet ſeruari, & ad alios nõ extenditur, arg. c. 1. § 1. in fi. de iur. cal. ſed in alijs locis extra regnum ſeruatur in hoc ius commune, & diſpoſitio. Clem. fi. de vit. & hon. cler. & requiritur trina monitio, vt ibi dicitur, & in c. fin. & c. pen. de vita, & hon. cler. & c. in audientia, in fi. de ſent. excom.

1 p ¶ † Edictum publicum, per hoc patet, ꝙ iſta extrauagans eſt lex generalis in regno Siciliæ, l. leges generales, C. de legi. cum ſimi.

1 q ¶ Duorum menſium, † & cõnumerantur iſti duo menſes à tempore publicationis huius conſtitutionis, & clementina, vt infra, in hoc tex probatur, & etiã quia ante publicationem nemo tenetur, c. 2. de conſt. ſed ex quo iſta clementina, & extrauagans cõſtitutio publicè promulgata, & publicata fuit, quilibet tenetur ad eius obſeruantiam poſt duos menſes, cum ſit lex generalis, in regno, ut in Auth. de ſact. no. conſt. in prin. col. 5. de poſtu. præl. in c. 1. ante vero duos menſes nõ arctat, arg. 32 q. 4. c. dixit ſarra ad prædicta, vide etiam, glo. in c. fi. in verbo ſpatiũ, ne cle. vel mo. & glo. in c. nouerint, de ſent. excom. in verbo infra duos, vbi tenet, ꝙ poſt duos menſes omnes ligat, & vide Bart. in repet. l. omnes populi, col. 13. in quinta qõne prin. ff. de iuſti. & iur. & Decio. in d. c. 2. de conſtit. Addi. Et ibi latè Fely. ubi ponit multas limitationes, vt ibi per eum, & vide Phil. Franc. in data ſexti libri, col. 4. verſus fin. vbi ponit a quo tempore liget conſtitutio Papalis, quando vero conſtitutio nõ eſſet ſcripta, an liget a die ſcientia tantum, & notitia vide Bart. vbi ſupra, & Phil. Franc. in c. nemo poteſt ad impoſſibile, in fin de reg. iur. in 6. & ad materiam vide Matth. de Affl. in conſtit. regni homines, colum. 2. & latè Felyn. in d. c. 2. de conſtitu. Et an conſtitutio trahatur ad præterita. Felyn. late, in c. fi. de conſtitut. & Iaſ. in l. non dubium, colum. 3. cum ſeq C. de legi. Sed ex quo iſta conſtitutio iam diu fuit publicata ab anno duodecimæ indictionis. 1524. nullus habet executionem. Et
2 iſta † ſunt notanda, quia in facto vidi dubitari. Qđ quidam clericus in minoribus cõſtitutus per multos annos non ſoluerat functiones fiſcales, & gabellas, nec inceſſerat in habitu, & tonſura, & poſtea duxit vxorẽ, fuit in iudicio conuentus, & fuit condemnatus ad ſoluendũ gabellas pro toto tẽpore, quo non inceſſerat in habitu, & tonſura, ex quo amiſerat priuilegium clericale, & tamq̃ laycus reputabatur per iſtũ tex. & tenebatur ad functiones fiſcales, ut alij layci, nec requirebatur alia declaratio, ſed ipſo iure ut layci reputãtur, ut in hoc tex.

pro-

3 *probatur.† Et an hoc caſu potuiſſet ſe iuuare præſcriptione, ſi longo tpe non ſoluit, & quantum tempus requiratur, vide in l. comperit, C. de præſcrip. trigin. vel qua. anno, & Bar. in l. licitatio, §. earum, ff. de publ. & vect. late Io. Fran. Balb. in tra. de præſcr. in 2. par. quintæ par. prin. in q. 4. cum alijs ſeq. & ibi in 7. quæſt. ponitur, quot requirantur, & An requiratur bona fides, & alia vide ibi, & hæc nota quia in facto poterũt occurrere. Et prædicta intellige in regno ſecundum diſpoſitionem huius clementinæ, aliàs de iure cõi requiritur trina monitio, vt dicit gl. in clem. 1. in verbo tertio de vita & hon. cler. & latè per Ale. in conſ. 8. Incipiente videtur ſuper primo, in 1. uol.*

peremptorio, r & trina monitione s canonica aſſignabis moneas, & requiras,

1 r *¶ Peremptorio, & trina monitione† cõtra hoc videtur q̃ non ſufficit emanare unum peremptorium, nec vna monitio pro omnib. vt in clem. 1. & in gl. in ver. & tertio de vita & hon. cler. ſed requiritur trina monitio per interualla dierum vt ibi, & tenent Io. de Lig. Zenz. & Io. de Imo. ibi, in 3. col. & Abb. in c. fi. col. 1. in vlt. not. de vita & hon. cler. Inn. in c. ex literis, eo tit. gl. in c. ſi vero. §. 1. de ſent. exc. gl. 5. q. 4. c. ſint ornatu; Arch. 68. diſt. c. fi. And. de Iſer. & Mat. de Affl. in conſt. regni apoſtatantes, col. 3. Ale. conſ. 8. incipiente ſuper primo, in 1. uol. & Tho. Gra. in voto 33. in cauſa clerici Hieronymi & Fel. in c. quoniam frequenter; §. porro, col. 7. vt lit. non conte. Ant. Cap. dec. 191. in cauſa cruſconi, col. 2. per iura in dictis locis allegata; quia vbicunq; agitur ad pœnam incurrendam, uel ad perdendum priuilegium, & requiritur trina monitio nunquam vna citatio ẽt peremptoria hẽt vim trinæ*
2 *monitionis, ut per Abb. & alios, ubi ſup. † Sed reſpõderi põt q̃ licet inferior pontifice hoc non poſſit, tamen Papa hoc bene põt, quia iſta conſtitutio facta a Papa, hẽt uim legis arg. §. ſed quod principi, Inſt. de iure natu. & per legem, ſeu ſtatutũ, quod hẽt vim legis põt induci, & fieri vna pro oĩb. vt colligitur ex dictis per Abb. in d. c. fi. col. 2. in prin. de uita & hon. cler. Præpo. in c. Clerici 23. diſt. item in hac etiam conſtitutione fuit facta monitio pro primo ſecundo, & tertio peremptorio,*
3 *ut lex ſemp loquitur. l. arriani, C. de hær. † Alio modo põt reſponderi q̃ monitio debet eſſe trina vnica facienda cum comminatione ſub pœna priuationis priuilegij clericalis, quia illa pro tertia monitione habetur, ut tenet Pet. Bellu. in ſpe. prin. in tit. de propoſitione, grana, §. uideamus, verſ. utrum allegat Ant. de But. in c. a nobis de ſen. exc. Item quando monitio eſt mere extraiudicialis non requirit tertiam monitionem, ut not. gl. in c. ſi eps. 18. diſtin. Inn. in c. cum nobis olim de elect. & Pet. Bellu. ubi ſup. Item contra iſtum tex. iterum opponitur, quod non ſufficit generalis monitio, ſed debebunt clerici ſpecialiter nominari, d. cle. 1. & ibi gl. in uer. nominatim de uita & hon. cler. & Doct. ibi & Abb. & alijs in locis ſuperius, in prin. huius gl. allegatis, benefacit tex. in c. conſtitutionẽ de exc. & in cle. grauis de ſen. exc. Item ex quo quilibet clericus particulariter lęditur, igitur particulariter moneri debet arg. l. nã ita diuus, ff. de adop. l. fi. C. ſi puiṃ, vel alio mo. ſed poteſt reſponderi vt ſupra proxime reſponſum eſt. Secundo reſpondetur q̃ contraria loquuntur quando fit monitio per ordinarium Epm, ſed iſta conſtitutio fuit facta a Papa qui habet poteſtatem leges condendæ, ut latè p Hoſt. in ſum. de conſt. §. quis poſſit, cum iſta conſtitutio ſit lex, quæ debet eſſe communis omnibus, & vniuerſalis, ut probat tex. in authen. de nup. in prin. propterea non opus fuit ſpecialiter clericos nominare, ſed ita generaliter fieri, propterea ex quo tales clerici in regno erãt, & ſunt multi, & incerti tali caſu ẽt monitio generalis admittitur, iuxta not. in auten. ſi omnes, C. ſi qs ſe ab hær. abſt. & in c. cum in tua qui matr. accuſ. po. & c. inter quatuor de maio. obed. & quod quando multitudo, & incertitudo eſt in obiecto ſufficiat generalis monitio, probat tex. in c. ſacerdotib. ne cler. uel mo. ubi clerici inuoluentes ſe ſecularium procurationibus poſt admonitionem perdunt priuilegium clericale, & tamen ibi dicit tex. q̃ ſufficit generalis admonitio. Præterea ſufficiunt circũlocutiones, & ſufficit apparere de quib. ſentiat vt dicit Zenz. & Imo. in d. clem. 1. col. 3. de vita & hon. cler. ſed in hac conſtitutione ſatis apparet, q̃ comprehẽdit oẽs clericos regni in minorib. quia loquitur generaliter, & generaliter debet intelligi, l. 1. §. generaliter, ff. de leg. præſt. Præterea cum iſta conſtitutio reſpiceret etiam futura, c. fi. de conſt. non poterat nominatim fieri, ſed ſufficit quod generaliter loquatur.*
1 s *¶ Monitione, † admonitio enim ſemper præcedere dẽt vindictam, 12. q. 2. c. indignè, 16. q. 7. c. omnes decimæ de ſen. excom. c. ſacro. & iſta eſt tertia admonitio poſtquam admonitionẽ niſi paruerint perdũt priuilegium ut hic dicitur, et not. in fi. in verſ. tertio de uita et hon. cler. et in iſta gl. comode adaptari poſſunt dicta in glo.*
2 *præcedenti. † Et quia de iure cõi ad hoc vt clericus in minoribus conſtitutus amittat priuilegium clericale, quo ad forum, quatuor requiruntur ſecundum Ant. de Butr. in c. 1. de apo. Primũ, quod nõ incedat in habitum et tonſura, Secũdum, quod ingerat ſe enormitatib. Tertium, quod in illis frequentauerit. Quartum, quod in illis deprehendatur. Additur et quintum, ut fuerit tertio admonitus, vt latè per Bar. Cęp. conſ. 11. Incipiente caſus talis eſt Aloyſius ubi late proſequitur, et Ant. Cap. dec. 161. in cauſa cruſconi, col. 2. cum ſeq. ubi ponit ſex requiſita, et Tho. Gra. in uoto 33. in cauſa clerici, ubi tenet, quod clericus de prima tonſura ẽt ſi non incedet in habitu, et tonſura gaudet priuilegio fori, et remitti debet ad eccleſiaſticum iudicem, niſi fuerit tertio monitus, allegat multos hoc tenere, ut ibi per eum, et dicit pluries ita fuiſſe iudicatum in Magna Curia Vicaria et in Sacro Regio Conſilio, et tenet Mat. de Affl. in conſt. regni apoſtatãtes, col. 3. ubi dicit quod dẽt eſſe trina monitio, nec ſufficit vna cum interuallo dierũ, vt dicit gl. in cle. 1. de ui. et hon. cler. in ver. tertio Inn. in c. ex literis, eo. ti. ante ergo iſtam monitionem in omnibus erit de foro eccleſiæ, vt conſuluit Ale. conſ. 8.*
3 *videtur ſuper primo, in 1. uol. † Et hoc etiã hẽt locum*

in

in clericis coniugatis, qui licet ſe immiſceant negotijs ſecularib. interdictis clericis, nō amittunt priuilegium niſi præcedente monitione, vt ſupra, vt dicit Alex. in conſ. 8. 1. vol. & conſ. 149 6. vol. de quo vltimo vide Cęp. conſ. 11. num. 41. verſ. item in clerico, vbi videtur velle, ꝙ non requiritur monitio, & vide latè Ant. Cap. deciſ. 161. in cauſa cruſconi vbi latè, ſed illud procedit inſpecto iure communi,

vt habitum

ſecus ſecundum iſtam extrauagantem, quæ cōtinet ius nouiſſimum, & pondera verbum in hac extrauaganti, ibi ipſo iure, quod importat priuationem abſq; monitione, Gem. in c. 1. circa prin. † de vita & hon. cler. in 6. intellige tamen de clericis in minorib. quia in alijs non habet locum iſta extrauagans ſed requiritur trina monitio ſecundum diſpōnem iuris cōis. Et ſic de iure communi extra terminos huius extrauagantis requiritur trina monitio, c. cōtingit interdum, el 3. de ſen. excom. c. in audientia, eod. tit. de vita & hon. cler. Io. And. & Ant. de Butr. in c. perpendimus de ſen. excom. vnde in locis in quibus iſta extrauagans clementina non hēt locum, puta extra regnum, ad hoc vt clerici ſeditioſi, & enormes vltionem dignam pro meritis non euadāt ſub colore clericatus, labijs allegati, & facto dimiſſi, & ne crimina remaneant impunita, contra, l. ita vulneratus, ff. ad leg. Aquil. & c. ut fama de ſen. exc. Potuerāt vtriq; officiales eccleſiaſtici, & ſeculares in iuſtitia mi-
4 *niſtranda eſſe concordes. † Quia una iuriſdictio aliam iuuare debet. 23. q. vltima. c. adminiſtratores, & c. princeps ſeculi, 90. diſt. c. cum ad verum de off. ord. ca. 1. & c. quoniam, nam ut dicit tex. not. in c. dilecto, in fine, de ſen. excom. quod duo gladij. ſ. iuriſdictio eccleſiaſtica, & ſecularis conſueuerunt exigente neceſſitate ſibi inuicem ſuffragāri, & cum iuuamine alterius ſubuentione mutua frequētius exercere, vnde diocęſanus, ſeu ordinarius cunctos clericos ſeu diocęſis monere poterit ne ſęuis, & enormitatibus, ac armis ſe immiſceant, & ꝙ habitum, & tonſuram deferant clericalem, & hoc pro prima ſecunda, & tertia monitione iuxta c. conſtitutionem de ſen. excom. in 6. aliàs ſint priuati priuilegio, & ab eccleſia non defendentur iuxta, d. c. cōtingit de ſen excom. & iuxta theoricam Ioan And. Ant. de Butr. Imo. & aliorum, in d. c. de apoſta. & c. ex parte, el 3. de priuil. & de ſen. excom. cum non ab homine, & c. perpendimus, & c. ſi uero cum ſym. Et dicit And. de Iſer. in d. conſt. regn. apoſtatantes, in fine, & ibi Mat. de Affl. col. 3. ꝙ Epiſcopus, ſeu prælatus debet eſſe facilis ad faciendum talem monitionem, licet vicarius Neapolitanus hoc poſuiſſet in longum, & noluit talē monitionem facere, ut ibi dicit Mat. in 4. col. & talis monitio eſt bona ad tollendum fraudes, quia ut dicit Abb. in c. tuæ, extra de apo multi ſunt qui recipiūt primam tonſuram, ſeu alios minores ordines, non vt velint viuere clericaliter, ſed ut deprehenſi in criminib.*
5 *poſſint effugere pęnam ſecularem. † Sed quid ſi diocęſanus, ſeu ordinarius negligat facere talē monitionē, quid erit per iudices ſeculares agendum, maximè per regios officiales? dicas ꝙ poterit iudex ſecularis requirere eccleſiaſticum per literas, vel alio modo, vt clericos non incedentes in habitu, & tonſura, & ſęuis ac enormitatibus ſe immiſcentes moneat ſub pęna priuationis priuilegij clericalis, vt incedāt in habitu, & tonſura, & ab enormitatibus ſe abſtineant, aliàs data negligentia iudicis eccleſiaſtici poterit recurri ad alium ſuperiorem vſq; ad Papam ut ſupleat negligentiam illius iudicis eccleſiaſtici. Et ꝙ iudex ſecularis poſſit talem requiſitionem facere probatur primo propter intereſſe publicū ne delicta remaneāt impunita. l. ita vulneratus, ff. ad leg. Aqu. c. vt fama de ſen. exc. l. licitatio, §. quod licite, ff. de pub. & vectig. & vna iuriſdictio requirit alteram, c. primo, & ibi per Inno. & c. quoniā de off. ord. de ſen. exc. c. dilecto. 23. q. 5. c. principes, 96. diſt. c. cum ad verum. Imò aliquando una poteſtas requiſita compellitur per alteram ad requiſita faciendum de maleſ. c. 2. Et ſi iudex eccleſiaſticus nollet prouidere, tunc iudex ſecularis poſſet tales clericos punire, & ſupplere negligentiam iudicis eccleſiaſtici ſecundum Pet. Bellugam in ſpec. prin. in tit. de præpoſitio. graua, §. videamus, verſ. reſtat uidere: monetur, quia eccleſiaſticus contemptor canonum venit deponendus. 4. diſt. c. vltimo, & not. gloſ. in cap. in generali, in gloſ. contrafacientes de elect. in 6. & iudicis iuſtitiam facere negligentis, gens plectenda eſt. 23. quæſ. 2. c. dominus Deus noſter, ſi ergo Epiſcopus negligat corrigere quod a ſuis improbe factum eſt, gens improba ſi caſtigetur quid mali eſt? nam homicidas ſacrilegos, et fęneratores punire non eſt effuſio ſanguinis, ſed legū miniſteriū. c. homicidas, 23. q 5. iudex ergo ſecularis eos puniendo legum, id eſt canonum miniſterium exer-*
6 *cet. † Sed certè hoc mihi non videtur verum, quia iudex ſecularis non poteſt ſupplere negligentiam iudicis eccleſiaſtici de iud. c. qualiter, & in c. licet, ex ſuſcepto. de foro comp. & ibi not. ſed talis negligentia debet ſuppleri per proximum ſuperiorem eccleſiaſticum. d. c. licet ex ſuſcepto, & maximè quia talem monitionem facere ſpectat ad eccleſiaſticum, c. contigit, & ibi Ioā. And. & alij de ſen. excom. Imò clericus delinquens nō poteſt puniri per iudicem ſecularem, niſi data incorrigibilitate, & quod peruenerit in profundum malorū, quia tunc degradatur, ut in c. degradatio de pęnis in 6. & traditur Curiæ ſeculari. c. cum non ab homine, & ibi Doct. de iud. & d. c. degradatio, & allegata in contrarium. ſ. vt tales clerici puniātur intelligūtur per eorū iudicem competentem, & proximum ſuperiorem, d. c. cum non ab homine, & vide ad prædicta Tho. Gra. in voto 34. in cauſa clerici, num. 6.*

1 t *¶ Habitum, † nota ꝙ clerici ēt in minorib. habitū honeſtū deferre debent, ut hic, & in c. Clerici, el 2. de uita, et hon. cler. & in clem. ſi eo. tit. & in c. omnis. 24. q. 4. & ibi Arch. & plures aſſignantur rationes, prima quia per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtas intrinſeca oſtenditur, vt dicit tex. in d. clem. fina. §. dignitatem, quia incompoſitio corporis qualitatem īdicat mentis. 41. diſt. c. fina. Secunda ratio eſt, ꝗa hoc ſpectat ad decorem ordinis clericalis qui attendi debet. c.*

cum decor.in prin.de vita,& hon.cler.facit tex.in l.1.
in prin.ff.de poſt.Tertia ratio eſt, ne clericalis ordo
vileſcat,arg.c.Epiſcopi,80.diſt.16.q.1.c.præcipimus
cum ſym.quia prima facie talis quis præſumitur,qua-
lem indicant veſtes,de ſen.excom.c.contingit.el 1.ff.de
iure fiſci,l.diuus,& l.ſed ſi accepto,ff.de iniur.l. item
2 apud.§.ſi quis virgines.† Et veſtis eſt cauſa honoris,
maxime inter ignotos,iuxta illud, homines decorant
quem veſtimenta decorãt, vnde Seneca ait vxori Ne-
ron. Indue te delicate chariſſima non propter te,ſed
propter honorem Imperij,vt per Spe.in tit.de aduo.§.
3 ſequitur videre de veſtib.† Similiter Aduocati in ha-
bitu ornato incedere debent,& habere veſtes ſuo offi-
4 cio congruentes vt per Spe.ubi ſupra.† Similiter mili-
tes habere debent militaria inſignia quæ ſi eis detra-
5 huntur fiunt infames.ff.de his qui not.infam.l.2.† Si-
militer etiam mulieres debent honeſtatẽ ſeruare in ve
ſtimentis,& ornatu,de quo tamẽ latè vide Phil.Fran.
in c.ea q̃ fiunt de reg.iur.in 6. & latè per Summiſtas
maximè Syl.in ver.ornatus,in quib.locis ẽt habes.An,
& quando liceat mulierib. vti fucatis colorib. vt pul-
chriores videantur.Et de pretioſitate, & frigore ve-
ſtiũ mulierũ,vide ea quæ dicit.Arch.in d.c.1.21.q.4.
6 † Et habitus clericalis dẽt eſſe cõdecẽs clericis a capite
vſq; ad pedes,qa nõ debent i capite portare ĩſulã, ſeu
pileũ lineũ,ut dicit tex.in cle.ſi.§.dignitatẽ de ui.& ho.
cler.nec ẽt debet portare pileum de ſerico,ut ibi dicit.
gl.& per talem pileum Mat. Car.& ibi intelligunt de
birreto quia clerici non debent portare birretũ lineum,
vel ſericum,non aũt intelligitur de pileo ſerici qui por
tatur pp pluuias,item clerici non debent publicè uti ue
ſte virgata.vel partita diuerſorum colorum vt i d.cle.
ſi.& Mat.de Affl.in d.conſt.regni apoſtatantes,col.4.
vbi dicit,q̃ clerici non debent portare veſtem partitã,
virgatã,uel diuiſatam,nec pileũ diuiſatum,ut ibi. itẽ
talis ueſtis debet eſſe clauſa, nec nimium breuis, nec
nimium lõga.ſed moderata,c.clerici officia,de ui.& ho.
cle.& intellige de veſte ſuperiori quia non debet eſſe
aperta de fibulata de quo per Abb.& alios in d. c cle-
7 rici,& gl.in c.nullus. 21.q.4. † Quid autẽ ſi clericus
portat ueſtem extrinſeca clericalem, & conuenientem
clericis,ſed intrinſecam veſtem non clericalem,ſed uir
gatã,an gaudeat priuilegio, vide Gem.& Phi Fran.in
c.1.in pri.de cle.coniu.in 6.ubi tenet,q̃ ſic ſi veſtis in-
trinſeca non patet,ſimiliter nõ debent portare caligas
ſcaccatas,ſeu partitas rubeas,aut virides.d.cle. ſi.i fi.
de ui.& ho.cle.ſimiliter ẽt clerici non debent vti epi-
thogio,ſeu tabardo foderato vſq; ad terrã,nec ita bre-
ui vt veſtis iſerior notabiliter videatur ut dicit tex.in
d cle.ſi.§.ſed,& talas;& Io.And in d.c.clerici, col.2.
Cappas etiam manicatas intra eccleſiã, nec alibi in ſa
cerdotio,vel perſonatu conſtituti deferre nõ debent,ut
d.c.clerici,ſimiliter etiam manicis,aut ſotularib.i cal-
8 ciamentis conſutitijs uti non debent.d c.clerici.† Et ſic
etiam in calciamentis cõſiſtit cler.honeſtas,ut dicit Io.
An.in c.cler.de vit.& ho.cle.bene facit tex.in c.ſi.41.
diſt.Et dicit gl.ſi.d cle.ſi.q̃ eſſet prouidendum eir.ſcar-
pinulas perforatas,& iciſas,quas portãt clerici & idẽ
Io.Ant.de Nig.

dicit ibi Io.de Imo.in ſi.vbi etiam dicit q̃ eſſet prouiden
dum contra clericos portantes zonas albas habentes
foderatas,ac ſi volare vellent,& ad collum ẽt ex par-
te ſuperiori,ſed circa multa fuit per Clem.VII. proui
ſum proximis annis contra clericos portãtes camiſias
criſpas ad collum,& contra portantes pallium, aliàs
vulgo capputium,& circa multa alia,& per Pium V.
Similiter etiã fibulas,aut corrigias auri, vel argẽti or
natum habentes minimè clerici deferre debent,nec eis
9 uti.d.c.cler.de ui.& ho.cler.† Anulos etiã portare non
debent,niſi illi quib.cõpetit ex offõ dignitatis d.c.cler.
10 & ibi Abb.col.2.† Et ſic vt vides ex prædictis appa-
ret,q̃ honeſtas, & concedentia habitus clericalis con-
ſiſtit à capite in birretto:in corpore conſiſtit in ueſte,
conſiſtit etiam in caligis,& calciamentis, item in cin-
gulis,ſeu corrigijs, & fibulis:item in manib.circa por-
tationem annulorum,conſiſtit etiam in cappis,& man-
tello,vt dictum eſt,& talis ueſtis debet eſſe talaris,i.
longa vſq. ad talos pedis 23.diſt c.non liceat,& gl.in
d.ca.Epi.21.q 4.& Spe.in ti.de aduo.§.ſequitur vide-
re de veſtib.verſatur etiam talis honeſtas in colorib.
quia clerici pãnis rubeis,aut uiridib.vti non debent.d.
c.clerici,& facit tex.in d.clem.ſi.in ſi.& ibi gl.pen.&
11 Abb.in d.c.clerici,col.2.† Quia panni rubei,& fręna,
& calcaria deaurata, & ſimilia ornamenta ſunt inſi-
gnia Papæ,& ſui legati cum proficiſcuntur ultra ma-
re ſecundum Hoſt.in c.antiqua de priuil. & Abb. ubi
ſup.col.2 ſed clerici quando equitant frenis, ſellis,pe-
ctoralib.& calcarib.deauratis, vel aliã ſuperfluitatem
gerentib.vti non debent.d.c.clerici,de vi.& hon. cler.
& facit ad materiã.l.unica.C.q̃ nulli.lic.in frenis,&
12 equ.lib 11.† Quib.autem prælatis liceat portare roc
chettum,vide in d.c.clerici,in ſi. & ibi Abb. col.2. de
13 vita & hon.cler † Et nota q̃ clerici non debent uti ni-
mis frigidis ueſtibus,qa hoc pertineret ad elationem,
arrogantiã,& iactantiã,q̃ prohibita eſt,vt in c.1.& in
c.omnis,21.q.4 & ibi Arch.nec ẽt debet vngi vnguen
tis ad redolendum pp voluptatem d,c.omnis.& ibi gl.
nec debet indui veſtem,ex ſericis texturis variatam,
neque in ſummitate veſtimentorum ornamenta vario-
rum colorum,apponere,vt dicit tex.in d.c. omnis, &
gl.in c.clerici,in ſi. in verbo partita de vita,& honeſt.
cler.& Spec.in d.tit.de aduo.§.ſequitur,colum. 1.in ſi.
Imò etiam laicis prohibentur veſtes auratæ,& olobe-
re,vel ſericæ,l.1.& per totum,C.de veſt.olob.& aura,
lib.11.Addit.Et ibi Azo.in ſum.& eundem Azo.
in ſum.C.nulli licere in frenis, & equi ſellis,libro 11.
vbi vide & d.Fran.Luc de Parma in tra.de priuil.ſi-
ſci col.14.verſ.138.& in regno ſuper huiuſmodi ue-
ſtimentis eſt facta Regia nouella Pragmatica Cæſa-
reæ Maieſtatis,ne quis portet ueſtem auratam ; ſeu
14 broccato, nec de ſerico ſupra ſericum. † Et ſimiliter
etiam clerici non debent vti veſtib.nimis ſordidis,ſciſ-
ſis,& perforatis,ac fruſtis,ſeu vilibus,& obſcuris, ut
ſunt aliqui clerici qui potius videntur bubulci,& men
dicãtes q̃ clerici ſecundũ Arc.in d.c.omnis,quia ut d.
cit Hier.nec affectatę ſordes,nec exquiſitæ delitiæ lau
dem pariunt,& quia diſſolutos, & fractos veſtibus

*non recipimus 41.diſt.c.parſimoniam.& c.ult. non.n.
ſolum neceſſitas debet attendi, quia ſi hoc ſolum at-
tenderetur pellis caprina ſufficeret, quod non eſt verũ
ſecundum Arch.& Io.de Fau.in d.c.omnis, in fi.nõ.n.
in ſuperfluitate ſciſſura, aut colore veſtium intuentiũ
aſpectum offendere debet, vt in c.fin.21.q.4.ſed omnes
clerici condecẽns veſtimentum habere debent, c. nul-
lus 21.q.4.& dicit Bal.in rub.de vita, & hon. cleric.
col.2.in fine,ꝙ ad honeſtatẽ clericorum pertinet nõ ſo-
lũ honeſte,& parce viuere,ſed à veſtibus ſordidis abſti
nere,quia veſtes ſordidę inducunt pudorem,& econtra
debent abſtinere à veſtibus nimis pretioſis,ſed debent
indui veſtibus mediocribus,& pompas dimittere, vt
ibi per eum,nec debent vti veſtibus ſecularibus,ſed or
15 dini ſuo conuenientibus,c.Epi. 21.q.4. † Et in quocun
que loco ſit clericus,uti debet veſte apta ordini clerica
li,ſiue fuerit in plateis,ſiue in via,ſiue ambulauerit in
ciuitate,ſiue in ſcholis,vt in c.nullus,& c.Epiſcopi,&
ibi glo.& Arch.21.q.3.nec dẽt ambulare, ſine operi-
mento i.ſiue mantello,ſiue cappa, qa alias deturparet
ſacerdotiũ ſuũ,hoc uerũ,niſi in itinere lõgo ambulaue-
rit,vt d.c.Epi, & ibi Arch. hic tamẽ eſt aduertendũ,ꝙ
ſemp mediũ tenẽdũ ẽ, ne ueſtes ſint nimiũ fulgidę, nec
nimiũ uiles,et ſic in alijs,ut dicit Io.de Imo.in d.cle.fi.
col 3.circa mediũ de vit.& hon.cler.& Bal.in d.rub.
de vit & hon.cler.& Abb in c.clerici officia, de vita,
et hon.cler.& glo.in c.nullus, 21.q.4.& Cald.conſ.1.
uol.2 in tit.de vit.& hon.cler.ubi dicit,ꝙ veſtes viles
nõ cõuenientes ſtatui,ſic et ſumptuoſę nõ cõuenientes ſta-
tui reprobatę ſunt In ſumma nota,ꝙ tres formæ ueſtiũ
ſunt ſpecialiſſime ꝓhibita,ſ.veſtis virgata,et partitas,
ſeu diuiſata, & epithogiũ, ſeu tabardũ breue foderatũ
uſq; ad finẽ,ut dicit Io.And. in addi.ſpe. in tit.ne cler.
uel mona.in prima addi.& probãtur in clem.fi.de uita,
& hon.cler.& tale tabardum,ſeu cappa dẽt eſſe tala-
ris,i.longa vſq; ad talos,c.nõ liceat lo.ultimo,32.diſt.
gl.in c.Epi,21.q.4.in c.pen.de uita,& hon.cler. & ibi
Abb.col.v.in nota.Cępo.in conſ.11.nu.30.verſ.qua-
lis debeat,& Spec.in d.tit.de aduo.§.ſequitur,dicas ta
men, ꝙ ſufficit ſi ſit moderata, nec nimium longa,nec
nimium breuis,vt ſupra dictũ eſt, & probatur, in d.c.
pen.de uit.& hon.cler. Item etiã eſt prohibitum cleri-
cis portare caligas ſcaccatas uirides, aut rubeas, ut
16 d.clem fi. † Et clerici nõ portãtes habitum honeſtum,
& cõuenientẽ clericis puniri poſſunt arbitrarie,ut dicit
Abb.in d.c.pen.col.1. in nota. & probatur, in d.clem.
17 fi. † Aduertendũ tamẽ eſt ꝓ declaratione ꝓdictorũ, &
totius huius materia,ꝙ clerici tã cõiugati,q̃ nõ cõiuga
ti nõ habent certũ habitũ determinatũ a iure, vt eſt gl.
not.in cle.1.in fi.de elect.& glo.& Doct. in d.c.pen.de
uit.& hon.cler.unde dicit ibi Inn.ꝙ illa,q̃ ponuntur in
d.c.pen.in tex.nõ ſunt de ꝑcepto,ſed de conſilio,& not.
Doc.maximè Laud.& Card.in d.cle.fi.in fine,de uit.et
hon.cler.& not.30.diſt.c.ſiquis uirorũ,& And.Barb.
in d.clem.1.col.fi.de electio.& Abb.in d.c. pen. col.2.
de uita,& hon.cler.qui dicit, ꝙ non oĩa ibi poſita ſunt
de cõſilio,ſed aliqua sũt de ꝑcepto,ut ibi,& ſupradictã
opi. ꝙ habitus clericorum non ſit determinatus a iure,
tenuit Alex.in conſ.8.uidetur ſup primo,in fi.1.vol.et
conſ.149.In cauſa inquiſitionis,col.2.in fi.6 volum.&
Abb.in c.1.col.1.in ſecundo nota de apoſt. ubi dicit, ꝙ
clerici ſeculares nõ habẽt certum habitum determina
tum,ſed ſolũ quidã habitus ſunt eis interdicti,& nõ ha
bẽt certã formã.ſed ueſtes debent eſſe honeſta, & qdã
colores ſunt eis interdicti,vt ibi per eum, unde ſufficit
ſi clericus portat habitũ honeſtũ,et cõuenientẽ clericis
ſecundũ conſuetudinẽ,ut tenet Alex.in dictis conſilijs,
vbi etiam dicit,ꝙ oĩs habitus cõueniens, & honeſtus
dicitur habitus clericalis,dũmodo nõ ſit a cõſuetudine,
vel a iure reprobatus,vt ibi per eum cum alijs prælle
gatis.Addi.Et tenet Didacus Couarruuius in lib.pra-
cticarũ qõnum,c 31.verſ.4.illud,et Cęp.cõſ.11.nu.30.
cum ſeq dicit And.Barb.in d.cle.1.col.fi.de elect.ꝙ ve
ſtis dẽt eſſe honeſta conueniens clericis, nec nimis bre
18 uis,nec lõga; et dẽt cõformari cũ cõſuetudine regionis,
q̃ multũ ſpectanda eſt, qa debent ſe conformare morib.
illorum cum quib.viuunt 11.diſt.c.1.& c.fi. & glo. in
c.ſiquis virorum, 30.diſt.& in tantũ talis conſuetudo
regionis dẽt attendi circa habitum clericalẽ. ꝙ clerici
poſſunt portare cappas foderatas de cendato ſi cõſuetu
do regionis illud ꝑmittit,ut dicit gl.21. q.4.in ſum. &
And.Bar.in d.cle.1.col.fi. de elect. & dicit Benedictus
Capra Doct.Peruſinus,in c.pen.in gl.in uerb.deauratis
de ui.& hon.cler. ꝙ in ueſtib.in tantum eſt attendenda
conſuetudo locorũ,ꝙ ſi conſuetudo nõ haberet diuerſi-
tatem aliq̃ inter habitum clericorũ, & laicorum,ipſa
conſuetudo eſſet attendenda,adeo clericus tunc dicere-
tur incedere in habitu clericali quãdo ĩcedit in habitu
honeſto,et cleris cõſueto, hinc eſt,ꝙ vltramontani excu
ſantur ſi utãtur pallijs diſſibulatis, qa ſic eſt cõſuetudo
vltra mõtes,vt voluit gl.in d.c.ſiquis uirorum pro quo
facit,quia ſecundum Card.poſt Inn.& Pet.in d c.pen.
veſtes uariantur de ætate ad ætatẽ, & ex conſuetudi-
ne,& ita tenet addi.ad Abb. in c.cum cõſuetudinis in
add.magna de cõſue.ubi dicit ꝓpterea defendiſſe quoſ-
dã clericos accuſatos de homicidio,qui deferebãt habi
tum ſcholaſticũ,ex quo conſuetudo eſt ſcholariũ cleri-
corum in minorib. deferre habitũ ſcholaſticum, & in
dubio interpretatur potius ueſtis eccleſiaſtica,q̃ ſecula
ris ꝓp pęnã ſecundum Guil.& Imo.in cle.fi.in prin. de
vi.et hon cler.cũ concordantijs allegatis,in addi.prædi
cta ad Abb. Addi. Hodie uero eſt quædam prouiſio
Pij Papæ Quinti,in qua diſponitur de habitu clericali
quæ in fine huius operis ponitur, non tamen per omnia
obſeruatur nec recepta fuit.Prædicta tamen intellige,
dummodo talis conſuetudo non multum deuiet ab ho
neſtate,ſecundum Abb.in d c.pen.col.2. de uita,& ho
19 neſt.cler.in nota. † Secundo intellige prædicta proce-
dere in clericis ſecularibus, ſecus in monachis,qui ha-
bent certum habitum ſecũdum eorum religiones, Imò
talis monachus dimittẽs habitum ipſo facto eſt excom
municatus,c.2.ne cler.uel mona in 6.& Ioan.Andr.
in addi. Spec. in tit.ne cler. uel mona. quod limitatur,
niſi ex aliqua iuſta cauſa,puta timoris,quia tunc lici-
tum eſt habitum transformare,ut dicit glo.in d.c.2.in
uerbo temere,& ibi doct.Ad materiam aũt qualis de-
beat*

*habeat eſſe habitus clericorum vide in d.c.pen.& in d.
cle.fi.de vi.& hon.cler. & doct.in d.locis Hoſt.in ſum.
eod.tit.§ & in quibus 21.q.4 per totum Spec in d.tit.
de aduo.§ ſequitur,et Sil.in ſum.in uerbo clericus el 2.
20 cum concor.ſupra Regula † aũt ſupradicta,quòd cleri-
cus debet incedere in habitu clericali honeſto, & con-
decenti, Limitatur primo,niſi iuſta cauſa timoris exe-
geris habitum transformari,quia tunc poterit uti ueſti
bus laicalibus,aliàs nõ conceſſis, ut eſt tex.d.c.clerici,
& ibi glo.de vita, & hon. cler.clem.fin. & ibi glo.in
uerbo rationabilis, & ibi Imo.col.1.eo.tit.glo.in c.nul
lus, 21. q.4. glo.in d.c.2.in uerbo temere ne cler.uel
21 mo.in 6.& proxime dixi.† Secundo limita, niſi pro-
pter paupertatem clericus portaret veſtes diuerſi pan
ni,& coloris,vel vteretur vilibus veſtibus, quia tunc
excuſatur ſecundũ Zenz.& Imo.in d.clem.fin.col.2.in
22 prin.de uita,et hon.cler.† Tertio limita,niſi ex humili
tate, uel corporis neceſſitate ueſtẽ nõ conuenientẽ por-
taret,c ſi qs uirorũ,30.diſt.41.dict.c.parſimonia, Spe.
23 in d.§.ſequitur in fi.† Quarto limita,niſi clericus por-
taret inſulã,ſeu pileũ,uel capitis, cooperimentũ de no
cte ad euitandũ frigus,quia tũc ſimiliter excuſatur.qa
nõ publice defert,ut dicit Io.de Imo.in d.clem.fi.col.2.
24 uerſic. quid ſi clericus. † An autem in caſibus prædi-
ctis, quãdo mutatur habitus ex cauſa requiratur licen
25 tia ſuperioris,uide Imo.in d.cle.fin. col 3.† Illud autẽ
quod ſupradictum eſt,ꝙ panni rubei purpurei frena,et
calcaria deaurata, et ſimilia ornamenta ſunt inſignia
Papæ,et ſui legati cum proficiſcitur ultra mare, ſecun
dum Hoſt. in c.antiqua de priuil. et ſic innuitur, quòd
alijs talibus uti non debent. Limita hodie non procede-
re in Cardinalibus, qui de conſuetudine talibus ueſti-
bus purpureis, et talibus ornamentis deauratis utun-
tur,et Papa ſcit,et tolerat, et talis conſuetudo eos ex-
cuſat,ita dicit Abb in d.c.pen.col.2.de uita, et honeſt.
26 cler.† An autem clericus portans ſolas caligas parti
tas ſi defert alias ueſtes clericales principales,amittat
priuilegium vide Guil.& Imo.in d.clem.fi.col.1.in fi.
Et ibi etiam,col ſequen.ponit, quid ſi aliquo momento
temporis non cauſa vſus proprij,ſed ex aliqua acciden
ti cauſa non defert habitum clericalem,an amittat pri
27 uilegium,vide ibi.† Iuxta prædicta quæro,pone cleri-
cus in minoribus,ſiue fuerit coniugatus, ſiue non dimi
ſit habitum,& tonſuram clericalem, & incedebat, vt
laycus,deinde pęnitentia ductus reaſſumpſit habitũ,et
tõſuram clericalẽ, dubitatur an gaudeat priuilegio cle
ricali ita,ꝙ ſi commiſiſſet aliquod delictũ gaudeat pri-
uilegio fori,et debeat ad eccleſiaſticũ iudicẽ remitti an
vero poſſit per iudicẽ ſecularem puniri,iſta quęſtio eſt
dubia,& quotidiana:ideo plenius attingenda,l.legani.
ff.de lib.leg. Et pro parte negatiua, ꝙ non debeat gau-
28 dere priuilegio fori adducitur,† Primo quia ex quo ſe-
mel vitam,& profeſſionem laicalẽ elegit,qđ ſemel pla
cuit amplius diſplicere non licet, vt in regula qđ ſemel
de reg.iur.in 6.Secũdo adducitur, qa in incõpatibilibus
præiudicialibus,& contrarijs facta vnius electione nõ
datur regreſſus ad alterũ,de poſtu. præla c.1.in 6.c.vt
qui duas de elect, in 6. electo igitur habitu ſeculari nõ
põt redire ad eccleſiaſticum,facit tex. in l.quod in he
redem,§.eligere.ff.de trib. actio. Tertio certum eſt, ꝙ
tunc cũ incedebat vt laicus, nõ gaudebat priuilegio fo
ri,clem.1.de vi.& ho.cler.& in tex.noſtro, & ſic fuit
priuatus priuilegio per non delationẽ habitus,et tonſu
ræ:ergo per aſſumptionẽ habitus,& ſic per factũ ſuum
ſe habilitare non potuit de iure patro.c.per noſtras.24.
29 q.1.c.didicimus,ff.ad treb.l.1.§.fuit.† Quarto,quia in-
cedendo, vt laicus tacite videtur priuilegio renũtiaſſe
7.q.1.c.quã periculoſum de his,quæ fiunt a maio.par.
cap.c.ex ore.cũ itaq; ſemel priuilegiũ fuit perditũ non
põt vlterius recuperari,ſecundũ Inn.in c.2. de ope.no.
30 nunt. † Sicut virginitas amiſſa non põt recuperari, l.
1.C.de rap.virg.c.unius,& c.acutius, 26.diſt.ad præ-
dicta adducitur etiã.ff.de edil.edict.l.quid ſit fugitiuus
in prin.Quinto pro iſta parte adducitur deciſio in ter-
minis And.de Iſer.& Mat.de Affl.in conſt.regni apo
ſtatantes, col. 4. verſ.Itẽ q̃ro pone: ubi tenent,ꝙ ſi fa-
cta fuit monitio,vt clerici vadant in habitu, & tõſura
alias ſint priuati priuilegio eccleſiaſtico, ſed clericus
poſt monitionẽ non uadit in habitu, & tonſura, & ſic
perdidit priuilegiũ clericale.ſi poſtea pnĩa ductus ua-
dit in habitu,& tonſura non reaſſumit priuilegiũ cleri
cale,allegãs dicta per Inn.in c.1.extra de apoſt.Sexto
pro iſta parte adducitur tex.in c.ex parte tua,el 3. de
priuileg.& tex.in clem.1.§.q ſi taliter,de vita,& hon.
cler.Septimo adducitur illud qđ dicit Card in d.clem.
fi.col.4.vbi recitat plures opi. & concludit, ꝙ clerici
coniugati amittunt priuilegiũ quo ad bona, & res non
quo ad perſonã reaſſumendo habitũ, alias amittunt in
toto, vt ibi p eũ, & Syl.in ſum.in uerbo clericus tertio
col.5.in 6.quæſt.Vltimo pro iſta parte adducitur tex.
huius extrauagantis,quæ continet ius nouiſſimũ in re-
gno,ubi probatur, ꝙ clerici ſi in habitu clericali decen
ti incedere,& tonſuram deferre neglexerint foro ſecu-
lari ſubiectos fore, & tanq̃ laicos per curiã ſecularem
puniri poſſunt,et ſeculares declarãtur,ut latius in tex.
ſi ergo ſunt effecti ſeculares nõ gaudent priuilegio, ma
ximè,quia in tex.ponitur monitio cũ cõminatione quo
caſu amittunt priuilegiũ clericale,ut tenet Abb.in c.
in audientia in tertio nota.de ſen.exc.& Ant.de Butr.
in c.Ioannes de cler.coniug.Et dicit Ant.de Butr. in
d.c.ex parte,lo.3.ante fi.de priu.referẽdo Gof.ꝙ ſi cleri
cus in minoribus cõſtitutus dimittit tõſurã & habitũ,
reputatur,ut laicus,& ſi nõ ſit monitus,pdit priuilegiũ,
qđ dictũ refert ẽt,Cęp.in d conſ.11.col.15 nu.40.dicit
tamẽ hoc pcedere ſi aliqua quatuor interueniãt, ut ibi
p eũ et ſic cũ ſit amiſſũ priuilegiũ amplius nõ reaſſumit
p dicta p Inn.in d.c.2.de ope.no.nũt. et actio ſemel ex-
tincta amplius nõ reuiuiſcit,l.ſi res,§.areã.ff.de ſol &
ad pdicta faciunt,q̃ dicit Abb.in c.tua,de apoſta Pro
31 parte † verò cõtraria,ꝙ talis clericus gaudeat priuile-
gio fori,& ſit eccleſiaſticæ iuriſdĩnis facit,tex.cũ gl.in
d.cle.1.de ui.& hon,cler.nam illis caſibus clericus eſt
priuatus poſt monitionẽ priuilegio clericali,& tamẽ ſi
illã artẽ dimittit,& ut clericus incedit,recupat priuile
gium;& ibi not.glo.in uer.quãdiu.Similiter not.Imo.
c.fin.de uita, & hon.cler.ubi dicit illos clericos priua-*

tos priuilegio clericali dũ ſe negotiationib.implitãt,et
reaſſumere priuilegiũ dũ illas dimittunt, & videtur
probari,in c.vnico de cle.coniug. in 6. qui tex.nõ dixit
perdãt priuilegiũ,ſed ꝙ nõ gaudeãt.Et ideo dicit Ioã.
de Ligna. ꝙ de iure antiquo iſtud priuilegiũ clericale,
erat conceſſum caracteri ordinis,& ordini clericali, cũ
igitur Bonifacius Papa,in d.c.vnico,de cler.cõiu.in 6,
non diſponat de nouo,ſed loquatur declaratiue,intelli-
gitur,ꝙ gaudeat priuilegio cum illa moderatione,vt ſi
nõ portat habitũ,ſuſpendatur priuilegiũ,& nõ perdat,
vt tenẽt Arch.Io.Mona.& Gem.in d.c.vnico,§.& cũ
col.fin.de cler.coniu.in 6. & Anto.de Butr.in d c.cum
Ioannes de cler.coniu.Et ſic ex prædictis patet, ꝙ non
obſtat d.clem.1.ſupra in contrariũ allegata,qa ſi iſtud
priuilegiũ eſt cõceſſum ordini, & cauſa propter quã nõ
gaudet eſt nõ deferre habitũ ſi reaſſumit habitũ ceſſat
cã excluſiua priuilegij, & ſic ceſſante illa sã ceſſat pri
uatio,arg.c.cũ ceſſante de app.l.adigere.§.q̃uis.ff.de iu
re patr.& iſtam partẽ tenuit Alex.conſ.149. in cauſa
inquiſitionis,in 6.vol.vbi dixit,Qđ ſi talis clericus cõ-
iugatus aliquo tpe inceſſiſſet ſine habitu,& tonſura,et
poſtea reaſſumpſiſſet habitũ,& tonſurã,ſi commiſiſſet
delictũ tpe quo incedebat in habitu, & tonſura gaudet
priuilegio,ẽt ſi poſt delictũ cõmiſſum dimittat habitũ,
& tonſurã, quia inſpicitur tps, quo cõmiſit delictum ſi
incedebat in habitu,& tonſura,ut ibi latius per eũ alle
gat ita tenere Ioan.And.in d.c.Ioannes,in 4.q.de cler.
coniu.qui dicit ita fuiſſe Paduæ iudicatum, & ſequun
tur ibi cõiter Doct.& tenet Bal.in l.affinitatis, in fi.C.
com.de ſucc.& ẽt tenent Io.Mona.Arch Io.de Ligna.
Gem.& Phil.Fran.in d.c.vnico,§.& cũ col.pen.& fi.
de cler.coniu.in 6.& Pau.de Leaz.in d.cle.1, de vita,
& bon.cler.& ſequitur idem Alex.conſ.8.videtur ſup
primo in vlt.col.1.vol. & aliquid per Alex.conſi.58.
quia ſępiſſimè 4.vol per Imo.in cle.1.& 2.de vita,&
bon.cler. Addi.Et iſtam opi.tenet etiam Couarruuius,
in lib.practicarum q.c.31.verſ.5.ubi dicit, quod ſi tpe
commiſſi delicti incedebat in habitu, & tonſura gau-
32 det priuilegio fori,licet antea dimiſiſſet, Et † tenendo
iſtam partẽ,quæ magis cõiter tenetur,ad contraria re-
ſponderi põt,& ad cle.1.de vita,& hon.cler. eſt ſupra
reſponſum.Ad authoritatem And.de Iſer. & Matth.
de Affl.dicitur,ꝙ cõis opi. eſt cõtra eorum deciſionem,
Nec obſtat,c.ex parte,de cler.coniug. quia ſecundum
Anto.de Butr.ex reaſſumptione habitus ille,qui alids
gaudebat priuilegio reaſſumit priuilegium,quia paria
ſunt portare, vel non portare, & reaſſumere, quo ad
tempus reaſſumptionis,pro hoc videtur caſus,in s.cle-
ricus lo.2.de vita,& bon.cler.nã ibi aſſumpſerat vxo-
rem,& dimiſerat tonſuram,& tamen dicitur,ꝙ iterũ
tondeatur, & ſic videtur velle, ꝙ gaudeat priuilegio
reaſſumpta tonſura.Nec obſtat,c. ex parte el 3.de pri
uil.quia illi,qui reaſſumebant habitum, hoc faciebant
in fraudẽ,& eluſionem obſequiorum, & propterea eis
non opitulatur,& ita illum tex.intelligit Arch.& Ge
min in d.c.unico §.& cum col.fi.de cler.coniug.in 6.et
ibi Phil.Fran.& ideo talis fraus eis opitulari,non de-
bet,quia malitijs hominum eſt obuiandum,d.c.ex par-
te de priuil.Alio ẽt modo ad illum tex reſpondet Tho.
gra.in d.voto.33.col.antep.ꝙ procedit quãdo non con-
ſtabat eos eſſe uere clericos licet aliquãdo aſſumpſeriut
habitum,& tonſuram clericalẽ, & poſtea illã depoſue
rint,vt ibi latius per eum. Nec obſtat quod dicitur de
incompatibilibus,quia illud argumentum nõ habet lo-
cũ in his in quib. via electa ceſſat,quæ erat cauſa per-
ditionis priuilegij clericalis,quia reſtat caracter,& ſic
reuiuiſcit priuilegiũ,& illius effectus,quia ceſſante cã
pditionis priuilegij ceſſat perditio, d.c.cum ceſſante de
app.ſed reaſſumpta tonſura ceſſat cã perditionis priui-
legij igitur,&c.Nec obſtat,ꝙ actio ſemel extincta am
plius non reuiuiſcat,quia reſpondeo, ꝙ ſi remoueatur cã
extinctionis,et perditionis et extrinſecus reuiuiſcit,pa
tet,quia ſi res data in ſolutum euincitur per hypoteca-
riam actio reuiuiſcit,l.ex ſextãte, §. lecinus largus,ff.
de excep.rei iud.Nec obſtat,ꝙ facto amiſit priuilegiũ,
quia ut dictum eſt non eſt amiſſum,ſed ſuſpenſum pri-
uilegium,et ceſſante cauſa ſuſpenſionis reuiuiſcit. Nec
obſtat tex.huius extrauagantis, qui tex. multũ urget
dum dicit eo ipſo ſint effecti,ut meri,& puri layci. &
ſic uidentur amiſiſſe priuilegiũ, quia reſpõderi poteſt,
ꝙ intelligitur,ꝙ reputẽtur laici,& amittant priuilegiũ
recuperabiliter, & ſuſpenſiue uſq; ad reaſſumptionem
habitus& tonſuræ,& iſta reſponſio colligitur ex dictis
per Gem.& Phil.Fran.in d.c.unico,§.& cũ col.fi.verſ.
uel ſi ius de cler.coniug in 6.licet aliquantulum videa
33 tur ſuppleri ad tex.Et † tenendo iſtam cõem opi. quòd
clericus reaſſumendo habitum, & tonſuram gaudeat
priuilegio, Limita niſi talis clericus in fraudem reaſ-
ſumpſiſſet habitum,& tõſuram, puta ſi facto crimine,
uel conſcius de crimine traſſumpſiſſet habitum,& ton
ſuram ad euadendum punitionẽ iudicis ſecularis, quia
tũc nõ recuperat priuilegiũ, & ita loquitur c.ex parte
extra de cler.coniu & in c.ex parte el 3. de priuil. &
ꝙ talis reaſſumptio habitus facta in fraudẽ non proſit
tenet Arch.in d.c.1.de cler.coniug.in 6 & ibi Philip.
Fran §.& cum in fi.& Pet.Bellu.in ſpe.princ.in tit.de
propoſitione grauaminum, §. videamus,col.2.in fine,
cum ſeq. & eſt bonus tex. in l.ſi maritus, §. legis.ff.de
adul.& l.hos accuſare,in fi.prin. ibi ſi non detractan-
di.ff.de accuſ.l.qui ſub prætextu.C.de ſacroſanc.eccleſ.
l.ſi aliquis.ff.de dona.ca.mor. et in autentico de mona.
§.ſancimus, et § ſi uero intra, et ibi gla per hoc, quia
de iure aſſumpto clericatu in fraudẽ criminis cõmiſſi
non multũ confert,ut not.per Bar.in l.1.ff de pęnis,&
ad pdicta uide quæ not.Pet. & Cy.in l.ſi quã p calum-
niã.C.de epiſ.& cler.& ẽt qa fraus ei opitulari nõ dẽt,
quia malitijs hominum eſt obuiandum,d.c. ex parte,el 3.
34 de priuil.& d.l.qui ſub pṫextu.Et † quõ probetur fraus
vltra prædicta, uide quæ dicit Bart.in d.l.1.col.2 ff.de
pęn. & in l.poſt contractũ.ff.de don.et Iaſ.in §.item ſi
35 quis in fraudẽ Inſt.de actio.† Secundo limita,niſi talis
clericus fuiſſet præuentus per iudicem ſecularem ante
reaſſumptionem habitus,quia quo ad illa,ad quæ eſſet
præuentus non prodeſſet reaſſumptio habitus, puta
ſi in cauſa criminali eſt conuentus coram ſeculari co-
getur coram eo reſpondere, ut tenet Phil. Fran. in d.
c.1.

c.1.§.& cũ,col.fi.de cler.coniug.in 6.& Pet.de Anc.in
d.c.ex parte ext.de cler.coniug. Aduerte tamen ꝙ li-
cet clericus coniugatus mortua vxore ſi reaſſumat ha
bitũ clericalẽ gaudeat oĩb.priuilegijs clericalib. vt te-
net Phil.Fran.in d.c.1.§.fi.col.1.de cler.coniug. in 6.
vbi ẽt ponit, An conſuetudo de nouo inducta ut clerici
coniugati gaudeant oĩb.priuilegijs ualeat . Et quid de
vxorib.clericorum,an gaudeant priuilegio, dic ut ibi.
36 † Tamen prædicta intellige niſi mortua prima vxore,
duxiſſet aliã,qa ex quo cẽt effectus bigamus pderet om
ne priuilegium,c.1.de big.in 6. Idẽ ſi duxiſſet uiduã,
vel corruptam ab alio.84.diſt.c.quiſquis de quo cleri-
cus per Mat.de Affl.in d. conſt regni apoſtatantes,
37 col.4.verſ.ſed iuxta hoc.† An autem clericus in mi-
norib.poſſit cogi deferre habitum, & tonſuram, vide
Abb.in d.c.tua de apoſt.& Hoſt.in ſum.de cler.coniug.
§ quam pœnam,col.2.in fi.Et quid in clericis cõiugatis
38 vide Abb.in d.c.Ioan. de cler.coniug.† An aũt cleri-
cus dimittens habitum dicatur apoſtatare,vide Abb.
in d.c.tuę.Et an clericus deprehenſus in apoſtaſia ipſo
facto perdat priuilegium clericale,vide Abb.in d.c.in
39 audientia in 2.not.de ſent.excom.† Quid autem de cle
rico,qui dimiſſo habitu,& tonſura immiſceet ſe enormi
tatib.an amittat priuilegiũ clericale,vide And.de Iſe.
in d.conſt.reg.apoſtatantes,& Abb.in c.perpendimus
de ſen.exc.& in c.ex parte,lo 3.de priuil.Inn.& Abb.
in c.1.et in c.tuæ de apoſt.Doctor.in c.cum non ab hoĩe
de iud.Ant.de But.in c.fi.de uita et hon. cler. Pet. de
Anc.in rep.c.ea quæ,in 11.q.de reg.iur.in 6.Card.in
d.c.perpẽdimus,cir.fi.d.Præp.in c.clerici.23 diſt.Syl.
in ſum.in verbo,excõicatio.6.col.19.verſ.tertia Cleri-
cus vbi latè Ale.conſ.8.videtur ſuper.1.uol.et cõſ.58.
4.vol.vbi latè et Cęp.conſ.11.Incipiente in Chriſti no
mine caſus talis eſt,et ibi in col.12.ponit quinq; requi
ſita,ut perdat priuilegium de quib. ſupra feci mentio-
nẽ,et Tho.Gra.d.voto 33 col.antep.cum ſequ. et in qõ.
parl.Delph.q.138.vbi uide,et Ant. Cap. dec.161. in
40 cauſa cruſconi.† An autẽ de iure cõi,clericus in mino-
rib ad hoc, vt perdat priuilegiũ ſufficiat ſolũ ſi conuer
ſatur ut laicus,an vero requiratur, vt faciat actum cõ
trarium actui Clericali,ut qa ducat uxorẽ ſecundã,uel
corruptã,uel effectus ſit miles,et ſęua exerceat . Et an
tunc ẽt ſine monitione amittat priuilegium,uide Hoſt.
et alios in c.1.de apoſt.et qđ habetur.84.diſt.c quiſqs,
et in c.1.de big.in 6. Ale.conſ.8 col.pen.1.vol.Mat.de
Aff.in conſt.apoſtatantes,et Th.Gram.ubi ſup et uide
Alb.de Roſ.in qõnib.ſtat.in 3.par.q.41.quę incipit a
41 pdictis ſumpta occaſione.† vbi ponit de monacho, qui
intrauit religionẽ,et fecit pfeſſionẽ,ſi cępit apoſtatare,
et habitu depoſito vxorẽ uiduã accepit,et enormitatib.
et delictis ſe immiſcet, an ipſo iure pdat priuilegiũ cle
ricale,ut poſſit a iudice ſeculari condẽnari,et puniri.de
quo ẽt per Doct.in c.1.de apoſt.et maximè ſi ſit factus
ioculator, vt goliardus,uel buffonus,ut in c.1. de vi.et
hon.cler.in 6.et ibi per oẽs,et ad prędicta uide Gand.in
tra.maleſ in rub.de pœnis reorum,col.13.verſ.qõ talis
fuit vbi latè,et ad pdicta uide Ant.Cap.in d.dec.161.
42 in cauſa cruſconi.† Quid autem ſit de eo,qui poſt deli-
ctum eſt effectus clericus a quo iudice dẽt puniri a ſe-
culari,an ab eccleſiaſtico,vide Bar.Brix.in quæſtionib.
venerabilib.q.32.quæ incipit aliquis litigabat, Gaud.
in tract.maleſ.in rub.de pœnis reo.col.9.Alb.de Roſ.in
qõ.ſtat.in 3.par.q.41.Arch.in c.nemo,11.q.1. Dy.in
l.item Vlpianus,ff.de excuſ.tut.Io.And.Abb.& Doc.
in c.vnico de oblig.ad ratio Bar.in l.1.col.2.ff. de pœn.
& ibi Alex.in addit.vbi ad multa alia infert,Old.cõſ.
4.Incipiente quod laicus,Mar.Soc.in c.propoſuiſti,col.
12.de foro cõp.Bar.in l.adulter.§.ſi eo tpe.ff.de adult.
Iac.de Are.in l.iam tamen,ff.de iud.ſol.Imo.118.cũ
ſeq.d.Præp.in d.c.nemo.11.q.1.Iac.de Are. in auten.
cauſa quæ ſit cum monacho,C de epiſ.& cler.Bar. in l.
ſi ſeruum,ff.ſi ex nox.can.ag.Bar in l.cũ quędã puella,
in prin.ff.de iur.o.iud.& ibi Iaſ.Fel.in c.ſi col. pen. de
conſt.Ant.de But.in d.c.1.de oblig ad rõ,Bal.& Ang.
in d.l.1.ff de pœn.Bal.in l.officiales,C.de Epiſ.& cle.et
in d.l.cũ qdam puella,& in l.1.C.au ſer.ex ſuo ſacl.&
in d.aut.cauſa,q cũ monacho.C.de Epiſ.& Cler.Ang.
in l.ſiquis poſtea.ff.de iud.Pet.de Anch. in regula ea
quæ,col.54.verſ.3.quæritur de reg iur.in 6. & in c.ad
falſariorum,col.13.& ibi Io.de Ana.de cri fal.Card.
in cle.ne in agro.§.quia vero in 7.q.de ſtat.mon.Spec.
in tit.de reo,in prin.ver.quid ſi pendente,Iac.But.in d.
l.pen.ff.ſi ex nox.can aga.Bal. in c cum non ab hoĩe in
vlt.col.de iud & in c.1.de mil. vaſ.qui Bell.ar. de po.
gl.Bal.Ang.& Imo.in l.nemo põt ff.de leg.1.Bal.in l.
affinitatis,C commu ſucceſſ.& in l.2. C. ut in poſſ.leg.
& in l.quædam.C.de fidec.Iac.But.in l.quiſquis , la 2.
C.de Epiſ.& cler.Imo.in c.eã te,col.2.de reſcr.Abb.in
c.clericis,in 12.col.de foro cõp.Bal.in d.l.1. idẽ Vlpia-
nus.ff.de exc.tut.Pet.de Anc. latiſſimè in diſputatio-
ne,Incipiente laicus qdam.& Ale. in d.l. nemo põt,
col.fi.ff.de leg.1.Fed.de Senis cõſ.97.quoniã Pa.de Caſ.
in l.addictos,C.de Epiſ.aud.Bar.Cęp.conſ.11. caſus ta
lis eſt,col.3.tangit Dec.in d.l.cũ qdã puella,in fi. And.
Barb.conſ.51.col.6.2.vol.Et pro certo iſta qõ eſt ſubti
lis antiqua,& dubitabilis,& per multos diuerſimodè
tacta,vt dicit Alb.de Roſ.in q.ſtatut. in 3. par.q.41.
Incipiente ſubijcio ẽt talem qõnem.col.2.ubi latè diſpu
tat hanc qõnem ad partes,& ad contraria reſpõdet,&
longũ eſſet referre.† Sed breuiter ſecundũ magis cõem
opin.cõclude ꝙ regulariter cõmittens homicidium, uel
aliud delictum ſi poſtea efficiatur clericus , uel mona-
chus nõ põt cõueniri,niſi in foro eccleſiaſtico vt tenuit
Bar.Brix.in d.q.32.Incipiente aliquis litigabat Iac.de
Are.in d.aut.cã,q ſit cum monacho, Arc.in d.c.nemo.
11.q.1.Old.in d.conſ 4.Iac.de Are.in d.l.iã tamẽ Ric.
& Dy.in d.l.itẽ Vlpianus, Io.And.& alij in d.c.1.de
oblig.ad rõ Bar.in d.l.1.ff.de pœnis,& dicit Al de Roſ.
in d.41.col.pen.in pri.ꝙ iſta op.eſt cõis,& tenet Ale.
in l.nemo põt,col.pen.in fi.cum ſeq.ff.de leg.1.cum con
cor.in dictis locis,& Cęp.cõſ.11.col.6.nu.12.cum ſeq.
& ad prædicta vide Bal.in c.at ſi clerici, col.3.in fi de
iud.ubi dicit quòd clericatus aſſumptus poſt citationẽ
non prodeſt ſed ſi petit delegationem ante iudiciũ pro-
deſt,niſi a proprio epiſcopo fuiſſet depoſitus, ut ibi.
Addi. Ad pdicta ẽt vide Raphael cũ cõſ. 140. Inci-

piente P.laicus,col.3.vbi dicit de laico effecto clerico,
ꝙ etiam ſi ea decidatur in foro eccleſiaſtico iudicandū
eſt ſecundum léges,quib.ſubijciebatur tpe contractus,
vel quaſi,allegat Io.And. in regula ſine culpa de reg.
43 *iur.in 6.& Arc.in c.fi.de immu.eccl.in 6.† Limita niſi*
in fraudē fuiſſet effectus clericus,vel monachus ad eua
dendū pęnam iudicis ſecula-
ris,quia tunc poſſet a iudice ſe
culari puniri, & contra eum

& tonſuram u honeſtè x ac alia

procedi,ut in l.qui ſub prætextu.C.de ſacroſ.eccl.& in
Auth.de mon.§.ſi vero intra & ibi gl. cum iurib.ſup.
in alia quæſt.allegatis,& Bar.in d.l.1.ff.de pęnis, &
Ale.in d.l.nemo pōt.col.pe.& fi.ff de leg.1.& Alb.in
d.q.41.cū concor.& Old.d.conſ.4.& Io.And.in d.c.1.
de obl.ad ratio.& Cęp.ubi ſup.Et in dubio non præſu-
mitur fraus,niſi ſuiſſet de crimine accuſatus,uel diffa-
matus,vel conuictus,vel in eo depræhenſus,arg.l.fi.§.i.
ff.de bo.eo.q mor.ſibi conſci.& tenet Alb.in d.q 41.in
fi.& Bar.in d.l.1.ff.de pęn.col.2.& Gand.in d.tra.ma
leſ.in rub.de pęnis reorū,col.12.in fi.et Dy. vbi ſup.et
Old.d.conſ.4.Lim.2.niſi fuiſſet præuentus a iudice ſe-
culari antequam eßet effectus clericus,uel monachus,
quia tunc iudex ſecularis non impeditur proſequi,et co
gnoſcere de crimine non obſtante ꝙ fuerit effectus cleri
cus vel monachus.l.ſi quis poſtea.ff.de iud.c.propoſui-
ſti de foro comp.et tenet Ale.in d.l.nemo pōt,col.pen.
et fi.ff.de leg.1.Alb.de Roſ.vbi ſup.Io. And. et alij in
in d.c 1.de oblig.ad ratio. et in hoc loquitur Iaſ. in d.l.
cū quędā puella,in prin.col.pen.ff.de iur.o.iud.et Doc.
in locis ſuprallegatis.Iſtud tamē intelligitur,et limita-
tur non procedere quando ſecißet votum faciēdi ſe cle
ricum,uel intrandi religionē antequam cōmiſiſſet deli
ctū,quia tunc nullo modo poſſet p iudicē ſecularē cōtra
eum procedi,nec puniri,quia uotū retrahitur, ut tenet
Iaſ.in d.l.cum quadā puella allegat Bal in l.1.C. an ſer
uus ex ſuo facto,et de hoc ſtaretur iuramento ſuo ſicut
in alijs quæ dependent ex animo vt dicit gloſ.in §.aliæ.
Inſt.de act.ita tenet Iaſ.in d.l.cum quædam puella, ꝙ
dicit eſſe notandum,et tenet additio ad Fel. in d. c.fin.
44 *col.pen.de conſt.† An aūt prædicta habeant locū in eo,*
qui eſt infra annum profeſſionis,vel in eo,qui eſt factus
de tertio ordine vide Bar.in d.l.1.ff.de pęn.& ibi Ale.
in add.ad Iaſ.in d.l.cum quadā puella,in prin.col.pen.
45 *ff.de iur.om.iud.† Add.Et vide Bal. in l. affinitatis,in*
fi.C.cō.ſucceß.vbi dicit.Qđ ſi clericus in minorib.decli
nauit forum poteſtatis,deinde depoſito habitu & ton-
ſura accepit vxorem,& poteſtas iterum vult procedere
contra eum,quia qualitas clericatus eſt conſumpta,&
ibi allegat pro & contra tandem concludit, ꝙ ptās non
pōt procedere, quia ſuppoſitus eſt Epō reſpectu partis,
& reſpectu fori, & quo ad prædicta conſideratur tps
46 *delicti.l.1.de pęnis,& ita cōcludit Bal.ubi ſup.† Et an*
per ſolam citationem dicatur facta pꝟentio,vide Alb.
in d.q.41.in fi.Gand.ubi ſup. & Dec. in d.l.cū quędā
puella,& ibi per alios.Et in caſib.quādo pōt p iudicē ſe
cularē puniri,requiritur degradatio, vt per Iaſ. in d.l.
cū quadā puella,& in c.degradatio de pęn.in 6.& in c.
47 *nouimus de ver.ſig.Addi † Et qđ ſi clericus cōmittat*
delictum,& poſtea ducat vxorem, an debeat remitti
ad eccleſiaſticum,vide Tho.Gram.dec.20.vbi tenet ꝙ
ſic,& vide ad materiam,quæ dicit Cęp.conſ.11.in 6.q.
u *¶ Tonſuram† tonſura ex parte inferiori capillos ton-*
1 *det vſq; ad reuelationē ſenſuum.ſ.viſus,& auditus,ne*
per capillos oculi,vel aures impediantur,& hoc ſigni-
ficat ꝙ ſic præſcidenda ſunt vitia cor
dis,& corporis,ne intuitum,& con-
templationem diuinorum impediāt,
& ex his debetur corona cęleſtis, & clerici incedere
debent detonſo capite, & patentibus aurib.23.diſtin.
c.pęn.ita tamen ꝙ oculos intuentiū nō offendat, ut ibi
per Doct.& Hoſt.in ſum.eo.tit.§.in quib.ubi vide, &
ad prædicta vide Cęp.conſ.11.Incipiēte caſus talis eſt
2 *Aloyſius,col.12.verſ.de tonſura.† Et ibi ēt ponit qua-*
lis debet eſſe tonſura,& quare clerici eā portēt, de quo
vide in d.c.duo ſunt,12.q.2.& gl.in clem.fi.de vita &
hon.cler.Et quid ſit prima tonſura Imo.in c.clerici of-
3 *ficia,de vita & honeſt.colu.2.in fi.† Quæ aūt ſit diffe-*
rentia inter tonſuram, raſuram, & coronam vide glo.
in d.clem.1.& Imo.col.5.& ibi per alios,Hoſt.& alios
4 *in d.c.clerici de vita & hon.cler.† Quid autem ſi cleri-*
cus in minoribus deferat ueſtem clericalem, tamen nō
portat clericā,& uadit cum longis crinib. vel ècontra
portat clericam ſed non ueſtem clericalem,an amittat
priuilegium,iſtam quæſtionem tangit gl. in d. cle.fi.in
verbo,& tonſurā,& ibi Imo.col.4.cir.fi.videtur tene-
re ꝙ in publico ſi clericus ſe exhibet cū tali veſte nō cle
ricali,vel ſine tonſura,ꝙ incidat in pęnā.d. clem. aliàs
de facili haberet locum,quia raro vel nūquam euenit,
vt omnia interueniant,hoc in regno firmatur per iſtā
extrauagantē,& per Regiā prag.quæ videtur approba
ta per iſtam conſtitutionem extrauagantem, adeo ꝙ
ſi vadit in habitu,& tonſura copulatiuè reputatur lai
cus,& amittit priuilegiū,ut hic dicitur.& ſic ut gau-
deat priuilegio,iſta copulatiuè requiruntur,faciūt quę
dicit Gem.in c.1.§.fi.de cler.coniug.in 6.
1 *x ¶ Honeſtè,† Sed in quib.conſiſtit honeſtas clericorū,*
Spec.in ſuo reper.de vi.& hon.cler.dicit, ꝙ conſiſtit a
vertice capitis,vſq; ad plantā pedis,6.q.1.c.ſunt plu-
rimi.Et in multis cōſiſtit, q̄ ferè infinita ſunt ſecundū
Spe.ubi ſup.Hoſt.in ſum.de vi.& ho.cler.§.in quib.Io.
And.& Gem.in rub.de vi.& hon.cler in 6. Et primo
cōſiſtit ī capite.c.unico de ſacra vnctio. Et qđ ſignificet
caput,& vnctio capitis,uide ibi in tex.Itē in tonſura,et
corona,c.pen.de vi.& hon.cler.c.nō liceat,el 2.23.diſt.
not.clem.fi.de vita & hon. cler. Et qđ iſta ſignificent,
vide gl.magnam in cle.fi.de vi.& hon.cler.Itē in crimi
nib.c.clericus,el 1.& c.cleritis de vita & hon.cler.13.
diſt.c.prohibere cum duob.ſeq. Itē in aurib. quia alios
detrahentes audire nō dēt.6.q.1.c.ex merito,qa nō ſolū
reus eſt q falſum de alio profert,ſed ēt is qui aurem ci-
to crimninib.præbet.c.non ſolum,in pri.11.q.3.Item in
facie,c.excōicamus,in prin.ext.de hær.50.diſt. c.in ca-
pite,in prin.vbi vultibus in terram demiſſis. Item in
ſupercilijs.15.diſtin.2.canones propè fi.facit.c.diaconi
ſeptem.93.diſtinct.Item in fronte.50. diſtin. cap.do-
mino,§.quod dixit,facit.c.primū §.per frontis, ext.de

ſacra

ſacra vnctio. Item in oculis, quia oculos caſtos habere
debent 9.q.1.c.ex merito, nec debent vagis oculis ince
2 dere, 23.diſ.c.his igitur. † Quia impudicus oculus impu
dici cordis eſt nũtius, c.nec ſolo. 32.q.5. Itẽ ĩ palpebris,
& pupilla oculi. 49.diſt.c.hinc etenim. §.lippus, & §.
albuginẽ. Item in naſo. d.c.hinc etenim. §. paruo facit,
gl.ſi.in c.ſi. 43.diſt. & per naſum diſcretio conſidera-
tur, vt ibi. Itẽ in labijs, quia labia ſacerdotis cuſtodire
dẽnt iuſtitiã. 11.q.1.c.ſacerdotibus, & 43.diſt.c.ſit re
ctor circa mediũ facit tex.in c.diaconi, q. 93.diſt. & c.
nolite timere. 11.q.3. & 5.q.5.c.ſi. & itẽ labiũ. Itẽ in
ore, qa q cuſtodit os ſuũ, cuſtodit aĩam ſuã, q aũt incõſi
derate loquitur ſentit mala, Prouerbi, 31.q.5.c.ſi §.pe.
facit tex.in c inter. 12.q.3.iuncta gl.in verſ.verbo, &
tex.in c.niſi, §.pro graui iuncta gl.de renun. Itẽ in den-
tibus, ne aliquod nõ licitũ, vel amarũ vorent, vel come
dant, de conſe.diſt.2.c.vtrum, 27.diſt.c.vino, in ſi. Item
in lingua, vt in c.ſiquis vero in ſi. 32.diſt. qa alijs detra
here nõ dẽt, c.ex merito, 6.q.1.de cõſe.diſt.5. c.nihil ex
tra, ne cler. vel mon.c.1. & 33.diſt.c.his igitur, qa non
ſolũ oculos caſtos, ſed linguã ſeruare debemus, d.c.ex
merito, et Lucas de Pen.in rub.de ſilẽti.col.1.lib.12.et
dicitur eccleſ.c.5. honor, & gloria in ſermone ſenſati,
lingua uero imprudẽtis, ſubuerſio eſt ipſius, & eccl.4.
in lingua ſapientia dignoſcitur, & ſenſus, & ſciẽtia, &
doctrina, in verbo ſenſati. Itẽ in ſermone. 43. diſt. c.ſit
rector. Et in voce, vt ibi. & in c.cãtãtes cũ ſeq 92.diſt.
Itẽ in genis. 43.diſt.c.1. Itẽ in barba, quia clericus bar
bam nutrire nõ debet, c.clericus, el 1. & c.clericis ex-
tra.de vita, & hon.cler. Item in gutture, & faucibus, c.
cantãtes, 92.diſt. Itẽ in gula, c.1.44.diſt. Itẽ in collo, qa
nõ debẽt colla dura habere, ſed Deo ſubmittere de cõſe.
diſt.4.c.eos quos. 93. diſt.c.diaconi. el grande. §.certe,
in ſi. Itẽ in humeris, & armo, in quo etiã reges ungũtur
c.vnico. §.unde ſacra unctio, qa bonus paſtor ouẽ, quæ
remanſit humeris ſuis aduehit. c. importuna de pœnit.
diſt.1. quod ſignificat, ꝙ ſacerdos debet fortiter cũ ſuis
viribus conari acquirere gratiã a domino pro ſe, et gre
ge ſibi commiſſo, & debet eſſe munitus armis iuſtitiæ,
cõtra proſpera, & aduerſa, ſecundũ Areh.in c.eccleſia
3 ſtica. 23.diſt. † Item in dorſo. 37.diſtin c.ideo. §. vt ita
32.q.5.c.ſi Paulus in ſi. Nõ.n.debet eſſe gibboſus, 94.
diſt.c.hinc etenim. §.gibboſus, ſignificat.n.gibb.ꝙ a ter
renis ſollicitudinibus, diuitijs, & voluptatibus, incur-
uatur, & ſuffocatur, ut ibi latius. Itẽ in pectore, qa ĩ pe-
ctore ſacerdotis manifeſta dẽt eſſe cognitio veritatis, c.
qui eccleſiaſticis §.ecce diſt.37. & ut abijciat errorẽ, et
ignorantiã, & ſuſcipiat fidẽ rectã, c.unico, §. qa uero de
ſa. unctio. facit ad ꝑdicta, tex.in c.nunq̃ de cõſe. diſt.5.
Itẽ in brachijs, & manibus, c.unico §.unde de ſa. unct.
& c.hinc eteni. §.claudus, & §.fracto, 49.diſt. de cõſe,
diſt.5.c.nunq̃, & 91.diſt.c.1. & c.ꝑsbyter cũ duobus
4 ſeq.in quib.probatur † ꝙ licitũ eſt clericis aliqd cũ ma-
nibus laborare, ne ſint otioſi, & ut uictũ q̃rãt cũ aliquo
artifitiolo, & ut diabol, sẽp inueniat eos occupatos, &
5 nõ otioſos.d.c.nunq̃ † Itẽ in uẽtre ſeruãda eſt honeſtas,
qa uẽter mero æſtuans facile deſpumat in libidinẽ. 35.
diſt.c.1. & pinguis uenter groſſum generat ſenſum, vt
ibi per gl.ad prædicta concordat tex.in c.1.44.diſtin.
12.q.2.c.gloria. Item in lumbis, & renibus, de pœnit.
diſt.1.c.qui ſanctus, & de pœn. diſt.2.c.ſi enim inquit
verſus fin. quia in lumbis virorum eſt ſedes luxuriæ,
& in ſeminis in vmbilico, vt ibi declarant glo. Item in
cute, ſeu corio, c.hinc etenim. §.iugem diſtin.49. cutis
enim prurigo, & feruor, luxuriam deſignat, vt ibi.
Item in genitalibus, ſeu teſticulis. 13.diſt.c. nerui. 44.
diſt.c.1.49.diſt.c.hinc. etenim. §.ponderoſus, teſticuli
enim cõtinent in ſe omne incentiuum libidinis, ut dicit
glo.in d.c.nerui. Item in cruribus, quia non debet cru-
6 ra denudata portare. 32.q.5.c.ſi Paulus. † Item in ge
nibus, quia inter Paſcha, & Penthecoſten genuflexio
fieri non debet, niſi ex deuotione, & in ſecreto, cap.2.
de ferijs. 76. diſtinct.c.ſcire, 30.diſtinct.c.fin.de conſe.
diſtin.3.c.quoniam, & uide in d.c.hinc etenim. §.clau-
dus. 49.diſtin. Item in tibijs, & pedibus, greſſus enim
rectos facere debent. 49. diſtin, c.hinc etenim. §.clau-
dus cum verſic.præcedenti, & in §.fracto. 32.diſtin. c.
hoſpitiolum, & 5.q.5.c.ſin. Item in corpore toto. c. ſi-
quis uero. 32.diſtin. & in omnibus membris, c.hinc ete
nim. §.impetiginem. uerſ. ſed decor. 49. diſt. Item in
moribus, & mente, d.c.ſiqui uero. 32.diſtin. & cap.his
igitur. 32.diſt. Item in inceſſu, & geſtu, d.c.his igitur,
& 41.diſtin.c.1. & c.ſin, quia grauitate itineris, men-
7 tis maturitatem oſtendit, vt ibi. † Item in uita, quia
eius uita debet eſſe bona, & honeſta, & irreprehenſi-
bilis, ut in authentico quo.opor.Epi, §.ſancimus, & §.
igitur coll.1. Item in factis, quia eius facta debent eſſe
bona, d.§.ſancimus, & ibi glo.in uerbo bonis, Item in
cibis, & potu. c. a crapula de uita, & hon.cler. & 41.
8 diſt.c.ſi. Addi. † clerici enim eorũ ſenſus uigere debent
ab ebrietatibus abſtinere iubentur, d.c. a crapula. 25.
9 diſtin. §.1. Similiter † Reges ab ebrietatibus abſtinere
debent Prouerb, c.31 noli regibus dare vinũ, quia nul-
lum ſecretum ubi regnat ebrietas; ne forte bibant, &
obliuiſcantur iudiciorum, & mutent cauſam filiorum
pauperis, & prouerb.c.23 non intuearis uinum quãdo
flaueſcit cum splenduerit in vitro color eius ingreditur
blande, ſed in nouiſſimo mordebit ut coluber, & quaſi
regulus uenena diffundet, ad prædicta, uide Lucam de
Penna, in l.1.col.2.C.de erog. mill.anno. lib.12. Item
in ueſtibus, & omni ornatu, c.clerici officia de uita, &
honeſt.cler. clemen, ſin.eodem titulo, 41. diſtin. cap.1.
cap. parſimoniam, & c.ſin. & 21. q. 4. per totum de
hoc late dixi ſupra, in gloſ. in uerbo habitum. Item ꝙ
arma non portent de uita, & honeſt.cler.c.2. & clem.
1.eodem titulo, & limita, ut ibi. Item quia continen-
ter, & caſte uiuere debent, c. ut clericorum extra de
uita, & hon.cler.c.nec ſolo. 32.q.5. & 32. diſtinct.c.1.
10 & per totum. † Item ꝙ cum feminis maximè ſuſpe-
ctis non conuerſentur, nec monaſteria monialium uiſi-
tent de uita, & honeſt.cler.c.monaſteria, & toto titulo
de coha. cler. & muli. & 32. diſtinct.c.interdixit, &
c. hoſpitiolum & 34. diſtin. c. quorundam, & per to-
tum, & hoc ad euitandum turpem ſuſpitionem, vt di-
cit Hoſtien. in ſum.de coha. cleri. & muli. §. utrum in
princ. Et idem eſt dicendum de monachis.

Addi.

Addi. Imò monachi licet dicantur mundo mortui, ta-
men quandoq; multa flagitia, maximè venerea cõmit
tũt, c. ſicut, & ibi hoc not. Io. Andr. Io. de Ana. & Abb.
extra de hom. & Spec. in tit. de teſte. §. 1. col. 10. verſi.
itẽ excipitur, ꝙ eſt monachus, & Phil. probus in addit.
Io. Mo. in c. 1. de reg. iu. in 6. nu 18. & dicit, ꝙ in regno
Franciæ Monachi nõ dicuntur gallinacei, ſed galli, quia
generare poſſunt. Et dicit Abb. in c. monaſterio, col. 2.
de vita, & hon. cler. ꝙ ſicut nõ licet monachis frequen-
tare monaſteria monialium, ſic etiam nõ licet frequen-
tare hoſpitia cõmatrum, vel beguinarũ. Item concubi-
nas habere non debent, 32. diſt. in c. nullus de coha. cle-
ri. & muli. c. veſtra, & in Auth de mona. §. ſi quis autẽ
coll. prima. Item vxores habere non debent. 31. diſtin.
per totum, quod de occidentalibus clericis intelligitur,
quia occidentalis, non orientalis eccleſia, votũ caſtita
tis obtulit, c. aliter & c. nicena. 31. diſt. & toto titu. de
cler. con. dummodo vnicam, & virginem, ducant vxo-
12 rem, c. 1. de cler. con in 6. † Et ſimiliter conſtituti in
minoribus ordinibus, & lectores, cantores, & acoliti,
vxorẽ ducere poſſunt, c. ſane, 15. q. 3. Item ludibria, &
teatrales ludos, exercere non debent in eccleſiis. c. cum
decorem de vit. & hon. cler. Item vſuras exercere non
14 debent, c. 2. extra. de vita, & honeſt. clerico. † Item ad
aleas, & taxillos, ludere non debent, c. clerici officia de
vita, & hon. cler. Itẽ mimis, ioculatoribus, & hiſtrioni
15 bus, intendere non debent, d. c. clerici. † Item tabernas
16 euitare debẽt, niſi neceſſitatis cã. d. c. clerici. † Item ver-
ſatur etiã clericorũ honeſtas, in artibus, & exercitio,
quia officiũ carnificũ, macellariorũ, aut tabernariorũ,
publice exercere non debent, clem. 1. extra. de vita, &
hon. cler. Addi. Nunquid autem clericus poſſit tenere
tabernam, & per alium exercere, uide in c. nulli, & ibi
Prapo. 45. diſt. vbi dicit. ꝙ ſi clerici habent ex priuile-
gio, vel conſuetudine, ꝙ poſſint facere per alium tenere
tabernam, vbi res, & fructus eccleſiæ, & alia vendan-
tur, & tunc clericus poteſt per alium facere tabernã. ſi
autem vellet per ſe facere tabernam non poſset, nec ua
leret conſuetudo, quia daret materiam mali clero, ſi au
tem per aliũ teneat tabernam nõie ſuo. licet excuſetur
a pęna; cle. 1. de vi. & hon. cler. tamẽ male faceret, niſi
ad tps tantũ, vt vendat fructus eccleſiæ, qui ſuperſunt
ita, ꝙ non tranſeat in negotiationẽ, tunc non poſſet per
alium tenere tabernam, poteſt tamen alteri locare ta-
bernã, ut non exerceatur nõie ſuo, ut ibi latius per Pra
17 po. † Item negotiationes, uel commercia ſecularia cle
ricis non conuenientia, exercere non debent, c. 1. ne cle-
ri. vel mo. clem. 1. de vita, & hon. cler. quia clericus ne
gotiator, ut peſtis eſt euitandus, c. negotiatores. 88. diſt.
Ioan. And. in c. quanquam, in fin. extra. de cenſi. & ibi
Arch. & Phil. Fran. ponunt, Quis proprie dicitur ne-
gotiator, de quo late ſupra, in glo. in verbo priuilegio.
18 † A uenatione beſtiarum, & accipitrum, ſeu falconũ
abſtinere debent, c. quorundam cũ duobus ſeq. 34. diſt.
19 c. qui venatoribus cum ſeq 86. diſt † quia nemo vena
tor reperitur ſanctus. c. Eſau. 80. diſt. ratio eſt, quia in
venatione eſt magna delectatio, & non poteſt de diui
nis cogitare, ut dicit gl. in d. c. Eſau. de quo late extra.
de cle. vena. c. 1. vbi per Abb. ad quem me remitto. Itẽ
conſiſtit etiam clericorum honeſtas, in ſocietate, quia
ſępe conſortia malorum bonos mores corrumpunt. 28.
20 q. 1. c. ſępe. † Quia cum ſancto ſanctus eris, & cum
peruerſo peruerteris, vt per Hoſt. in ſum. de vita, &
honeſt. cler. §. fin. col. 3. Item moribus, & verbis, pudo-
rem indeſinenter exhibere debent, vt per Hoſt. vbi ſu-
pra, facit, c. cum in cunctis extra. de electio, Sed hodie
dici poteſt, quis eſt hic, & laudabimus eum, vt in ſimi-
li dicitur eccleſia. 31. & Io. And. in c. ex tenore, col. 1.
de tempo. ord. Sed eſt ſciendum, ꝙ non omnia dicuntur
eſſe de præcepto, ſed de conſilio, ut not. Docto. maximè
Card. in clem. 1. in fi. extra. de vita, & hon. cler. & not.
30. diſtin. c. ſiquis virorum. Et ideo quo ad hoc, ut gau-
deat priuilegio clericali, ſufficit ſi incedit in habitu, &
tonſura conuenienti, & multum ſpectanda eſt conſue-
tudo regionis; 12. diſtin. c. 1. & fin. & per Alex conſ. 8.
uidetur ſuper primo, in fin. primo uol. & ſupra tetigi.
Et hæc in foro contentioſo, ſed in foro Dei, & conſcien-
tiæ, quilibet ſacerdos ſtudere debet circa honeſtatem
clericorum, qui ſemper Deo ſupplicant, ut dicit tex. in
authentico quo. opor. Epi. in prin coll. 1. Addi. De iſta
tamen quæſtione utrum exaudiatur peccator orans, re
mitto me ad ea, quæ dicit S. Tho. 2. 2. q 83. & Aſte.
in ſum. lib. 5. tit. 27. artic. 7. col. fi. & Supplem. in ver.
oratio, col. 9. uerſi. utrum Deus, & Sil. in ſum. in uerb.
oratio, col. 3. uerſic. quintum utrum, ubi diſtinguũt, &
Sil. ubi ſup. dicit, ꝙ ſi peccator orans, ſi orat, ut miniſter
eccleſiæ exauditur, 1. q. 1. c. dictum eſt, ſi uero orat, ut
priuata perſona, ſiquidẽ ad hoc eſt inductus ab aliquo
bono, uidetur ꝙ exaudiatur, & in quantum orat ex bo-
no deſiderio naturæ, petens Deo placita, ſicut ſi oraret
pro ſe, & pro merito poſcentis licet non pro ſuo arg.
d. c. dictum eſt, ſi vero non eſt inductus ab aliquo bono,
tunc non exauditur. 1. q. 1. ſiquis inquit, & c. ipſi ſacer
dotes, & c. neceſſe, quod intellige niſi oret ex bono na-
turæ deſiderio, ſicut dicitur Deus exaudiſſe Alexandrũ
Magnum ad mõtes caſpios, ut per Sil vbi ſupra. Vtrũ
ſit melior miſſa boni ſacerdotis, q̃ mali vide S. Tho in
ſen. diſt. 2. & ſupple. in verbo miſſa, col. 3. ad dicta per
eos me remitto. Et propterea quilibet debet ſollicite cu
rare, ſe probabilẽ exhibere Deo operarium inconfuſi-
bilem, recte tractantem uerbum ueritatis, & profana,
& vaniloquia deuitare, ut dicit Apo. ad Tim. c. 2. &
oportet teſtimonium habere bonũ ab his, qui foris ſunt
vt non in opprobrium incidat, & in laqueum diaboli,
vt ad Tim. c. 3. Et propterea boni ſacerdotes ſeruare de
bent, quæ dicit Pau. Apoſtolus ad Teſſalo. cap. 4. Ro-
gamus autem nos fratres, ut abundetis magis, & ope-
ram detis, ut quieti ſitis, & ut ueſtrum negotiũ agatis,
& operemini manibus veſtris ſicut præcipimus vo-
bis, & vt honeſte ambuletis ad eos, qui foris ſunt, &
nullius aliquid deſideretis, ne contra eos dici cõtingat,
ſicut dixit Pau. Apoſt. contra Cretenſes, vt patet ad
Titum, c 1. ubi dicit, Cretenſes ſemper mendaces, malę
beſtiæ, uentris pigri, & oportet Epiſcopum eſſe irre-
prehenſibilem. unius uxoris uirum, ſobrium, orna-
tum, &c. ut habetur ad Thimo. c. 3. & ad Titum. c. 1.

ſolemnia y iuxta canonicas z ſanctiones deferant, alioquin dicto duorum menſium termino elapſo, ſi in habitu decenti clericali incedere, & tonſuram deferre, ac alia ſolemnia obſeruare, ut ſupra neglexerint &c eoſdem

1 y ¶ *Solemnia.* † *Quia clerici non debent eſſe ioculato-*
res, nec goliardi, nec buffones, & talibus artibus igno-
minioſis uti non debent, c. vnico de vita & boneſ. cler.
2 *in 6.* † *Nec debent eſſe delaniones, ſeu carnifices, nec*
macellarij, nec tabernarij, nec negotiationibus, vel com
mercijs ſecularibus, uel officijs non conuenientib. ordi-
ni clericali uti, nec arma por-
tare, clem. 1. de vita & boneſ.
cler. nec tabernas frequen-
tare, cap. penul. de vita, & bo-
neſt. cler. niſi peregrinationis,
& neceſſitatis cauſa, capitulo
Clerici. 44. diſtinctio. nec ad
aleas, & taxillos, ludere, nec talibus ludis intereſſe de-
bent, d. c. pen. nec vſuras exercere, 66 diſtin. c. ſeditio-
narios. & c. ſeq. de uſur. c. præterea. Item nõ debent eſſe
publici fabri, nec pelles, vel coria, parare, & aptare;
& hmõi vilia, & immunda exercere, ut dicit Spe. in ti.
de cler. coniug. col. 2. licet gl. in clem. 1. de ui. & bo. cler.
videatur aliquantulum obſtare, quia non comprehen-
ditur in illa conſtitutione. Sed clerici ſordida tractare
non debent, quæ dedecent, etiam in profanis de cuſtod.
Euch. c. 2. in fi. Nec debent publicè locare operas ſuas,
ad arandum, vel fodiendum, & ſimilia ſordida, vt cal
cis coquendæ. & arenæ fodiendæ, ut in c. generaliter, §.
nouarum, & ibi gl. 16. q. 1. Spe. in d tit. de cler. coniug.
colum. 2. & eſt regia pragm. Regis Ferdinandi, quæ in-
cipit Ferdinandus Illuſtriſſ Don Henrico, in qua eſt
inſerta Bulla Papæ Honorij, & in l. quiſquis cenſibus,
C. de Epiſ. & cler. & tetigi ſupra in gloſ. in verbo
3 *pragmaticam ſanctionem.* † *Verum ipſi clerici non*
prohibentur eorum uineas proprias computare, vel fo
dere, vel domos ſuas reficere; & quodlibet inſtũ nego-
tium decens exercere, propter diuerſas eorum neceſſi-
tates. Nam legimus apoſtolos negotiatos fuiſſe, & ma-
nibus proprij victui neceſſaria quæſiuiſſe, ext. ne cler.
vel mon. c. 1. in fi. 11. q. 3. c. cauendum. 91. diſt. § 1. ext.
de conſen. diſt. 5. c. nunquam. † *Similiter etiam clerici*
poſſunt fiſcellas, & caniſtros facere, ſeminare, planta-
re, rigare arbores, inſerere, apium aluearia fabricare,
4 *retia texere, libros ſcribere, & ſimilia, d. c. nunq̃.* † *Et*
poſſunt honeſtam mercaturam exercere, & emere ho-
neste, & vendere, dũ tamen eccleſias omnino non negli
gant, 91. diſt. c clericus, lo 2. & ex artificio honeſto vi
ctum quærere, vt ea, diſtin. c. 2. & 3. & ad prædicta vi
de latius Spe. in tit. de cler. coniug. col. 2. & per Summi
ſtas in verbo clericus, per Syl. in ſum. in verbo clericus
tertio, per totum, vbi late. Addi Et dicit Abb. in c. tua
nos extra de teſt. q̃ clericus licite exercere poteſt ali-
quod artificium conueniens dignitati clerici nõ ignomi
nioſum etiã ſi habeat eccleſiam, & adde not. in c. 1. de
5 *celeb. miſſa.* † *Item clericis ſunt interdictæ iudicaturæ*
ſeculares, aſſeſſoriæ, procurationes, & commercia ſe-
cularia, vt dicit Ioan. And. in c. fin. de vita & honeſt.
cler. pro clariori tamen doctrina, quando clerici prohi-
bentur poſtulare, & quando non, vide in cap. 1. & in c.
fina. extra de poſtu. & ibi Doct. Et a p̃dictis debent cle
rici abſtinere, ne contingat de eis dici poſſe, iuxta illud
vulgare, quod habẽt chlamidem ad omnem ventum, et
vti volunt duorum officio contrario, clericorum, ſcili-
cet, & ſecularium, quod eſſe non debet, vt per Io. And.
6 *in c. fi. de vita & hon. cler.* † *An autem clericus de pri-*
ma tonſura poſſit chirurgia exercere, an vero exercen-
do perdat ipſo iure clericatum, an vero requiratur ſen
tentia, vide Card. Flor in
cap. ſententiam ſanguinis
pęn. quaſt. ne cler. uel mon.
Inno. in cap. tua, de homic.
Matth. de Affl. in conſt.
regni, apoſtatantes, col. fi.
& concludunt q̃ non perdit
ipſo iure clericatũ, ſed requiritur ſñia, ut ibi per eos.

1 z ¶ † *Canonicas ſanctiones, ut in c. 2. & c. pen. de vita, et*
hon. cler. c. vnico, eo. tit. in ſexto, clem. 1. & 2. eodem ti-
tulo, & c. 1. ne cler. vel mon. & c. contingit de ſentent.
excommun.

1 & ¶ *Neglexerint,* † *& ſic negligentia clericorum non*
incedentium in habitu, & tonſura, punitur vt hic.
2 † *Similiter negligentia Epiſcopi, circa officium ſuum*
3 *punitur, c. 1. de ſupp negl præl.* † *Similiter propter ne-*
gligentiam præſentationis amittitur ius præſentandi
pro illa vice, c. 2. eo tit. de ſuppl. negl. præl. facit tex. in
4 *c. nulla de conceſſio. præb.* † *Similiter propter negligen*
tiam collationis beneficiorum infra tempus ſemeſtre,
collatio ſpectat ad Papam. c. licet de ſupp. negl. prælа.
Similiter propter negligentiam amittitur ius eligendi,
c. fina. eo. titu. de ſupp. negl. præla. & c. fin. de electio.
Similiter propter negligentiam, conceſſio beneficiorũ
pertinet ad ſuperiorem, de conced. præb. c. quia diuerſi-
tatem. Similiter propter negligentiam infra ſex men-
ſes, Epiſcopus poteſt conferre beneficia vacantia, & eo
negligente infra alios ſex menſes, ſpectat ad ſuperiorẽ,
5 *c. nulla de conced. præb.* † *Similiter contra negligentes*
6 *currit præſcriptio, de præſcrip. c. vigilanti* † *Similiter*
officialis negligens facere iuſtitiam punitur. Et infra
quantum tẽpus Iudex dicatur eſſe negligens in facien
do iuſtitiam, & multa alia, vide late per Par. in tract.
ſynd. in uerbo negligentia per totum, & eundem Par.
in tit de modo, & for. ſynd. colum. 2. cum pluribus ſeq.
& §. ſyndicatur cum ſequen. & Alex. in l. 3. §. in eum
ff. de dam. infect & Mat. de Affl. in conſt. regni ſtatui-
7 *mus. la 2. num. 43. cum ſequen. vbi ponit.* † *An Iudex*
accuſatus de negligentia, debeat perſonaliter compare
re, & qua pęna puniatur, & aliquid per Par. in d. tra.
ſynd. in verbo inſtantia, §. Iudex, col 2. Et ad materiã
de negligentia, vide late Fely. in c. ſi autẽ, col. 3. verſic.
negligentia de reſcrip. ubi etiã ponit, An dicatur ne-
gligens, ſi non præceſſit monitio. ſeu interpellatio. Item
negligentibus iura nõ ſubueniũt, ut not. ff. quæ in frau.
cred. l. 1. & l. pupillus, & ff. ex quibus cau. maio. l. non
enim, & gl. §. quorum in uerbo uigilijs, inſt. in proœ. Et
8 *ſic, qui negligit ſua iura perdit,* † *quia negligentia*
omnia lædit, unde uerſus ſcriptus litteris aureis ſuper
oſtio cameræ Regis Roberti, ſic di cebat. Negligentia
Par. de damno, hoggi farò, doman farò caccia
altrui fuor de guadagno, *vt dicit Bald. in cap. fin.*

col.

& ℞ vſq; ad uindictã ſanguinis, ultimiq; [a]ſupplicij

*cularẽ,ut in d.c.ſi iudex,& tenuit Ia.But.& Bal.in l ſi
qua p calumniam,col.1.ver.ſed iuxta,C.de epiſ.& cle.
non curando de diſtinct.Pet.& Cy.ibi,haueẽt opin te-
nuit Bar.Cęp.conſ.11 col.6.verſ.de prima.& Rota de-
ciſ.202.Incipiente ſi clericus,ſub rubr.de cler.coniug.
in nouis dec.& Phi.Fran.in c.1.§.1.col.2.de cle.coniu.
& ibi Gem.§.fi.& in d.c.ſi iu-
dex,in prin.col.1.Et dicit Al.
cõſ.8.Incipiente videtur ſuper
primo,col.fi.1.vol.ꝙ cognoſcere,an ſit clericus,& gau
dere debeat priuilegio clericali,& an duxerit vnicã,&
virginem ſpectat ad iudicem eccleſiaſ.† Si vero clericus
eſt captus per ſecularem iudicem ſine habitu & tonſu-
ra,ſed ipſe allegat ſe clericum,& petit ad Epm remit-
ti:hoc caſu ex quo eſt notorium notorietate facti ꝙ ince
debat ſine habitu & tonſura, ex quo apparent veſtes
laicales,& diſcooperto capite,apparet non habere ton-
ſuram,ante cauſæ cognitionem,nõ debet ad eccleſiaſti-
cum remitti, quia ptãs ſecularis interim eſt in poſſeſ-
ſione,& donec cognoſcitur de clericatu, coram eccle-
ſiaſtico,& ſi gaudere debet priuilegio, nec dẽt remane
re in poſſe iudicis ſecularis,debet tamen poteſtas ſecu-
laris interim ſuperſedere in cauſa, quia pendet qõ præ-
iudicialis ſuæ iuriſdictionis,& interim neſcit ſe iudicẽ,
vt tenet Io And.in d.c.ſi iudex,de ſen.exc.in 6.& Bal.
in d.l.ſi qua per calumniam,col.1.ver.ſed ponamus,&
ita intelligitur,quod dicit Gem in c.1.§ fi.col fi.de cle.
coniug.in 6.& ibi Phil.Fran.§.1 col.2. Et Bar.Soc.cõ
ſil.122.col.pen.circa priu.1.volum.Ad prædicta vide
quæ latè dixi ſupra in gl.in verbo priuilegio verſus fi.
vbi vide,quia hic nõ repeto. Aduerte tamẽ quod ſi Cle
ricus in alio caſu permiſſo,non portaret habitũ& ton-
ſuram,non ppea amitteret priuilegium, vt dixi ſupra
in gl.in verbo habitum.† Et ad proxime dicta quod cle
ricus qui non vadit in habitu & tonſura ſi ſit captus
per iudicem ſecularem debet remanere penes ipſum,
donec fuerit cognitum per iudicem eccl.de clericatu, &
cognito de clericatu debet remitti ad iudicẽ eccleſiaſti-
cũ,& ita ſeruatur vt dicit Mat.de Affl.in conſt.regni,
apoſtatantes,col.3.& Ale.in d.conſ 8.col.fin.1.vol.&
faciunt nota.in c.in audientia ext.de ſen.exc.& tex.in
c.quicunq; ex clero.23.q.8.Gem.in c.licet, c.non, ext.
de cler.in 6.Car.in repe c.perpendimus de ſen.excom.et
9 vide Ale.conſ 149.6.vol †Sed pone,clericus captus a
poteſtate ſeculari,dicit ſe clericum, & oſtendit literas
clericatus poteſtati,ad inſtructionem iudicis,& ad indu
cendum in eo ſcientiam clericatus,ut ſi eum detinet ſit
excõicatus,iuxta c.ſi iudex de ſen.excom. in 6. & c.ſi
quis ſuadente,17.q.4.an hoc ſufficiat, vt ſecularis de-
beat illum remittere ad eccleſiaſticum.Bal in d.l.ſiqua
per calumniam,col.fi.C.de epiſ. & cleri.tenet ꝙ ſic, &
in tali oſtenſione literarum clericatus, non oportet ad-
uerſarium citare,quia nõ fit in modum probationis,ſed
inſtructionis:cũ vero probatio Clericatus debeat fieri
coram Epõ,non autem coram ſeculari, ut ibi per eum
& ad prædicta uide Philip.Fran.in c.ſi iudex.§ fi. Sed
quæro quõ probetur aliquem eſſe Clericum, cum in du-
bio quis non præſumatur Clericus, niſi probetur,ut te-
net Bal.in c.fi.col.2.de præſump.& in c.at ſi Clerici, in
fi.de iud.Et an talis probatio,quod ſit Clericus, poſſit
fieri per teſtes,an vero requiratur ſcriptura: in quo di-
cas, ꝙ de iure ciuili videtur requiri probatio per ſcri-
pturam, d.l.ſi qua per calumniam,C.de epiſ.& cler.no.
gl.in c.1.de cenſ.in 6.Sed de iure canonico,põt fieri pro-
batio ẽt p teſtes,c.2.&
3.& vtrobiq; not. ext.
de cle.pereg.& iſtud cõi-
ter tenetur vt not.Pet.Cy.Alb.& Bal.in d.l.ſi qua per
calumniã,& Alex.conſ.107.videatur circa ſuperius,
col.fi.7.vol.Mat.de Affl.in conſt. apoſtatantes, col.3.
in fi.& ibi ẽt ponit, An unus teſtis ſufficiat,vel an cre-
datur literis Epi aſſerentis illum eſſe Clericũ, de quo ẽt
vide Bal.in d.l.ſi qua per calumniam, col.1.in fi.cum
ſeq.& Thom.Gram.deciſ.81.nec obſtat, d.l.ſiqua per
calumniam,quia loquitur in clericis peregrinis,qui de-
bent oſtendere literas cõmendatitias,ut ibi,& per Do-
10 ctor.ubi ſup.† Ad prędicta vide etiam Cęp.in d.cõſ 11.
col.3.cum ſeq.verſ.de ſecundo.Et ultra prædicta,qua-
liter probetur ꝙ ſit Clericus, vide Bal.in proœ decreta.
ibi Gregorius,col.5.ubi dicit,quod probando,quod pu-
blicè portat habitum,& tonſuram Clericalem,& facit
alios actus Clericales,& pro Clerico cõiter reputatur,
& eſt in poſſeſſione Clericatus,& cum ſit in poſſeſſione
clericalis habitus, debet per iudicem haberi pro uero
Clerico,ut not Arc.17.q.4.c.ſiquis ſuadente,& 100.
11 diſt.c.contra morem.† Et creditur etiam aſſertioni Car-
dinalis,ſi dicit aliquem Clericum, Arch.in c.nobiliſſi-
mus.96.diſt.& Bal.vbi ſupra. Et prædicta procedunt
quando non poteſt vere probari per literas Clericatus,
vel per teſtes, qui interfuerunt quando ſuit ordinatus.
12 † Et econtra,qui non portat habitum, neque tonſuram
non præſumitur clericus,ſed profanus,nõ ꝙ habitus ſit
cauſa eſſendi,uel faciendi Clericum, ſed eſt ſignum eſ-
ſentiæ conſuetum,ut dicit Bal.in d.proœ decreta.† An
autem ſi Clericus confitetur coram poteſtate, ſe eſſe lai
cum,an excuſet poteſtatem,qui ſcit,vel ſcire debet, eũ
Clericum,Inno.in c.ut famæ ext.de ſen.exc.tenet ꝙ nõ
& idem tenet Io.And.in d.c.ſi iudex,de ſen. excom. in
6.& Bal.in l.ſi qua per calumniam,col.2. verſ.ſed po-
namus,quia illa confeſſio,eſt facta coram iudice incom
petenti,& ideo non præiudicat,ut ext,de iudic.at ſi cle
rici,& Bal.ubi ſupra Et an Clericus cõiugatus debeat,
non ſolum oſtendere inſtrumentum Clericatus,ſed pro-
bare inceſſiſſe in habitu,& tonſura,& contraxiſſe cum
unica & virgine,vide Rotam in d.dec.Si clericus 202.
in rubr. de cler.coniug.Philip.Fran.in d. cap.1.§ 1 de
Cler. coniug. in ſexto, & ibi Gemin. Et an iudex ec-
cleſiaſticus etiam ex officio poſſit talem clericum a iu-
dice ſeculari repetere,& multa alia,vide per gl.& Do-
ctor.in d.c.ſi iudex.*

*1 ℞ ¶ Et pro etiam,& ſtat implicatiue. l.1.& ibi glo.in
verbo,& reipublicę,ff.ſolu.mat.quaſi dicat,ut talis pu
niri poſſit,non ſolum pęna pecuniaria, ſed etiam pœna
ſanguinis prout delicti qualitas popoſcerit.*

*2 e ¶ Vltimiq. ſupplicij,ideſt mortis,quia ultimum ſuppli
cium mortẽ interpretamur.l.ultimum ſupplicium.ff.de
pęn.*

pęnam puniri poſſe, in dicta monitione auctoritate noſtra [b] declares, & denunties, & quos etiam nos ex nunc, prout ex tunc, & è conuerſo declaramus ſeculares, [c] & per curiam ſecularem puniendos decernimus ipſo iure, [d] nulla alia noua declaratione ſuper hoc requiſita, vel requirenda, Non obſtantibus [e] conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cęteriſq; contrarijs quibuſcunq;. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub anulo piſcatoris, die 19. Ianuarij. 1524. Pontificatus noſtri Anno primo. Be.El. Cremonen. Poſt quarum quidem literarũ præſentationem, earumq: receptionem, & per nos, vt præmittitur factas, & receptas uolentes ad ipſarum excutionem procedere. Idcirco auctoritate Apoſtolica prædicta, qua fungimur, prædicta omnia, & ſingula ſignificamus, & præſenti edicto intimamus, & intimari mandamus, omnibus, & ſingulis clericis primæ tonſuræ, & minorum ordinum, omnia & ſingula in dictis literis Apoſtolicis contenta, ac omnes & ſingulos clericos prædictos, prætendentes priuilegio clericali gaudere, monemus, & requirimus, primo, ſecundo, tertio, & peremptorie, ut infra terminum duorum menſium, a die affixionis, & publicationis præſentium computandum, & in dictis literis Apoſtolicis contentum, quos, ipſis, & unicuiq; ipſorum, pro termino peremptorio, & trina monitione canonica aſſignamus, ut habitum, & tonſuram honeſte, & alia ſolemnia, iuxta canonicas ſanctiones deferant, & de cætero deferre debeant, & alia omnia, & ſingula, in dictis literis Apoſtolicis contenta, obſeruare debeant, iuxta canonicas ſanctiones, & ipſarum literarum ſeriem & Alioquin dictorum duorum menſium termino elapſo, ſi in habitu decenti clericali incedere, & honeſte tonſuram deferre, & alia ſolemnia, iuxta canonicas ſanctiones, ut præfertur, obſeruare neglexerint, & alia non adimpleuerint, put in dictis Apoſtolicis literis continetur, eoſdem clericos, & quemlibet ipſorum, ex nunc, prout tunc, & èconuerſo, abſque

pęn.l.capitalium, in prin.eod.tit. Sęd contra hoc oppo.
quod non debuit declarare taliter puniendos pęna ſan
guinis uel mortis, Imò eccleſia debet verè, & non fictè
ſed efficaciter intercedere vt ille qui traditur Curiæ ſe-
culari, non puniatur pęna mortis, ſed vt moderetur. c.
nouimus ubi gl. & Doct. de ver.ſign. Io. Andr. & alij
in c.cum non ab homine, col.
1.de iud. nec poteſt ſenten-
tiã ſanguinis proferre. c.ſẽ-
tentiam ne cler. vel mon. cũ
concor. ibi per gl. aliàs eſſet
irregularis, ut ibi, ſed reſpõ-
deo, ꝙ licet in hoc iſta extra
uagans uideatur aliquantu-
lũ rigida, non tamen ꝑꝑ hoc
Papa hic condẽnat aliquẽ
ad mortẽ, uel ad aliquã pę-
nam corporalem, licet decla
ret huiuſmodi clericos, poſſe
per ſecularem iudicem pu-
niri ita declarat Inno. in d.c.
nouimus, verſus.fi. & ſic nõ
2 *dicitur irregularis.† Immo*
Papa faciendo legem in qua
diſponeretur, ꝙ delinquen-
ti imponatur pęna mortis, li
cet auctoritate illius legi,
aliqui eſſent morti traditi,
non efficitur irregularis, qa
cũ ea promulgauit, nõ aĩad-
uertit in certa ꝑſonã, nec uo
luit hoĩes incidere in illam
conſtitutionem, ſed illud fe
cit ꝑꝑ bonũ, vt hoĩes a ma-
leficijs arceret, ut dicit Arc.
in c.officia. 23.q.5. & Præp.
in c.in primis, § de perſona,
colum.fin. 2.q.1. dixi latè in
meo tractatu de irregulari-
tate in quęſtione quæ incipit
quæro, an Papa, uel Prĩceps
faciendo legem, ubi uide.
1 *b ¶ Auctoritatę noſtra, quia*
merito oĩa noſtra facimus q
bus a nobis ĩpartitur aucto-
ritas, l.1.§.oĩa. C.de uet.iur.
enucl. facit. l.1.§. deieciſſe.
2 *ff.de ui & vi arma. † Et de*
iſta clauſula auctoritate no
ſtra facias, vide Gemin. &
Doct. in ç.cum aliquib. extra de reſcrip. in 6. Io. And,
Abb. & alios in c.licet, & in c.graue de off.ord. tex. et
gl. in c.1. de cler. ęgr. in 6. Doc. in c.ſi eum, & in c.bi quĩ
de prab. in 6. Et de clauſula uice noſtra, uide gl. iuncto
tex. in c fi. de ſtatu.mon. & ibi Abb.
1 *c ¶ Seculares ſimiliter in auten.quo.opor. Epiſ.§. ſed*
neque, coll. 1. Add. Nunquid percutiens clericũ non in-
cidentem in habitu & tonſura quando ignorat illũ eſſe
clericum ſit excõicatus vide Fel. in c.ſi vero, in prin.
col.1 de ſen.exc. col.1. vbi tenet ꝙ ſi ſciebat eſſe clericũ
eſt excõicatus, ſecus ſi ignorabat, qa ex depoſitione ton
ſuræ non perdit priuilegium. Imò plus dixit Fel. in ca.
ſi uere, in prin. de exc. quod percutiens clericum hære-
ticum eſt excommunicatus, allegat Inn. ibi & dicit eſſe
ſingulare.
d ¶ Ipſo iure † & ſic impor-
1 *tat priuationem priuilegij,*
abſq; alia monitiõe, & abſq;
ſnia, quia ubi canon impo-
nit pęnã ipſo iure ex facto
negatiuo, quãdo illi adijci-
tur certum tp̃s, non requiri-
tur alia monitio, ut tenet
Gem. in c.1. col.2. in pri. de
vita & ho.cler. in 6. nec re-
quiritur ſnĩa, ut ibi, Tamen
licet non requiratur ſenten
tia condemnatoria, requiri-
tur tamen ſententia decla-
ratoria, talẽ clericum ami-
ſiſſe priuilegium, ob non de-
lationem habitus, & tonſu-
ræ, & poſſe per iudicem ſe-
cularẽ puniri, quia licet pę-
na imponatur iure, tamẽ re
quiritur ſententia declara-
toria, per tex. in ca.cum ſe-
cundum. §.fi. extra de hær.
in 6. & ibi Doctor. Felyn. in
c.cum non ab homine, col 4.
cum ſequen. de iud. & ibi
per alios. Aduerte ta-
men, quia in caſu noſtro nõ
requiritur aliqua declara-
toria, ſed ſtatim poteſt per
iudicem ſecularem puniri,
per tex. noſtrum hic, ibi nul
la aliã declaratione ſuper
hoc requiſita, nec requiri-
tur alius iuſſus iudicis ec-
cleſiaſtici, cum ex iſto tex.
ſit hoc inductum, faciunt
quæ dicit Phil. Fran. in d.c.
cum ſecundum, §. fina. in
verſ.not. & gloſſ. in clem. 1.
in verbo eo ipſo, de uita &
honeſt. cler. cum ibi allega-
tis
1 *e ¶ Non obſtantibus, † quid operetur iſta clauſula non*
1 *obſtantib. vide latiſſime per Felyn. in c.nonnulli, col.3.*
cum plurib. ſeq. ext. de reſcr. ubi per pluſquam uiginti
col. hoc examinat, uide ibi.
1 *f ¶ Datum. de materia datæ, vide gl. Io. And. & Phil.*
Fran. in fi. ſexti libri decr. in data.

¶ *Igno-*

alia declaratione facienda, foro ſeculari ſubiectos fore, & tanquam laicos, per curiam ſecularẽ, & vſque ad vindictam ſanguinis, ultimique ſupplicij pœnam, vt ſeculares, & per curiam ſecularẽ, puniri poſſe auctoritate ſupradicta Apoſtolica, qua fungimur decernimus, & declaramus iuxta vim, formam, & tenorem dictarum Apoſtolicarum literarum. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunq;. Præſens quoq; edictum, vt omnibus innoteſcat, nequis valeat per ignorantiam g ſe excuſare, in valuis maioris Eccleſiæ Neapolitanæ, & Regij Conſilij, Magnæ Curiæ Vicariæ, & Regiæ Cameræ Summariç, tribunalium, & aliarum eccleſiarum Cathedralium, & locorum publicorum huius regni, affigi mandamus, ibidemque publicari per quaſcunque perſonas eccleſiaſticas, & mũdanas, ad id requiſitas, ad inſtar publicorum edictorum, quæ olim in albo h prætorio affigebantur. Datum Neapoli, in domibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ, ſitis propè parochialem Eccleſiam Sancti Ioannis maioris, die, & menſe prędicto, duodecimæ Inditionis. 1524. Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri Clementis, diuina prouidentia Papæ ſeptimi, Anno i primo. Don Hieronymus Centelles, Nuncius, & collector Apoſtolicus.

Mactiæ Santilli Campani diſticon.

Huc ducente Deo, ſecuit uada Cętula maris,
Et tenuit curſus noſtra carina ſuos.

FINIS.

g ¶ *Ignorantiam ſe excuſare, ſimiliter ponitur in c. omnes extra de pœn. & rem.*

h ¶ *Albo prætorio, vt ff. de iur. o. iud. l. ſi quis id quod, primo reſponſo, & glo. in §. prætorum Inſtitu. de iur. natur.*

i ¶ *Anno primo. An debeat poni annus Pontificis, Et a quo tempore incipiat annus, an a die electionis, uel coronationis, & de multis alijs vide glo. & Doctor. in data ſexti libri decretaliũ in fine.*
3 *† Et quando incipiat annus emergens, & quan-*
4 *do annus communis. † Et quot dies hẽat, vide Alex. in l. de diuiſione, in princ. ff. ſolut. matr. cum ibi allegatis, & Iaſon. in §. rurſus, col. 34. & ibi etiam Ang. Are. Inſtitu. de actio. & Angel. Are. in §. qui hoc annó Inſt. de inutil. ſtipul. In notatis, & ſcriptis per me ſuper materia huius clem. & extrauagantis cõſtitutionis, & alijs omnibus, vbicunque per me dictis, uel ſcriptis, ſubmitto me correctioni ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ. qualitercunque me contigerit erraſſe in eiſdem, quæ ſcripta licet minima ſint, tamen vt dicit Philin. ſecundo Motap. alijs veritatis inueſtigandę materia præparatur. Finiſque impoſitus eſt per Ioannem Antoniũ de Nigris, de Ciuitate Campaniæ Regni Neapolitani prope Silerem Fluuiũ, Iuris Vtriuſque Doctorem immeritum die 7. menſis Martij nonæ Indictionis, 1526. In die Sabbathi, quo die fuit Feſtum Beati Thomæ de Aquino, ad honorem, & laudem Omnipotentis Dei, eiuſq; Matris Virginis Glorioſæ, & beati Hieronymi, & beati Thomæ patronorum meorũ, qui pro nobis intercedant, Amen. Laus Deo, ſit benedictus Deus, & iterum ſit benedictus Deus.*

EDICTVM SVPER REFORMATIONE CLERICI VRBIS.

IACOBVS MISERATIONE DIVINA tt.S.Mariæ in Coſmedin. S. R. E. presbyter Cardinalis Sabellus.S.D.N.Papæ Vicarius Generalis.

SAcro ſancta Tridentina Synodus, probate eorũ vitæ,& ſanctæ cõuerſationis exẽpla,q ſe diuino miniſterio dedicarũt, præter ſacri inſtituti neceſſitatẽ,ad vniuerſã quoq; Chriſtiani populi reformationem plurimum prodeſſe intelligens,ſalutariter ſtatuit, vt quæ a Sũmis Pontificib.& a ſacris concilijs,de honeſtate clericorũ vitæ doctrina,cultuſque rõne, decreta fuiſſent,per eos,ad quos ea cura pertineret,in vſum reuocata,& in mores inducta propagarent. Nos igitur eiuſdẽ Sacri Concilij iuſſa exequi cupientes,nõnulla,ſine quib.recta viuendi Clericorum diſciplina cõſtare non poteſt,ex ſacris & canonibus,& Concilijs collegimus, uel ad eorum mentem conformauimus,quæ ex auctoritate S.D.N. Papæ viuę vocis oraculo nobis conceſſa,inuiolate obſeruanda proponimus.

Vt igitur cũ vitæ, & animi clericalis integritate externus etiam habitus,veſtitus, omniſque conuerſatio congruat.

Præcipimus omnibus, & ſingulis ſactis ordinib. initiatis,aut quæcunque beneficia eccleſiaſtica ẽt ſimplicia obtinentib.cuiuſcunque gradus,aut dignitatis ſint,vt intra quindecim dies, a præſentium literarũ promulgatione numerandos,Clericalẽ tonſurã,quæ eſt Militiæ ſpiritualis inſigne vnius cuiuſque ordini,& gradui conuenientem, perſpicue gerãt,Presbyteri vero ab ſuperiore labro Barbã ita tondeant,ne ſalutare Corporis, & Sanguinis Chriſti Domini Sacramentũ ſumentibus, impedimentũ afferat Veſtẽ ſuperiorem, & interiorẽ ſimplicem,& talarẽ oẽs geſtent, non reflexam,ſed compoſite,& apte ad collũ annexam. Pallium,quod ferraiolũ dr̃,id habeant, ut clericali decoro non ſit alienũ,idq; tñ in pluuiæ, & frigoris neceſſitate,ſemperq; cum talari tunica induant.Quas tñ veſtes ad longioris itineris neceſſariã cõmoditatem breuiores, modo ordinis honeſtati conueniant,adhiberi permittimus.

Caligis nõ inflati,nec diſſectis calceis, crepidiſue non inaniter inciſis, ſed ſimplicibus, & integris vtantur.

Camiſias ad manum,& ad collũ criſpas,&(ut dicunt) lactucatas, aut arte laboratas, ne ſumant. Pileos ne habeant,niſi valitudinis cauſa, & eos ſimplices,neque turbinatos, quos ingrediendo in eccleſiam,vel ædes,maxime publicas, ſemper omittant.Neque reticulum, aut ſubbirretũ, niſi valetudinis neceſſitas poſtulet, idque ſine redimiculis,nec anulos,niſi id honoris gradus, aut officij munus requirat.

Precioſioribus pellibus,vnguentis, & alijs odorum ſuauitatibus abſtineant.

Ab oĩ mulæ,& æqui inſtrõ,& ornamẽto aurum, argentũ, uillutũ, & oĩno ſericum amoueant, veſtiũ colorẽ tantummodo nigrũ, niſi aliũ Magiſtratus,aut honoris ratio poſtulet adhibeant. Veſtes holoſericas,aut ſerico ornatas,domi,aut foris ne habeant.

Arma ne ferant,ne ue perſonati incedant.

In cõi denique veſtitu nouitatẽ,& tam eligantię, & concinnitatis, quam negligentię, ac ſordium ſuſpitionem uitent.

Qui in aliquo horũ deliquerit p̃ter veſtiũ, aliarum ue rerum amiſſionem,uiginti quinq; aureis mulctetur,locis pijs,arbitrio noſtro, attribuendis,carcere etiam, ac beneficiorum priuatione, maioribus pœnis pro delicti, & perſonarum genere arbitrio noſtro puniatur.

Qm̃ uero q habitunt in tabernaculis Dñi non ſolum oẽm impudicitiæ cauſã,ſed ẽt occaſionem, & ſuſpitionẽ a ſe remouere dñt, ideo præter ea, quæ de conturbernio,& conſuetudine multũ ſuſpectarũ,a ſacro Concilio ſtatuta ſunt,eadem auctoritate ędicimus,ne in ędib.ad domicilium,& vſum canonicorum,aliorumue miniſtrorũ Eccleſiæ ædificatis,fęminę,ẽt cũ illis quouis ſanguinis vinculo coniunctæ,ullo modo cõmorentur,in alijs uero canonicali,aut clericali vſui non attributis, niſi ex cauſa tñ iudicio noſtro probata.

Item ne ędes Eccleſiæ,aut earum partes in quib. ipſi habitant, uel habitare debeant laycis locẽt, niſi nobis locationis neceſſitas comprobetur. Quæ uero ab eccleſijs ſeiunctæ, etiam ſi iuris eccleſiæ non ſint,eas nemini,niſi is bonæ exiſtimationis ſit, locare audeant.

Clerici quos,propter Chriſtum ſpectaculum fieri oportet mundo,Angelis, & hominibus maxime debent ab ijs ſpectaculis, quæ Chriſtum non ſapiũt,abſtinere.Itaq; decernimus,ne comędias, fabulas choreas,haſtiludia,aut ludicrum,&prophanum ullũ ſpectaculi genus,agãt,uel ſpectent.

Ne talis,teſſeris,pagellis,pictis, & omnino alea, aut ullo præterea uetito,aut indecoro ludi genere ludant,ne ue huiuſmodi ludi ſpectatores ſint.

Non canes,accipitres,aut aliud uenaticum animal aleant,ullum ue genus uenationis aduerſus ſacros canones obeant.

Ne commeſſationibus,aut minus honeſtis conuiuijs interſint,cauponaſq;, aut tabernas ne ingre-

grediantur niſi lõgioris itineris cã, ne ue cuiquã propinẽt aut prouocati ad bibẽdũ, reſpondeãt, ſed ſobrie, & caſte ex doctrina Apoſtoli viuant.

Interdicimus autem eis procuratione, aduocatione, patrocinio, & omni actione cauſarũ apud iudicem ſęcularem, exceptis cauſis iure permiſſis, quo loco, ſcripta licentia, a nobis impetretur, quos præterea in rebus prophanis omni notariatus, & tabellionatus officio, necnon arte medendi, maximè chirurgia, prohibemus.

Nullus tutelam, curamue, niſi pietatis cauſa, idque conceſsione noſtra ſuſcipiat.

Mercaturam ne exerceant, neue in rebus contrahendis ſe medios, vel interpretes adhibeant, prædia ne conducant, pro nemine ſpondeant, Principum, & omnino laicorum negocia ne procurent, aut eis inſeruiant, niſi cauſa id poſtulet, à ſacerdotali officio non aliena, qua in re tam conceſsio noſtra, quam hac in re, & alijs à nobis permittendis gratis ſemper fieri volumus, intercedat, eaque quotannis renouetur.

Ne fœminas nobiles aſſectentur, neue officij cauſa ſtent circum menſam illis accumbentibus.

In famulatu vero Eccleſiaſticarum perſonarum, vilia officia, aut opera, quæ clericali decoro non conueniant, minimè faciant.

Quicunque in ijs, quæ à nobis ſupra prohibita ſunt deliquerint, præter mulctam vigintiquinq; aureorum, ob ſingula delicta exigendã, & quemadmodum diximus, in pios vſus erogandam, carcere, priuatione beneficij, & grauius etiam pro perſonæ conditione, & facinoris, ac flagitij modo, arbitratu noſtro plectantur.

Mandamus autem omnibus qui ordinis, vel beneficij, aut alia ratione canonicas horas recitare debent, vt eas nullo modo omittant, alioquin pœnas, in Lateranenſis Generali Concilio ſub Leone Decimo celebrato propoſitas, & alias, arbitratu noſtro, ſubibunt.

Inhęrentes præterea eiuſdem Concilij Tridentini decretis, per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti Domini noſtri vehementer hortamur presbyteros, vt ſingulis dominicis, & alijs feſtiuis dieb. niſi iuſte impediantur, ſalutare miſſæ ſacrificium faciant, Diaconos, & Subdiaconos, vt his ſingulis menſibus & ſemper cum miſſæ ſacrificio inſeruiant. Clericos denique, & inferiorum ordinũ gradibus initiatos, vt ſaltem ſemel ſacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum ſumant.

Diuinam ſcripturam aſsiduè ſcrutentur, Sacros ſanctorum patrum libros in manibus habeant, ex quibus vitalibus, & perennibus fontibus ſalutaris doctrinæ, & vitæ præcepta, & exempla hauriant.

Præterea edicimus Clericis, alijſue aliquo inferiorum ordinum gradu initiatis, ſi Clericalibus veſtibus vti voluerint, vt tonſuram quoque gerant, & reliqua, quæ præſcripta ſunt, propoſito eodem pœnæ periculo obſeruent.

Laycis vero qui clericali habitu vti conſueuerunt, vt in poſterum birreti ſaltem forma à clericis, ſub eadem pœna internoſcantur.

Quod autem dificile eſt propter multitudinem eorum qui in vrbem ex diuerſis orbis terræ partibus conuenire ſolent, Clericos à Laycis internoſcere, ideo iubemus omnes, & ſingulos clericos, in ſacris ordinibus conſtitutos, alioſque beneficia eccleſiaſtica, etiam ſimplicia, obtinentes, qui in Romana Curia commorantur, ad decem dies, ab harum litterarum promulgatione; eos autem, qui poſt hanc in vrbem venturi ſunt, à die eorum aduentus numerandos, ſe in curia noſtra ſiſtere, & nomen, cognomen, patriam, ordines; & beneficia profiteri, & litteras (vt vocant) dimiſſorias oſtendere.

Qui autem aliquem eo gradu, & cõditione, qua diximus, vel hoſpitij, vel famulatus, aliaue cauſa, domi habent, aut in futurum ſint habituri, illo de hac noſtra lege præmonito, ad præſtitutum tempus ad Curiam noſtram deferre. Qui contra fecerit, vigintiquinq; aureis, & carcere, aliaue pœna, Iudicio noſtro irroganda punietur.

Volumus autem, & decernimus, vt his litteris, in locis ſolitis publicatis, & affixis, ita earum quoſcunque arctet executio, perinde ac ſi perſonaliter vnicuique intimatæ fuiſſent.

In quorum fidem &c. Datum Romæ in ædibus noſtris. Die 30. Menſis Octobris. 1566. Pontificatus autem Sanctiſsimi Domini Noſtri D. Pij Diuina prouidentia Papæ. V. Anno primo.

Alfonſus Binarinus Vicegerens.

Triphon Victorellus Notarius.

Iſta eſt localis in Vrbe.

Io. Ant. de Nig.

DE SPOLIIS CLERICORVM, Monachorum, & aliarum Eccleſiaſticarum perſonarum decedentium.

Pius Quartus Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

DEcens eſſe cenſentes, & æquum, vt nos, qui alios in ſua iuſtitia contulimus, Cameræ Apoſtolicæ iura non negliganius, quinimo, ne prætextu incertitudinis, illa ab aliquibus vſurpari, aut ſnper eis, dubia aliqua oriri contingat, ita noſtræ declarationis temediũ prouideamns, q̀ à nemine deſup dubiũ aliqđ deduci poſsit. ¶ Cũ itaq; ſicut accepimus, à nonnullis vertat̃ in dubiũ, An res, & bona per clericos, ẽt in ſacris ordinibus cõſtitutos, ex negociatione illicita aut alias cõtra ſactos canones, acquiſita, vti ſpolia, vel alias ad Cameram præfatã iure legitimo ſpectare & ꝑtinere debeãt, Nos oẽm deſup hęſitationis materiã ſubmouere ac cauillationib. & altercationibus, ac litibus viã pręcludere, & deniq; malitijs eorũ, qui iura dictę Camerę vſurpare ſatagunt, obuiare, aliàſq; in pręmiſsis opportunè prouidere volentes. ¶ Motu proprio, & ex certa noſtra ſciã, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, decernimus, oĩa, & ſingula, res, & bona cuiuſcunq; qualitatis, & quantitatis, exiſtentia, ac in quibuſuis rebus, & Regnis, ac dñijs tam citra, quã ultra Montes, & Maria, conſiſtentia, pet quoſuis Clericos, tam ſęculares, quam quorumuis, ẽt mendicantiũ ordinũ. ac militiarũ regulares, ẽt in ſactis ordinibus cõſtitutos, cuiuſcunq; ſtatus, ordinis, & cõditionis fuerint, ac Archiepiſcopali, Epiſcopali vel alia maiori dignitate præfulgeant, ex negoriatione illicita, aut alias contra ſacros Canones, quolibet acquiſita, quæ pro tpe, poſt obitũ eorũ, qui ẽt ex facultate, quã habuerint teſtandi, cõdito teſtamento, vbiuis locorũ deceſſerint, & decedent, aut quib. illos, etiã eis viuentibus priuari, & eis deſtitui contingerit, Et pſertim quõdã Andreę Iapiro de S. Ioãne Retũdo pſbyteri, ſen religioſi, extra Ro. Curiã ad illã forſan veniẽdo defuncti, hactenus remãſerũt, remanent, & temanebũt, ad eandẽ Cameram, & nõ alios etiã in quibuſuis Cathedralibus, ẽt Metropolitan. & Collegiatis, ac alijs Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalibus, Militijs, cęteriſq; beneficijs eccleſiaſticis, cũ cura, & ſine cura ſęcularibus, & quorũuis ordinũ regularibus, qualitercunq; qualificatis, ſucceſſores illa in titulũ, cõmendã adminiſtrationem, cõmiſsionem, ac alias quolibet pro tempore obtinentes, etiam ſi ad illa, vigore prioris tituli, ius regrediendi, ſeu accedendi, & ingrediendi, aliquibus cõc eſſum fuerit, ſpectaſſe & ſpectare, ac ſub nomine Spoliorũ venire, illaque, vti ſpolia ad Cameram ipſam pertinentia, perpetuo colligi, & recuperari potuiſſe, & poſſe ac debere & ita ꝑ quoſcũq; Iudices quauis authoritate fungentes, in quacũq; inſtãtia, ſublata eis quauis, aliter iudicãdi & interpretãdi, facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri dẽre. ¶ Necnon irritũ & inane, quicquid ſecus, ſuꝑ his, à quoquã, quauis authoritate ſcienter, vel ignorãter contigerit attentari. ¶ Mandãtes dilecto filio noſtro, Guidoni Aſcanio, S. Marię in via lata Diacono Cardinali, de S Flore nuncupato, & in eius Camerariatus officio ſucceſſoribus, Quatenus ſpolia ipſa, prout alia ipſius Cameræ iura, exigi, & recuperari, ac p̃ſentes inuiolabiliter obſeruari ſaciat. Nec ꝑmittat Camerã ipſam, vel pro ea Agentes, deſuper modo aliquo, moleſtari, ꝑturbari, aut inquietari. ¶ Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, appellatione poſtpoſita cõpeſcendo. Necnon legitimis ſuper his, habendis ſernatis proceſsibus, cenſuras, & pęnas ipſas, etiã iteratis vicibus, aggrauando, Inuocato etiã ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis. ¶ Nõ obſtãtibus fe. re. Bonifacij Papæ viij. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dicti., & alijs conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, necnon eccleſiarum, monaſteriorum ordinum, militiarum, & beneficiorum prædictorum iuramento, confirmatione apoſtolica, vel quauis firmitate alia, roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis apoſtolicis, illis, & dilectis filijs illorum capitulis, conuentibus, ſuperioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam Motu, & ſcientia ſimilibus, conceſsis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habenres, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus, communiter, uel diuiſim, ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, uel excommunicari non poſſint, pet litteras Apoſtolicas, non facientes plenã & expreſſam, ac de uerbo ad uerbum, de indulto huiuſmodi mentionem. ¶ Nulli ergo omnino hominum, liceat hãc paginã noſtri decreti declarationis, mãdati, & derogationis infringere, uel ei auſu temerario, contraire, Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo, Nono, Nouembris. Pontificatus noſtri Anno primo.

Fed. Cardinalis Ceſius.

Cæ Glorierius.

Barengus.

DE SPOLIIS CLERICORVM, & Monachorum, & Eccleſiaſticarum perſonarum decedentium.

Pius Quintus Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuum rei memoriam.

Romani Pontificis prouidentia circumſpecta ad ea ſollicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis Eccleſijs debita obſequia. & opportuna ſubuentionis auxilia minimè ſubtrahantur. ¶ Cum itaque, ſicut accepimus, nonnulli Parriarchæ Archiepiſcopi, Epiſcopi,& Abbates, ſeu commendatarij, ac alij beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprij honoris,& ſalutis immemores. etiam prætextu facultatum teſtandi eis per ſedem Apoſtolicam conceſſarum, in eorum vltimis voluntatibus res ſacras, ac vaſa, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaque cultui diuino dicata, quandoque ex fructibus Eccleſiaſticis per eos acquiſita, non Eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs, quibus præfuerunt, ſen à quibus prouentus Eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, pront rationi, & honeſtati conſenraneum foret, ſed alijs locis, etiam aliquando non pijs, ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apoſtolicæ Collectores, prærextu quod illa ſub appellarione ſpoliorum veniant, tanquam eiuſdem Cameræ ſpolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum Religionis dedecus, ac Eccleſiarum, Monaſteriorom, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum ſcandalumque plurimorum. Nos abuſibus ſcandaliſque huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum,& Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumq; quorumlibet ſaluti conſulere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perperuo valitura conſtitutione ſtatuimus ordinamus, decernimus, & declaramus. ¶ Quod de cętero omnia, & ſingula ornamenta, & paramenta, ac vaſa, necnon Miſſalia, & gradualia, ac Cantus firmi, & mnſicæ alijque quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res ſacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcunque Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos Abbates, ſeu Commendatarios, & alios quoſcunque, quæcunque,& qualiacunque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſęcularia, & quorumuis ordinum regularia, in titulum, vel Commendam, aut aliàs quomodolibet obrinentes qnocunque nomine, vel titulo cenſeantur, etiam ſi de illis, & eorum qualitatibus ſpeclalis, & expreſſa menrio, habenda foret, ad vſum, & cultum diuinum etiam in eorum priuatis ædibus, & Cappellis, vel oratorijs deſtinata, tempore eorum obitus, ex teſtamento, vel ab inteſtato relicta, ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & aliàs diſponendi de bonis per eos ex altari, vel aliàs quomodolibet acquiſitis per qnoſcunq; Roman. Ponrifices prædeceſſores, & ſucceſſores noſtros, ac nos, ſub quibuſuis renoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam Motu Proprio, & aliàs quomodolibet conceſſis, & concedendis minimè comprehendantur. Nec ſub appellatione ſpoliorum veniant, ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſteria, etiam Comuentu carentia, & beneficia, huiuſmodi in quibus reſederint, aut quibus præfuetint, quæ aliàs obtinuerint omnino ſpectent, & pertineant, ac ſpectare, & pertinere, illaque poſt eorum obitum eiſdem Eccleſijs, Monaſterijs, & beneficijs, etiam ſi in Romana Curia, & procul ab illis deceſſerint, vel ab illa nunquam acceſſerint, etiam ſi antea Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimini ceſſerint, vel beneficia huiuſmodi renunciauerint eo, ipſo applicata, & incorporata ſint, & eſſe cenſeantur. Ira quod liceat illis defunctis in eiſdem Eccleſijs, Monaſterijs,& beneficijs ſucceſſoribus, ac Eccleſiarum, & Monaſteriorum, huiuſmodi Capitulis, & Conuentibus, reſpectiuè, illa propria aurhoritate, libere apprehendere, ac eorum Eccleſijs & Sacriſtijs applicare, & incorporare. Ac quęcunq; donationes, ac relicta, & legara reſtamenta, & codicilli, & aliæ vltimæ volunrates, ſeu ſpolia deſuper contra præſentis Conſtitutionis noſtræ renorem qnomodolibet pro tempore facta, quo ad præmiſſa nulla, & inualida, nulliuſq; roboris, & momenti exiſtanr, & perſonis, etiam Eccleſiaſticis, ſeu locis, etiam pijs, aut Eccleſiaſticis alijs quibuſcunque, in quarum ſeu quorum fauorem pro tempore facta fuerint, minimè ſuffragentur, nec per ea ijſdem perſonis, ſeu locis vel alijs Eccleſijs, huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit. ¶ Quinimo res ſacras, vel alia bona prædicta quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinenres, ad illa Eccleſijs, & Monaſterijs, ac beneficijs per defunctos quomodolibet acquiſitis, vt præfertur, iuxta præſentium tenorem realiter, & cum effectu reſtituendum, & conſignandum quibuſuis diſpoſitionibus de illis incontrarium quomodolibet factis minimè attentis, omnino teneantur, & ad id per cenſuras & pœnas, etiam furti & ſacrilegij, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi & compelli poſſint & debeant. ¶ Et inſuper ſi deinceps contingat inſolentia ſpoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorum, vel Subcollectorum aliquas Eccleſias, vel hominum quemquam damno, & iniuria affici, ne cuiquam de cętero verrarur in dubium, quæ res habendæ ſint nomine ſpolij, ſimili modo ſtatui-

mus decernimus, & declaramus. ¶ Quod quæcunque ſcamna, cathedræ, arcæ, etiam ligneæ, vel lapideæ etiam Marmoreæ Mēſæ, & Tabulæ ac quæcunque dolia ſeu Vaſa vinaria vacua, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica per quoſuis preſbyteros, ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Eccleſijs ſeu eorū Domibus Eccleſiarū earundem vel alibi vbiuis locorum relicta, etiam ſi ex fructibus, & prouentibus beneficiorum quæ dum viuerent obtinebant acquiſita fuerint, ſub ſpoliorum appellatione minimè veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſsint. ¶ Præterea quod nullū ſpolium Cameræ præfatæ, fieri, nec quicquam à quibuſuis ſpoliorū Cameræ huiuſmodi Collectoribus, vel Subcollectoribus exigi poſſit per obitum illius qui dum viueret, vnum, vel plura beneficia Eccleſiaſtica obtinuerit, cuius vel quorum inſimul fructus redditus & Prouentus, Triginta ducatorum auri de Camera ſecundū communem æſtimationē valorem Annuum non exceſſerint, aut qui penſiones Annuas ſuper quibuſuis fructibus Eccleſiaſticis vſque ad dictum valorem Annuatim perceperit, Dummodo tamen is ſe ab omni illicita negotiatione, & à ſacris Canonibus prohibita abſtinuerit. ¶ Ita qđ ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumuis defunctorum, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles penſiones perceperint, prætextu ſpoliorum eiuſdem Cameræ percipere, aut alias contra præſentes noſtras litteras, attentare præſumpſerint, ad totalem bonorum per eū perceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id via iuris, etiam per ſimiles cenſuras, & pœnas cogi, & compelli poſſit, & debeat. ¶ Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorū Collectoribus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, ne ſub indignationis noſtræ, & priuationis eorum officiorum pœna in ornamentis, & paramentis, ac Vaſis, & Libris præfato cultui diuino dicatis, ac alijs rebus ſacris, nec non ſupellectilibus præfatis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorum inuentarijs tanquam ſpolia redigant ſeu deſcribant. Sed ornamenta, & paramenta, necnon Vaſa, & libros aliaque diuino cultui dicata huiuſmodi Eccleſijs, Monaſterijs, Cappellis, & alijs beneficijs hmōi, eorumq; Rectoribus, & alijs prælatis libere dimittant, & conſignent, ac conſignari faciant, cum effectu, Ac ſupellectilia prædicta in locis vbi conſtituerint relinquant. Ac decernentes, ſic in premiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunq; Iudices, & Commiſſarios, quauis authoritate fungentes ſublata cis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper ijs à quoquam, quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

¶ Quocirca dilectis filijs Curiæ cārum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & ſingulis locorū ordinarijs, ac Maiorē dignitatē, poſt Pōtificalem in vniuerſis Eccleſijs Cathedralibus, & Metropolitanenſi. pro tempore obtinentibus per Apoſtolica ſcripta, Motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorū, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte quorūcunque in præmiſſis intereſſe habentium, ut præfertur, fuerint requiſiti, ſolemniter publicātes, eiſq; in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſsiſtentes, faciant authoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, firmiter obſeruari Ac ſingulos quos literæ ipſæ concernunt illis pacifice gaudere. Non permittentes eos deſuper quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & ſynodalibus Cōcilijs editis generalibus, vel ſpecialibus, cōſtitutionib. & ordinationibus necnō Eccleſiarū, & Monaſteriorū, hmōi iuramento cōfirmatione Apoſtolica vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & cōſuetudinibus, facultatibus teſtandi, alijſq; priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis approbatis, & innouatis, etiam ſi de illis eorumq; totis tenoribus. ſpecialis, & expreſſa mentio faciēda eſſet, illorū tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, illis in reliquis, in ſuo robore permanentibus cęteriſq; cōtrarijs quibuſcunq;. Volumus autē quod ſi aliquis ex Patriarchis; Epiſcopis, Abbatibus, ſeu Commendatarijs, & alijs beneficiatis p̄fatis, pluribus Eccleſijs, ſeu Monaſterijs, pro tempore ſimul, vel ſucceſſiue præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit, ornamenta, & paramenta, ac res & bona prædicta, ad illa omnia habita ratione fructuum, & temporis quo eadem beneficia poſſedit, omnino pertineant, & proportionaliter inter ea diuidantur. quodque præſentes litteræ in Cancellaria noſtra Apoſtolica & Acie Campi Floræ, & de more publicentur, & inter Conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur, Et quia difficile foret præſentes ad ſingula queq; loca deferri, volumus & etiā declaramus, earū Tranſumptis etiam impreſsis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, uel alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillatis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ eiſdē præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hoīum liceat hanc paginā noſtræ ordinationis, ſtatuti, decreti, declarationis, inhibitionis mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Dat.

Datum Romæ apud Sanctum Pětrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingẽteſimo Sexageſimo Octauo. Idus Iunij. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Pro Dño Summiſt. Ludouicus Ripa.

PRo declaratione materiæ ſpoliorũ clerico
crũ, & perſonarum eccleſiaſticarum de-
cedẽtium eſt ſciendũ.† Quod de iure ca
1 nonico clerici de bonis acquiſitis per Ec
cleſiã non poſſunt teſtari. ſed in eorum
obitu bona qualibet p Eccleſiã acquiſita debent pænes
Eccleſiam remanere. c. relatum, lo 2. ext. de teſt. c. cum
in off. eo. tit. quia de eis teſtari non poſſunt ca. ad hæc,
ibi Abb. & alij, eo. tit. c. fixum, 12. q. 5. vbi eſt bonus
tex. Abb. in d. c. cum in officijs, & Cor. conſil. 88. 2. vo
2 lum.† Sed Papa qui in beneficialibus plenam, & libe
ram poteſtatem habet, c. 2. de præb. in 6. clem. i. in fi. vt
lit. pend. & ordinarius totius orbis, c. cuncta per mun-
dum. 9. q. 3. & poteſt conferre beneficia totius orbis, vt
per Abb. in c. quia diuerſitatem de conceſſio. præb. &
eius voluntas habetur pro ratione, c. propoſuit de con
ceſſ. præb. c. innotuit de electio. ſtatuit, & voluit vt bo-
na clericorum decedentium intuitu eccleſiæ acquiſita
quę ſpectabant ad eccleſiam illius decedentis, applica-
rentur Cameræ Apoſtolicæ, & ſpolia nuncupantur.
3 Sciendũ tamẽ eſt ꝙ de iſto verbo ſpolio, ſeu ſpolijs, pro
vt vulgariter accipitur mortuis Prælatis, ſeu clericis,
non reperitur in iure ciuili nec canonico, vt dicit Guid.
Papa in quæſt. Delph. q. 110. Incipiente an clerici, ſed
bene reperitur de iure diuino. Pſal. 138. verſi. lętabor
ſuper eloquia tua ſicut qui inuenit ſpolia multa: allegat
4 ita tenere Pet. Papa in ſuis nota.† Et deſcendit a Spo-
lio as. i. Priuo, Exuo, Nudo, Denudo, Expolio, ſpolia de
traho, eripio, detraho, tractum a militib. Et dicitur ſpo-
liũ exuuiæ, & quodcũq; hoſtib. detrahitur, iuxta illud
exuuijs indutus Achilli, & ait Seruius, 8. Aenei. nam
maximus vltor Tergemini nece Gerionis ſpolijsque ſu
pb. Alcides, aderat, de quo p Calep. in ver. ſpoliũ. Et ho
die multũ frequẽtatur iſta materia ſpoliorũ, & bene no
5 men fuit conſequens rei.† Quia collectores ſeu cõmiſ-
ſarij ſuper ſpolijs ſpoliant, & deprędãtur domũ in qua
aliquis clericus moritur. Et non ſolum acquiſita a cle-
ricis intuitu eccleſię & beneficiorũ, ſed omnia quæ in-
ueniunt vndecunque quęſita, deprædantur hoſtili mo-
6 re, & relinquunt domũ ſcopis mundatam.† Et Pius Pa
pa Quartus in anno 1562. fecit conſtitutionem quæ
Incipit Decens eſſe cenſentes, in qua ſtatuit, omnia &
ſingula, res & bona cuiuſcunq; qualitatis, & quantita
tis exiſtentia per quoſuis clericos tã ſeculares q̃ quo-
rumuis, etiam mendicantium ordinum, & militiarũ,
& regulares, etiam in ſacris ordinibus conſtitutos, & Et
Archiepiſcopali, & Epiſcopali dignitate fungẽtes, ex
negociatione illicita, aut aliàs cõtra Sacros canones
quolibet acquiſita, quia pro tempore poſt obitum eo-
rum, qui etiam ex facultate quam habuerunt teſtãdi,
condito teſtamẽto, ubi vis locorum deceſſerint, aut de-
cedent, aut quibus illos, etiam eis viuentibus priuari,
& eis deſtitui contigerit ad eandem Cameram, & non
ad alios ſpectaſſe & ſpectare, & ſub nomine ſpoliorum
venire, illaq; vti ſpolia ad Cameram ipſam pertinẽtia
perpetuo colligi, & recuperari potuiſſe vt latius in d.
7 conſtitut. præcedenti continetur.† Superuenit poſtea
Pius Papa V. vere pius qui fecit iſtam conſt. & ad tol
lendum rapinas nequitias, & inſolentias collectorum
& commiſſariorũ ſuper ſpolijs, ſtatuit ibi ꝙ de cętero
8 &c.† Primo ꝙ omnia & ſingula ornamenta, paramen
ta, vaſa, miſſalia, gradualia, & alij libri cantus firmi,
& muſica, & alij libri quolibet nuncupati, & aliæ res
ſacrę, etiam auri, & argenti, & alia bona ad vſum &
cultum diuinum deſtinata, etiam in priuatis domibus,
& cappellis, ſeu oratorijs, appellatione ſpoliorum non
9 veniant.† Nec de eis clerici quacũque dignitate prę-
fulgeant teſtari poſſint, nec diſponere, ſed ad eccleſias
in quibus præfuerunt, & reſederunt, remanere debeãt.
Immo clericis ſeu prælatis defunctis, licitũ ſit ſucceſ-
ſoribus, & capitulo auctoritate propria capere, & ap
prehendere, & eorum eccleſiis, & ſacriſtijs applicare,
& incorporare. Immo plus ſtatuit vt donationes, le-
gata, teſtamenta, & ultimę voluntates, ſeu ſpolia con-
tra diſpoſitionẽ præſentis conſtitutionis facta ſint nul
la, & illa reſtituere teneatur Eccleſijs prædictis.
10 Item ſtatuit ibi, & inſuper.† Quod quæcunque ſcãna,
cathedræ, arca, etiam lignea, uel lapidea, etiam mar-
morea, menſę, & tabulę, ac quæcunque dolia, ſeu uaſa
vinaria vacua, & alia ſimilia ſupellectilia domeſti-
ca, etiam ſi ex fructibus beneficiorũ per clericos ſint
quiſita, pro ſpolijs non reputentur. Et nota ibi ſupelle-
11 ctilia domeſtica.† Et q̃ veniant appellatione ſupelle-
ctilium, uide in l. 3. & toto tit. ff. de ſupell. lega. Et põ
12 dera ibi domeſtica, de quo in l. 1. ff. de ſupell. leg.† Ex
hoc colligitur quod alia non ſupellectilia intelligun
tur de ſpolijs, quia excluſio vnius eſt incluſio alterius,
l. cum prætor, ff. de iud. c. nonne, de præſump.
13 In tex. ibi præterea. † No. ꝙ ſpolia non poſſunt exigi
de clerico mortuo, qui dum viuebat unum, uel plura
beneficia obtinebat, quorum redditus inſimul non aſcẽ
dit ualorem annuũ triginta ducatorum auri de Came
ra ſecũdum communem extimationem, quia in tali ca-
ſu ſpolia capi non poſſũt, & ſic ſunt ducati triginta ſex
ſecundum monetam regni Neapolitani, quaſi ꝙ illi tri
ginta ſex ducati annui ſunt pro expenſis uictus, ad ra-
tionem unius carleni quolibet die, & eſt parua quãti-
tas, quia pro veſtitu, calciamentis & victu non ſuffi-
14 ciunt, & hoc fuit ſtatutum, † vt clericus qui altario ſer
uit, de altari uiuere debeat. c. extirpanda, & c. cum ſe-
15 cundum de prabẽn.† Quia non debet os bonis trituran
tis alligari, 13. q. 1. c. 2. §. præterea, uer. Item non alli-
gabis, & d. c. extirpanda. Et clericus poteſt fructus be
neficij conuertere in eius victum & veſtitum, & illud
quod ſupereſt conuertere in vtilitatem & neceſſitatem
eccleſiæ, ut dicit Inno. in c. indecorum de ætæ. & quali.

& Phil.Fran.in c.præſenti,col.3.in prin.ver.circa primum,num.6.de off.ord.in 6. hodie uero quod ſupereſt veniunt in ſpolijs.In tex. ibi dummodo ab illicita negociatione & a ſacris canonibus prohibita abſtinuerint.
16 † Nota ꝙ clerici debent ſe abſtinere ab illicita negociatione & a canonibus prohibita, vt hic. & c.3.
17 88.diſtin.& c.placuit.21.q.3.† Quia non debent vſuras exercere,66.diſtin.c.ſeditionibus cum ſeq. ext. de vſur.c.præterea, & ſuper omnes mercatores maledictus eſt plus vſurarius,c.eijciens,§.quicunq;. 88. diſt.
18 & dicit ibi Præpo.† ꝙ bona mercatorum facile euaneſcunt,
19 & nihil eis remanet,niſi peccatum. † Et ſic ac-
20 quiſita ex illicita negociatione veniũt in ſpolijs.† Quia fiſcus eſt ſucceſſor male acquiſitorum,gl.in c.imperialem,§.quia,in verbo,bonæ fidei de prob.feu.alie.p Fed. & Lucas de Pen.in rub.C.de iure fiſci,in fi.lib.10. Et dicit Bal.in c.1.col.fi.extra de iureiur. quod fiſcus nil aliud eſt niſi ſubditorum calamitas. Et clerici mercantias & negociationes ſeculares exercere non debent.ſ. vilius emendo & carius vendẽdo,c.3.& ibi gl.in ver. negociationes,& c.eijciens,& c.quid eſt, 88. diſtinct.
21 † Quia clericus negociator vt peſtis eſt fugiendus,c.negociatorem.88 diſt. & mercatores ſunt mendaces & periuri dicentes tantum emi,& tanto vendam, c.quoniã,88.diſt.Prædicta,intellige de illicita negociatione vt dixi in clem.de vi.& hon.cler.in gl in ver.honeſte,
22 & in verſ. ſolemnia. † Item eſt turpis & illicitus q̃ſtus ſi prælatus,vel clericus pecuniã per ſymoniã accepit.c.veniens,de ſymo.c.de hoc.c.conſulere, & c.audiuimus,eo tit.in aut.de ſan.Epi.§.ſed neq; & §. ſi uero laicus,quiæ turpia lucra ad hæredib. ſunt extorquenda.ff.de calu.l.in hæredem,extra de vſur.c.tua, Hoſt.
23 in ſum.de ſym.§.qui incipit quid de pecunia.† Item clerici illicite accipiunt ꝙ ex militia acquirunt, quia clerici arma & militiam ſecularem exercere non debent, quia arma clericorum ſunt lachrimæ.23. q.8. in ſum. & c.nimium,& per totum,Itẽ clerici prohibentur ar-
24 ma portare,c.2.de vi.& hon.cler. † Item clerici illicite acquirunt ex ludo alearum,taxillorum,& ludorum prohibitorum,c.clerici officia,& ibi gl.& Doct. de ui.
25 & hon.cler.& ibi habetur.† An amiſſum in ludo poſſit
26 repeti.† Item ſi clericus exerceret tabernã & eſſet tabernarius,carnifex uel macellator carnium clem.1.de vi.& hon.cler.& ibi gl.& Doct.dummodo publice & perſonaliter exerceat,vt ibi dicit gl.de quo dixi ſup. in clem.in gl.honeſte,& in gl.ſolemnia ibi vide.
27 Item maleſaciunt prælati qui ponunt vicarios, & eis dant quotam prouentuum,quia debent dare ſalarium nõ quotam,quia grauat ſubditos quia propter hoc magnam mulctã imponũt æquitate repulſa,ut dicit Hoſt. in ſum ne præla.uices ſuas,in prin.col.1. & colum.2.
28 verſ.præterea. † Et circa prædicta quæ dicantur turpia lucra,& clericis interdicta vlterius me non extendo,quia vix numerari poſſent,quia plura ſunt negocia quã vocabula,& quicquid homo plus iuſto appetit eſt
29 turpe lucrum,c.1.extra ne cler.vel mo.† Quia nõ poſſunt eſſe procuratores domorum ſecularium, quia nemo militans Deo implicet ſe negocijs ſecularibus,c.placuit,& c.peruenit,21.q.3. ad prædicta vide Hoſt. in ſum.ne cler.vel mon.§.quæ ſunt in prin. & in fine, & dixi in clem.ſupra de vita & honeſt.cler,in gl. in ver. ſolemnia, & vide Spec.in ti.de cler. coniug. col.2. ad ibi dicta remitto, quia nõ repeto,In tex. ibi ita quod
30 ſiquis.† No.ꝙ collectores ſeu commiſſarij ſpoliorum de bonis quorumuis defunctorum ſi aliquid perceperint prætextu ſpoliorum contra iſtam conſt. tenentur totaliter reſtituere & poſſunt ad id cogi via iuris,& p cenſuras & pœnas vt hic. In tex.ibi diſtrictius inhibemus
31 &c.† Nota quod collectores & commiſſarij ſpoliorum prohibẽtur ſub pœna indignationis,& priuationis officiorum,ne in ornamentis,& paramentis,ac vaſis,& libris cultui diuino dicatis,nec alijs rebus ſacris, nec ſuppellectilibus quomodolibet ſe intromittant. Nec in eorum inuentarijs tamquã ſpolia redigant, ſeu deſcribant,ſed illa eccleſiis,ſeu cappellis & monaſterijs eorumq; rectorib.libere dimittere & cum effectu cõſignare debent. Et ſupellectilia in locis vbi extiterint relinquant ſublata ptãte aliter interpretãdi,ut hic dicitur.
32 † Nota ibi eorum inuentarijs,ꝙ collectores & cõmiſſarij ſpoliorum debent conficere inuentarium de ſpolijs & omnia in eo deſcribere ad euitãdam fraudem ut dixi in meo tractatu de Inuẽtario,in pri.cũ ibi allegatis,
33 † Quæro ſi clericus habet bona patrimonialia,vel ſibi obuenta ex ſucceſſione cognatorum,ſeu ex donatione amicorum,vel ex induſtria ſua licite acquiſita,an illa bona capi poſſint pro ſpoliis. An vero clericus de eis poſſit teſtari, vel ad eius libitum diſponere,dic ꝙ de illis bonis poteſt teſtari,& ad ſui libitum diſponere,nec pro ſpoliis capi poſſunt,c.quanto de teſta c.fixum,ubi eſt bonus tex.12.q.5.Abb.in c.cũ ex officiis de teſt. Cor.conſ.88.2.vol.ſed de bonis acquiſitis intuitu eccleſiæ uel de facultatib. eccleſiæ, & hoc cõſtat de ijs ꝙ clerici non poſſunt diſponere,nec teſtari,c.1.c.ad hæc.c. cum in officiis,& ibi Abb.& Hoſt.c.relatum,lo 2.de teſt.& d.c.fixum. Et talia bona intuitu eccleſiæ q̃ſita poſſunt capi pro ſpoliis,ſi clericus habet beneficia vltra valorem ducatorum triginta auri de camera,& de moneta regni ſunt ducati triginta ſex.Niſi eſſent de ornamentis eccleſiæ & ad vſum eccleſiæ deſtinata, vel niſi eſſent ſupellectilia, vt ſupra latius dictum eſt.De aliis regulariter teſtari non poſſunt.fallit in illis trib. caſibus poſitis per Abb.in d.c.cum ex officiis de teſt.
34 † Quid ſi clericus vel prælatus moriens habebat bona patrimonialia.& alias ex ſucceſſione cognatorum vel donatione quæſita quæ non poſſunt capi pro ſpolijs ut ſupra dixi.Et habet alia ex bonis eccleſiæ quæſita, & vertitur quæſtio inter hæredem ex una, & collectorẽ ſeu commiſſarium ſpoliorum ex altera,quid erit dicen-
35 dum?dicas ꝙ ſi talis clericus tenebat ſeparata bona patrimonialia a bonis quæſitis de reb.eccleſiæ,iſte caſus
36 eſt clarus, quia non potuit capere pro ſpolijs niſi bona quæſita intuitu eccleſiæ. Si vero pmixtim tenebat omnia cõia in iſto caſu,ille qui reperitur poſſidere habet præſumptionem pro ſe,quia commodum eſt poſſidere. §.commodum Inſt.de interd. & hoc caſu ſi hæres poſſidet,& commiſſarius dicit quod ſunt de bonis quæſitis

ab

ab eccleſia ipſe tenetur probare, ita dicit glo. in c. ſum manifeſta, 12.q.1. & Hoſt in Sum. de ſucceſ. ab inteſt.
§. qualiter eccleſiæ, in fi. & ſupplem. in ſum. in ver. clericus, 4. col. 1. cum ſeq. & ad prædicta vide etiam quæ
habentur in c. 1. & c. vnuſquiſq; de pecul. cler. & Gem.
conſil. 1. col. fi. Et ſi hæredi incumbit probatio poterit
probare q clericus mortuus ſit & tanta bona patrimonialia habebat, & q erant magni redditus, & q hēbat
beneficia tenuia parui redditus, adeo q de illis viuere
non poterat, & q habebat aliqua debita intuitu eccleſiæ & beneficij facta, adeo q nihil de redditibus ſuperaret, & alia probare poterit vt caſus occurrerit. Et ē
conuerſo cōmiſſarius ſpoliorū poterit probare, q ille clericus habebat pauca bona patrimonialia, & parui redditus, & habebat beneficia magni redditus adeo quod
deductis expenſis poterat tantū ſuperlucrari quolibet
anno, & quod veriſimiliter potius de bonis eccleſiæ q
de patrimonialibus potuit quærere alia bona, & alia
probare vt caſus occurrerit. † Quæro clericus q altari
ſeruit dēt viuere de altari, et ſic de fructib. beneficiorū
c. extirpanda, & c. cum ſecundum de conceſ. præb. &
non debet os bouis triturantis alligari, d. c. extirpāda
cum concor. ſupra allegatis. Quid ſi habebat ſufficiens
patrimonium de quo poterat viuere, & habebat beneficia ex quib. etiam poterat uiuere: de quib. bonis præſumitur, & debeat viuere? dic quod de beneficialib. d. c.
extirpandæ, cum concor. & hoc ſi ſeruit eccleſiæ. aliàs
ſi non deſeruit eccleſiæ, vel in malos vſus cōuertit, tūc
mortaliter peccat, ita tenet ſupplem. in Sum. in verbo
clericus. 4. col. pen. in prin. & Sil. in Sum. in verbo clericus, 4. q. 16. Nec obſtas, c. fi. 16. q. 1. vbi dicit Hieron.
q qui bonis parentum ſubſtētari poſſunt, Si id quod eſt
pauperum accipiunt, ſacrilegium incurrunt, quia intel
36 ligitur, quod de eo quod ſupereſt vltra victum, † & ſic
de ſuperfluis debēt clerici largas eleemoſinas facere,
ēt ſi neceſſitas non ſit extrema, vt tenet Sil. vbi ſupra
cum alijs ibi per eum adductis. Et ſic deducto victu ſi
aliquid ſupereſt venit in ſpolijs, aliàs non. Et alimenta
debentur ſecundum qualitatem perſonarum. 41. diſt.
non requirātur. Et appellatione alimentorum intelligitur victus, & habitatio, ff. de alim. & cib. leg. l. ante
pen. & fi. gl. in c. Epiſcopus. 10. q. 2. Intellige prædicta
quando clericus habens beneficia ex redditibus beneficij percipit vltra triginta ducatos auri de camera, ut
37 dicitur in iſta conſt. & ſupra dixi. Quæro † An debita ad quæ tenebatur clericus defunctus debeās deduci
de ſpolijs: iſtud tangit Matth. de Affl. in conſt. regni puenit, la 1. in fi. & Old. conſ. 249. q̄ritur & videtur velle q ſic, quia bona intelliguntur deducto ære alieno ff.
de verb. ſig l. ſubſignatum, §. bona de iur. do. l. mulier,
ff. de leg. 2. l. cum autem pars. iſtam quæſtionem tangit
Abb. in rep. c. cum eſſes, col. 11. verſic. quarto principaliter, num. 27. de teſt. & relatis multis opin. tenet, q ſi
debita ſunt contracta per clericum defunctum pro ſua
ſubſtentatione, vt ſe aleret, uel pro neceſſitate Eccleſiæ ſeu ſui beneficij, debent deduci & ſolui, ſi vero pro
reparandis domibus proprijs illius clerici, vel alio con
ſimili caſu non debent ſolui de fructibus beneficij, vt
ibi latius per eum. ad prædicta vide etiam Gem. conſ.
primo, col. 1. vbi dicit quod debita contracta volūtarie
per prælatum vel eius intuitu non tranſeunt ad ſucceſſorem, ſed ſolum neceſſaria iuxta nota. in c. 1. de ſol. &
in c. ad dilecti de foro comp. & 10. q. 2. c. hoc Ius. §. bis
creditor, de fideiuſſ. c. quibuſdā, & de depoſ. c. q̄ grauis.
38 Quæro † nunquid debita facta pro Medicis, & medicinis in infirmitate prælati ſeu clerici factis, & alijs
neceſſarijs, an debeant deduci de ſpolijs, an vero teneantur hæredes prælati, dic quod deduci dēnt de ſpolijs, qa
eccleſia ad eas tenebatur, & ſic tenetur q ſuccedit in
ſpolijs per ea quæ dicit Gem. conſ. 1 col. fi. in fi. & Ant.
39 Cap. deciſ. 84. in cauſa reuerendi. Quæro † nunquid
expenſa funeris prælati ſeu clerici defuncti debeat deduci de ſpolijs, & etiam expenſa circa veſtes lugubres
factas ſeruitoribus & propinquis, & in culcitra de ſerico, & in tumulo ſeu ſepulchro marmoreo, Abb in
ſua diſputa. Incipiente Sempronius clericus in primo
dubio tenet, quod Quædam ſunt impēſæ funerum quæ
tendunt ad remedium & ſolacium animæ defuncti, vt
impenſa quæ fit circa clericos confluentes ad officium
ſepulturæ, & ſimilibus, & in iſtis tenetur eccleſia, ēt
ſi defunctus alium hæredem habeat in patrimonialib.
Quædam impenſæ ſunt quæ tendunt ad viuorum amicorū ſolacia, ut apparatus funeris, conſtructio ſepulturæ, precioſa exequiarum pōpa. 13. q. 2. c. anima defunctorum, & quod multi induantur veſtib. luctuoſis, &
in his eccleſia non tenetur, & iſtud etiam tenet Abb.
in c. vt præterita de electio. Ant. Cap. d. deciſ. 84. tenet
quod eccleſia teneatur, & ſic de ſpolijs ſunt ſoluenda
debita pro medelis, & alijs in infirmitate factis, & ad
funeralia & ad veſtes lugubres famulis Epiſcopi factas, non autem pro expenſa culcitræ de ſerico nec cantaro ſeu ſepulchro, & alijs veſtibus lugubrib. ut ibi per
Capicium, Gem. in conſ. 1. col. 2. tenet quod etiā ſi prælatus, vltra ſuam diocæſim elegerit ſepulturam debet
ſepeliri expenſis funeris neceſſarijs expenſis ſuæ eccleſia, & iſtæ expenſæ fient de redditibus menſe ſuæ diuiſæ a bonis capituli, non autem de bonis capituli: & ſi
fructus ſuæ menſæ non ſufficerent ſepelietur de bonis
capituli, non autem de bonis proprijs hæredum defuncti, & ſic de ſpolijs debent fieri, vt dicit Cap. vbi ſupra.
Et circa iſtas expenſas debet haberi conſideratio dignitatis perſonæ ſepultæ, & facultatum eccleſiæ, quia
non debent eſſe exceſſiue, quia tunc non dicuntur neceſſariæ ſed voluntariæ expenſæ conſiderato ſtatu & dignitate perſonæ, allegat ita tenere Pe. de Peru. in tra.
de canonica portio. c. pen. ver. 23. et multū cōuenit cū
40 opi. Capicij. Quæro † nunquid debita pro ſeruitijs præſtitis a ſeruitorib. ſint deducenda & ſoluenda ex ſpolijs breuiter, dic q ſic, qa licet clericus nō poſſit teſtari
de bonis eccleſiæ, poteſt tamē de pecunia & bonis mobilib. eccleſiæ, non ratione teſtamenti, ſed intuitu eleemoſinæ, uel pro ſeruitij remuneratione erogare illis q
ſeruierunt iuxta ſeruitij merita, c relatum, lo 2. §. licet
autem de teſta. & ibi Doct. Abb. in d. c. cum in officijs,
eo. tit. col. fi. verſ. quarto fallit, & Gem. d. conſ. 1. col. fi.
verſ. ad ſecundam. Et talia ſeruitia probari dēnt, quia
non

non ſtatur dicto ipſius clerici. Pau. de Ca. in l. iubemus
de ſacro ſan. eccl. Io. And in add. ad Spec. in tit. de reb.
eccleſ. non alie. Old. conſ. 226. col. 2. in fi. Gem. conſil. 1.
Matth. de Aff. in conſt. regni quanto. col. 2. late Decius
in l. ſi donatione, C. de colla. 2. ibi per alios. Cautius ta-
men eſt vt eis donet in vita, non autem conferat poſt
mortem, ut dicit Io. Bap. Ferre conſil. 218. col. 1. in fi.
41 Quæro † An clericus poſſit teſtari de bonis acquiſitis
per quotidianas deſtributiones, & ſic non ueniant in
ſpolijs, ſed clerico acquiratur dominiũ, dic q ſic ut tenet
Gem. in c. vnico, § qui uero, de cler. nõ reſid. & ibi Phi.
Fran. col. 1. in vlt. not. allegat ita tenere Old. conſ. 97. et
Rotã ut ibi per eum, et tenet Io. de Ana. conſ. 87. col. 1.
vbi dicit Qd illa quæ recipit clericus intuitu ſeruitij
perſonalis trãsferunt ad ſucceſſorem excluſa eccleſia,
q dicit eſſe bonum verbum, allegat Paul. de Leaz. in
ſua quæſtione quæ incipit lata ſententia in ſolutione
quæſtionis, & Moder. in c. præſenti de off. ord. in 6. &
ſequitur Lud. Bolog. in add. in d. conſ. Io. de Ana col. 1.
vbi dicit Qd canonicus põt teſtari de diſtributionibus
quotidianis, quia illæ dantur propter ſtipendium per-
ſonaliter, & pro labore diurno. c. 1. de cle. nõ reſid. in 6.
42 † Ex prædictis etiam infertur q illud quod clericus eſt
lucratus pro miſſis dicendis ex quo quaſi intuitu perſo
næ fuit acquiſitum de eo clericus poterit teſtari, & ſic
non veniunt in ſpolijs, Hoſt. in c. quia de teſt. Abb.
in d. c. cum in officijs, col. fi. verſic. item dubitatur de te
43 ſta: & faciunt ſupra proxime allegata. † Quid ſi re-
ctor ſeu prælatus de ſuo expendit aliquid & cõtulit ec
cleſiæ, an poterit pro eo tanto teſtari & diſponere de
rebus eccleſiæ, & ſic q non veniat pro ſpolijs, dic quod
ſic, q poterit de altero tanto teſtari de bonis eccleſiæ, c.
ſi quis qualibet, 12. q. 2. & c. ſi Epiſcopus, 12. q. 5. &
tenet Abb. in d. c. cum in officijs, col. 1. in fi. verſ. fallit
44 etiam de teſt. cum ibi allegatis. † Sed pone Epiſcopo
exiſtente infirmo ad eum peruenit certa quantitas pe-
cuniarum puta per dies quatuor ante eius mortẽ, mor-
tuo Epiſcopo collector, ſeu commiſſarius ſpoliorum ac-
ceſſit pro ſpolijs, & habita notitia de pecunia peruenta
ad Epiſcopum petit illam pecuniam ab his qui erant
cum epiſcopo puta conſanguineis, vel ſeruitorib. quaſi
quod ipſi dictam pecuniam acceperint, illi negant ha-
buiſſe, quid iuris? dic, q ſi collector non probat q illi ha
buerũt pecuniam, & ipſi negant habuiſſe onus proban
di incumbit collectori, quia potuit Epiſcopus in vita
ſua elemoſinaliter elargiri intuitu eleemoſinæ, uel pro
remuneratione ſeruitij, & probatio debet de neceſſita-
te concludere. c. in præſentia de proba. quia non probat
hoc eſſe quod ad hoc contingit abeſſe. l. non hoc vnde
cogna. l. neque natales de proba. ita in ſpecie conſuluit
45 Gem. conſ. 1. col. fi. verſ. ad ſecundam. † Ad quem au-
tem ſpectet cuſtodia bonorum eccleſiæ mortuo prela-
to ponunt Abb. & Doct. in c. bonæ memoriæ de app. et
Spe. in tit. ne ſede vacante, col. 2. & Matt. de Afflic. in
rub. conſt. regni peruenit, la 1. & dicunt q ſpectat ad ca
pitulum, ſed ſi in illa eccleſia extat Archidiaconus
ad eum ſpectat gl. in c. cum veniſſent de Iuſt. & Matth.
de Affl. ubi ſupra, Old conſi. 194. factum tale eſt, dicit
q de conſuetudine vacante ſede Archidiaconus perci
pit emolumenta ratione ſuæ dignitatis ſed iuriſdictio
reſidet penes capitulum, & hoc etiam videtur dicere
Præpo. in d. c. illud. 12. q. 2. Alij autẽ dicunt q ſpectat
ad œconomum eccleſiæ generalem vt dicit Abb. in d.
c. bonæ, & Præpo. in d. c. illud, quicquid ſit hodie eſt de-
terminatũ in Concilio Tridentino in 24. ſeſſione, c. 16.
q ſpectat ad capitulum, & debet eligere vnũ, uel plu-
res, & fideles, & diligentes, qui rerum eccleſiaſticarũ
& prouentuum curam gerant, qui poſtea reddẽt ratio-
nem ei ad quem pertinebit. Item debet capitulum eli-
gere officialem ſeu vicarium infra octo dies poſt mor-
tem Epiſcopi, vel exiſtentem confirmare, aliàs ad me-
46 tropolitanum deuoluetur vt ib. † An autem fructus
percepti per Epiſcopum defunctum, vel tranſlatũ ſpe-
ctent ad hæredem, vel ad ſucceſſorem, vel ad eccleſiã
vide Io Fran. de Pauinis in tra. de off. & po. capi. ſede
vacan. in octaua quæſtione, ſecundæ partis, col. pen. &
fin. vbi concludit, quod ſpectant ad hæredem quando
ſunt percepti & ſeparati a ſolo. l. defuncta. ff. de vſufr.
Et quid in cappellis, & quid ſi habet adminiſtrationẽ,
vel non uide late Phil. Franc. in c. præſenti, de off. ord.
in 6. & Io. de Ana. & ibi Lud. Bolog. conſ. 87. cir. du-
bium, & vide Alex. in l. diuortio, in prin. col. 2 ff. ſol.
matr. Et vide Io. de Arno. cautela 95. vbi dicit quod
hæres clerici pro rata temporis quo ſeruiuit poteſt pe-
tere fructus, & vide Io Fab. in §. ſi uero Inſt. de re. di-
uin. cum concor. in quibus locis vide, quia remiſſionib.
contentus ero, quia ſat prata biberunt.

Io. Ant. de Nig.

LAVS DEO.

SANCTISS. D. N. D. PII. V. CONSTITVTIO.

De proprietate ſublata Fratribus ordinis minorum conuentualium, & de ambitu officiorum.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

AD Extirpandos cupidę proprietatis abuſus, ſummum bonũ in frugifera religione fratrum minorũ Conuentualium nuncupatorum peruertentes, ſimulq; frangendã peſsimam corruptelam, quæ adminiſtrationibus, & officijs huius ordinis, per gratiam, & ſordes conſequendis, perperam inoleuit, De nobis attributæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulos fratres prædictos, etiam ſi Magiſtri Generales, Prouinciales, Cuſtodes, & alij quicunque ſint, priuato rerum bonorumq; omnium immobilium, mobilium. & ſe mouentium dominio, vſu, vſufructu, poſſeſsione, & proprietate, quocunque per eos modo acquiſitis, & ad ipſos obuentis, perpetuo priuamus, dictaq; poſſeſsione amouemus, & amotos annunciamus, illaq; omnia & ſingula, in communes ſuarum cuiuſque domorum, & prædictæ Religionis vſus conuertenda concedimus, Ac omnia, & quæcunque priuilegia, diſpenſationes, licentias, permiſſiones, & indulta, eis, & ipſorum ſingulis, ſuper his, ac domibus, cellis, hortis, pecunijs, alijſque rebus, etiam cauſa ſenij, infirmitatis, parentum ſubuentionis, congerendæ ſororibus dotis, & cuiuſcunque alterius pij officij intuitu, habendis, retinendis, & fruendis, etiam per quoſcunque Romanos Pontifices, prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia conceſſa, confirmata, & innouata, quibuſcunque concepta formulis, ac clauſulis, & decretis ſuffulta (quorum omnium tenores præſentibus habemus pro expreſsis) ſpecialiter & expreſsè reuocamus, Volumuſque illa omnia, & ſingula, vires, & effectum, de cætero non habere, Et nihilominus mandamus Magiſtris, & Superioribus omnibus, in virtute ſanctæ obedientiæ, vt rerum, & bonorum omnium prædictorum poſſeſsionem, domorum, & locorum ſuorum capiant, vt illa illorumq; fructus in communes omnium vſus conuertantur, Statuentes, vt deinceps nullus omnino fratrum dicti ordinis, ſiue priuatus, ſiue Cuſtos, ſiue Prouincialis, ſiue Generalis Magiſtri officio fungentes, etiam prætextu huiuſmodi priuilegiorum, diſpenſationum, permiſsionum, & indultorum, ſeu inueteratæ conſuetudinis, voto repugnantis, aut quacunque alia cauſa, proprium quicquam, aut priuatum habeat, ſed omnia vbique communia, & indiuiſa omnibus religioſis eſſe, Quin etiam Magiſtri, Cuſtodes, & Guardiani, vitam cum fratribus ſuis communem ducere debeant, in Refectorio ſemper comedant, Nullas ædes ſeparatas, ſiue in Clauſtro, ſiue alibi habeant, ſed vnica cella, eademque cum cęteris aliorum fratrum coniuncta, contenti eſſe debeant, Pari quoque ratione cęteri fratres, nil ſibi proprij vendicantes, neceſſarium victum, & veſtitum, à ſua quiſque domo, & per eius Miniſtros capiant, Pecuniæ vero & quæcunque aliæ res, quæ cuique priuatim, etiam intuitu perſonæ, vndecunque donatæ, & relictæ fuerint, Superiori, horarum vigintiquatuor interuallo exhibeantur, qui illas ſtatim depoſito committat, & inde tantum exhibitori, miniſtrari iubeat, quantum præſens rei cõuenientis neceſsitas videbitur poſtulare, Eam propterea diligentiam Superior adhibere debebit, vt ſingulorum maximè infirmorum neceſsitatibus, iuxta cuiuſque exigentiam debite conſulatur. Ad hæc nullus omnino Magiſtrorũ, Cuſtodum, & Guardianorum, adminiſtrationem prædictorum bonorum, & aliarum rerum temporalium, diſpenſationemq; pecuniarũ, & redditũum ſuæ cuſtodiæ, vel domus, etiam nomine Conuentus habere, ſiue exercere, vel ſeſe in eis interponere poſsit, ſed vniuerſum id onus tribus religioſis à Magiſtro Generali ita demandetur, vt primus rerum, & bonorum cuſtodiæ, ſiue domus, inferendorumq; in eam redditũum curam habeat, Alter tanquam depoſitarius pecunias, & cętera ab illo importata fideliter aſſeruet, Reliquus de pecunijs, & rebus à depoſitario captis Cuſtodi, Guardiano, & fratribus, ac domui vniuerſæ, de neceſſatijs, veluti diſpenſator, cum ipſius Cuſtodi, vel Guardiano, adhibitis etiam duobus, vel tribus fratribus eiuſdem domus probatioribus, rerumq; vſu peritis, deinde ipſimet rurſus præſentibus Cuſtode, Guardiano, & peritis, Magiſtro generali, vel Viſitatoribus, quotieſcunque viſitationis officium fecerint, Denique ipſe Magiſter generalis, in proximo ſequenti Capitulo generali, coram tribus iudicibus, ab ipſo Capitulo deputatis, illorum omnium, & etiã vniuerſæ adminiſtrationis ſuæ publicæ, & priuatæ rationem reddere teneatur. Cæterum præcipimus, atque interdicimus omnibus & ſingulis, ne pro Magiſtratibus Officijs prædictis, quæcunq; ſint, vlli ambitus fiant, aut pecuniæ etiam, pro confirmationibus, ſigillo, vel ſcriptura, aut quacunque alia re, vel cauſa ſoluantur, aliæue pactiones, ſeu promiſſiones intercedant, ſeu munera, aut xenia quocunque modo mittantur, ne ve quiſquam, etiam in officio exiſtens,

ſtens,

ſtenis, pecunias, aut aliud quicquam de domo, vel cuſtodia ſibi commiſſa, vel aliunde Generali ſeu alij cuicunque conferat, vel remittat. Quicunque ſecus fecerint, in pęnam priuationis Magiſtratuum, & Officiorum ſuorum incidant, & ad futura inhabiles, & infames reputentur, pro culpis, etiam tanquam fures puniantur, prout nos illos priuatos, inhabiles, & infames declaramus eo ipſo. Decernimus irritum, & inane, quicquid ſecus in præmiſſis, per quoſcunque, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Procurationibus tamen, Generali ex vniuerſo ordine, ac Prouincialibus Magiſtris, ex ſua cuique prouincia, & Viſitatoribus ex domibus, & locis viſitandis debitis, & neceſſarijs, nequaquam per Præſentes ſublatis. Non obſtantibus prædictis, & noſtra de non tollendo iure quæſito, alijſque conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti ordinis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, Nec non Bulla aurea, & Maremagnum nuncupatis, & quibuſlibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & Literis Apoſtolicis, generalibus, & ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, uel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, ad uerbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Quæ omnia, contra prædicta nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Cæterum quia difficile valde eſſet, eaſdem præſentes ad ſingula loca, vbi illis opus erit transferre: Volumus vt earum exemplis, etiam impreſſis, manuque Notarij publici, & ſigillo Prælati Eccleſiaſtici, vel eius Curiæ obſignatis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ priuationis, amotionis, nunciationis, conceſſionis, reuocationis, declarationis, mandati, ſtatuti, præcepti, interdicti, decreti, & voluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotētis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingēteſimo Sexageſimo Octauo. Idus Iunij. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Robertus Fontanus Archiuij Romanæ Curiæ ſcriptor.

Ad materiam vide in c. exijt qui ſeminat de verb. ſignifi. in 6. & in clemen. exiui de Paradiſo. de verbor. ſignifi. & in clem. 1. & 2. de regula. & in clem. 1. de ſtatut. Monac.

Io. Ant. de Nigr.

S. D. N. D. PII PAPAE V. CONFIRMAT. CONSTITVTIONVM. MAGISTRI, Generalis, Prouincialium, & Diffinitorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, De nouicijs emittendis, & ætate retinendorum, De Adminiſtrationib. & officijs, vita, & habitatione communi, & alijs ad reformationem pertinentibus.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

ILla nos Cura inter cæteras ſolicitat, ut optimæ diſciplinæ cultus in omnibus religioſorum ſodalitatibus nutriatur, & confirmetur, quod quidem nos pridem in ampliſſimo ordine Fratrum Minorum Conuentualium nuncupatorum magnopere expetentes, rerum omnium proprietatem illis ademimus, multaque præterea de ratione viuendi, & officijs eorundem edidimus, literaſque noſtras ſuper ijs confectas in eorum Capitulo generali, apud Baſilicam duodecim Apoſtolorum de Vrbe proxime celebrato palam omnibus iuſſimus promulgari. Qui illis ea qua decuit obedientia receptis, ad tollenda, & corrigenda alia præterea, intentique ad huius religionis ſtatum in ſua integritate continendum maxime obeſſe intelligebamus, nonnulla inter ſeſe ſtatuere cogitarunt. Verum inſtante iam ipſius Capituli concluſione, cum temporis anguſtia id minus pateretur, negotium vniuerſum ad arbitrium, & auctoritatem Generalis, & Prouincialiū Magiſtrorum, necnon Diffinitorū dicti ordinis ex voluntate noſtra demandatū eſt, q diuerſas alias pſentibus ſubiectas conſtitutiones, ab ipſo Magiſtro Generali ſubſcriptos ordinarunt, quas oēs, ſaluis alijs Literis noſtris prædictis, præſentiū auctoritate approbamus, & cōfirmamus, Supplentes

omnes

omnes,& quoſcunque ſiue ſolemnitatum omiſſarum,ſiue alios iuris,& facti defectus,qui interuenerunt in eiſdē. Quin ēt illas omnes,prout conſcriptæ ſunt,facimus,&ordinamus,Iubemuſq; ipſas æque atq; noſtras in oībus prouincijs, cuſtodijs,domibus,& locis,nec nō ab omnibus, & ſingulis fratribus dicti ordinis firmiter obſeruari, ac quoſcunq; qui illis non paruerint cenſuris, & pœnis omnibus,quæ Literis prædictis continentur,eo ipſo volumus ſubiacere. Et nihilominus dilecto filio noſtro Carolo tt.Sāctę Praxedis pſbitero Cardinali Borromeo nuncupato moderno, & pro tempore exiſtenti protectori,ac etiam Magiſtro Generali dicti ordinis per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt ipſi,uel eorum alter per ſe,vel aliū,ſeu alios ubi,& quādo opus fuerit, tā ſupra dictas,quam pręſentes Literas,& eiſdem inſertas Cōſtitutiones omnes, in omnib. & ſingulis prouincijs,cuſtodijs,domibus,& locis prædictis, ac ab omnibus, & ſingulis Magiſtris Guardianis, Fratribus,& perſonis in eis expreſſis,iuxta ſingularum Literarum, & Conſtitutionum huiuſmodi tenorem,inuiolate obſeruari, Contradictores quoslibet,& rebelles per cenſuras, & pœnas alijs noſtris literis cōtentas, prædicta,cæteraq; opportuna iuris,& facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcēdo,cenſuraſque, & pęnas ipſas etiā iteratis vicibus aggrauando,inuocato ēt ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis,& felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri de una, & in cōcilio generali edita de duabus dietis, alijſq; Apoſtolicis Conſtitutionibus, ac etiam dicti ordinis ſtatutis,& conſuetudinibus iuramento,con firmatione apoſtolica, uel quauis firmitate alia roboratis contrarijs quibuſcunque. Aut ſi Magiſtris,Guardianis,& Fratribus prædictis, uel quibuſuis alijs communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum,quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per Literas Apoſtolicas non facientes plenam,& expreſſam,ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem,Nec non Maremagnum, & Bulla aurea nuncupatis, ac quibuſlibet alijs priuilegijs,exemptionibus,indulgentijs,& literis Apoſtolicis,generalibus, & ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant,per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet,vel differri,& de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Quæ omnia contra ipſarum præſentium, & conſtitutionum huiuſmodi tenorē,& effectum,nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Quin etiam ex nunc irritum decernimus,& inane,quicquid ſecus ſuper ijs ꝑ quoſcunque,quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ita igitur Conſtitutiones prædictæ ſcriptæ ſunt.

Io.Ant. de Nig.

Nouitij,etiam oblati,ante decimum octauum ætatis ſuæ annum completum, ne recipiantur, neque ante decimumnonum annum completum ad profeſſionem admittantur. Qui hactenus recepti etiam oblati, quintum decimum annum non expleuerint,detracto habitu Religionis,domum ad parentes, uel neceſſarios, etiam inuiti remittantur, vel aliās omnino emittantur, nec poſtea in ædibus vnde exierint, aut in alijs eiuſdem ordinis domibus verſari vllo modo poſſint.

Laici qui vigeſimum quintum annum non attigerint, ad ſeruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eijciantur.

Nouitij ne recipiantur, aut educentur, niſi in Conuentibus inſignioribus,in quibus Dormitorium,& capitulum habeant ſeorſum ab alijs fratribus.

Nullus deinceps prouinciæ præficiatur,qui eiuſdem prouincię ſit,ſed prouinciales ex aliena prouincia ſemper aſſumantur,qui tamen idonei ſint ad id officium,& cultores regularis obſeruātiæ, Guardianatus inſigniores:& priuilegiati,ut Roman. Aſſiſien.& huiuſmodi Triennio non priuilegiati,Biennio diuturniores ne ſint, in quo tamen habenda eſt ratio prouinciarum externarū. In illis enim locis hæc officia iuſta de cauſa, in longius tempus arbitrio Superioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac concedendis,ea moderatio adhibeatur, ut nemo Paternitatis titulo, uel priuilegio fruatur, niſi qui Prouincialiatus officium obtineat, uel obtinuerit, vel Quadrageſimum annum agat, & aliās, etiam eo titulo, & priuilegio dignus exiſtat.

Nulli in eodem Conuentu plus Biennio manere liceat, exceptis Sexagenario maioribus, quibus aliquid ex cauſa ſuperioris arbitrio honeſte condonari poterit.

In conuentu, vel domo, pauciores ne ſint Duodecim fatribus.Si qua autem domus hunc familiæ numerum alere non poſſit, uel tota Prouincia uictum,& quæ præterea neceſſaria ſunt ſuppeditet, uel fratres cum bonis ex ea domo, in aliam transferantur, prouiſione tamen adhibita, ne Eccleſiæ deſtruantur, ſed ad eius populi commodicatem conſeruentur. Permittimus tamen vt in conuentibus, qui fratribus iter facientibus commodi ſint,ſaltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, conſtanti, & probata uita maneant, ſi plures ea domus alere non poſſit.

In maiorib.ſtudijs Regentes duas lectiones Theologicas iterpretentur,alteram practicam, ueluti de Sacramentis,uel de vita recte ſanceque inſtituenda,ex Magiſtro ſententiarum,ac Sancto Bo-

nauentura,alteram ſpeculatiuam,ex Scoto:in minoribus vero ſtndijs vna lectione ex Theologia practica contenti ſint.Curent autem ſuperiores, vt in ſingulis Conuentibus, Frattres maxime in conſcientiæ caſibus,& reliquis,quę ad audiendas confeſſiones pertinent,ob rei grauitatem, & neceſſitatem,ſummo ſtudio ac diligentia exerceantur.Fratres,ēt ſi ſuperiores ſint,nihil propriū hr̄e poſſint,ſed omnia in cōe cōferantur, diſtribuēda ſingulis,vt vnicuiq; opus fuerit, ita vt ex cōibns cuiuſque Cōuentus facultatib.& eleemoſinis,pro viribus domus vnicuique fratri quę ſunt neceſſaria præbeantur.Fratres omnes,& Superiores, & quocunqne priuilegiati ægrotis tm̄ exceptis in Refectorio cibum capiant, & cōi menſa vtentes, cōibus epulis veſcantur.In primis autē ęgrotorū, & ſenū cura habeatur.Qđ ſi proprię facultates domui nō ſuppetāt,ad ſubueniēdū neceſſitati ęgrotantiū vicini Cōuentus ditiores ſuppleant, aut ēt tota prouincia contribnat In oībus Cōuentibus, vel domibus locus cōis Theſauri,vel capſa ſit,Tribus clauibns clauſa, quarum unam habeat Guardianus,alterā Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco,vel capſa,vaſa aurea,argentea, iocalia,& quæqne precioſa,pecunia,itē Cōuentus cū Inuentario earnndem rerum,cōdita cuſtodiant, ſeruata tn̄ diſtinctione ſacrarū,& profanarū rerū. Nullus ex Fratribus,quamuis Magiſtratus,& Superioris titulo fungatur,priuatas ædes aut ī clauſtro,aut alibi vſquā habeat,ſed ſinguli unica Cella,in cōi Dormitorio,nullo ornatu,nullis omnino parietibus,ac lectulo, & menſa humilib. contenti ſint,quemadmodū pauperes Religioſos decet. Cameræ ſiue ædiculæ quę extra dormitoriū ſeperatim ſunt,ad officinas,uel alios vſus, toto Conuentui cōes redigantur,vel ſi Cellæ cōis dormitorij pro fratrū numero nō ſufficiant,& illæ Cameræ,vel ædiculæ,quas diximus,ad formā cōis dormitorij redigi poſſint,in dormitoriū cōe redigantur,ſin minus deſtruantur,ac materia,& cęmenta ad reparandā fabricā Conuentus,ſi opus fuerit, conuertantur,uel uendant, & precium ad cōem vſum Conuentus conferatur. Nullus ex fratribus priuatū hortū habeat,ſed horti ſint totius Cōuentus cōes,veruntn̄ Nouitij & infirmaria hortū,ſeu viridariū a cōi viridario ſeiunctū, hr̄e poterunt, quo cæteris ingredi nullo modo liceat.Veſtes,Libri,reliqua,a Superioribus, cuiquam fratri ad vſum,& neceſſitatem conceſſa,quæcunq; apud eos mortis tpe reperta fuerint, nulli fratri priuatim aſſignentur,ſed ita diſtribuantur,vt dimidia pars ſit natiui Conuentus,altera eius, ubi is mortuus fuerit.Generalis,a Prouincialibus, Cuſtodibns, & alijs Religionis Miniſtris quouis illi nomine appellentur, Prouinciales item a Guardianis, alijsue Officialibus,ob eornm deputationem, vel confirmationem,nihil omnino,neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte qdem oblatum accipiant,neq; Cancellario aut ſcribę,pro ſigillo ſiue ſcriptura,qnicquam detur, ſed oīa gratis fiant,ac dentur.Neq; Generalis, neq; Prouincialis Miniſter,neque Cuſtos,neque Guardianus, a quouis fratre ſui ordinis, aliquid etiam ſponte oblatum,ſiue dono datum acceptet,vel recipiat. Pro cōibus autem impenſis, quas neceſſario ad cōmodum totius ordinis,vel alicuius priuatæ domus fieri contigerit,Generali,Prouinciali,& alijs eo modo cōſulatur,quo in literis Sāctiſſimi D.N. PII V. proximè editis,cautum eſſet cōſtat.Quod vero ad Promotiones,& gradus attinet,id omnino ſeruetur,quod Alexandrinis Conſtitutionib. ſancitum eſt vt nihil a promouendo exigatur,aut qnouiſmodo ſponte oblatum accipiatur.Quod ſi promotione facta Conuentus promotorum, aliqd Religioni donare voluerit,quicqd id ſit,Procuratori detur,nt ad eleuationem onerum,&cōmunium ſumptuum Religionis conferatur, ac Procurator oīum acceptorum,& expenſorum rationem reddat Fratres omnes quocūque gradu, & honore ſint,camiſijs laneis, & reliquo veſtitu, honeſto,ac religioſo,omniq; ſnpellectile,&inſtrō paupere,atque humili, quemadmodum alijs etiā Conſtitutionibus cautum eſt vtantur. Reliquum eſt,vt Conſtitutiones omnes,ad diciſplinam regularem reſtituendam conſeruandam, & augendā, (quæ tn̄ ijs contrariæ non ſint) præcipuè uero ea quæ a Sanctiſſimo D.N. Pio Papa V. ad reformationem huius Ordinis proxime ſunt editę,ab omnibus ſancte inuiolateque ſeruentur.Cæternm ut præſentes literæ omnibus plenius innoteſcant, mandamus illas ad valnas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe,& in acie Campi Floræ publicari,& earum exempla de more affigi,volumuſq; & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod huiuſmodi exempla, etiam impreſſa, manuque Notarij publici, & ſigillo dicti Magiſtri Generalis, vel Prælati eccleſiaſtici,aut alius Curiæ obſignata,eandem illam vbique locorum fidem faciant, quæ ipſe præſentes, ſi forent exhibitæ,uel oſtēſæ. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam noſtræ approbationis,confirmationis, ſuppletionis,ordinationis,iuſſionis,mandati, decreti,præcepti,& uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei,ac beatorum Petri,& Pauli Apoſtolorū eius ſe nouerit incurſurum.Datum Romæ apud Sanctum Petrnm, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſſimo Quingenteſimo Sexageſimo Octauo, tertio Kalen. Auguſt. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Cæ. Glorieriis.
H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.
Camillus Cherub.Mag.Curſ.

SAN-

SANCTISSIMI D. N. PII PAPAE V.

Tranſlatio Curę Monialium a Fratribus ordinis Minorum Conuentualium ad ordinarios locorum.

PIVS PAPA V.

AD perpetuam rei memoriã, Cũ ſicut accepimus diuerſa Monialiũ Monaſteria curę, & regimini dilectorũ filiorũ Fratrũ ordinis minorũ Cõuẽtualiũ S Frãciſci ſubiecta eſſe reperiantur Nos volentes pro noſtri Paſtoralis officij ſollecitudine eoſdem fratres, vt cõmodius, & liberius ſacrarũ literarũ ſtudijs incũbere valeant, ab onere & impedimento gubernij Monialiũ hmõi liberos eſſe, motu proprio, & ex certa ſciẽtia, maturaq; deliberatioue noſtra, ac de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Fratres Conuentuales Prædictos vbicnnq; exiſtẽtes, ab omni cura, gubernio, regimine, & adminiſtratione quorũcũq; Monaſteriorũ Monialiũ, ſeu Biginarũ, aut Bizochurarum, vel aliàs quocunque nuncupatarũ cuiuſcũq; ordinis exiſtant, clauſtraliter viuentiũ eis quolibet commiſſorũ, & per eos hactenus regi, & gubernari ſolitorũ, ex nnnc in perpetuũ auctoritate apoſtolica tenore pſentiũ penitus abſoluimus, ac totaliter liberamus, eoſq; ab hmõi onere abſolutos, liberos, & immunes fore, & eſſe, nec deinceps in illis qnouis prætextu, ant quæſito colore ſe vllatenus intromittere poſſe, neque debere decernimus, ac ipſorũ Monaſteriorũ Monialium, curam, & guberniũ eiſdem Fratribus de cætero omnino interdicimus. Ne autẽ ipſa Monialiũ Monaſteria ppea in ſpiritualibus, aut tpalibus detrimentum aliquod patiantur, noſtræ prouidentiæ diligentia opportune proſpicere cupientes, eadem Monialiũ Monaſteria oĩa, & ſingula locorũ ordinarijs in quorum Ciuitatibus, aut diocęſib. reſpectiue conſiſtunt, per eos fœliciter regenda, & proſpere dirigenda auctoritate & tenore prædictis motu ſimili ſubijcimus, atq; ſupponimus, eaq; ab ipſis ordinarijs regi, & gubernari debere volumus, ac mãdamus. Et vt id prõpte, libẽterq; ſuſcipiant, & exequant̃, eis in virtute ſanctę obedientiæ iubemus, curamq; monaſteriorum hmõi bene, ac diligenter gerere, & exercere, donec aliter p nos, ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices deſup fuerit ordinatũ diſtricte pcipimus, Maudantes eiſdem Ordinarijs, ut cõtradictores quoſlibet, & rebelles, pſentibus noſtri literis parere recuſantes, ſeu differentes, etiam ſi dicti Fratres fuerint, p pęnas ſibi bene viſas etiã pecuniarias, ac demum p excõicationes, & alias ſententias, & cenſuras eccleſiaſticas cæteraque opportuna inris, & facti remedia, omni, & quacunq; appellatione poſtpoſita, ac protſus remota auctoritate noſtra cõprimant, & cõpeſcant, eoſq; ad parendum, & cum effectu ſtatim obediendum pſentibus literis cogant, & cõpellant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis, ſuper quibus dictis Ordinarijs plenã & liberam harum ſerie facultatem cõcedimus, & poteſtatem. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec nõ Monaſteriorum, & ordinum hmõi etiam iuro, confirmatione Apoſtolica, vel qua uis firmitate alia roboratis, ſtatntis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis etiã Mari Magno, & Bulla anrea, ſeu concordiæ, aut aliàs nũcupatis, & cũ quibusuis clauſulis etiã derogatoriarum, derogatorijs, irritantibus, & alijs decretis quolibet conceſſis, confirmaris, & ſæpius innouatis, quibns omnibus, etiam ſi de illis eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & indiuidua mentio, ſen quæuis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore pmanſuris, hac vice duntaxat ad effectum pſentium ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſq; cõtrarijs quibuſcunq;, aut ſi fratribus, vel Monialibus prædictis, vel quibuſuis alijs cõiter uel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdictis, ſupendi, vel excõicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenã, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi, mentionẽ, Volnmus inſuper quod præſentium tranſumptis mann alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonę indignitate eccleſiaſtica cõſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ originalibus literis adhiberetur ſi forẽt exhibite uel oſtenſæ. Quodq; eadem præſentes per aliquem Notarium publicum, nel vnum ex Curſoribus noſtris in generali dictotum fratrum Capitulo quod nunc in Alma Vrbe noſtra celebratur, lectæ, omnes, & ſingulos arctent, per inde ac ſi omnibus, & ſingulis quos concernunt perſonaliter intimatæ fuiſſent. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris. Die 3. Iunij. 1568. Pontificatus noſtri Anno Tertio.

Cæ. Gloriérius.

Robertus Fontanus Archiuij,
Rom. Cur. ſcriptor.

Ad materiam vide in clem. attendentes de ſtatu. mona. & clem. 1. de relig. dom.

Io Ant. de Nig.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENtia Papæ V. ſuper deponendis fructibus, & diſtributionibus beneficiorum eccleſiaſticorum lite pendente.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

Cordi nobis eſt lites minuere, & a laboribus ſubditos. maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum (ſicut accepimus) in pleriſque Cathedralibus, & collegiatis Eccleſijs earum conſtitutionibus, & ſtatutis etiam a Sede Apoſtolica approbatis & confirmatis cautum ſit, quod occurrentibus litibus, & controuerſijs inter prouiſos de dignitatibus officijs, canonicatibus, & præbendis portionibus, & præſtimonijs cęteriſq; beneficijs eccleſiaſticis qualitercũq; qualificatis, tam ordinaria, quam apoſtolica auctoritate, tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate, & habilitate, aut alía ex quauis cauſa, & eorundem ad dignitates, canonicatus, & præbendas, cæteraque beneficia eccleſiaſtica prædicta admiſſione. & receptione, & capitulum, & canonicos, cęteraſque capitulares perſonas ad quos admiſſio, & receptio, tam de iure, quam ex cõſuetudine ſpectat, & pertinet, aut etiam alias perſonas eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic prouiſi interim bñficiorũ huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant, ſed capitulum, & canonici illas vel in ſuos vſus, & vtilitatem conuertendas ſeu reſtituendas ei, cui de iure reſtituendæ erunt recipiant, prout in dictis conſtitutionibus, & ſtatutis, ſeu conſuetudinibus continetur, quo factum eſt ut lites huiuſmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri poſſit. ¶ Hinc eſt quod nos hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, quod fructus, redditus, & prouentus, ac diſtributiones, cæteraque emolumenta quæ vigore conſtitutionũ, conſuetudinum, & ſtatutorum prædictorum a Capitulo, & Canonicis recipienda (vt præmittitur) erant, amplius non ab eiſdem capitulo, & canonicis recipiantur, ſed penes perſonam fide, & facultatibus idoneam per iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere repertæ fuerint, eligẽdam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei, cui de iure poſtea reſtituenda fuerint. Sicq; p quoſcunque Iudices & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes in quauis inſtantia iudicari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate. Irritum quoque, & inane decernimus ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter contigerit attẽtari. Non obſtantibus præmiſſis ac quibuſuis apoſtolicis, nec non in proincialibus, & ſynodalibus Concilijs editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, & quarumuis eccleſiarum prædictarum etiam iuro confirmatione Apoſtolica, uel quauis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, priuilegijs quoque indultis & literis apoſtolicis illis, eorumque capitulis & ſuperioribus per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis nec non irritantibus, & alijs decretis etiam motu proprio. & ex certa ſcientia, ac quauis etiam Imperiali, uel Regali conſideratione, uel inſtantia, & aliàs quomodolibet conceſſis approbatis, & innouatis. Quibus omnibu (etiã ſi pro illorum ſufficienti derogatione ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, non autem p clauſulas generales idẽ importãtes mẽtio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda aut aliqua, aut exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, per inde ac ſi tenores huiuſmodi de uerbo ad uerbum nihil penitus omiſſo inſerti, & forma in illis tradita obſeruata foret, p ſufficiẽter expreſſis habẽtes) ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrarijs quibuſcunq;. Volumus autem quod præſentium Tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadẽ prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forẽt exhibitæ, uel oſtẽſæ. Quodq; literæ ipſæ Cameræ, & Cancellariæ Apoſtolicarum & audiẽtiæ cauſarum Palatij Apoſtolici ualuis, & in acie Campi Floræ dimiſſis inibi copijs publicatæ, & affixæ omnes ita afficiant, & arctẽt, ac ſi illis pſonaliter intimatę fuiſsẽt. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti decreti, derogationis, uoluntatis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attẽtare pręſumpſerit, indignationem omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorũ eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſſimo Quingentiſimo Sexageſimo Octauo, tertio Kalen. Aprilis. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Cæ. Glorierius.

Eṗs Narnſen. Summiſt.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Io. Freile Magiſt. Curſ.

Ad materiam vide in clem. 1 de ſequeſt. poſſ: & fruct.

Io. Ant. de Nig.

BVLLA S.D.N. PII DIVINA PROVIDENTIA Papæ V. Relaxationis prohibitionis de non admittendis Reſignationibus per ordinarios, cum modificationibus.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

QVanta Eccleſiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat miniſtrorum in eam ingreſſio vitioſa, iam Idte perſpiciant, & cum mœrore expendant Præſules omnes & paſtores, quando hęc pernicies cæterarum omnium maxima, tã multas orbis Eccleſiæ impie violarit. ¶ Quia vero hoc malum cum in cæteris frequẽs, tum maxime in beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum dimiſſione admittitur, nemini moleſtum eſſe debet, quod pridem de reprimendis quotidianis fraudibus quæ hac in re frequentiores internoſcuntur, certam aliquam rationem, tandem intuitu officij noſtri partes in prohibenda omnibus interim reſignationum huiuſmodi receptione, paulo ſeuerius interpoſuerimus, omneſque beneficiorum interim reſignandorum diſpoſitiones quæ fierẽt in irritum reuocauerimus, ac etiam decernimus nullum per eas in illis ius, neque titulnm, vel coloratum, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio ipſis prouiſis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore, collatores vero aliàs in illorum diſpoſitione etiam tanquam deuolutionis iure ſeſe intérponete non poſſe, ſed de eis vt vere vacantibus, ſiue Romanum Pontificem, ſiue alios collatorum eorundem ſuperiores, vti præuentum eſſet, libere prouideri. Nunc autem intẽdentes inſtitutum hoc noſtrum, quo ſanctuarium Domini cupimus illibatum auctore Domino perſequi, ac ſimul quantum in nobis eſt cauere, ne reſignationes ipſæ de hinc pro cuiuſque arbitrio, nulliſque vel certe leuibus cauſis paſſim, & temere admittantur. ¶ Prohibitionem, & alia prædicta ac cætera omnia noſtris ſuper his literis contenra eatenus relaxamus. ¶ Et poſt hac Epiſcopi, & alij facultatem habentes, eorum dumtaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valitudinarij, aut corpore impediti, vel uitiari, aut crimini obnoxij, cenſuriſque eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, ant non debent eccleſiæ, vel beneficio inſeruire, ſeu qui vnũ aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoueri: Religionem quoq; ingreſſuri, vel matrimonium contracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur, denique cum quis ex alijs caſibus acciderit, qui conſtitutione fœlicis recordationis Innocentij Papæ Tertij de dimittendis cathedralibus Eccleſijs, edita continetur. Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt vel non audent in loco beneficij reſidere ſecuri. Sed nec horum vllus ſacro ordini mancipatus niſi religionem ingreſſurus valeat vllo modo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commode ſuſtentari. Ad hoc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quę canonicis ſanctionibus, & Apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur. ¶ Caueant autem Epiſcopi, & alij prædicti, itemque omnes electores, præſentatores, & patroni, tam eccleſiaſtici, quam laici quicunque ſint ne verbo quidem, aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs, & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus, aut alijs eorum ſignificatione vel hortatu deſignentur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcunque intercedet. ¶ Cæterum præcipimus, atque interdicimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alij collarores de beneficijs, & officijs reſignandis prædictis, aut ſuis, aut dimittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiã per fallacem circuitum multiplicatarũ in extraneos collationũ, audeant prouidere, quod ſi ſecus, ac etiam quicquid prærer, vel cõtra formam prædictorũ fuetit a quocunque remere attentatum, id rotum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. ¶ Qui vero contrafecerint, vt in eo quo deliquerint puniantur, a beneficiorum, & officiorum collatione, necnon electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione, prout cuique competierit, ramdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionem a Romano Pontifice meruerint obtinere. Et qui talia beneficia, ſeu officia receperint, eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos, qui ſic ſuſpenſi conferre, eligere, præſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint; excommunicationis quo ad perſonas, quo uero ad capitula, & conuentus a diuinis ſupenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus etiã nullus alius quam ipſe Romanus Pontifex, ſiue abſolutionis, ſiue relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impartiri. Prohibitione, & literis noſtris prædictis nihilominus in cæteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, indulgentijs, & literis Apoſtolicis generalibus, & ſpecialibus quibuſcunque, Epiſcopis, & alijs ſuperioribus, ac inferioribus eccleſiarum pręlatis, necnon Eccleſijs, Monaſterijs, Capitulis, Conuentionibus, Collegijs, & Vniuerſitatibuſque eorumq;, & alij, perſonis etiam Regia, & Imperiali Maieſtate præditis ſub quacunque verborum forma, & conceptione conceſſis, per quæ effectus pſentium impediri poſſet quomodocunque, vel differri, etiam ſi de eis ipſorumque totis tenorib. ad verbum, ac de proprijs nominibus eorum, necnon Eccleſijs, Monaſterijs, locis ordinibus,

&

& dignitatibus quib. necnõ cauſis propter quas illa conceſſa ſunt; ſpecialem & expreſſam præſentibus fieri oporteret mentionem. Cæterum iubemus eaſdem præſentes ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi, voluműſque eas publicatas omnes & ſingulos perinde afficere, & obligare, ac ſi illis ipſis fuiſſent ſingulariter intimatę. Exemplis quoque prædictis etiam impreſſis, manuq; Notarij publici, & ſigillo prȩlati eccleſiaſtici uel eius Curiæ obſignatis, eandem prorſus fidẽ adhiberi, quæ ipſis præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ relaxationis, præcepti, interdicti, decreti, promulgationis, iuſſionis, & volunratis infringere, uel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingẽteſimo Sexageſimo Octauo. Kal. Aprilis. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Bartholomeus Sottocaſa Magiſter Curſorum.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

1 *IN tex.ibi vt poſt hac.† No.bo*
nam conſtitutionem q̃ Epi, &
alij p̃lati poteſtatẽ habẽtes eo-
rũ duntaxat reſignationes, &
renũciationes beneficiorũ reci
pere dẽnt, qui sũt ſenio cõfecti,
aut valitudinarij, aut corpore
impediti, viciati, aut crimini
obnoxij, & cẽſuris eccleſiaſticis irretiti, aut q nequeũt,
aut nõ debẽt eccleſiæ, uel beneficio inſeruire, ſeu q unũ,
vel plura beneficia obtinuerit, vel qui ad aliud benefi-
ciũ promoueri contigerit, vel ſi religionẽ ingredi volue
rit, vel matrimoniũ contrahere, vel qui ob capitales ini
micitias non auderet in loco beneficij reſidere. In iſtis
2 *caſib. poterit prælatur reſignationes recipere.† Sed qui*
eſt in ſacro ordine promotus non poterit beneficiũ, uel
officiũ eccleſiaſticũ reſignare, niſi aliũde cõmode pote-
rit ſubſtentari, niſi religionem ingredi voluerit. In tex.
3 *ibi beneficiorũ pmutationes &c.† & in tali permuta-*
tione facienda requiritur auctoritas ſuperioris, c.cum
olim de rerũ permut.gl.fi.in c.maioribus de præben. &
4 *Doct.in d.locis In tex.ibi caueant &c.† No. q̃ præla-*
ti, nec electores, nec patronur eccleſiaſtici, vel laici non
debent verbo nutu vel ſigno, uel hortatu deſignare ali-
quem, vel promiſſionem facere deaſſumendo aliquem
in beneficio, quod quis vult reſignare, quia volens lici-
te renuntiare beneficio ſuo non debet deducere in pa-
ctũ, vt conferatur certę perſonę, ſed dẽt pure & ſpon-
te renunciare in manibus ſuperioris, aliàs non valeret
5 *renunciatio, nec collatio aliter facta.† Et ſi nõ apponi-*
tur pactũ tamen renuncians aio gerit ut conferatur cer
tę perſonę, alias non renunciaſſet peccat, Abb.in c.ex
parte, lo primo, col.2.de off.deleg. de quo ẽt vide Fely.
6 *in c.ad audiẽtiam, lo 2. col. 2. cũ ſeq.de reſcrip.† Et ibi*
etiã ponit. An renunciãs poſſit ſibi aliquid reſeruare,
vt ſibi aliquid pro penſione ſoluatur, vide late ibi Fel.
& vide regulam Cancellariæ ſub rub.de beneficijs reſi
gnãdis, de quo etiã uide Præp.in c.ordinationes. 1.q.1.
7 *† Quæ autẽ erit practica impetrandi beneficium vaca*
turũ per renunciationem ẽt certę perſonę, dic q̃ poſſum
impetrare gratiã a ſuperiore q̃ ſi Titius vult renũcia-
re beneficio ſuo, quod ſic renunciatũ mihi conferatur,
ita dicit Abb.in d.c.ex parte lo 1.col.2.in quarto nota.
de præben. & hoc admittitur ẽt inter conſanguineos ſe-
8 *cundum eum.† Alia ẽt practica ad eligendum aliquẽ*
ad præbendam vacaturam qũo fieri debeat, quia ſi
fieret electio ad proximã vacaturã, nulla erit electio,
quia inducitur votũ captandę mortis, c.nulla.c relatũ,
& c.ex tenore de conceſſio. præben. ſed fieri debet ele-
ctio videlicet, eligimus te in canonicũ, & in fratrẽ, &
cum primũ facultas ſe obtulerit tibi prouidemus de p̃-
benda, ita dicit gl.nota.in c.dilectus filius, lo 1. in ver-
bo approbantes de præben. & vide Deciũ in l.fi. col.2.
9 *C.de pact.nu.16.cum ſequ. vbi ponit.† An & quando*
impetratio præbende viuentis valeat, & non valeat,
& de pęnis quibus talis impetrans puniri debet vide
10 *ibi cum concor.ibi allegatis.† Et circa materiã renun-*
ciationis eſt regula Cancellariæ, q̃ ſi infirmus renun-
ciat beneficio, & moritur infra viginti dies de illa infir
mitate, & beneficiũ confertur per reſignationẽ colla-
tio eſt nulla. Sed cenſetur illud beneficiũ vacare per obi
tum, ut in d.regula Cancellariæ, ſub rub. de beneficijs
reſignandis per infirmos infra viginti dies decedentes
de quo ẽt uide tex.in c.ſuſceptum de reſcri.in 6.Rotam
dec.492.titius Fran.Marci in quæſt.Delph.1175.De-
11 *ciũ in c.conſultationib.col.2.de offi deleg.† An renun-*
ciatio dicatur ſymoniaca quando fit a procuratore in
fauorem alicuius, vide Aymo.conſ.122.1.vol.
12 *† An renunciatio facta per metum valeat. Et quid ſi*
clericus grauatus & vexatus ab Epo renunciat quadã
indignatione cõmotus, an valeat vide Phi. Decium in
c.ex parte, col.2.de reſcri.Io.Mo. & Phi.probũ in add.
Io.Mo.in c.2.de renu.in 6.ubi late, & in c.ſuper hoc, et
ibi Doct.de renun.Imo.in clem.1.de renun.Boer. deciſ.
350.col.2. & concludunt q̃ quando eſt iuſtus metus
valet mero iure, ſed reſcinditur officio iudicis vel actio
13 *ne quod metus cauſa.† An in renunciatione requiratur*
iuramentum, vel quod fiat in ſcriptis, dic quod de
neceſſitate nõ requiritur, c.ſuper hoc, & ibi Doct.de re
14 *nun.Præp.in c.qualiter, in fi.7.q.1.† Nũquid aũt in re*
nunciatione beneficij requiratur conſenſus habẽtis ius
patronatus, ſeu ius præſentandi, uide Abb. & alios in
c.quod in dubijs, col.1.circa medium, & in fi.de renu.et
Imo.

Imo.in clem.prima,col.6.in fi.ver.an autem de renun.
& Hoſt.in ſum.de renun.§.cui,in fine,Cald.conſil.6.in
15 *tit.de renunciat. † An minor qui renunciauit benefi-*
cio poſſit petere reſtitutionem in integrum,vide Phil.
probum in addit.Io.Mo.d.c.2.de renunc.in 6.nu.8. ubi
cōcludit quod ſic,& talibus minoribus ſubuenitur etiā
contra regulam Cancellariæ de trienniali prçceſſore non
21 *moleſtando,vt ibi per eum.†.An autem clericus qui re-*
nunciauit beneficio ſi ſtatim pœnituit,an poſſit repete-
re ſi hoc non fecit timore,vel pecunia,ſed ſponte iuxta,
cap.ſuper hoc de renun.vide Arch.& Præp.in c.quam
periculoſum.7.q.1.Phil.Fran.in c.2.de renun.in 6.De-
cium in c.ex parte,col.2.de reſcri.Boer.dec 350.col. 5.
& regulariter ſibi præiudicat,& non poteſt repetere,
niſi renunciet calore iracundiæ, quia incontinenti poſ-
ſet ſtatim reuocare:ſecus ſi ex interuallo, quia tunc pç-
nitere non poſſet,uel fuiſſet a ſuperiore accepta, vt per
Phil.Fran.vbi ſup.

Io.Ant.de Nig.

BVLLA S.D.N. PII DIVINA PROVIDENTIA Papæ V.Super reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas,ac Canonicatus,aut Dignitates,ſeu aliud beneficium.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

CVpiētes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſti fidelium animarū ſaluti quantum cū Deo poſſumus ſalubriter cōſulere, & parochialib. eccleſijs earū parochijs, put tenentur,in diuinis debite,&laudabiliter deſeruire, in hærēdo etiam decretis ſacri Concilij Tridentini. Motu proprio,& ex mera deliberatione, certaq; ſcientia noſtra ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo ualitura Cōſtitutione omnes,& ſingulos Rectores parochialium eccleſiarum cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis,conditionis,& præeminentiæ fuerint, in quibuſcunque regnis prouincijs,ciuitatibus diœceſibus,ac alijs Chriſtiani orbis partibus cōſiſtentes,qui parochialem eccleſiam ac canonicatum, aut dignitatem,etiam poſt Pontificalem maiorē, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis vel cathedralibus, ſeu collegiatis eccleſijs, ſeu aliud quodcunque beneficium eccleſiaſticum,etiam quarumcunq; diſpenſationum a Romanorū Pontificibus prædeceſſoribus noſtris,ſeu etiam a nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum apoſtolicarum deſuper expeditarum titulo, quas omnes hac præſenti Conſtitutione abolemus,& reuocamus ſeu quocunque alio prætextu obtinent,cum prima, & præcipua debeat eſſe cura animarum. eos ad reſidendum in eccleſia parochiali,& ibi in diuinis deſeruiendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per Epiſcopos,& aliorum locorum ordinarios, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatos,ſub ſententijs & cenſuris eccleſiaſticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum parochialium, & aliorum quorumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi, & compelli poſſe,& debere auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen ſic reſidentes in eccleſijs parochialibus omnes, & ſingulos fructus,redditus, & prouentus,etiam Canonicatus ſui,uel dignitatis, ſeu alterius cuiuſcunque beneficij, exceptis duntaxat quotidianis diſtributionibus, & alijs, quæ ex iuſta cauſa abſentes percipere non ſolent, lucrari volumus. Sicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios,etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,ac S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate interpretari,iudicari & diffiniri debere. Nec non irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter uel ignoranter attentatum forſan hactenus, uel in poſterum contigerit attentari, decernimus, & declaramus. Non obſtantibus præmiſſis,ac quibuſuis diſpenſationibus,& exemptionibus literiſque Apoſtolicis deſuper confectis,nec non Apoſtolicis in prouincialibusque, & ſynodalibus Concilijs editis generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus; & ordinationibus,& etiam iuramento, co firmatione Apoſtolica,uel quauis firmitate alia robaratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis perſonis in genere, vel in ſpecie, & aliàs quomodolibet conceſſis,& approbatis,in poſterumque concedendis, & approbandis. Quibus omnibus, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda,aut alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, eorum tenores, ac ſi de uerbo ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes,illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ad effectum præſentium ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem quod harum literarum Tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fide tam in iudicio,quam extra adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, uel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ abolitionis, reuocationis, ſtatuti, præcepti, ordinationis, decreti, declarationis,

nis, derogationis, & voluntatis infringere, uel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotẽtis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingẽteſimo Sexageſimo Octauo. Idus Iulij. Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

Cę. Glorierius.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

Ad materiam vide in toto tit. de cler. non reſid. in decreta. & in 6. & in Concilio Tridentino ſeſſione 6. c. 1. cum alijs ſeq. & 23. ſeſſione. cap. 1. cum multis ſequen.

Io. Ant. de Nigr.

F I N I S.

VENETIIS, M D XCVI.

Apud Hæredes Iohannis Variſci.

REPERTORIVM MIRIFICI APPARATVS EXCELLENTISSIMI DOMINI

IOANNIS ANTONII DE NIGRIS

CIVITATIS CAMPANIAE REGNI NEAPOLITANI, Vtriuſq; Iuris Doctoris tempeſtate noſtra primarij ſuper Extrauaganti conſtitutione Clementis Papæ Septimi.

CONTRA CLERICOS NON INCEDENTES in habitu, & tonſura, cum multis nouis additionibus, & cum materia de Spolijs, & renuntiatione beneficiorum.

NOVITER IN LVCEM EDITA CVM NOVO FOECVNDISSIMO Indice Magnifici Berlingerij Bernalia Vtriuſq; Iuris Interpretis dictæ Ciuitatis Campaniæ accurate excuſo.

VENETIIS, M D X C VI.

Apud Hæredes Ioannis Variſci.

INDEX ALPHABETICVS OMNIVM CONTENTORVM

IN PRAESENTIS EXTRAVAGANTIS VBERRIMO, AC SCATVRIENTI APPARATV,

EXCELLENTIS DOMINI IOANNIS ANTONII de Nigris Ciuitatis Campaniæ, nouiter à Magnifico Domino Berlingerio Bernalia eiuſdem Ciuitatis V. I. Interprete digniſſimo, in lucem edito fœliciter exorditur.

A

Abbas vocatur filius à Papa in litteris, ſiue in reſcripto, in glo. in verbo dilecto filio. num. 2. 5
Accuſatus, an debeat habere expenſas, ab accuſato, in glo. in verbo priuilegio. num. 91. 15
Acquiſita ex illicita negotiatione veniunt appellatione ſpoliorum, in commen. conſtitut. Romani Pontificis numero 19. 68
Acquiſita ex diſtributionibus quotidianis, an veniant appellatione ſpoliorum, in commen. conſtitut. Romani Pontificis. num. 41. 70
Acquiſitum ex taberna, vel ſi clericus eſſet macellator dicitur turpe lucrum, in commen. conſtitut. Romani Pontificis. num 26. 68
Acquiſita ex ludo prohibito dicuntur ex illicita negotiatione, in commen. conſtitut. Romani Pontificis. num. 24. 68
Aduocatus an debeat gratis præſtare patrociniũ pauperi litiganti, in glo. in verbo priuilegio. num 80. & 82. 15
Aduocati debent deferre habitum ornatum, & conuenientem, in glo. in verbo habitum numero 3. 49
Ambaſciator debet eſſe gratus, vel ſaltem non odioſus illi, ad quem mittitur, in glo. in verbo orator. num. 1. 7
Ambaſciator quas perfectiones habere debet, in glo. in verbo orator. num. 4. 7
Ambaſciatę munus eſt publicum, in glo in verbo orator. num. 2. 7
Ambitio clericatus non debet eſſe rapinæ ſecuritas, in glo. in verbo priuilegio. num 48. 12
Amiſſum in ludo, an poſſit repeti, in commen. conſtitut. Romani Pontificis. num. 25. 68
Animalia clericorum, an poſſint arceri à paſcuis alienis, per Barones, in glo. in verbo priuilegio. num. 175. 25
Annulos an poſsint portare clerici, in glo. in verbo habitum. num. 9. 49
Annus Pontificis, an debeat poni, in glo. in verbo anno. num. 1. 61
Annus, an incipiat currere à die coronationis, vel electionis, in glo. in verbo anno. numero 2. 61.
Annus emergens quando incipit, in glo. in verbo anno. num. 3. 61
Annus, quot dies habet, in glo. in verbo anno. numero 4. 61
Apparitor. & nuntius idem, in glo. in verbo nuntius num. 4. 4
Appellatione aſinorum, an veniant clerici, in gl. in verbo priuilegio. num 271. 38
Argumentum à contrario ſenſu in iure eſt validum, in glo. in verbo priuilegio. numero 230. 20.
Argumentum à contrario ſenſu non ſumitur, quando reſultat intellectus cõtra alias leges, in glo. in uerbo priuilegio. num. 159. 23
Arma portare clericis eſt interdictum, in comm. conſtit. Romani Pontificis. num. 23. 68
Articulus quando eſt dubius eget declaratione ſuperioris Regis, vel Pontificis, in glo. in uerbo priuilegio. num. 160. 23
Artifex clericus, an ratione artis poſſit conueniri coram Iudice layco, in glo. in uerbo priuilegio. num. 280. 39
Artem aliquam, an clerici exercere poſſint, in glo. in verbo ſolemnia. num. 22. 57
Aſinorum appellatione, an veniant clerici, in gl. in uerbo priuilegio. num. 271. 38
Aſſertioni Cardinalis, an credatur quem eſſe clericum, in glo. in uerbo foro. num. 11. 59

a 2 Audacia

Audacia ſonat in malum, in glo. in verbo audacia.num.1. 43

B

BAro, an habeat cauſæ cognitionis in familiarem Regis ſi deliquerit in eius territorio, in glo.in verbo priuilegio. num.42 11
Benedictio poſita in literis Appoſtolicis per Papã, quid operetur, & an per eam remittantur peccata venialia, in glo.in verbo benedictionem, num.1. 6
Beneficia eccleſiaſtica ſolũ clerici obtinere poſſunt,in glo.in verbo priuilegio. num.21 9
Beneficio capituli Odoardus,an poſſit renuntiari cum iuramento,in glo. in verbo priuilegio, num.237. 34
Bigamus,an perdat omne priuilegium clericale, in glo.in verbo habitum num.36 53
Bona illius qui tenetur ſoluere tributum,ſunt iure pignoris tacitè,pro tributis obligata, in gl. in verbo priuilegio. num.116. 18
Bona ſemel deſcripta in extimo pro ſoluendis collectis,ſunt illo onere ſoluendi,quaſi per pactum affecta, in glo.in verbo priuilegio, nume.116. 18
Bona illorum quibus imponuntur collectæ ſunt tacitè hypotecata pro illis ſoluendis,in glo,in verbo priuilegio.num.117 18
Bona teſtatori·,ſi eo viuo ſunt impoſitę collectę pro tribus annis,relicto,hoſpitali hęrede,tranſeunt cum onere ſoluendi collectas in hoſpitale.in glo.in verbo priuil. num.117. 18
Bona tributaria tranſeunt cum onere ſuo in eccleſiam,& eccleſiaſticas perſonas,in glo.in verbo priuilegio.num.118 19
Bona quæ fuerunt laycorum deſcripta in cataſto, ſeu appretio, ſunt curiæ obligata pro tributo, & functionibus fiſcalibus, in glo.in verbo priuilegio.num.132. 20
Bona relicta pro alendis pauperibus, an poſſint collectari,in glo.in verbo priuil.num.142. 22
Bona quæ tenentur cum onere merè reali tranſeunt cum onere ſuo,in eccleſiam,in gl.in verbo priuilegio.num.157. 23
Bona tributaria,quæ habent certum, & determinatum tributum, vel cenſum tranſeunt cum onere ſuo in eccleſiam, & eccleſiaſticas perſonas,in glo.in verbo priuilegio.num.161. 23
Bona fęudalia pro quib. debetur adoha, an poſſint collectari, & debeatur collecta, in glo. in verbo priuilegio. num.217. 32
Bona mobilia,quæ ſunt in fęudo,an debeant collectari,in glo.in verbo priuilegio.nu.118. 32
Bona decedentium clericorum ſpectant ad cameram apoſtolicam ex diſpoſitione Põtificis, In com.conſtit.Romani Pontificis.num.2. 67
Bona mercatorum facilè euaneſcunt, in comm. conſtitu.Romani Pontificis. 68
Bona patrimonialia, vel obuenta ex ſucceſsione cognatorum, vel acquiſita ex licita negotiatione,an poſſunt capi pro ſpolijs,in conſtitut. Romani Pontificis.num.3. 68
Breue dicitur illud,quod ſub compendio, & breuitate omnia continet,in glo.in verbo breuis, num. 1. 4

C

CArcer non ſoluit debitum, ſed burſa,in gl. in verbo priuilegio.num.251. 36
Carceres, an quis ſe poſsit obligari ad carceres, in glo.in verbo priuilegio.num.246. 35
Carcerari an poſsit clericus pro debito ciuili deſcendente à crimine, in glo. in verbo priuilegio. num. 256. 37
Cardinales de conſuetudine portant pannos rubeos, calcaria deaurata, & alia, quæ ſunt inſignia Papæ,in glo. in verbo habitum. num.25. 51.
Cardinali,an credatur ſine litteris,& quid de ſtilo Romanæ Curiæ,in glo.in verbo tenore.nume. 3. 5
Carolus de Inclyta progenie de Auſtria quintus Romanorum Imperator,qui Africam deuicit, in glo.in verbo Caroli.num.1. 6
Caſus in quibus clerici reſignant eorum beneficia,& Epiſcopi illam recipere,& admittere debent,in comme.conſtitu.quanta eccleſiæ. nume.1. 78
Catholicus verbum,quid ſignificet,in glo. in verbo catholici num.4. 6
Cauſa pro qua fuit motus Papa ad faciendam hanc extrauagantem, in glo.in verbo nos igitur. num 1. 44
Cauſę clericorum, an debeant priuſquàm aliæ expediri,in gl.in verbo priuilegio.nu.275. 39
Cauſæ ſeruorum,& ruſticorum eccleſiæ pertinet ad forum eccleſiaſticum,in glo.in verbo priuilegio.num.20. 9
Cautela pro notario,qui tranſcripſit reſcriptum ut non incurrat falſitatem,in glo in uerbo integras.num.3. 4
Ceſſante cauſa fauoris,ceſſat fauor,in glo. in verbo priuilegio. num.20. 9
Cherubino Cayetano Epiſcopo Cãpanienſi præſens opus dirigitur,in procem.num.4. 3
Cherubin ſcientiæ plenitudo interpretatur, in procem.num.5. 3
Chirurgiam exercens clericus an amittat priuilegium,in glo.in uerbo priuilegio. nu.283. 40
Citatio una peremptoria, an ſufficiat,pro omnibus,in gl.in uerbo peremptoria.nu. 1.2.3. 47
Clauſula ipſo iure,an importet priuationem ſine aliqua ſententia condemnatoria uel declaratoria, in glo.in uerbo ipſo iure. num. 1. 60

Clau-

Clauſula authoritate noſtra facias, quid importet, in glo. in verbo authoritate, nu. 2 60
Clauſula non obſtantibus, quid importet, in glo. in verbo non obſtantibus, num. 1 60
Clauſula, ne coueniatur vltra quàm poſsit, quid importet, in gl. in verbo priuilegio, nu 238. 34
Clemens Pontifex Septimus fuit Florentinus, in glo. in verbo Clemens, num. 1 4
Clementina iſta extrauagãs eſt localis in Regno Neapolitano, & non ſortitur effectum in alijs locis, in glo. in uerbo Regno Siciliæ. num. 1. 46
Clementina iſta extrauagans, an ſit lex generalis in Regno Neapolitano, in glo. in uerbo edictũ publicum. num. 1. 46
Clericus ad euitandum ſcandalum, poteſt dimittere habitum, in gl. in verbo canonicas. nu. 5. 7
Clericus habens bona patrimonialia, & beneficia ex quib. bonis præſumitur viuere, in com con ſtitu. Romani Pontificis. num. 35 69
Clericus, an poſsit teſtari, de bonis acquiſitis ex quotidianis diſtributionibus, in com. conſtit. Romani Pontificis num. 41 70
Clericus an poſsit teſtari, de acquiſitis ex miſsis dicendis per eos, in commen. conſtit. Romani Pontificis. num. 42 70
Clerici obtinentes eccleſias parochiales, canonicatum, aut dignitates, aut aliud beneficiũ reſidere debeant in eccleſijs, in conſtit. cupientes per totum. 72
Clerici interceſſores ad Deũ parantur in proęm. num. 3 3
Clerici incedere debent cum habitu, & tonſura, aliàs ſi tertio moniti non deſiſtant priuantur priuilegio, in glo. in verbo canonicas. nu. 1. 7
Clerici moniti, ut deſiſtant à negotijs ſęcularib. ſi fuerint renitentes priuãtur beneficio, in glo. in uerbo canonicas. num. 2 7
Clerici ſiue in ſacris, ſiue in dignitate, officio, & perſonatu exiſtentes, moniti ab Epiſcopo, ut deferant habitum, ſi cõtrafecerint poſſunt ſuſpendi, & ultimo loco priuari officio, & beneficio, in glo. in uerbo canonicas. num 2 7
Clerici per decentiam habitus extrinſeci morũ intrinſecam honeſtatem demonſtrant, in glo. in uerbo canonicas. num. 3 7
Clerici ueniendo contra canonum prohibitionẽ, non debent canonum beneficio iuuari, in glo. in uerbo canonicas, num. 4 7
Clerici non debent portare, nec ſecum portari facere aues, & canes uenaticos, maximè dum celebrant diuinum officium, in glo. in uerbo canonicas, num. 6 7
Clerici nõ debent facere choreas, uel dicere cantilenas, in glo. in uerbo canonicas. num. 7 7
Clerici debent uti concedentibus ueſtibus, uaſis, & ornamentis in cultu diuino, in glo in uerbo canonicas, num. 8 7
Clericus non deferen: habitum, & tonſuram nõ gaudet priuilegio clericali, in glo. in uerbo priuilegio. num. 1 8
Clericus, ut amittat priuilegium requiritur trina monitio, in glo. in uerbo priuilegio. nu. 2. 8
Clerici coram Iudice ſęculari cõueniri non poſſunt, in glo. in uerbo priuilegio. num. 12 9
Clericus priuilegio fori reuunciare non poteſt, in glo. in uerbo priuilegio. num. 13 9
Clericus debet coram ſuo Epiſcopo conueniri, in glo. in uerbo priuilegio. num. 14 9
Clerici ſunt exempti à iuriſdictione Imperatoris in glo. in uerbo priuilegio num. 15 9
Clericus poteſt in pluribus cauſis corãm Iudice ſęculari conueniri, in glo. in uerbo priuilegio, num. 16 9
Clericus etiam, quòd in principio non oppoſuerit fori declinatoriam, poteſt tamen complecto proceſſu dicere de nullitate proceſſus, in gl. in uerbo priuilegio. num. 17 9
Clericorum familia, an gaudeat priuilegio fori, in glo. in uerbo priuilegio, num. 18 9
Clerici primæ tonſuræ ſemper, & ubique debent incedere in habitu, & tõſura, & diuinis intereſſe, in glo. in uerbo pragmaticã ſanctionem, num. 1 7
Clerici primæ tonſuræ, non incedentes in habitu, & tonſura, an gaudeat priuilegio clericali, & poſſint coram Iudice ſęculari conueniri, in ciuilibus, & criminalibus, in glo. in uerbo pragmaticam. num. 2 7
Clerici primæ tonſuræ non incedentes in habitu & tonſura, an teneantur ſoluere collectas, & ſubire alia munera, in glo. in uerbo pragmaticam. num. 3 7
Clerico, an liceat deſeruire in curialibus, in gl. in uerbo pragmaticam. num. 4 7
Clerici coniugati, ſi incedunt in habitu, & tonſura, an teneantur ad functiones fiſcales, & gaudeant priuilegio fori, in glo. in uerbo pragmaticam. num. 5 7
Clerici coniugati, an dicantur uiuere clericaliter, in glo. in uerbo pragmaticam. nu. 5 7
Clerici tenentur ſoluere cõmunitati pro paſcuis ſumendis ſicut alij ciues in glo. in uerbo priuilegio. num. 49 12
Clerici litigantes, an teneãtur ſoluere ſportulas, in glo. in uerbo priuilegio. num. 55 13
Clerici de acquiſitis ſub patris poteſtate, an diſponant, in glo. in uerbo priuilegio. numero 85 15
Clerici filij familias poſſunt eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, in glo. in uerbo priuilegio. nume. 87. 16
Clerici poſſunt facere collegium, in glo. in uerbo priuilegio. num. 88 16
Clericus poteſt uendicare rem eccleſiæ conceſſam ante traditionem, in glo. in uerbo priuilegio. num. 91 16

Clericus non poteſt dari tutor vt cogatur, ſed volens admittitur, in glo. in verbo priuilegio. num.92. fol.16

Clericus in crimine ſymoniæ pōt accuſari à laycis, in glo. in verbo priuilegio. nu.95. f.16

Clericus in crimine notorio an poſsit à laycis accuſari, in gl. in verbo priuilegio. nu.96. f.16

Clericus primę tonſurę, an poſsit à laycis accuſari, in gl. in verbo priuilegio. num.98. f.17

Clericus, an cogatur iurare de calumnia, in gl. in ver. priuilegio. num.99. f.17

Clericus non tenetur ad ſolutionem gabellarum impoſitarum, etiam cum regio aſſenſu, in glo, in verbo priuilegio. num.101. f.17

Clericus an teneatur ſoluere collectas pro bonis patrimonialibus, in glo. in verbo priuilegio. num. 103. fol.17

Clerici, & eccleſiæ, an teneātur ſoluere collectas pro bonis emptis à laycis, in gl. in ver. priuile. num. 104. fol. 17, & in nu.169. f.24

Clerici pro bonis proprijs an teneātur ad fiſcalia ordinaria, in glo, in verbo priuilegio. nume 110. fol.18

Clericus in ſacris ſi emit res laycorum ſcriptas in cataſto, an debeat ſoluere gabellas, in glo. in ver. priuilegio. num, 131. f.20

Clerici regulariter ſunt immunes ab omnibus collectis laycorum, in glo. in verbo priuilegio, num.137. fol.21

Clerici hodie ad nulla munera tenentur, in glo, in verbo priuilegio. num. 139. f.22

Clerici pro bonis patrimonialibus gaudens priuilegio, glo. in ver. priuilegio. nu. 143. fol.22

Clerici vt teneātur ſoluere collectas plura requiruntur, in glo. in ver. priuilegio. nu. 152. f.22

Clerici pro prædijs tributarijs, & quæ habent onus perpetuum annexum tenentur ad tributuum, & aliàs præſtationes, in glo. in verbo priuilegio. num. 172. f.25

Clericus coniugatus, de clerico cōiugato plures quęſtiones, in gl. in ver. priuil. nu. 293. f.42

Clerici Gręci, ſeu orientales ſi habent vxores, an gaudeant priuilegio, vt non teneantur ad gabellas reſpectu bonorum, in glo. in verbo priuilegio. num. 294. fol.42

Clerici coniugati in ſacris conſtituti, an debeant ſe abſtinere à proprijs vxoribus, in glo. in verbo priuil. num.295. fol.42

Clericus in minorib. in quo ætatis ſuę anno poſſit beneficia obtinere, in glo. in verbo priuilegio. num. 298. fol.42

Clerici primę tonſurę ſolum continentur in iſta extrauagant, in glo. in verbo primæ tonſuræ. num. 1. fol.46

Clerici in ſacris conſtituti non traduntur curiæ ſeculari, niſi in aliquibus caſibus, & quando deuenerunt in profundum malorum, in glo. in verbo primæ tonſuræ. num. 2. fol.46

Clericus in minoribus ſi dimiſerit habitum, & tonſurā per plures annos, & poſtea duxit vxorem an poſſit cogi ad ſoluendum collectas prę teritas, in gl. in ver. duorum menſiū. nu.3. f.47

Clericus in minoribus de iure communi quæ requirantur, vt amittat priuilegium clericale, in glo. in verbo monitione. nu.2. fol.47. & in glo. in verbo habitum. num.40. fol.53

Clericus coniugatus de iure communi, quæ requirantur, vt amittat priuilegium clericale, in glo: in verbo monitione. num.3. fol.47

Clericus in minoribus debet deferre habitū honeſtum pluribus rationibus, in glo. in ver. habitum. num.2. fol.48

Clericus portans veſtem clericalem extrinſecam conuenientem, intrinſecam autem nō, an gaudeat priuilegio, in glo. in verbo habitum. nume.7. fol.49

Clerici quando equitant an poſſint portare calcaria, & fręna deaurata, & ſimilia ornamenta. Et quid in Papa, & ſuis legatis, in glo. in verbo habitum. num.11. fol.49

Clericus in quocunque loco ſit vti debet veſte apta ordini clericali, in glo. in verbo habitum. num.15. fol.50

Clerici non deferentes habitum conuenientem poſſunt puniri arbitrarie, in glo. in verbo habitum. num.16. fol.50

Clerici coniugati, & non coniugati non habent determinatum, & certum habitum à iure, in glo. in ver. habi. num, 17. fol.50

Clerici ex iuſta cauſa timoris poſſunt dimittere habitum, in glo. in verbo habitum. nu, 20. f.51

Clerici propter humilitatem, vel neceſsitatē poſſunt dimittere habitum conuenientem, in gl. in verbo habitum. num. 22. fol.51

Clericus ſi defert habitum conuenientem, ſed ſolum portat caligas partitas an amittat priuilegium, in glo. in verbo habitum. num. 26. fol.51

Clericus in minoribus, ſiue coniugatus ſi dimiſit habitum an poſſit illum reabſumere, & gaudere priuilegio, in glo. in verbo habitum, nu. 27. & 31. fol. 51. & num, 32. fol.52

Clericus ſi commiſſo crimine reaſſumpſit habitum an recuperet priuilegium, in glo. in verbo habitum. num. 33. fol.52

Clericus in minoribus an poſſit cogi, vt deferat habitum, & tonſuram, in glo. in verbo habitū. num.37. fol.53

Clericus qui dimiſſo habitu immiſcet ſe enormitatibus, an amittat priuilegium, in glo. in ver. habitum. num.39. fol.53

Clericus qui declinauit forum poteſtatis, ſi poſtea ducat vxorem, an poteſtas poſsit, poſtea contra eum procedere, in glo. in verbo habitum. num.45. fo.54

Clericus in minoribus ſi committat delictum, & poſtea ducat vxorem, an debeat remitti ad iudicem

dicem eccleſiaſticum, in glo. in verbo habitũ. num.47. fol.54

Clericus in minoribus ſi portat habitum, & non tõſuram, ſiue clericam an gaudeat priuilegio clericali, in gl. in verbo tonſuram. nu.4. fol.54

Clericus non debet eſſe gibboſus, in gl. in verbo honeſte. num.3. fol.55

Clerico an liceat cum manibus aliquid operari, in glo. in verbo honeſte. num.4. f.55

Clerici debent ſe abſtinere ab ebrietatibus, in glo. in verbo honeſte. num.8. fol.55

Clerici non debent conuerſari cum fœminis maximè ſuſpectis, nec monaſteria monialium viſitare, in glo. in verbo honeſte. num. 10. fol.55

Clericis in minoribus conſtitutis eſt licitũ vxorem ducere, in gl. in verbo honeſte. nu 13. f.56

Clericus quas artes exercere poſſit & an per aliũ tabernam exercere, in glo. in verbo honeſte. num.16. fol.56

Clericus peccator ſi Deo ſupplicat an exaudiatur à Deo, in glo. in verbo honeſte. nu.21. f.56

Clerici à quibus artibus ſe abſtinere debẽt, & an vilia exercere poſſint, vel locare operas ſuas, in glo. in verbo ſolemnia. num.2. fol.57

Clerici an prohibeantur operari in ſuis poſſeſſionibus, vt putare vineas, & fodere, in glo. in uerbo ſolemnia. num.3. fol.57

Clericus de prima tonſura, an poſsit exercere chirurgiam, & eam exercendo priuatur ſuo priuilegio ipſo iure, in glo. in verbo ſolemnia num 6. fol.57

Clericus non incedens in habitu, & tonſura an ſtatim perdat priuilegium clericale, in glo. in uer. foro. num.1. fol.58

Clerici ſunt res ſpirituales, in glo. in uerbo foro. num.5. fol.58

Clericus dimittendo habitum tacitè, poteſt renuntiare priuilegio, ſecus expreſsè, in glo. in uerbo foro. num.6. fol.58

Clericus in minoribus captus per iudicem ſecularem, an pendente diſcuſsione, quòd non inceſſit in habitu, & tonſura, debeat interim remitti ad eccleſiaſticum, in glo. in uerbo foro. num. 8. fol.58

Clericatus an poſſit probari per teſtes, uel requiratur ſcriptura, in glo. in uerbo foro. nume.9. & 10. fol.59

Clerici quas ueſtes deferre debent, & à quo ornatu ſe abſtinere debeant in conſtitu. ſacroſancta, per totum. fol.62

Clericus qui altari ſeruit, de altare uiuere debet in com. conſti. Romani Pont. num. 14. fo.67

Clericus debet ſe abſtinere à negotiationibus illicitis, & à canonibus prohibitis, in conſtit. Romani Pontificis. num. 16. fol.68

Clericus negotiator, ut peſtis eſt fugiendus in com. conſtit. Romani Pontificis. nu.2. fol.68

Clerici quod ex militia acquirunt, dicuntur acquirere ex illicita negotiatione, in commen. conſtit. Romani Pontificis. num.23. fol.68

Clericus ſiue prælatus, qui habet bona patrimonialia, & beneficia ſi aliquid acquiſiuerit an ueniat appellatione ſpoliorũ, & poſsit capi pro ſpolijs in commen. conſtit. Romani Pontificis. nume.34. fol.68

Clerici non uiuentes clericaliter nõ gaudent priuilegio, pro bonis emptis, in glo. in uerbo priuilegio, num.176. fol.25

Clerici ſi non deſeruiũt in diuinis, non debent fructus beneficiorum lucrari, in glo. in uerbo priuilegio num. 177. fol.25

Clerici quando dicantur clericaliter uiuere, in glo. in uerbo priuilegio. num. 178. fol.25

Clerici ſi in fraudem collectarum poſsident, tenentur ad collectas, in gl. in uerbo priuilegio. num.179. fol.25

Clerici, qui habent bona communia cum fratribus, & alijs pro parte fratrum tenentur ad ſolutionem collectarum, in glo. in uerbo priuilegio. num.180. fol.26

Clericus coniugatus tenetur ad collectas, ſiue gabellas, in glo in verbo priuilegio. nu. 181. f.26

Clerici, quibus eſt legatus vſuſfructus, vel res ad tempus tenentur pro illis ſoluere gabellas, in glo. in verbo priuilegio. num.182. fol.26

Clerici tenentur ſoluere gabellam, ſi voluntarij priuilegio, & beneficio propter quod gabella ſoluitur, in gl. in verbo priuilegio, nu. 186. f.26

Clerici tenentur ſoluere onera merè realia, & ordinaria, quæ imponuntur ipſis prædijs de conſenſu principis, in glo. in verbo priuilegio. nume. 188. fol.26

Clericus, qui ſucceſsit layco tenetur ad gabellas præteritas ad quas tenebatur laycus, in glo in ver. priuilegio. num. 189. fol.26

Clericus an ſuccedat in feudo remiſsiuè, in gl. in verbo priuilegio. num. 191. fol.27

Clericus an ex cõſuetudine teneatur ſoluere collectas, in glo. in verbo priuilegio. nu. 192. fo.27

Clericus negotiator an teneatur ad gabellas, in glo. verbo priuilegio. num. 209. fol 30

Clerici in caſu in quo tenentur ſoluere collectas, an illę poſſunt imponi ſine interuentu ipſorũ, in glo. in verbo priuilegio. num. 199. fol. 28

Clerici an teneatur ſoluere gabellas pro reficiendis vijs, aggeribus, põtibus, & alijs, in gl. in verbo priuilegio, num. 200. 203. 204. 205. f. 28. 29

Clerici in caſu in quo tenentur ſoluere gabellas, per quos cogi poſſunt, in glo. in verbo priuilegio. num. 202. fol.28

Clerici pro ſoluendo ſalario cuſtodibus ciuitatis an teneantur contribuere, in glo. in verbo priuilegio. num. 206. fol.30

Clerici an teneantur ad gabellas in aduentu principis, & felicis emboli, in glo. in verbo priuilegio. num. 208. fol.30

Clerici negotiatores, vt teneantur ad collectas, an requiratur trina monitio, in glo. in verbo priuilegio.num.212 31

Clericus negociator quis dicatur, in glo. in verbo priuilegio. num.222 33

Clerici, vel eccleſia. qui fodi faciunt, venam ferream in ſuis prædijs, & poſtea vēdunt ferrum an teneantur ad collectas, in glo. in verbo priuilegio.num.225 33

Clericus quando portat res eccleſiæ cauſa negotiandi, an teneatur ad gabellam, in glo. in verbo priuilegio, num.226 33

Clerici, qui vendunt vinum, vel frumentum ad minutum de eorum prædio, an teneantur ſoluere gabellam, in glo. in uerbo priuilegio, nume.227 33

Clerici ementes uinum, & alia, ut ea integra uendant, an teneantur ad gabellas, in glo. in uerbo priuilegio, num.228 33

Clerici tranſmittētes bona eorum de loco ad locum pro ſuis neceſſitatibus, an teneantur ad gabellam, in glo. in uerbo priuilegio, nu.229. 33

Clerici an teneantur ad gabellas impoſitas ſuper carne, uel uino, uendendo per laycos ex quo ipſi carius emunt, in glo. in uerbo priuilegio. num.233 34

Clerici an teneantur in perſona ire ad bellum, in glo. in uerbo priuilegio, num.234 34

Clerici an teneantur in eorum domibus hoſpitati, in glo. in uerbo priuilegio, num.235 34

Clerici habent priuilegium, ut non coueniantur ultra, quàm facere poſſunt, in glo. in uerbo priuilegio, num.236 34

Clericus cum iuramento, an poſſit renūtiare ceſſioni bonorum, in glo. in verbo priuilegio, nume.237 34

Clericus an poſsit renuntiare beneficio capituli Odoardus cum iuramento, in gl. in verbo priuilegio, num 237 34

Clericus pro debito ciuili, an poſsit capi & carcerari, in glo. in verbo priuilegio, num 239. 35. & num 253 37

Clericus debitor ſuſpectus de fuga, an poſsit carcerari, in glo. in verbo priuilegio, nu.240. 35. & num.255 37

Clericus in minoribus pro debito ciuili, an poſſit carcerari, in glo in verbo priuilegio. numero 241 35

Clericus obligatus cum iuramento, ſi eſt accuſata pęna an poſsit carcerari in glo in verbo priuilegio num.244 35. & num 248. & 249. 36 & num.252. & 254 37

Clericus non ſoluens propter neceſsitatem, vel paupertatem, an incurrat periurium, in glo in verbo priuilegio num 250 36

Clericus pro debito ciuili deſcendente, à crimine, an poſſit carcerari, in glo in verbo priuilegio, num.256 37

Clericus an ex conſuetudine legitimè præſcripta poſsit carcerari, in glo in verbo priuilegio, nume.257 37

Clericus conuentus ex delicto an poſsit carcerari, in glo. in verbo priuilegio, num.259 37

Clericus, vt capi poſsit de perſona, an debeat cōſtare prius de maleficio, in glo. in verbo priuilegio, num 259 37

Clericus an poſsit torqueri, ſi cōtra eum ſunt indicia, & aliàs infamis, in glo. in verbo priuilegio, num.262. 37

Clericos exiſtentes in manibus familiæ poteſtatis, an quilibet poſsit eximere, ſine metu pęnę, in glo. in verbo priuilegio, num 264 38

Clerico qui patitur violentiam, an ſit ſuccurrendum ſaltem clamando, in glo. in verbo priuilegio, num.274 38

Clerici pro bonis eccleſiæ habent priuilegiū eligendi forū, in gl. in uer priuilegio, nu 276. 39

Clericus an habeat priuilegium, ut contra eum non currat præſcriptio, pro bonis proprijs ſicut in eccleſiaſticis, in glo. in uerbo priuilegio, num. 278 39

Clericus in minoribus an propter delictum amittat priuilegium, in glo. in uerbo priuilegio, nume.282 39

Clerici in minoribus cōſtituti non incedentes in habitu, & tonſura, an gaudeant priuilegio clericali, in glo. in uerbo priuilegio, nu.281. 39

Clericus in minoribus cōiugatus, an gaudeat priuilegio, in glo. in uerbo priuilegio, nu.284. 40

Et quid ſi non portat habitum, & tonſuram ibi. num 285 40

Clericus coniugatus detemptus à iudice layco, ſi allegat ſe clericum, non debet ſtatim remitti, niſi doceat ſe contraxiſſe cum unica, & uirgine, & detuliſſe habitum, & tonſuram, in glo. in uerbo priuilegio, num.287 41

Clericus coniugatus pro debito ciuili, an poſsit carcerari, per Iudicem laycum, in caſu, in quo alij layci carcerantur, in glo in uerbo priuilegio, num.289 41

Cognitio clericatus ad quem Iudicem ſpectet ſęcularem, uel eccleſiaſticum, in glo. in uer. priuilegio, num.287 41

Collatio beneficij propter negligentiā deuoluitur ad Papam, in glo. in uerbo neglexerint. num. 4 57

Collatio beneficij facta illiterato, an ſit nulla, in glo. in uerbo priuilegio, num 272 38

Collector eſt, qui collectas recipit, in gl. in uerbo collector, num. 1 4

Collecta eſt munus, quod imponit perſonis, pro rebus, in glo. in uerbo priuilegio, nu. 136. 21

Collectę an dicantur munus ordinarium, uel extraordinarium in glo. in uerbo priuilegio nume.138 21

Collectę paulatim diminuerentur, & confunderetur

retur tributum debitum Regi, ſi eccleſia pro bonis emptis non ſolueret illas, in glo.in verbo priuilegio.num. 129. 20

Collecta impoſita perſonis pro rebus non tranſit cum onere ſuo, in glo. in verbo priuilegio. num. 145. 22

Collecta imponi nõ poteſt habenti honorem, in verbo priuilegio. num. 141. 22

Collecta eſt onus miſtum, in glo.in verbo priuilegio. num. 158. 23

Collectæ, quæ imponuntur perſonis pro rebus, vel reſpectu bonorum, non dicuntur onerare alia, in glo.in verbo priuilegio. nu. 155. 23

Collecta, quæ variatur non poteſt dici tributum, in glo.in verbo priuilegio.num. 171. 24

Collecta non eſt certa, nec perpetua, ſed imponitur ſecundum varietatem negotiorum, in glo. in verbo priuilegio. num. 170. 24

Collecta impoſita bonis pro certis annis, ſi infra illud tempus bona perueniant ad eccleſiã, pro reſiduò debet ſolui, ab eccleſia, in glo. in verbo priuilegio.num. 183. 26

Collecta debet ſolui pro re vendita per eccleſiaſticas perſonas laycis, in glo.in verbo priuilegio.num. 184. 26

Collectam impoſitam ratione feudorum tenetur ſoluere clericus, in gl.in verbo priuilegio. num. 190. 26

Collectam impoſitam pro communi vtilitate laycorum tenentur clerici ſoluere, in glo.in verbo priuilegio.num. 194. 27

Collecta an debeat ſolui pro bonis feudalib. pro quibus non ſoluitur militare ſeruitium, in glo. in verbo priuilegio. num. 219. 32

Collectores, ſeu commiſſarij ſpoliant, ſeu deprędantur domus clericorum morientiũ capiendo omnia bona, vndecunque quæſita in com. conſtit. Romani Pontificis. num. 5. 67

Collectores ſpoliorum ſi aliquid accipiunt vltra contra iſtam conſtitutionem Romani Pontificis poſſunt cogi ad reſtituendum, in com. conſtit. Romani Pontificis, num. 30. 63

Collectores ſpoliorum prohibentur, ſub pęna indignationis, & priuationis officiorum, ne ponant in inuentario ornamenta, & alia ſupellectilia clericorum decedentium, in commen. conſtit. Romani Pontificis. num. 31. 68

Collegium ſiue concilium monachorum dicitur catholicum, in glo. in verbo catholici.nu. 3. 6

Collegium clericorum, & laycorum data paritate perſonarum iudicatur eccleſiaſticum, in glo.in verbo ſęcularem.num. 3. 43

Et hoc intelligitur, quando cauſa eſt indiuidua. ibi. num. 4.

Coloni, & ſerui principis, vbi cõueniuntur, in gl. in verbo priuilegio.num. 45. 45

Coloni eccleſiæ, & eccleſiaſticarum perſonarum, qui colunt prædia ad medium, vel ad affictũ, an teneantur ad gabellas, in glo.in verbo priuilegio.num. 215. 31

Communitas an poſsit aliquid imponere conductoribus rerum clericorum, vel qui vadunt ad molendum ad molendinum clericorum, in gl. in verbo priuilegio.num. 216. 31

Concedens fundum clericorum ad penſionẽ ſoluendã in pecuniam, an teneatur cõductor ad gabellas, in glo.in verbo priuilegio.nu. 214. 31

Concubinas clerici habere non debent, nec vxores præter orientales, quibus licet vnicam, & virginem accipere, in glo.in verbo honeſte.numero 11. 56

Confeſsio clerici aſſerentis ſe eſſe laycum, an excuſet poteſtatem, quando ſcit eum eſſe clericum, in glo.in verbo foro. num. 12. 59

Cõſenſus clericorum, an requiratur ad imponendam collectam, pro communi vtilitate, in glo. in verbo priuilegio.num. 199. 28

Conſenſu habentis ius patronatus, an requiratur in renuntiatione facienda per beneficiatũ, in com. conſtit. quanta eccleſiæ, nu. 14. 78

Conſtitutionem continentem præceptum negligens obſeruare peccat mortaliter, in gl.in verbo committimus. num. 1. 46

Conſtitutio, ſiue lex non extenditur ad præterita, niſi de eis expreſſa fiat mentio, in glo.in verbo futuris.num. 1. 4

Conſuetudo legitimè præſcripta, an liget clericos, in glo.in verbo priuilegio.num. 193. 27

Conſuetudo legitimè præſcripta, àn poſsit inducere, vt Iudex laycus, poſſit punire clericos primæ tonſuræ delinquentes, in glo in verbo priuilegio.num. 279. 39

Conſuetudo ſpectanda eſt in veſtibus clericorũ, in glo, in verbo habitum.num. 18. 50

Conuerſi, oblati, & concubinæ, an gaudeant priuilegio fori, in gl.in verbo priuilegio.nu. 46. 12

Crimina horrenda, quæ dicantur, in glo.in verbo horrenda.num. 1. 43

Crimina tria dicuntur excepta, in glo. in verbo horrenda.num. 2. 43

Crimen falſæ monetæ, quot ſpecialia habeat, in glo.in verbo horrenda. num. 3. 43

Chriſtus ſoluit tributum Cęſari, in glo. in verbo priuilegio. num. 111. 18

Chriſtus dixit reddite, quæ ſunt Cæſaris Cęſari, & quæ ſunt Dei Deo, in glo. in verbo priuilegio, num. 112. 18

Chriſtus interrogatus reſpondit, quòd tributũ exigi debet ab alienis, & non à ſuis filijs, in gl. in verbo priuilegio num. 148. 22

Culpa eſt relaxare vindictam, in glo.in verbo prouocatur.num. 2. 44

Culpabiles poſſunt pęna mortis puniri ordine non ſeruato propter periculũ ſcandali, in glo. in verbo ſcandalum. num. 10. 45

Cuſtos animalium eccleſiæ, & clericorũ, an poſſit

ſit puniri, & accuſari, ſi damnum dederint cũ dictis animalibus, in glo.in verbo priuilegio. num. 47. 12
Cuſtodia bonorum mortuo prælato,ad quẽ ſpectat, in commen.conſtitu. Romani Pontificis. num. 45. 70
Cum ſancto ſanctus eris,& cum peruerſo peruerteris,in glo.in verbo honeſte.num. 20. 56

D

Debitor laycus, pro debito ciuili, an poſsit carcerari, & quid clerico facta diſcuſsione bonorũ,in glo in verbo priuilegio.nu.242. 35
Debita clerici defuncti, an debeant deduci de ſpolijs,in commen.conſtitut.Romani Pontificis.num.37. 69
Debita pro ſeruitijs præſtitis à ſeruitoribus prælatorum,an debeãt deduci de ſpolijs, in com. conſtitu. Romani Pontificis. num.40. 69
Delegati nomen in literis præmitti debet,in glo. in verbo Hieronymus. num.1. 3
Delegatus Papæ in negotio, ſibi commiſſo ſicut Papa eſt honorandus, in glo. in verbo Hieronymus.num.2. 3
Delegatus Principis, vel Papæ,eſt maior ordinario,in cauſa ſibi commiſſa,in glo.in verbo Hieronymus.num.3. 3
Delegatus debet recipere litteras ſui ſuperioris cum omni reuerentia depoſito birreto à capite, in glo.in verbo reuerentia. num. 1. 5
Delegatus tenetur recipere reſcriptum non falſum,nec cancellatum ſui ſuperioris,in glo. in verbo recipimus. num. 1. 5
Delegatus ſubiectus deleganti,cogitur obedire, in glo.in verbo recepimus. num.2. 5
Delegatus,an teneatur inſerere tenorẽ ſuę commiſsionis in literis, uel in citatione, in glo. in uerbo tenore.num. 1. 5
Delegato aſſerenti ſe habere literas commiſsionis,an credatur,in glo.in uerbo tenore.nu.2. 5
Delegatus à principe, ſi deliquerit in territorio ordinarij ordinarius puniet eum,in gl in uerbo priuilegio.num.44. 11
Delinquens ex conſuetudine, magis punitur, in glo.in uerbo grauiori.num.2.& 4. 44
Delinquentium ſi unus eſt clericus omnes debet remitti ad Iudicem eccleſiaſticũ, in glo.in uerbo ſecularem.num.1.& 4. 43
Detinens clericum carceratum in compedibus, an incidat in excommunicationem,& quid ſi ſponte clericus permanet carceratus,in glo.in uerbo priuilegio. nu.245.35.& nu.218. 37
Dictio, & ponitur pro dictione, etiam in glo. in uerbo, & num.1. 59
Dignitas Sacerdotalis, an ſit maior qualibet dignitate laycali,in glo.in uerbo priuilegio. numero 270. 58
Dignum eſt, ut quicunque alijs ſimilem uitam ſuſcipiunt ſimilem in legibus ſentiant diſcipli nam,in glo.in uerbo priuilegio. num.3. 8
Diœceſanus, ſiue ordinarius, ſi negligat facere monitionem contra clericos nõ incedẽtes in habitu,& ſe immiſcẽtes enormitatibus Iudex ſecularis quid faciet,in glo.in uerbo monitione. num.5. 48
Dimittens habitum clericus, an dicatur apoſtatare,in glo.in uerbo habitum.num.38. 53
Diues litigans cum paupere, an debeat præſtare expenſas litis pauperi collitiganti,in gl.in uerbo priuilegio.num.76. 24
Dominus poteſt inhibere ſuis ſubditis,ſub debito fidelitatis, quòd non debeant litigare corã alio Iudice,& inobediẽtes puniuntur, in gl.in uerbo priuilegio. num. 30. 10
Domini temporales prohibentes ſuos uaſſallos, ne emant, uel uendant perſonis eccleſiaſticis, ſunt ipſo iure excommunicati,in glo.in uerbo priuilegio num.51. 12
Domus prælatorum, uel clericorum, an poſsint capi pro hoſpitando milites,uel alios, in gl. in uerbo priuilegio. num. 235. 34
Dona maxima a Deo exhibentur ſi ſacerdotium erit inculpabile,in procem num. 2. 3
Dubia, quæ per inferiores ratione iuriſdictionis humanæ terminari non poſſunt, ad eccleſiam recurritur,in glo.in uerbo priuilegio nu.6. 8

E

Eccleſia Romana indiget uiris literatis,& nõ aſinis ferratis,in glo.in uerbo priuilegio.numero 271. 58
Eccleſia dicitur catholica,in glo.in uerbo catholici. num.2. 6
Eccleſia ſola res eccleſiaſticas miniſtrare debet, & in ſpiritualibus ius ſtatuere,in uerbo priuilegio.num.9. 8
Eccleſia an debeat ſoluere tributum pro rebus tributarijs à ſe poſſeſsis, in uerbo priuilegio. num. 114. 18
Eccleſia eſt mater,& fons Iuſtitiæ, in glo.in uerbo priuilegio.num.121. 19
Eccleſia, an teneatur ad onera ordinaria merè realia, quæ imponuntur ipſis prædijs de conſenſu principis,in glo.in uer. priuil.nu. 127.20
Eccleſia & clerici non ſunt ſubditi laycis,& propterea ipſis collectæ imponi non poſſunt per laycos,in glo.in uerbo priuilegio.nu. 136. 21
Eccleſia an teneatur ad onera merè realia, in gl. in uerbo priuilegio. num. 146. 22
Eccleſia,& clerici, an teneantur ſoluere collectas impoſitas pro refectione uiarum,in glo.in uerbo priuilegio.num. 147. 22
Eccleſia non ſoluit tributum pro rebus ſpiritualibus,ut ſunt decimę,& primitię,in glo.in uerbo priuilegio num. 164. 24
Eccleſiæ mendicantium, an teneantur ad collectas impoſitas pro refectione uiarum, in glo. uerbo priuilegio. num. 201. 28

Electio

Electio ad præbendam uacaturam qualiter fieri debeat, in commen. constitut. quanta eccleſiæ. num. 8. 78
Eleemoſynas largas facere debent clerici, de ſuperfluis, in commen. conſtit. Romani Pontificis. num. 36. 69
Emptores redditauum clericorum, vel regis, an gaudeant immunitate clericorum, vel regis, in glo. in verbo priuilegio. num. 213. 31
Epiſcopi, & alij ſuperiores, vt Archiepiſcopi vocantur fratres à Papa, in glo. in verbo dilecto filio. num. 4. 5
Epiſcopus ſolus habet iuriſdictionem cõtentioſam, in clericis ſuæ diœceſis, in gl. in verbo priuilegio. num. 15. 9
Epiſcopus, qui aliquid cõduci facit mercimonij cauſa, an teneatur ad gabellas, in glo. in verbo priuilegio. num. 210. 30
Epiſcopi hodie maioribus ſeptennio indifferenter conferunt minores ordines, in glo. in verbo impunitatis. num. 3. 44
Epiſcopi in quibus caſibus debent admittere reſignationes factas, per clericos detinentes beneficia, in commen. conſtit. quanta eccleſiæ. numero 1. 78
Equitas præfertur rigori quando æquitas reperitur ſcripta in iure, in glo. in verbo manſuetudo. num. 3. 45
Exceptio ne exigatur vltra quàm facere poteſt, an ſit dilatoria, vel peremptoria, in glo. in verbo priuilegio. num. 238. 34
Excluſio vnius eſt incluſio alterius, in comm. conſtit. Romani Pontificis. num. 12. 67
Exequi, an poſsit contra clericum in breuiario, in glo. in verbo priuilegio. num. 260. 37
Exequutio, an poſsit fieri contra ſcolarem, in libris, in glo. in verbo priuilegio, num. 260. 37
Exequutio, an poſsit fieri cõtra milites in armis, in glo. in verbo priuilegio. num. 260. 37
Eximens clericum a manibus familiæ poteſtatis, an incidat in pœnam, in glo. in verbo priuilegio, num. 264. 38
Expenſarum quantitas quãdo alicui debetur taxatur arbitrio iudicis, in glo. in verbo priuilegio. num. 68. 13
Expenſæ factæ pro remotione mali prælati non debent fieri ſumptibus agentis, in glo. in verbo priuilegio. num. 70. 14
Expenſæ funeris prælatorum, & clericorum, an debeant deduci de ſpolijs, in com. conſtit. Romani Pontificis. num 39. 64

F

Falſitas reſcripti ex quibus detegitur, in glo. in verbo integras. num. 2. 4
Falſificans moneram, qua pœna puniatur, in gl. in verbo horrenda. num. 4. 44
Familia clericorum, an gaudeat priuilegio fori, vt non poſsit coram Iudice ſeculari conueniri, in glo. in verbo priuilegio. num. 18. 9
Familia mercenaria clericorum dummodo dietim non ſeruiat, an gaudeat priuilegio fori, in glo. in verbo priuilegio. num. 29. 9
Familia clericorum nõ perpetua, an gaudeat priuilegio fori, in glo. in ver. priuilegio. nu. 31. 10
Familia Epiſcopi, an gaudeat priuilegio fori, tã in ciuili, quàm in criminali, in glo. in verbo priuilegio num. 34. 10
Familiæ appellatione, qui continentur, in glo. in verbo priuilegio. num. 39. 11
Familiares militum, an gaudeant priuilegio dominorum, ſi ſunt neceſſarij, in glo. in verbo priuilegio. num. 23. 9
Familiares clericorum non deferentes habitum, & tonſuram, an gaudeant priuilegio clericali, in glo. in verbo priuilegio. num. 26. 9
Familiares Epiſcoporum, an gaudeãt priuilegio fori, in glo. in verbo priuilegio. num. 27. 9
Familiares, domeſtici, & ſeruitores clericorũ tenentur ad collectas, in gl. in verbo priuilegio. num. 187. 26
Familiares Regis, vel Cardinalis, ſi non extant in curia, an gaudeant priuilegio, in glo. in verbo priuilegio. num. 41. 11
Familiares aliorum ſecularium, an gaudeant priuilegio dominorum, in glo. in verbo priuilegio. num. 37. 10
Familiares habentes literas familiaritatis, nõ habent priuilegia, niſi exerceant officia propter quæ dantur illæ literæ, in glo. in verbo priuilegio. num. 40. 11
Familiares regis ſi deliquerint in territorio, & iuriſdictione baronis baro debet habere cauſæ cognitionẽ, in gl. in verbo priuilegio nu. 42. 11
Famuli ſcolarium gaudent priuilegio dominorũ in glo. in verbo priuilegio. num. 19. 9
Famulus Epiſcopi, qui dietim ſeruit, an gaudeat priuilegio fori, in gl. in verbo priuil. nu. 35. 10
Famuli, & ſeruitores clericorum, non perpetui, ſed conductitij, & mercenarij, an gaudeant priuilegio fori, in glo. in verbo priuil. nu. 36. 10
Fides, & eccleſia catholica qualiter exponantur, in glo. in verbo catholici. num. 5. 6
Fideiuſſor clerici, an gaudeat priuilegio beneficij, c. Odoardus, in glo. in ver. priuil. nu. 238. 34
Fideiuſſoribus, an relaxetur clericus in criminalibus, in glo. in uerbo priuilegio, nu. 259. 37
Filius, nepos, ſiue alius ex deſcendentibus, ſi agat contra ſcriptum hæredem querela inofficioſi teſtamenti pro portione ſibi competenti, & habuit ſententiam in ſui fauorem, & ſcriptus hæres appellauit pendente appellatione propter inopiam pupilli agentis præſtari debent alimenta, & ſumptus litis, in glo. in verbo priuilegio. num. 72. 14
Filij, & vxores clericorum mortuo clerico non nou gaudent priuilegio fori, in glo. in verbo pri-

priuilegio.num. 21. 19
Filij clericorum nati ante clericatū ſunt immunes à gabellis,& angarijs, in glo.in verbo priuilegio. num. 102. 17
Filius clericus, an puniatur propter crimen læſæ maieſtatis commiſſum per patrem, in glo. in verbo priuilegio. num. 265. 38
Filius ſi committat vnam ex cauſis propter quā poſſit exheredari ſi efficitur clericus,an exhæredari poſſit,in glo.in ver.priuil.nu.266. 38
Filius clericus cui pater emit libros,an poſt mortem patris,ſi non profecit teneatur illos conferre fratribus,in glo.in ver.priuil. nu.269. 38
Fiſcus non debet prægrauari occaſione priuilegiorum clericorū,in gl.in ver.priu.nu.160. 18
Fiſci conditio non debet eſſe deterior, quam ſit conditio priuati, uel eccleſiæ, in glo.in verbo priuilegio. num. 109. 19
Fiſcus, res publica, & eccleſia à pari procedunt, in glo.in verbo priuilegio.num.109. 38
Fiſcus ſuccedens priuato pro tempore præterito, vel futuro,an teneatur ad collectas, in glo. in verbo priuilegio. num. 150. 22
Fiſcus eſt ſucceſſor malè acquiſitorum, in com. conſtit.Romani Pontificis.num.2. 68
Forum neutri generis, & forus maſculini generis,quid ſit.in glo. in verbo foro. num. 2. 58
Fratres prædicatorum, vocantur filij à Papa, in glo.in verbo filio. num. 3. 4
Frater, ſeu alius tranſuerſalis litigans de hereditate fratris,an debeat habere expenſas, & alimenta.in glo.in verbo priuilegio. nu.74. 14
Fratres minores quas veſtes,& quæ retinere poſſint,ac nouitij, & oblati, quo ætatis anno recipi poſſint,& de eorum habitatione in communi,& eorum officijs vita,& honeſtate,in conſtitut. illa nos cura. 72
Fraus qualiter probetur in clerico reaſſumente habitum in fraudem, in glo. in uerbo habitū. num. 34. 52
Fructus percepti per Epiſcopum defunctum ad quem ſpectent,in commen.conſtitut.Romani Pontificis.num.46. 70
Frumentum.pro frumento quod portatur extra ciuitatem ſeminandi cauſa, an teneatur ſolui gabella,in glo.in uerbo priuilegio.nu.231. 33
Fundum legatum eccleſiæ,& clericis tranſit cum onere impoſito à teſtatore legante, in glo. in uerbo priuilegio. num, 174. 25

G

Gabella debet ſolui per laycos pro rebus emptis ab eccleſia, in glo.in uerbo priuilegio. num. 184. 26
Gabellas, an teneantur ſoluere clerici pro refectione uiarum,in gl.in uer.priuil. nu. 147. 22
Gabellam impoſitam propter magnam neceſſitatem,an clerici teneātur ſoluere, in gl.in uerbo priuilegio.num, 198, 27
Gabellam pro reficiendis aggeribus,foſſatis, ratione uiarum,& pontium, an clerici teneātur ſoluere,in glo. in uerbo priuilegio. num.200. 203.204.205. 28.& 29
Gabellas, an teneatur ſoluere clericus negotiator,in glo.in uerbo priuilegio.num.209. 38
Gabellas impoſitas ſuper carne,uel uino, an clericus ſoluere teneatur, in glo. in uerbo priuilegio.num.233. 34
Gabellæ,ſeu uectigalia noua imponi nō poſſunt, ſine regio aſſenſu, in glo. in uerbo priuilegio. num. 102. 17
Gabellarij recipientes gabellas, & ſolutiones à clericis ſpontè ſoluentibus, an incurrant excōmunicationem,in gl.in uer.priu.nu.207. 30
Genuflexio inter Paſcha,& Pentecoſten fieri non debet,in glo.in uerbo honeſte.num.6. 55

H

Habitus clericalis, ex cauſa poteſt dimitti, in glo.in verbo canonicas.num.5. 7
Habitus clericalis debet eſſe condecens à capite uſque ad pedes,in gl.in uerbo habitum. nu.6. & 10. 49
Homines nequam propter ſpem impunitatis.numero 1. 44
Honeſtas ſacerdotum exornat uitam humanam. in proœm.num 1. 3
Honeſtas clericalis conſiſtit etiam in calciamentis,in glo.in uerbo habitum.num.8. 49
Honeſtas clericalis, in quibus conſiſtit, in glo.in uerbo honeſte.num. 1. 54

I

Illitteratus magis eſt exoſus canonibus,quàm homicida,in gl.in uer. priuilegio.nu.272. 38
Immunitas conceſſa alicui nō extenditur ad onera tempore guerræ,in glo.in uerbo priuilegio. num. 197. 27
Immunitas non ſoluendi collectas quanto tempore præſcribatur,in glo.in uerbo priuilegio. num. 220. 32
Immunitas nō ſoluendi collectas per quem poſſit concedi,uel reuocari,in glo in.uerbo priuilegio.num.221. 32
Imperator dicitur Chriſtianiſſimus, & glorioſiſſimus,in glo.in uerbo catholici.num.6. 6
Imperator tenetur, & defenſar eccleſiam,& clericos,in glo.in uerbo priuilegio. num. 115. 18
Impetrans indultum pro aliquo delicto non facta mētione, quòd aliàs habuerat gratiam de alio delicto,an ualeat indultum,in glo.in uerbo grauiori.num.3. 44
Impetrans præbendam uiuentis.an puniatur, in com.conſtit.quanta eccleſiæ. num.9. 78
Impetratio præbendæ uiuētis, an ualeat,in com. conſtit.quanta eccleſiæ.num.9. 78
Incorrigibilis quis dicatur,in glo.in uerbo foro. num.3. 58
Indicia ſi extant contra clericum, an poſſit torqueri

queri ſi aliàs non ſit infamis, in glo. in verbo priuilegio. num. 262. 37
Infamia, an tollatur per clericatum poſtea adeptum, in glo in verbo priuilegio. nu. 267. 38
Imponentes gabellas, & collectas clericis ſunt ipſo iure excommunicati, in glo. in verbo priuilegio. num. 137. 21
Inſtrumentum in quo fit mentio de aliquo, quod non ſit cancellatum, ſi illud reperitur cancellatum, an habeat exequutionem, in glo. in verbo integras. num. 4. 4
Inſtrumenti vitium falſitatis, an debeat eſſe viſibile, vel inuiſibile, vt non habeat exequutionem, in glo. in verbo integras. num. 5. 4
Inſtrumenti vitium, an debeat eſſe in parte ſubſtantiali, vt non habeat exequutionem, in gl. in verbo integras. num. 6. 4
Inſtrumentum vituperatum, abraſum, cancellatum, ſupraſcriptum, interlineatum, vel corroſum, aut inciſum ita ꝙ legi non poſſit, an dicatur nullum, in glo. in verbo integras. num. 9. 4
Inſtrumenti raſura, uel interlineatura, in quibus locis inducat ſuſpitionem, in glo. in uerbo integras. num. 10. 5
Inuentarium collectores facere debent, in com. conſtit. Romani Pontificis. num. 32. 68
Ioannes Antonius de Nigris Auctor operis, in proœm. num. 4. 3
Iocularores, ſiue buffones, an poſſint eſſe clerici, in glo. in verbo ſolemnia. num. 1. 57
Italia non eſt prouintia, ſed prouintiarum domina, in glo. in verbo priuilegio. num. 135. 21
Iudex debet facere mentionem de ſigillo, & eius impreſsione, in gl. in verbo piſcatoris. nu. 1. 4
Iudex poteſt repetere ſuum ſubditũ ab alio Iudice detemptũ, in gl. in verbo priuilegio. nu. 28. 9
Iudex inferior poteſt punire officiales ſuperioris, ſi deliquerint in territorio Iudicis inferioris, in glo. in verbo priuilegio. num. 43. 11
Iudex eccleſiaſticus ordinarius, qui habet beneficia ſufficientia, & redditus ſufficientes, debet gratis litigantibus ius reddere, in glo. in verbo priuilegio. num. 56. 13
Iudex delegatus, ſi habet ſufficiens beneficium, debet gratis iuſdicere litigantibus, in glo. in uerbo priuilegio. num. 57. 13
Iudex ordinarius, ſiue delegatus, ſi nõ habet ſufficiens beneficium poteſt recipere ſportulas, in glo. in uerbo priuilegio. num. 58. 13
Iudex ordinarius & eius familia dum proficiſcitur ad aliquem locum, non debet habere expenſas in glo. in uerbo priuilegio. nu. 59. 13
Iudex ordinarius, ſiue delegatus de conſuetudine, an recipiant ſportulas à litigantibus, in gl. in uerbo priuilegio. num. 60. 13
Iudex ſecularis, qui diſtringit, uel cõdemnat clericum coniugatum, an incurrat excommunicationem, in glo. in uerbo priuilegio. nu. 286. 4
Iudex eccleſiaſticus, an poſsit imponere pœnam ſanguinis, in glo. in uerbo ſanguinis. nu. 1. 43
Iudex debet uigilare, ne ſcandala ueniãt, in glo. in uerbo ſcandalum. num. 3. 45
Iudex poteſt cogere partes ad dandum cautionem de non offendendo ſi extat ſuſpitio ſcandali, in glo. in uerbo ſcandalum. nu. 4. 45
Iudex pro ſcandalo uitãdo poteſt præcipere, ſub pęna, ne exeat à domo, uel ne tranſeat per talẽ locum, in glo. in uerbo ſcandalum. nu. 7. 45
Iudex poteſt accelerare exequutionem ſententię condemnatorię etiam dilatione pẽdente propter timorem ſcandali, in glo. in uerbo ſcandalum. n. 11. 45
Iudex poteſt leges tranſgredi propter metum ſcandali, in glo. in uerbo ſcandalum. nu. 12. 45
Iudex ſecularis quid faciet, ſi ordinarius negligat facere monitionem contra clericos nõ incedentes, in habitu, & ſe enormitatibus immiſcentes, in glo. in uerbo monitionem. nu 5. 48
Iudex ſecularis, qui cepit clericum, an ſtatim, ꝙ oſtendit litteras clericatus, & non remittit, incidit in ſentẽtiam excommunicationis, in glo. in uerbo foro. num. 9. 59
Iudices, ſeu officiales, qui portant librum ſecum, an teneantur ſoluere gabellas, in glo. in uerbo priuilegio. num. 231. 33
Iudices eccleſiaſtici imponentes pęnam ſanguinis, an ſint irregulares, in glo. in uerbo ſanguinis. num. 1. 44
Iudicaturę ſeculares, aſſeſſorię, & procurationes, an ſint interdictæ clericis, in glo. in uerbo ſolemnia. num. 5. 57
Iuramento clerici, uel alterius portantis res pro ſuo uſu, an ſtetur ſi uertitur quæſtio inter eũ, & publicanum, in glo. in uer. priuil. nu. 232. 33
Iuramentum, an requiratur in renuntiatione, in comm. conſtit. quanta eccleſiæ. num. 13. 78
Iurare de calumnia, an cogatur clericus, in glo. in verbo priuilegio. num. 9. 17
Iura poſteriora derogant poſterioribus, in glo. in verbo priuilegio. num. 154. 22
Iuriſdictio vna aliam iurare debet, in glo. in verbo monitione. num. 4. 48
Ius præſentandi propter negligẽtiam amittitur, in glo. in verbo neglexerint. num. 3. 57

L

LAyci regulariter non admittuntur ad accuſandum clericos, in glo. in verbo priuilegio. num. 93. 16
Layci ſi ſuam, vel ſuorum iniuriam proſequuntur admittuntur ad accuſandum clericos, in glo. in verbo priuilegio. num. 94. 16
Laycus patronus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandum in iure patronatus, eccleſia vero ſemeſtre, in gl. in verbo priuil. nu. 151. 22

Layci debent ſoluere gabellas pro rebus emptis ab eccleſia, in glo.in verbo priu. nu. 184. 26
Layci, qui portant bona ad proprium vſum, an teneantur ad gabellas, in glo.in verbo priuilegio. num. 230. 33
Laycus ſi poſt delictū eſt effectus clericus à quo Iudice debet puniri, in glo. in verbo habitum, num. 42. 53
Laycus ſi in fraudem poſt debitū eſt effectus clericus, an gaudeat priuilegio, in glo. in verbo habitum. num. 43. 54
Legatus, ſiue ambaſciator quas perfectiones habere debet, in glo.in verbo orator. nu. 4. 7
Lex principis præiudicialis eccleſię non extenditur ad eleemoſynam, niſi expreſsè approbetur per Papam, in gl in ver. pragmaticam. nu. 8. 8
Lex ſpecialis, & localis, an tollatur per legem generalem, in gl. in verbo priuilegio. nu. 154 22
Lex, vel cōſtitutio, an liget ante publicationem, vel poſt, in glo. in verbu duorum menſium. numero 1. 46
Libido quid ſit, in glo. in verbo libido. nu. 1. 44
Libellus qualiter formatur cōtra clericos coniugatos. qui tenentur ad exactiones, in gl. in verbo priuilegio. num. 296. 42
Licentia ſuperioris, an requiratur, vt clerici in cauſibus permiſsis poſsint portare habitū inconuenientem in gl. in ver. habitum. nu. 24. 51
Literæ ſuperioris debent recipi à delegato cum omni reuerentia, ac depoſito birreto à capite, in glo. in verbo reuerentia. num. 1. 5
Lucra turpia quæ dicantur, in com. conſtitu. Romani Pontificis. num. 28. 68
Lucrum turpe dicitur quicquid homo plus iuſto appetit, in comm. conſtit. Romani Pontificis, num. 28. 68
Ludus alearum, & taxillorum prohibitus eſt clericis, in glo. in verbo honeſte. num. 14. 55

M

Macellarij, ſiue carnifices, an poſsint eſſe clerici, in gl. in verbo fallentia. nu. 2. 57
Maledictio Papę quem effectum operetur, in gl. in verbo benedictionem. num. 3. 6
Magiſtri actorum, & examinatores teſtium pupillorum viduarum, & miſerabilium perſonarum debent examinare, ſine aliqua ſolutione, in glo. in verbo priuilegio. num. 65. 13
Maleficia non debent remanere impunita, in gl. in verbo impuniti. num. 1. 44
Mandatum, ſine clauſula iuſtitiæ factum timore ſcandali, an valeat, in glo. in verbo ſcandalum, num. 13. 45
Mancipia clericorum ſunt exempta ab omnibus angarijs, & muneribus ciuitatis, in glo. in verbo priuilegio. num. 33. 10
Matrimonium quo ad thorum, an ſeparetur propter ſęuitiam mariti, in glo. in verbo ſcandalum. num. 6. 45
Medicus, an debeat curare pauperem infirmum, in glo. in verbo priuilegio. nu. 80. & 82. 15
Medicinæ, & ſalarium medicorū, an debeant deduci de ſpolijs, in com. conſtitut. Romani Pontificis. num. 38. 69
Mercatores ſunt mendaces, & periurij, in comm. conſtit. Romani Pontificis. num. 21. 68
Mercaturam honeſtam, an poſsint facere clerici, in glo. in verbo ſolemnia. num. 4. 57
Mercator, an dicatur ex vnico actu mercandi, in glo in verbo priuilegio. num. 224. 33
Milites debent deferre militaria inſignia, in glo. in uerbo habitum. num. 4. 47
Minor, qui renuntiauit beneficium, an poſsit petere reſtitutionem in integrum, in com. conſtit. quantā eccl. num. 15. 79
Monachi licet dicātur mūdo mortui tamē quandoque plura flagitia committunt, in gl. in verbo honeſte. num. 11. 56
Monacho proſequenti litem cōtra Abbatem ad vtilitatem eccleſiæ debet habere expenſas ab eccleſia, in glo. in verbo priuilegio. nu. 69. 14
Monachi in regno Frāciæ nō dicūtur gallinacij, ſed galli, in glo. in uerbo honeſte. nu. 11. 56
Monachi, ſiue clerici regulares habēt determinatum habitum, in glo. in verbo habitum. numero 19. 50
Monachus dimittens habitum ipſo facto eſt excōmunicatus, in gl. in uerbo habitū. nu. 19. 51
Monachus, qui fecit profeſsionem ſi dimiſſo habitu immiſceat ſe enormitatibus, an ipſo iure perdat priuilegium, in glo. in verbo habitum, num 41. 53
Monachus exiſtēs infra annum profeſsionis pro delicto antea commiſſo, quo Iudice poſsit puniri, in glo. in verbo habitum. num. 44. 54
Monachi non debent cum fęminis conuerſari, in glo. in uerbo honeſte. num. 11. 56
Monitio trina, an requiratur quando clerici requiruntur, ut teneantur ad gabellas, in glo. in verbo priuilegio. num. 212. 31
Monitio vna an ſufficiat pro omnibus, in glo. in uerbo peremptorio. num. 1. 2. 3. 47
Monitio ſemper debet præcedere uindictam, in glo. in uerbo monitione. num. 1. 47
Moniales ſub qua cura debeant eſſe, & definiunt eſſe ſub cura fratrum Minorum cōuentualiū, in conſtit. ad perpetuam rei memoriam. 57
Mulieres debēt honeſtatem ſeruare in ueſtimentis, & ornatu, in gl. in uerbo habitum. nu. 5. 49
Munus ambaſciatę eſt publicum, in glo. in uerbo orator. num. 2. 7
Munus reale dicitur propriè tributum, in glo. in uerbo priuilegio, num. 162. 23

N

Negligens obſeruare conſtitutionem continentem præceptum, peccat mortaliter, in glo. in uerbo committimus. num. 1. 46

Negli-

Negligentia commiſſa per ordinarium cõtra clericos non incedentes in habitu,& ſe immiſcentes enormitatib. Index ſecularis, quid faciet, in glo.in verbo monitione. num.5. 48

Negligentia Iudicis eccleſiaſtici an poſsit ſuppleri per Iudicem ſecularem, in glo.in verbo monitione.num.6. 48

Negligentia clericorum in non incedendo in habitu,& tonſura punitur, in glo.in verbo neglexerint.num.1. 57

Negligentia Epiſcopi, circa ſuum officium punitur, in glo.in verbo neglexerint.num. 1.2. 57

Negligentia omnia lędit, in glo. in verbo neglexerint.num.8. 57

Negotiatio, quæ dicatur interdicta clericis in gl. in verbo priuilegio.nu. 223.33.& in glo. in verbo honeſte.num.17. 56

Nemo contra ſe ipſum cogitur adiuuare aduerſarium, in glo.in verbo priuilegio nu 77. 15

Nemo poteſt vrgeri ad ſolutionem debiti alieni, in glo.in verbo priuilegio.num.140. 22

Nihil eſt, quod magis officiat eccleſiæ, quàm ꝙ aſſumantur indigni ad regimen animarum, in glo.in verbo priuilegio.num 71. 14

Nobilis, qui operatur in eius poſſeſsionibus ruſticanis, an teneatur ad gabellã, in glo. in verbo priuilegio. num.211. 31

Nomen delegati debet pręmitti in litteris, in gl. in verbo Hieronymus. num.1. 4

Notarius quando tranſcribit reſcriptum debet diligenter illud inſpicere, & aſſerere illud vidiſſe ſanum, & nõ corruptum, nec cancellatũ, in glo.in verbo integras num.1. 4

Notario an debeant ſolui ſportulæ pro ſcripturis, in glo in uerbo priuilegio. num.61. 13

Notarius quando confecit inſtrumentum de aliquo actu, uel contractu pauperis, nihil debet habere, ſeu recipere, in gl.in verbo priuilegio. num.66. 13

Nuntius dicitur legatus Sedis Apoſtolicæ, in gl. in verbo nuntius. num.1. 4

Nuntius de quo loquitur iſta Clemẽtina, eſt inferior Legato de latere, in gl.in uerbo nũtius. num. 2. 4

Nuntius dicitur Legatus Principis, ſeu Regis, in glo.in uerbo nuntius. num.3. 4

Nuntius ponitur pro apparitore, ſeu iurato, in glo.in uerbo nuntius. num.4. 4

Nuntius multifarie accipitur, in gl. in verbo nuntius.num.5.

O

OBlati conuerſi,& cõcubinæ, an gaudeãt priuilegio fori, in glo.in uer.priuil.nu.46. 12

Obligatio pęnes acta, an habeat exequutionem paratam, in gl.in uerbo priuilegio.nu.247. 35

Oculus impudicus impudici cordis eſt nuntius, in glo.in verbo honeſte.num.2. 55

Officiales, ſeu Iudices, qui ſecum portant libros, an teneantur ſoluere gabellas, pro illis, in glo. in uerbo priuilegio.num.231. 33

Officialis propter negligentiam punitur, in gl.in uerbo neglexerint. num.6. 57

Officialis accuſatus de negligentia, an perſonaliter teneatur comparere.in glo.in uerbo neglexerint. num.7. 57

Omnia noſtra facimus quib. à nobis impartitur authoritas, in glo.in uer.authoritate.nu.1. 60

Omnis anima ſublimioribus poteſtatibus debet eſſe ſubiecta in tributis, in glo. in uerbo priuilegio.num.113. 18

Orationes clericorum malorum, an exaudiãtur à Deo, in glo.in uerbo honeſte.nu.21. 56

Orator qualis eſſe debeat, in gl.in uerbo orator. num. 3. 7

Ornamenta, uaſa, libri,& aliæ res ſacræ deſtinatę ad uſum, & cultum diuinum, an veniant appellatione ſpoliorum, in comm.conſtitu.Romani Pontificis.num.8. 67

Os bouis triturantis allegari non debet, in com. conſtit.Romani Pontificis. num.15. 67

P

PActo poteſt fieri, ut clerici pro bonis emptis teneãtur ſoluere collectas, in uerbo priuilegio. num.173. 25

Pactum initum inter debitorem, & creditorem, ut onus tributi pertineat ad debitorem non nocet fiſco, quin poſsit ius ſuũ exigere à poſſeſſore, in gl.in uer. priuilegio.num.108. 18

Papa inferiores Epiſcopo vocat filios, in glo. in uerbo dilecto filio.num.1. 5

Papa uocat Epiſcopos,& alios ſuperiores Epiſcopo fratres, in glo.in uerbo dilecto filio.nu.4. 5

Papa uocat filios Reges,& alios Principes, in gl. in uerbo dilecto filio. num.5. 5

Papa uocãdo Epiſcopos fratres uidetur illos ſibi parificare, in glo.in uerbo dilecto filio.nu.7. 5

Papa in ſalutatione literarum Apoſtolicarum, an apponat uerbum in Chriſto, in glo. in uerbo dilecto filio.nu.9.5.& in glo.in uerbo.in Chriſto. num.10. 6

Papa quando ſcribit uniuerſitati appellat omnes filios, in glo.in uerbo dilecto filio. num.10. 5

Papa ſcribens hæreticis, & excommunicatis, an ipſos benedicat in glo. in uerbo benedictionem.num.4. 6

Papa quãdoque ſalutat Schiſmaticos ad captandam beneuolentiam, in glo. in uerbo benedictionem.num. 5. 6

Papa uocat Imperatores, & Reges filios cariſsimos, in glo.in uerbo cariſsimos.num.1. 6

Papa ſcribens abbatiſſæ, & monialibus in ſuis literis apponit in Chriſto, in glo. in uerbo in Chriſto. num.2. 6

Papa ſcribens Regibus, & Reginis in ſuis literis apponit uerbum in Chriſto, in glo. in uerbo

in Chriſto.num.3. 6
Papa vocat Iuſtinianũ Chriſtianiſsimum,& glorioſiſsimum,in glo.in verbo catholici.nu.6. 6
Papa quando ſcribit minoribus Epiſcopo, dicit in literis diſcretioni veſtrę,in glo.in verbo diſcretioni veſtrę.nume. 1. 46
Papa cõdendo legem in qua diſponeretur,quòd delinquenti imponatur pęna mortis,an incurrat irregularitatem, in glo. in verbo vltimiq; ſupplicij. num.2. 60
Papa habet liberam poteſtatẽ in beneficialibus, in com.conſtit.Romani Pontificis.num.2. 67
Papa eſt ordinarius totius mundi,in comm.conſtit.Romani Pontificis.num.2. 67
Pater maior eſt filio,in glo in verbo dilecto filio, num. 8. 5
Pater licet aliàs poſsit filium vendere propter neceſsitatem famis non poteſt vendere filiũ clericum,in glo.in verbo priuilegio. nu.90. 16
Pauperes litigantes,an teneantur ſoluere ſportulas.in glo.in verbo priuilegio. num.63. 13
Pauper,quis dicatur,in glo in ver.priu.nu.73.14
Pauper litigans cũ diuite, an diues cogatur ſubminiſtrare expenſas litis,in glo.in verbo priuilegio.num.76. 14
Pauperibus non tantum fauere debemus, quòd cęteris iniuſtitiam faciamus, in glo. in verbo priuilegio. num 78. 15
Pauper qui alimenta,& litis expenſas in caſu per miſſo conſequitur, an debeat cauere de reſtituendo,ſi in cauſa ſuccubuerit,in glo. in verbo priuilegio. num.83. 15
Paupertas, an ſit iuſta cauſa clericis deferendi habitum incondecentem, in glo.in verbo habitum.num.21. 51
Peccata venialia,an remittantur per benedictionem poſitam in literis apoſtolicis, in gl.in verbo benedictionem num. 1. 6
Peccata venialia quot modis remittantur, in gl. in verbo benedictionem. num. 1. 6
Pecunia peruenta in poſſe prælati ꝑ Paucos dies ante mortem, an veniat appellatione ſpoliorum,in com.conſt.Romani Põtificis.nu.44 70
Pendente diſcuſsione,quòd inceſsit,ſiue non inceſsit in habitu,& tonſura,an clericus interim debeat remitti ad iudicem eccleſiaſticum, in glo.in verbo foro.num.8. 58
Pęna in clerico,an poſsit cõmutari de pecuniaria in corporalẽ,in glo.in ver.priu.nu.245. 35
Pęna augetur propter frequentiam delictorum, in glo.in verbo grauiori.num 1. 44
Pęna ſanguinis,an imponatur de iure canonico, in glo.in verbo manſuetudo.num.2. 45
Pęna propter ſcandalum poteſt commutari, in glo.in verbo ſcandalum. num.8. 45
Pęnitẽtia ſollemnis ,an poſsit imponi clericis,in glo.in uerbo priuilegio.num 273. 38
Percutiens clericum non incedentem in habitu, & tonſura, an ſit excommunicatus, in glo. in uerbo ſecularis . num. 1. 60
Peremptorium vnum an ſufficiat pro omnibus, in glo.in uerbo peremptorio. nu.1.2.3. 47
Periculoſum exemplo reuocandũ, etiam ſi alias non eſſet malum, in gl.in uerbo pernicioſum. num. 1. 44
Permutatio beneficij, an poſsit fieri ſine authoritate ſuperioris.in comm. conſtit. quanta eccleſiæ num.3. 78
Perſona mutata mutatur rei ſtatus.in glo.in uerbo priuilegio.nu. 149.22.& num.185. 26
Pileum an poſsint portare clerici. in glo. in uerbo habitum.num.6. 49
Pileum propter frigus,an liceat clericis portare, in glo.in uerbo habitum.num.23. 51
Pius Quartus fecit conſtitutionẽ decens eſſe eentes ſuper ſpolijs clericorum decedentium, in com.conſtit.Romani Pontificis. nu.6. 67
Pius Quintus uerè Pius,quia fecit conſtitutionẽ hanc Romani Pontificis ad tollendum rapinas collectorum,in commen.conſtit. Romani Pontificis. num.7. 67
Poſſeſsio pro qua præſtatur perſonale munus, ſi ad eccleſiam perueniat,an ad illud eccleſia teneatur,in glo.in uerbo priuilegio.nu.120. 19
Pragmatica quid ſit, in gl.in uerbo pragmatica. num.6. 8
Pragmaticę ędite à Rege,& Principe ſeculari, an ligent clericos, in glo.in uerbo pragmaticam. num. 7. 8
Pragmaticę, quæ ſe conformant cum iure canonico,an ligent clericos, in glo.in uerbo pragmaticam. num. 9. 8
Practica impetrandi beneficium uacaturum per renuntiationem , in commen. conſtit. quanta eccleſiæ.num.7. 78
Prædio alienato pro quo ſoluebantur fiſcales functiones poſſeſſor qualicunq; prærogatiua munitus etiam ſi fuerit eccleſia debet pro eo ſoluere functiones fiſcales, in glo.in uerbo priuilegio num. 123. 19
Prædia quæ prius erant tributaria, & ſemel aſcripta in collectis,an tranſeant cum onere ſuo ad eccleſiam,in glo.in uerbo priuil.num.128. 20
Prædia Italica non ſunt tributaria,in glo.in uerbo priuil.num. 144.22.& num.167. 24
Prædia Italica ſi habent annexum cẽſum emphyteoticum, uel aliam ordinariam præſtationẽ, an tranſeant cum onere in eccleſiam,in glo.in uerbo priuilegio.num. 168. 24
Prælati maleſaciunt, qui dant cotam prouentuũ Vicarijs, in comm.conſtit.Romani Pontificis. num.27. 68
Prælatus ſi aliquid de proprio dedit eccleſiæ, an pro tanto de bonis eccleſiæ poſsit teſtari, in com. conſtit. Romani Pontificis. num.43. 70
Prælato mortuo, cuſtodia bonorum ad quẽ ſpectat,

ſtat, in com.conſtit.Romani Pont. nu.45. 70
Prælati,electore,.& alij nô debent nutu.nec uerbo promittere de aſſumendo aliquem ad beneficia,quæ quis uelit renunciare,in com.conſtit.quanta eccleſiæ. num.4. 78
Præſcriptio, an currat contra clericum in bonis proprijs,& eccleſiaſticis, in glo.in uerbo priui legio.num.373. 38
Præſcriptio,an poſſit allegari per clericū, in minoribus, qui longo tempore dimiſſo habitu non ſoluit collectas, in glo. in uerbo duorum menſium num.3. 47
Præſcriptio currit contra negligentes, in glo. in uerbo neglexerint. num.5. 57
Præuentus clericus, ante reaſſumptionem habitus an gaudeat priuilegio,in glo.in uerbo habitum.num.35. 52
Præuentio, an dicatur facta per ſolam citationē, in glo.in verbo habitum. nu.46. 54
Principis delegatus maior eſt ordinario in cauſa ſibi cōceſſa,in gl.in verbo Hieronymus.nu.3.3
Priuilegia clericorum, & ordini clericali cōceſſa plura ſunt, in glo.in verbo priuilegio.nu.4. 8
Priuilegium conceſſum clericis in ſpiritualibus, vt quodcunq; ligaueris ſuper terram,erit ligatum in cęlis,in glo.in verbo priuilegio.nu.5. 8
Priuilegium clerici in primitijs,& oblationibus, in glo.in verbo priuilegio.num.7. 8
Priuilegio fori clericus etiam cum iuramento renuntiare non poteſt,in gl.in ver.priu nu 13.9
Priuilegium conceſſum officialibus videtur conceſſum ſubditis,in gl.in ver. priuil. nu.22. 9
Priuilegiatus ſi non poteſt gaudere ſuo priuilegio, niſi includatur familia,tunc familia gaudet priuilegio,in gl.in ver. priuil. nu.38. 10
Priuilegia plura pauperum,in glo.in verbo priui legio.num.83. 15
Priuilegiatus ſuccedens non priuilegiato,nō vtitur priuilegio,in glo. in verbo priuilegio. nume.105. 18
Priuilegia plura quis conſequitur ex perſona alterius,quæ ex ſua conſequi non poteſt, in glo. in verbo ſecularem.num.2. 43
Procurator ſecularium clericus eſſe nō poteſt,in comm.conſtit.Romani Pont.num.29. 68
Proprietas bonorū,& vſufructus à fratribus minoribus,an ſit ſublatus,&bona ſint in communi ponenda, in conſtit. ad extirpandas. 71

Q

Qualitas tribuens iuriſdictionem, an primo apparere debeat, in glo in verbo foro.num.7. 58
Quæ differentia ſit inter tonſuram, raſuram, & coronas in glo.in verbo tonſuram. num.3. 54
Quod ſit lege permittente pœnam non meretur, in glo in verbo priuilegio.num.134. 21
Quod ſemel eſt perditum,an poſſit illud recuperari,in glo. in verbo habitum. num.29. 51
Quod ſemel placuit amplius diſplicere non debet,in glo.in verbo habitum.num.28. 51

R

Raſura reperta in inſtrumento, an vitiat,in glo.in verbo integras.num.7. 4
Raſura quādo eſt in parte ſubſtātiali, an noceat, in glo.in verbo integras. num.8. 4
Raſura in reſcripto clauſo,an vitiet,in glo.in ver bo integras. num.8. 4
Raſura, vel interlineatura in quibus locis indicat ſuſpitionem,in gl.in verbo integras.nu.10. 4
Reges,& alios Principes Papa vocat filios,in glo. in verbo dilecto filio.num.5. 5
Reges debent ſe abſtinere ab ebrietatibus, in gl. in verbo honeſte,num.9. 55
Regnum Neapolitanum dicitur citra Farum ad differentiam Inſulæ Siciliæ,in glo in verbo Siciliæ. num. 1. 6
Regulæ iuris communis non ſeruantur propter ſcandalum, vel quando mora eſſet periculum allatura,in glo. in verbo ſcandalum.nu.9. 45
Relinquens facinus impunitū alijs præſtat exemplum delinquendi,in gl.in verbo prouocatur. num 1. 44
Remitti non debet clericus cum ignominia alias Iudex punitur, in glo.in verbo priuilegio.numero 289. 41
Renuntiari beneficio capituli Odoardus cum iuramento an poſsit,in gl.in ver.priu.237. 34
Renuntians ſi animo gerit, vt conferatur certę perſonæ beneficium peccat, in comm.conſtit. quanta eccl num.5. 78
Renuntians, an poſsit ſibi aliquid reſeruare pro penſione ſibi ſoluenda,in com.conſtit.quanta eccle. num.6. 78
Renuntiatio facta ab infirmo, ſi moritur infra viginti dies an ualeat,in com.conſtit.quanta eccleſiæ.num. 10. 78
Renuntiatio facta à procuratore in fauorem alicuius,an ſit ſimonia, in comm.conſtit.quanta eccle. num.11. 78
Renuntiatio facta per metum,an ualeat,in com. conſtit.quanta eccleſiæ.num.12. 78
Renuntians beneficium,an poſsit ſtatim pœnitere,& repetere,in com.conſtit.quanta eccleſiæ. num. 16. 79
Reſcripti ſani,& integri mentio debet fieri à notario,quando illum tranſcribit, in glo.in uerbo integras. num.1. 4
Reſcriptum ex quibus detegitur eſſe falſum, in glo.in uerbo integras.num.2. 4
Reſcripti tenor, an debeat inſeri in citatione a delegato,in glo.in verbo tenore. num. 1. 5
Reſcriptum in quo reperitur Epiſcopos uocari filios à Papa,uel Principes fratres redarguitur de falſo, in glo. in uerbo dilecto. num.6. 5
Reſcriptum impetratum contra laycos cum clauſula generali,non poſſunt per tale reſcriptum

clerici

clerici conueniri, in gl. in uer. priuil. nu. 54. 13

Res, quæ peruenit ad eccleſiam, quæ tenebatur pro functionibus fiſcalibus non efficitur libera, ſed pro ea ſolui debent functiones fiſcales, in glo. in verbo priuil. num. 107. 18

Res emphyteotica tranſit cum onere ſuo, in glo. in verbo priuilegio. num. 109. 18

Res onerata tranſit cum illo onere. in glo. in verbo priuilegio. num. 124. 19

Reſignatio beneficiorum cum modificatione, & alijs per ordinariũ non admittenda, & in quibus caſibus ſit admittenda, vel non. in comm. conſtit. quanta eccleſiæ. num. 1. 78

Reſignatio debet eſſe libera in manibus ſuperioris aliàs non valet, in com. conſtit. quanta eccleſiæ. num. 4. 78

Reuerentia debetur à delegato ſuo ſuperiori, in glo. in verbo reuerenria. num. 1. 5

Rex Tuneti deuictus à Carolo Quinto Romanorum Imperatore ſubditus, & tributarius Neapolim aduẽtauit, in gl. in verbo Caroli. nu. 2. 6

Rex Hiſpaniæ dicitur Catholicus, ſicut & fides noſtra dicitur catholica, in gl. in verbo Catholici. num. 1. 6. 6

Rex Franciæ dicitur glorioſus, & Chriſtianiſſimus, in glo. in verbo catholici. num. 6. 6

Rex, an habeat poteſtatem condendi leges cõtra eccleſiaſticam libertatem, in glo. in verbo priuilegio. num. 156. 23

Rocchettum quibus prælatis liceat portare, in glo. in verbo habitum. num. 12. 49

S

Sacerdos, an ſit dignior quolibet Principe, in glo. in verbo priuilegio num. 270. 38

Sacerdotes quãdoq; lenones potentum laycorũ exiſtunt. in glo. in verbo priuilegio. nu. 272. 38

Sacerdotum honeſtas vitam humanam exornat, in proœm. num. 1. 3

Sacerdotes ſemper Deo ſupplicant, in proœm. numero 2. 3

Sacerdos in ſacro ordine conſtitutus, an poſſit beneficium, vel officium reſignare, ſi non habet aliunde vnde ſe alat, in com. conſtit. quanta eccleſiæ. num. 2. 78

Sanctus nemo reperitur venator, in glo. in verbo honeſte. num. 19. 56

Scandalum quid ſit, vel deſignet, in glo. in uerbo ſcandalum. num. 1. 45

Scandalis eſt obuiandum, in glo. in uerbo ſcandalum. num. 2. 45

Scandali materiam remiſſiuè, in gl. in verbo ſcandalum. num. 15. 45

Scamna, arce, cathedrę, dolia, & alia ſupellectilia domeſtica, an veniant appellatione ſpoliorũ, in conſtit. Romani Pont. num. 10. 67

Scienti ac conſentienti non fit iniuria, in glo. in verbo priuilegio. num. 122. 19

Scholares, qui ſecum portãt libros, an pro illis teneantur ad gabellam, in glo. in verbo priuilegio. num. 231. 33

Secretum nullum, vbi regnat ebrietas, in glo in verbo honeſte. num. o. 55

Semel malus ſemper præſumitur malus in eodẽ genere mali, in glo. in verbo grauiori. nu. 5. 45

Sequeſtrum factum timore ſcandali, an reuocetur præſtita cautione de reſtituendo, & nõ ba ratando, in glo. in verbo ſcandalum. nu. 14. 54

Sequeſtratio fructuum, & diſtributionũ lite pendente, an fieri debeat, & ſub cuius poteſtate, in conſtit. cordi nobis. 76

Serui, mancipia, ac famuli perpetui eccleſiarum, & clericorum gaudent priuilegio. nu. 32. 10

Seruus exiſtens in quaſi poſſeſsione libertatis, ſi dominus abſtulit bona vendicando illum in ſeruitutem, bona illa an ſint reſtituẽda ſeruo lite pendente in gl. in uer. priuilegio. nu. 75. 15

Seruus ſciente domino ordinatus ad clericatum liberatur à ſeruitute, in glo. in verbo priuilegio. num. 89. 16

Sigilli mentio debet fieri à Iudice, in glo. in uerbo piſcatoris. num. 1. 4

Sigillum, an debeat apponi in citatione, in glo. in verbo piſcatoris. num. 2. 4

Sigillum alienum, an poſſit poni in citatione, & de eo fieri mentio, in glo. in uerbo piſcatoris. num. 2. 4

Sigillum an debeat apponi in teſtamento, in ſcriptis, in glo. in verbo piſcatoris. num. 3. 4

Sigillum, an pro ſigillo Epiſcopi apponendo in aliqua ſcriptura debeat aliquid ſolui, in glo. in uerbo priuilegio. num. 62. 13

Simonia eſt illicitus quæſtus, in com conſtit. Romani Pontificis. num. 22. 68

Spolia à quo deſcendant, & dicta ſint. in comm. conſtit. Romani Pontificis. num. 4. 67

Spoliorum appellatione, an veniant libri, ornamẽta, calices, & aliæ res ſacræ deſtinatę ad cultum diuinũ, in com. cõſtit. Rom. Pont nu. 8. 67

Spoliorum appellatione. an veniãt ſupellectilia, in com. conſtit. Romani Pont. num. 10. 67

Spolia dicuntur illa, quæ nõ ſunt ſupellectilia domeſtica, in comm. conſtit. Romani Pontificis. num. 12. 67

Spolia clerici mortui, qui dum viuebat eius beneficia, non excedebãt valorem annuum ducatorum triginta ſex de camera, capi non poſſunt. in com. conſtit. Romani Pont. nu 13. 67

Sportulæ, an debeant ſolui notario pro ſcripturis, in glo. in verbo priuilegio. nu. 61. 13

Sportulæ an debeant ſolui per litigantes pauperes in caſu in quo ſolui debent, in glo. in verbo priuilegio num. 63. 13

Sportulę debent ſolui ſecundum cõſuetudinem, in glo. in verbo priuilegio. nu. 85. 15

Sportulæ an debeãt ſolui de iure canonico, & qd de iure ciuili, in gl. in verbo priuil. nu. 84. 15

Statutum

Statutum laycorum puniens damnum dãtes, cũ animalibus in agris alienis, an comprehendat custodes animalium clericorum, in glo. in verbo priuilegio. num. 47. 13
Statuentes contra libertatem eccleſiæ, ſeu priores, Poteſtates, Conſules, & Rectores, & alij ſunt excommunicati, in glo. in verbo priuilegio. num. 50. 12
Statutum loquens generaliter non exprimendo perſonas eccleſiaſticas, ſed ſimpliciter interdicat venditiones aliquibus extra iuriſdictionē, an comprehendat clericos, in glo. in verbo priuilegio. num. 52. 12
Statuta quæ dicantur eſſe contra libertatem eccleſiæ, in glo. in verbo priuilegio. num. 53. 12
Statutum ſi exrat in ciuitate, quòd omnia prędia ſint tributaria tunc ſi prædium perueniret ad eccleſiam tenetur eccleſia ad tributum, in glo, in verbo priuilegio. num. 125. 19
Statutum factum in fraudem, & indirectè cõtra libertatem eccleſiæ, an teneat, in glo. in verbo priuilegio. num. 126. 19
Statutum factum cum authoritate Papę, an ligęt clericos, in gl. in verbo priuilegio nu. 33. 21
Statuta laycorum, an ligent clericos, in gl. in verbo priuilegio. num. 268. 38
Subditus litigans contra prælatum debet habere expenſas ab eccleſia, in glo. in verbo priuilegio. num 64. 13
Supellectiliorum domeſticorũ appellatione, quæ veniant, in comm. conſtit. Romani Pontificis. num. 11. 67

T

Tabernas vitare debenr clerici, niſi neceſſitatis cauſa, in glo. in ver. honeſte. nu. 15. 56
Tabernam per alium exercere, an poſsit clericus in glo. in verbo honeſte. num. 16. 56
Tenor reſcripti, an debeat inſeri in citatione à delegato, in glo. in verbo tenore. num. 1. 4
Teſtari non poſſunt clerici de bonis acquiſitis, per eccleſiam, in comm. conſtit. Romani Pontificis. num. 1. & 9. 67
Teſtes in teſtaméto in ſcriptis, an debeant ſe ſubſcribere, & apponere ſigillum, in glo. in verbo piſcatoris. num. 3. 4
Teſtis clericus vacillans, an poſsit torqueri, in gl, in verbo priuilegio. num. 261. 37
Teſtes mutilati, & corpore vitiati, an admittantur contra clericum in criminalibus, in glo. in verbo priuilegio. num 263. 37
Tonſura in clericis, quid denotet. in glo. in verbo tonſura. num. 1. 54
Tonſura qualis debeat eſſe in clerico, in glo. in uerbo tonſura num. 2. 54
Torqueri, an poſsint clerici per laicum, in glo. in verbo priuilegio. num. 277. 39
Tributa & collectas recipiens dicitur collector, in glo. in verbo collector. num. 1. 4
Tributum dicitur munus propriè reale, in glo. in verbo priuilegio. num. 162. 23
Tributum quando eſt perpetuum, & vniformę res tributaria tranſit in eccleſiam cũ tali onere, in glo. in uerbo priuilegio. num. 163. 23
Tributum non ſoluitur pro domibus, cimiterijs, & alijs deſtinatis ad diuinum cultum, in glo. in verbo priuilegio. num. 165. 24
Tributum non ſoluitur pro loco ſeu agro in quo eſt fundata eccleſia, in glo. in uerbo priuilegio. num. 166. 24

V

VAſſallus an poſsit renuntiarę priuilegio fori abſque conſenſu domini, in glo. in verbo priuilegio. num. 29. 9
Venator nemo reperitur ſanctus, in glo. in verbo honeſte. num. 19. 56
Venatio beſtiarum, & accipitrum ſeu falconum, an ſit interdicta clericis, in glo in uerbo honeſte. num. 18. 56
Vendens, ſeu conducens rem obligatam, & annexam oneri tributorum intelligitur uendidiſſe ius quod habet, in glo. in uerbo priuilegio. num. 129. 19
Venię facilitas incentium eſt delinquendi, in glo. in uerbo impunitatis; num. 2. 44
Véter mero exęſtuans facilè diſpumat in libidinem, in glo. in uerbo honeſte. num. 5. 55
Verba ne coueniatur ultra, quàm facere poſſunt quid importent, in glo. in uerbo priuilegio. numero 238. 34
Verberans clericum eſt ipſo iure excommunicatus, in glo in uerbo priuilegio. num. 9. 8
Verberans clericum in pluribus caſibus non incurrit excommunicationem, in glo. in uerbo priuilegio. num. 10. 8
Verbum ſpolia clericorum decedentium nõ reperitur in iure ciuili, nec canonico, ſed de iure diuino, in com. conſtit. Romani Pont. nu. 3 67
Veſtis eſt cauſa honoris inrer ignotos, in glo. in uerbo habitum. num. 2. 49
Veſtem partitam, an poſsit portare clericus, in glo. in uerbo habitum num. 6. 49
Veſtibus nimis fulgidis clerici, nti non debent, in glo. in uerbo habitum. num. 14. 49
Veſtibus nimis ſordidis clerici uti nõ debent, in glo. in uerbo habitum. num. 14. 49
Virginitas amiſſa, an poſsit recuperari, in glo. in uerbo habitum num. 30. 51
Vita clericorum debet eſſe bona, & honeſta, in glo. in uerbo honeſte. num. 7. 55
Vitium an debeat eſſe in parte ſubſtantiali inſtrumenti, ut non habeat exequutionem, in gl. in uerbo integras. num. 6. 4
Viuere clericaliter, qui dicantur, in glo. in uerbo priuilegio. num. 297. 42
Vltimum ſupplicium quid ſignificet, in glo. in uerbo ultimiq; ſupplicij. num. 1. 59

Vnguentis

Vnguentis ad redolendum clerici vngi non debent propter voluptatem, in glo. in verbo habitum. num. 13. 49
Vſuras exercere non debet clericus, in commen. conſtit. Romani Pontificis. num. 17. 68
Vſufructus acquiſitorum per filios familias clericos non acquiritur patri, in glo. in verbo priuilegio. num. 100. 17
Vtilitas publica cuilibet priuilegio præponenda eſt in glo. in verbo priuilegio. nu. 190. 27
Vxor clerici, vt ſunt hodie vxores clericorũ græcorum, an gaudeat priuilegio fori, in glo. in verbo priuilegio. num. 46. 12
Vxori repetenti dotem lite pendente debẽt præſtari alimenta, & litis expenſæ, in glo. in verbo priuilegio. num. 67. 13
Vxor clerici coniugati detempti per Iudicem ſecularem, an poſsit conſtituere procuratorem pro defenſione mariti, in glo. in verbo priuilegio. num. 290. 42
Vxor clerici coniugati, an gaudeat priuilegio quo gaudet eius vir, in glo. in verbo priuilegio. num. 292. 42
Vxor ſi timet, ne offendatur à marito poteſt petere cautionem à marito, in glo. in verbo ſcandalum. num. 5. 45

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G a b.

Omnes ſunt Terni præter G b Duernos.

VENETIIS, M D XCVI.

Apud Hæredes Ioannis Variſci.